

Jose Saramago

Eseu despre orbire

„Dacă poți privi, vezi.
Dacă poți vedea, observă.”
Cartea sfaturilor

Discul galben se ilumina. Două automobile din față accelerară înainte să se aprindă lumina roșie. Deasupra trecerii de pietoni se ivi desenul omului verde. Oamenii care așteptau porniră să traverseze strada călcând peste dungile albe, vopsite pe cuvertura neagră de asfalt, nimic nu seamănă mai puțin cu o zebra, totuși așa i se spune. Șoferii, nerăbdători, cu piciorul pe pedala de ambreiaj, își țineau mașinile încordate, avansând, dând înapoi, ca niște bidivii nervoși ce presimt plesnetul biciului. Pietonii trecuseră acum, însă semnalul de voie pentru mașini va mai întârzia câteva secunde, unii pretind că această zăbavă, în aparență atât de neînsemnată, înmulțită cu miile de semafoare existente în oraș și cu schimbările succesive ale celor trei culori ale fiecăruia, reprezintă una dintre cauzele cele mai importante ale gâtuirilor circulației rutiere, sau ale ambuteiajelor, dacă vrem să folosim termenul curent.

Lumina verde s-a aprins în sfârșit, brusc mașinile au demarat, dar pe dată s-a băgat de seamă că nu porniseră toate. Prima din șirul din mijloc stă pe loc, are probabil o problemă mecanică oarecare, accelerația desprinsă, schimbătorul de viteze înțepenit, sau vreo stricăciune la sistemul hidraulic, frâne blocate, sistem electric avariat, dacă nu cumva i s-a terminat pur și simplu benzina, n-ar fi prima dată că se întâmplă. Noul grup de pietoni care se adună pe trotuare îl vede pe șoferul imobilizat gesticulând în dosul parbrizului, în timp ce mașinile din spate claxonează frenetic. Câțiva șoferi au sărit acum în stradă, gata să împingă automobilul rămas în pană, să nu mai împiedice traficul, bat furios în geamurile închise, omul dinăuntru își întoarce capul spre ei, la stîngă, la dreapta, se vede că strigă ceva, după mișcările buzelor se înțelege că repetă un cuvânt, nu unul, două, într-adevăr așa e, după cum se constată când cineva, în sfârșit, reușește să deschidă o ușă, Sunt orb.

Nimeni n-ar fi spus. Examinați așa cum se poate în acest moment, pe fugă, ochii omului par sănătoși, irisul se prezintă neted, luminos, sclerotic albă, compactă ca porțelanul. Pleoapele lărgite, pielea crispată a feței,

sprâncenele arcuite deodată, toate astea, oricine își poate da seama, arată că e răvășit de spaimă. Cu o mișcare rapidă, ce era la vedere dispărea în dosul pumnilor încleștați ai bărbatului, de parcă ar fi încercat să rețină înăuntrul minții ultima imagine captată, o lumină roșie, rotundă, de pe un semafor. Sunt orb, sunt orb, repeta cu disperare în timp ce îl ajutau să iasă din mașină, iar lacrimile, țâșnind, îi făceau să pară mai strălucitori ochii despre care spunea că sunt morți. Trece, o să vedeți că trece, câteodată e de la nervi, spuse o femeie. Semaforul își schimbase din nou culoarea, trecătorii curioși se apropiau de grup, iar șoferii din spate, care nu știau ce se în-tâmplă, protestau împotriva, credeau ei, unui obișnuit accident de circulație, vreun far spart, niscai bară îndoită, nimic n-ar putea justifica agitația, Chemați poliția, țipau, ridicați rabla asta. Orbul implora, Vă rog, să mă ducă cineva acasă. Femeia care vorbise despre nervi își dădu cu părerea c-ar fi trebuit să cheme o ambulanță, să-l ducă pe bietul om la spital, dar orbul spuse nu, nu asta voia, cerea doar să fie condus până la ușa clădirii unde locuiește, E la doi pași, faceți-mi un bine. Dar mașina, întrebă un glas. Alt glas răspunse, Cheia e la locul ei, urcați mașina pe trotuar. Nu e nevoie, interveni a treia voce, am eu grijă de mașină și îl însoțesc eu pe domnul acasă. Se auziră murmure de aprobare. Orbul se simți prins de braț, Veniți, veniți cu mine, îi spunea același glas. îl ajutără să se așeze pe locul de lângă șofer, îi atașară centura de siguranță, Nu văd, nu văd, murmura printre lacrimi, Spuneți-mi unde locuiți, îi ceru celălalt. Prin geamurile mașinii pândeau chipuri vorace, averse de noutate. Orbul își ridică palmele în dreptul ochilor, le agită, Nimic, parcă aș sta în ceață, parcă aș fi căzut într-o mare de lapte, Dar orbirea nu e așa, spuse celălalt, orbirea se spune că e neagră, Dar eu văd numai alb, Poate c-avea dreptate cucoana, o fi de la nervi, nervii sunt lucrul aracului, Eu știu foarte bine ce e, o nenorocire, da, o nenorocire, Spuneți-mi unde stați, vă rog, în același timp se auzi sforăitul motorului. Bâlbâindu-se, ca și cum lipsa vederii îi slăbise memoria, orbul pronunță o adresă, apoi spuse, Nu știu cum as putea să vă mulțumesc, iar celălalt replică, Ei, n-are importanță, azi dumneata, mâine eu, nu știm ce ne pregătește soarta, Aveți dreptate, când am plecat azi-dimineață de acasă cine ar fi crezut c-o să pățesc așa necaz. Se miră că mai stăteau pe loc, De ce nu plecăm, întrebă, E roșu, răspunse celălalt, Ah, făcu orbul, și începu din nou să plângă. De acum înainte nu va mai ști când e roșu.

Așa cum spusese orbul, casa lui era aproape. Dar trotuarele erau ocupate toate de automobile, n-au găsit spațiu să parcheze mașina, de aceea au fost nevoiți să caute un loc pe o stradă transversală. Acolo, spațiul era atât de îngust încât locul de lângă șofer se afla la numai câteva degete de perete, drept care orbul, ca să nu se chinuie târându-se de pe un loc pe altul, cu schimbătorul de viteze și volanul în cale, a trebuit să coboare primul. Dezorientat, în mijlocul străzii, simțind că-i fuge pământul de sub picioare, încercă să-și domine disperarea care-i urca în gât. își agita mâinile în fața ochilor, nervos, de parcă ar fi înnotat în ceea ce numise o mare de lapte, și aproape că deschise gura ca să strige după ajutor, când, în ultima clipă, mâna celui-lalt îi atinse ușor brațul, Calmați-vă, vă conduc. Merseră foarte

încet, de teamă să nu cadă, orbul își târșăia picioarele, potic-nindu-se în denivelările asfaltului, Aveți răbdare, aproape am ajuns, murmură celălalt, și puțin mai târziu îl întrebă, E cineva acasă să aibă grijă de dumneavoastră, iar orbul îi răspunse, Nu știu, soția mea cred că n-a venit încă de la serviciu, eu s-a întâmplat să plec azi mai devreme și uite ce-am pățit, O să vedeți că nu-i nimic grav, n-am auzit niciodată să fi orbit cineva așa deodată, Și eu care mă laudam că nu port ochelari, n-am avut niciodată nevoie, Vedeți. Ajunseră la ușa clădirii, două femei din vecini urmăreau curioase scena, uite-1 pe vecin cum e adus de braț, însă niciuna nu se gândi să întrebe, V-a intrat ceva în ochi, nu le-a trecut prin minte, așa că el nu poate răspunde, Da, mi-a intrat o mare de lapte. Ajunși înăuntru, orbul rosti, Vă mulțumesc din suflet, iertați bătaia de cap pe care v-am provocat-o, de aici mă descurc singur, Ei, asta-i bună, urc cu dumneavoastră, nu m-aș simți bine dacă v-aș lăsa aici. Intrară cu greu în ascensorul strâmt, La ce etaj stați, La trei, nu vă imaginați ce recunoscător vă sunt, Nu-mi mulțumiți, azi dumneavoastră, Da, aveți dreptate, mâine dumneavoastră. Ascensorul se opri, ieșiră, Vreți să vă ajut să deschideți ușa, Mulțumesc, cred că pot s-o fac singur. Scoase din buzunar un mic inel cu chei, le pipăi, una câte una, pe partea dințată, spuse, Asta trebuie să fie, și atingând broasca cu vârful degetelor de la mâna stângă, încercă să deschidă ușa, Nu e asta, Dați-mi voie să vă ajut. Ușa se deschise la a treia încercare. Atunci orbul întrebă, Ești acasă. Nimeni nu răspunse, iar el, Ce-am spus eu, n-a venit încă. Cu mâinile întinse, bâjbâind, o luă pe coridor, apoi se întoarse cu grijă, orientându-și fața în direcția unde credea că se află celălalt, Nu știu cum să vă mulțumesc, rosti, Nu mi-am făcut decât datoria, explică bunul samaritean, nu-mi mulțumiți, apoi adăugă, Vreți să vă ajut să vă așezați, să vă țin companie până se întoarce soția dumneavoastră. Deodată zelul i se păru suspect orbului, evident că nu va lăsa în casă o persoană necunoscută care, în fond, putea prea bine să se gândească, chiar în acest moment, cum să-1 imobilizeze, să-1 lege și să-1 amuțească pe un biet orb fără apărare, pentru ca apoi să pună mâna pe tot ce-ar fi găsit valoros. Nu e nevoie, nu vă deranjați, spuse, mă descurc, și repetă în timp ce închidea încetisor ușa, Nu e nevoie, nu e nevoie.

Suspină ușurat auzind zgomotul ascensorului. Cu un gest mașinal, fără să-și amintească în ce stare se află, îndepărtă capacul de pe vizorul ușii și aruncă o privire afară. De cealaltă parte era un zid alb. Simțea contactul cercului metalic pe arcada sprâncenei, atingea cu genele minuscula lentilă, dar nu putea să vadă, albul insondabil acoperea totul. Știa că e acasă, recunoștea mirosul, atmosfera, liniștea, distingea mobilele și obiectele după atingere, trecându-și degetele pe deasupra, ușor, dar simțea de asemenea că toate încep să se dilueze într-o dimensiune stranie, fără direcții sau puncte de referință, fără nord sau sud, fără sus și jos. Așa cum a făcut probabil oricine, se jucase uneori în adolescență de-a Ce-ar fi să orbesc, și ajunsese la concluzia, după cinci minute cu ochii închiși, că orbirea, fără îndoială o teribilă nenorocire, ar putea fi cu toate acestea relativ suportabilă dacă victima ei și-ar păstra suficientă memorie, nu doar a culorilor, ci și a formelor și a planurilor, a suprafețelor și conturilor, presu-punând, bineînțeles, că

pomenita orbire nu e din născare. Ajunsesese chiar să creadă că întunericul în care trăiau orbii nu era, de fapt, decât simpla absență a luminii, că ceea ce numim orbire nu face decât să ascundă aparențele ființelor și lucrurilor, lăsându-le intacte în dosul vălului ei negru. Acum, dimpotrivă, iată că se trezise cufundat într-un alb atât de luminos, atât de absolut, încât mai curând devora decât absorbea, nu doar culorile, ci și obiectele și ființele, făcându-le astfel dublu invizibile.

Deplasându-se spre sufragerie, și, în ciuda prudentei încetinelii cu care înainta, trecându-și mâna șovăitoare de-a lungul peretelui, răsturnă pe podea o vază de flori la care nu se așteptase. O uitase, sau soția lui o lăsase acolo când plecase la serviciu, cu intenția de a o așeza mai târziu la locul potrivit. Se aplecă vrând să evalueze gravitatea dezastrului. Apa se împrăștiase pe parchetul ceruit. Încercă să adune florile, dar uită de sticla spartă, o țandăra lungă, foarte ascuțită, i se înfipse într-un deget, și el reîncepu să lăcrimeze de durere, de abandon, ca un copil, orbit de alb în mijlocul unei case care, o dată cu apropierea serii, începea să se întunece. Fără să lase florile din mână, simțind cum îi curge sângele, se răsuci ca să-și scoată batista din buzunar și, de bine, de rău, își bandajă degetul. Apoi, bătând, poticnindu-se, dând ocol mobilelor, pășind cu grijă ca să nu se împiedice de covor, ajunsese la canapeaua unde el și soția stăteau la televizor. Se așeză, puse florile pe genunchi, și, cu mare grijă, desfăcu batista. Sângele, lipicios la atingere, îl tulbură, probabil pentru că nu-l putea vedea, sângele devenise o vâscozitate fără culoare, ceva, într-un anume fel străin, care totuși îi aparținea, ca o amenințare, încet, pipăind ușor cu mâna sănătoasă, căută ciobul subțire de sticlă, ascuțit ca o spadă minusculă, și, ținându-și degetul mare și arătătorul ca pe un clește, reuși să-l smulgă, își înveli din nou în batistă degetul maltrat, apăsând cu putere ca să oprească sângele, și, resemnat, obosit, se rezemă de canapea. După câteva clipe, printr-unul din acele dese abandonuri ale trupului, care alege, ca să renunțe, anumite momente de angoasă sau disperare, când, dacă s-ar guverna exclusiv după logică, toți nervii ar trebui să fie treji și tensionați, îl cuprinse un soi de sfârșeală, mai curând somnolență decât un somn adevărat, dar la fel de grea. Imediat visă că se juca de-a Și dacă aș fi orb, în vis își închidea și-și deschidea ochii de multe ori, și, de fiecare dată, ca și cum s-ar fi întors dintr-o călătorie, găsea așteptându-l, ferme și nealterate, toate formele și culorile, lumea așa cum o știa. Sub această siguranță liniștitoare percepea, totuși, măcinarea surdă a unei îndoieli, poate că era un vis înșelător, un vis din care avea să se trezească mai devreme sau mai târziu, fără să știe, în acel moment, ce realitate îl aștepta. Apoi, dacă asemenea cuvânt are vreun sens aplicat vertijului care nu durase decât câteva clipe, acum în starea de semiveghe care precede deșteptarea, chibzui cu seriozitate dacă era bine să rămână în asemenea nesiguranță, mă trezesc, nu mă trezesc, tot vine un moment când n-ai altă soluție decât să riști, Ce fac eu aici, cu florile astea pe genunchi și cu ochii închiși, parcă mi-ar fi teamă să-i deschid, Ce faci tu aici, dormind, cu florile astea pe genunchi, îl întreba soția.

Nu așteaptă răspunsul. Ostentativ, se apucase să adune resturile glastrei și să șteargă parchetul, în timp ce bombănea, cu o iritare pe care nu încerca s-o ascundă, Ai fi putut să faci tu asta, în loc să adormi, de parcă n-ar fi treaba ta. El nu vorbește, își protejează ochii în dosul pleoapelor strânse, străbătut deodată de un gând, Dar dacă deschid ochii și văd, se întreba, cuprins de o speranță neliniștită. Femeia se apropie, observă batista pătată de sânge, enervarea i se risipi într-o clipă, Oh, săracul de tine, cum ai pățit asta, întreba înduioșată, în timp ce desfăcea bandajul improvizat. Atunci el își dori cu toată puterea s-o vadă pe femeia îngenunchată în fața lui, așa cum știa că se află, dar, convins că n-o va vedea, deschise ochii, Bine că te-ai trezit, somnoroasă, rosti ea, cu un zâmbet. Se lăsa o tăcere, apoi el spuse, Sunt orb, nu te văd. Femeia îl certă, Nu mai spune prostii, cu unele lucruri nu se glumește, Ce n-aș da să fie o glumă, dar adevărul e că sunt orb, nu mai văd nimic, Te rog, mă sperii, uită-te la mine, aici, sunt aici, lumina e aprinsă, Știu că ești aici, te aud, te ating, îmi imaginez că ai aprins lumina, dar sunt orb. Ea începu să plângă, se agăța de el, Nu e adevărat, spune-mi că nu e adevărat. Florile alunecaseră pe jos, pe batista pătată, sângele reîncepuse să picure din degetul rănit, iar el, de parcă ar fi vrut să spună că dracul nu era atât de negru, murmură, Văd totul alb, și zâmbi cu tristețe. Femeia se așeză lângă el, îl îmbrățișa strâns, îi sărută cu grijă fruntea, obrajii, îi sărută cu delicatețe ochii, O să vezi c-o să treacă, nu ești bolnav, nimeni nu orbește așa de la o clipă la alta, Poate, Spune-mi cum s-a întâmplat, ce-ai simțit, când, unde, nu, încă nu, așteaptă, mai întâi trebuie să vorbim cu un medic de ochi, cunoști pe vreunul, Nu, nici tu nici eu nu purtăm ochelari, Dar dacă te-aș duce la spital, Pentru ochi care nu văd nu cred că au servicii de urgență, Ai dreptate, cel mai bine e să ne ducem direct la un medic, o să caut în cartea de telefon un cabinet aproape de noi. Se ridică, îl mai întreabă, Observi vreo deosebire, Nu, niciuna, spuse el, Atenție, sting lumina, spune-mi ce se întâmplă, acum, Nimic, Nimic, cum adică, Nimic, văd totul alb, pentru mine parcă n-ar fi noapte.

Orbul o auzea pe femeie răsfoind rapid paginile cărții de telefon, încercând să-și rețină lacrimile, suspinând, spunând într-un târziu, Ți-am spus, sper să ne poată primi. Formă numărul, întreabă dacă era cabinetul, putea vorbi cu domnul doctor, nu, nu, domnul doctor nu mă cunoaște, dar e un caz foarte urgent, da, înțeleg, vă spun dumneavoastră, dar vă rog să-i transmiteți domnului doctor, soțul meu a orbit pe neașteptate, da, da, așa cum vă spun, într-o secundă, nu, nu e pacientul domnului doctor, soțul meu nu poartă ochelari, n-a purtat niciodată, da, are vedere foarte bună, ca și mine, și eu văd bine, ah, mulțumesc foarte mult, aștept, aștept, da, domnule doctor, da, dintr-o dată, spune că vede totul alb, nu știu cum s-a întâmplat, n-am avut timp să-l întreb, de abia m-am întors acasă și l-am găsit în starea asta, vreți să-l întreb, ah, vă mulțumesc foarte mult, domnule doctor, venim imediat, imediat. Orbul se ridică, Așteaptă, îi spuse femeia, lasă-mă să-ți bandajez mai întâi degetul, dispăru câteva momente, se întoarse cu o sticlă de apă oxigenată, alta de mercurcrom, vată, o cutiuță de pansamente rapide, în timp ce se ocupa de el îl întreabă, Unde ai lăsat mașina, și brusc, Dar tu, în

starea asta, nu puteai să conduci, erai acasă când, Nu, s-a întâmplat pe stradă, când așteptam la un semafor, cineva a avut amabilitatea să mă conducă, mașina a rămas pe o străduță din apropiere, Bine, să coborâm, aștepți jos, la ușă, să mă duc s-o iau, unde ai pus cheile, Nu știu, el nu mi le-a dat înapoi, El, cine, Bărbatul care m-a adus acasă, era un bărbat, Poate că le-ai lăsat pe aici, pe undeva, mă duc să mă uit, N-are rost să le cauți, n-a intrat, Dar cheile trebuie să fie pe undeva, Probabil c-a uitat, le-a luat fără să-și dea seama, Numai asta ne mai lipsea, Le luăm pe ale tale, vedem după aceea, Bine, să mergem, dă-mi mâna. Orbul spuse, Decât să rămân așa, mai bine îmi pun capăt vieții, Te rog, nu spune prostii, ne-ajunge nenorocirea asta, Eu sunt orbul, nu tu, tu nu poți să știi cum este, Medicul o să te facă bine, vei vedea, Voi vedea.

Au ieșit din casă. Jos, la intrare, femeia aprinse lumina și-i șopti la ureche, Așteaptă-mă aici, dacă apare vreun vecin, vorbește-i cu naturalețe, spune-i că mă aștepți, cine se uită la tine nu-și dă seama că nu vezi, nu e cazul să afle tot cartierul, Da, dar să nu întârzi. Femeia ieși în grabă. Nu intră și nu ieși nici un vecin. Din experiență, orbul știa că scara va fi luminată doar atâta timp cât se va auzi mecanismul contorului automat, de aceea, apăsa pe buton de câte ori se făcea liniște. Lumina, această lumină, devenise zgomot pentru el. Nu înțelegea de ce zăbovea femeia, strada era aproape, optzeci, o sută de metri, Dacă mai întârziem, medicul o să plece, își spuse. Fără să vrea făcu un gest mașinal, își ridică mâna stingă plecându-și ochii să vadă cât e ceasul, își strânse buzele ca și cum l-ar fi străpuns o durere bruscă, și mulțumi sorții că n-apăruse în clipa aceea vreun vecin, la primul cuvânt ar fi izbucnit în lacrimi. O mașină se opri pe stradă, în sfârșit, se gândi, dar pe dată îl nedumeri zgomotul făcut de motor, E un diesel, un taxi, rosti, și apăsa din nou pe întrerupătorul de la lumină. Soția intră, nervoasă, zdruncinată, Sfântul care te-a protejat, sufletul milos, ne-a furat mașina, Nu se poate, n-ai văzut bine, Sigur c-am văzut bine, eu văd bine, ultimele cuvinte îi scăpară fără voie, Ai spus că mașina e pe strada din spate, se corectă ea, dar nu e, ori poate ați lăsat-o altundeva, Nu, nu, acolo era, sunt sigur, Ei, a dispărut, Deci cheile, A profitat de tulburarea ta, de disperarea în care ai căzut, și ne-a jefuit, Și eu care nici măcar n-am vrut să-1 las să intre în casă, de frică, dacă rămânea să-mi țină companie până când te-ai întors, n-ar mai fi putut să ne fure mașina, Să mergem, ne așteaptă taxiul, îți jur că mi-aș da un an din viață ca să orbească și javra aia, Nu vorbi așa de tare, Și să fie jefuit de tot ce are, Poate c-o aduce înapoi, Ah, bineînțeles, mâine o să ne bată la ușă să se scuze c-a luat-o din greșeală și să întrebe cum te mai simți.

Tăcură apoi până când ajunseră la cabinetul medicului. Ea încerca să-și alunge din minte furtul mașinii, strângea cu tandrețe mâinile soțului între ale sale, în timp ce el, cu capul în jos, ca să nu-i poată zări ochii șoferul prin oglinda retrovizoare, se întreba cum era cu puțință ca așa ceva să i se întâmple tocmai lui, Mie, de ce. îi ajungeau la urechi zgomotele traficului, câte un glas mai puternic când taxiul se oprea, așa se întâmplă uneori, încă dormim, dar iată că sunetele exterioare străpung vălul inconștienței în care suntem învăluiți, ca într-un lînțoliu alb. Ca într-un lînțoliu alb. își clătină capul

gemând, soția îi atinse ușor fața, parcă spunându-i Liniștește-te, sunt aici, iar el își lăsă capul pe umărul ei, fără să-i pese ce va crede șoferul, Dacă ai fi ca mine, n-ai mai putea tu să conduci, gândi copilărește, și, fără să observe absurditatea frazei, se feliicită pentru că, în atâta disperare, fusese în stare să formuleze un raționament logic. Ieșind din taxi, sprijinit discret de soție, părea calm, dar, la intrarea în cabinet, unde urma să-și afle soarta, o întrebă cu un murmur tremurător, Cum voi fi când voi ieși de aici, și își clătină capul ca unul care nu mai speră nimic.

Femeia o informă pe recepționeră că era persoana care îi telefonase acum o jumătate de oră din cauza soțului, iar ea îi conduse într-o sală unde așteptau alți pacienți. Era un bătrân cu o legătură neagră peste un ochi, un băiețel care părea strabic însoțit de o femeie care era probabil maică-sa, o fată cu ochelari negri, alte două persoane fără semne particulare vizibile, dar nici un orb, orbii nu merg la oftalmolog. Femeia își conduse soțul până la un scaun liber, și, nemaifiind altul disponibil, rămase în picioare lângă el, Va trebui să așteptăm, îi șopti la ureche. El înțelese motivul, auzise vocile celor din jur, acum îl copleșea o neliniște diferită, cu cât va întârzia mai mult medicul, cu atât orbirea va deveni mai profundă, și deci incurabilă, fără speranță. Se mișcă în scaun, neliniștit, voia să-și mărturisească neliniștea soției, dar, în clipa aceea, se deschise ușa și asistenta li se adresă, Intrați, vă rog, și către ceilalți pacienți, E ordinul domnului doctor, e un caz urgent. Mama băiatului strabic protestă că dreptatea e dreptate, ea era prima, așteptând de peste o oră. Ceilalți pacienți o sprijiniră în șoaptă, dar niciunul, nici măcar ea, nu găsiră prudent să insiste, dacă se supără medicul și îi face să plătească impertinența făcându-i să aștepte și mai mult, s-a mai văzut. Bătrânul cu ochiul bandajat se arată mărinos, Lăsați-1, săracul, are necazuri mai mari decât noi. Orbul nu auzi, intraseră în cabinetul medicului, soția spunea, Vă mulțumim pentru bunătate, domnule doctor, povestea e că soțul meu, se întrerupse, în realitate nu știa ce se întâmplase, știa doar că bărbatul ei era orb și că li se furase mașina. Medicul spuse, Luați loc, vă rog, se apropie de pacient ajutându-1 să se așeze, iar apoi, atingându-i mâna, i se adresă direct, Spuneți-mi ce se întâmplă. Orbul spuse că, în timp ce aștepta în mașină să se schimbe stopul, s-a trezit deodată că nu mai vede, câțiva au sărit să-1 ajute, o femeie în vârstă după voce spusese că poate era din pricina nervilor și apoi un bărbat 1-a dus acasă pentru că singur nu se mai descurca, Văd totul alb, domnule doctor. Nu pomeni de furtul automobilului.

Medicul îl întrebă, Ați mai pățit asta înainte, la fel ca acum, sau ceva asemănător, Niciodată, domnule doctor, nici măcar n-am nevoie de ochelari, Și spuneți că s-a întâmplat brusc, Da, domnule doctor, Ca o lumină care se stinge, Mai degrabă ca o lumină care se aprinde, In ultimele zile ați simțit ceva deosebit la ochi, Nu, domnule doctor, Există, sau a existat, vreun caz de orbire în familie, La rudele pe care le-am cunoscut sau de care am auzit, nimeni, Suferiți de diabet, Nu, domnule doctor, De sifilis, Nu, domnule doctor, De hipertensiune arterială sau intracraniană, Intracraniana, nu știu, de cealaltă nu, ni se fac controale la serviciu, V-ați lovit puternic la cap, astăzi sau ieri, Nu, domnule doctor, Ce vârstă aveți, Treizeci și opt, Bine, haideți să

examinăm ochii. Orbul îi deschise larg, ca pentru a facilita examinarea, dar medicul îl luă de un braț și îl instala în spatele unui aparat pe care cineva cu imaginație poetică l-ar putea vedea ca pe un nou model de confesional, în care ochii au înlocuit cuvintele, confesorul uitându-se direct în sufletul păcătosului, Rezemați-vă aici bărbia, recomandă, țineți ochii deschiși, nu vă mișcați. Femeia se apropie de bărbat, îi puse mâna pe umăr, spuse, O să vezi că totul se rezolvă. Medicul ridică și coborî sistemul binocular de lângă el, învârti niște șuruburi mici și începu examenul. Nu găsi nimic pe cornee, nimic pe sclerotică, nimic pe iris, nimic pe retină, nimic pe cristalin, nimic pe macula lutea, nimic pe nervul optic, nimic pe nicăieri. Se îndepărtă de aparat, își frecă ochii, apoi luă examenul de la capăt, în tăcere, și când îl termină din nou avea pe chip o expresie perplexă, N-am găsit nici o leziune, ochii dumneavoastră sunt perfecți. Femeia își împreună mâinile într-un gest de bucurie și exclamă, Ți-am spus eu, ți-am spus eu, totul o să fie bine. Fără să-i dea atenție, orbul întrebă, Pot să-mi ridic bărbia, domnule doctor, Desigur, îmi cer scuze, Dacă ochii mei sunt perfecți, cum spuneți, atunci de ce sunt orb, Deocamdată nu știu, va trebui să facem un examen mai minuțios, analize, ecografie, encefalogramă, Credeți că are vreo legătură cu creierul, E o posibilitate, dar nu cred, Cu toate astea, spuneți că nu găsiți nimic în neregulă la ochii mei, Așa e, Nu înțeleg, Ce vreau să spun e că, dacă sunteți într-adevăr orb, orbirea dumneavoastră, în acest moment, este inexplicabilă, Vă îndoiiți că sunt orb, Nici vorbă, problema este raritatea ca/ului, personal, de când sunt medic, n-am văzut niciodată un asemenea lucru, și aș îndrăzni chiar să spun că așa ceva nu s-a mai văzut în toată istoria oftalmologiei, Credeți că are leac, în principiu, negăsind nici o leziune, nici malformații congenitale, răspunsul meu ar trebui să fie afirmativ, Dar se pare că nu este, Doar din prudență, doar pentru că nu vreau să vă dau speranțe care s-ar putea dovedi fără fundament, înțeleg, Asta e, Și va trebui să urmez vreun tratament, să iau vreo doctorie, Deocamdată n-am să vă prescriu nimic, ar însemna să procedez orbește, Ce expresie potrivită, remarcă orbul. Medicul se prefăcu că nu aude, se îndepărtă de scaunul giratoriu pe care stătuse pentru observație, și, în picioare, scrise pe o rețetă examenele și analizele pe care le considera necesare, îi înmână foaia femeii, Poftiți, doamnă, reveniți cu soțul dumneavoastră când veți avea rezultatele, dacă între timp starea dumnealui se schimbă, dați-mi un telefon, Consultația, domnule doctor, Plătiți recepționerei. Li însoți până la ușă, bâigui o frază de încurajare, de genul O să vedem, o să vedem, nu trebuie să disperați, și când se găsi din nou singur în mica baie anexă, se privi lung în oglindă, Ce-o mai fi și asta, murmură. Apoi se întoarse în cabinet, o chemă pe asistentă, Cheamă-1 pe următorul, în noaptea aceea orbul visă că e orb.

Oferindu-se să-1 ajute pe orb, omul care apoi îi furase mașina nu avea, în acel moment, nici o intenție răuvoitoare, dimpotrivă, nu făcuse decât să asculte de sentimentele de generozitate și altruism care sunt, așa cum știe toată lumea, două dintre cele mai pozitive caracteristici ale speciei umane, putând fi găsite până și la criminalii mult mai înrăiți decât acesta, un simplu hoț de automobile fără speranță de a avansa în carieră, exploatat de

adevărații stăpâni ai afacerii, ei sunt cei care profită de pe urma nevoilor săracilor. La urma urmelor, nu e mare diferență între a ajuta un orb, pentru ca apoi să-i furi mașina, și a îngriji un bătrân neputincios și decrepit, cu ochii pe moștenire. Doar când ajunsese aproape de casa orbului îi veni firesc ideea, exact, așa se poate spune, de parcă s-ar fi hotărât să cumpere un bilet de loterie numai pentru că-1 văzuse pe vânzător, n-a avut nici o presimțire, a cumpărat să vadă ce iese, resemnat dinainte cu ceea ce versatila șansă i-ar fi adus, ceva sau nimic, alții ar spune c-a acționat în funcție de un reflex condiționat al caracterului său. Cei sceptici în privința naturii umane, care sunt mulți și încăpățânați, susțin că, dacă ocazia nu face întotdeauna hoțul, oricum e sigur că-1 ajută mult. Cât despre noi, ne vom permite să credem că, dacă orbul ar fi acceptat cea de-a doua ofertă a falsului samaritean, în acea ultimă clipă, când bunătatea încă ar mai fi putut precumpăni, vorbim de propunerea de a rămâne să-i țină companie până la venirea soției, cine știe dacă efectul responsabilității morale decurgând din încrederea astfel oferită n-ar fi inhibat tentația criminală, scoțând la iveală acea părțică luminoasă și nobilă care oricând se poate descoperi până și în sufletele pierdute, încheind la modul plebeu, cum ne tot dăscălește proverbul din bătrâni, orbul, vrând să-și facă cruce, nasul și 1-a spart.

Conștiința morală, pe care atâția nesăbuiți au insultat-o și chiar mai mulți au renegat-o, e ceva care există și a existat dintotdeauna, n-a fost o invenție a filosofilor din Cuaternar, când sufletul abia era un proiect confuz. Cu trecerea timpului, plus activitățile conviețuirii și schimburile genetice, am sfârșit punând conștiința în culoarea sângelui și în sarea lacrimilor, și, de parcă n-ar fi fost de ajuns, am făcut din ochi o oglindă întoarsă înăuntru, cu rezultatul, de multe ori, că ei dezvăluie fără reținere ceea ce încercăm să negăm cu gura. Se mai adaugă la această situație, care e generală, circumstanța particulară că, în spiritele simple, remușcarea provocată de facerea de rău se contopește adesea cu spaime ancestrale de tot soiul, drept care pedeapsa răufăcătorului ajunge să fie, fără par sau piatră, de două ori cea meritată. Nu va fi cu puțință, va să zică, în cazul de față, să deosebim cât era frică și cât era conștiință chinuită în frământarea care 1-a cuprins pe hoț de cum a pornit mașina. Fără îndoială, nu va fi niciodată liniștitor să stai pe locul cuiva care ținea cu mâinile același volan în clipa când și-a pierdut vederea, s-a uitat prin acest parbriz și deodată n-a mai văzut, nu trebuie să ai multă imaginație pentru ca astfel de gânduri să trezească imunda și târâtoarea fiară a terorii, iat-o cum își ițește capul. Dar și remușcarea, expresia agravată a unei conștiințe, cum am spus mai înainte, sau, dacă vrem s-o descriem în termeni sugestivi, o conștiință cu dinți mușcători, îi aducea în fața ochilor imaginea orbului neajutorat închizând ușa, Nu e nevoie, nu e nevoie, spusese bietul de el, de acum înainte nu va mai fi în stare să facă un pas fără ajutor.

Hoțul își concentra atenția asupra circulației, străduindu-se să nu-și lase ocupată mintea de gânduri așa de înspăimântătoare, știa prea bine că nu-și putea permite nici cea mai mică greșeală, nici cea mai mică neatenție. Poliția circula pe străzi, ajungea să-1 oprească unul, Vă rog, permisul de

conducere și buletinul, iarăși închisoarea, viață haină. Se străduia să urmărească semafoarele, nu trecea pe roșu, respecta galbenul, aștepta cu răbdare să vină verdele. La un moment dat își dădu seama că începuse să se uite la lumini cu o fixitate care devenea obsesivă. Regla atunci viteza mașinii așa încât să aibă tot timpul în față culoarea verde, chiar dacă, pentru a reuși, trebuia să accelereze sau, dimpotrivă, să reducă viteza până la a-i scoate din sărite pe șoferii care veneau din spate, în cele din urmă, dezorientat, încordat peste măsură, sfârși prin a băga mașina pe o stradă laterală, unde știa că nu sunt semafoare, și o parcă aproape fără să se uite, era un șofer bun. Se simțea pe punctul să facă un atac de nervi, exact așa formulase, Sunt pe punctul să fac un atac de nervi. Se sufoca în automobil. Coborî geamurile pe ambele părți, dar aerul de afară, dacă se mișca, nu răcorea atmosfera dinăuntru. Ce naiba fac, se întrebă. Garajul unde trebuia să ducă mașina era departe, într-o localitate din afara orașului, dar în starea lui de spirit nu va reuși să ajungă, Mă prinde un polițist, ori am un accident, și e și mai rău, murmură. Se gândi atunci că cel mai bine ar fi să iasă puțin afară, să-și aerisească mințile, Poate o să scap de gărgăunii din cap, acum, pentru că ăla a orbit, nu înseamnă că o s-o pățesc și eu, nu e gripă să se ia, fac un tur și îmi trece. Ieși, nici nu era nevoie să închidă mașina, se întoarce imediat, și se îndepărtă. Nu făcuse nici treizeci de pași, când orbi.

În cabinet, ultimul pacient primit a fost bătrânul cu suflet cumsecade, cel care spusese vorbe bune despre amantul care orbise pe nepusă masă. Venise doar ca să stabilească data operației pentru o cataractă care apăruse la singurul ochi care-i rămăsese, fâșia neagră astupa lipsa celui alt, n-avea nici o legătură cu ce avea acum. Astea sunt necazuri care vin o dată cu vârsta, îi spusese medicul cu ceva vreme în urmă, când crește, o scoatem, după aceea n-o să mai recunoașteți lumea în care trăiți. Când bătrânul cu legătură pe ochi ieși, iar infirmiera spuse că nu mai erau pacienți în sala de așteptare, medicul luă fișa omului care își pierduse vederea, o citi o dată, de două ori, medita câteva minute și, în cele din urmă, telefona unui coleg, purtând cu el următoarea conversație, Știi ceva, azi am avut un caz extraordinar de bizar, un bărbat care și-a pierdut complet vederea de la o clipă la alta, examinarea nu a arătat nici o leziune perceptibilă, nici indicii de malformații din naștere, spune că vede totul alb, e un soi de alb lăptos, dens, care i se lipește de ochi, încerc să redau cât mai bine descrierea pe care a făcut-o el, da, sigur că e subiectiv, nu, e un om tânăr, treizeci și opt de ani, ai cunoștință de vreun caz asemănător, ai citit, ai auzit, așa credeam și eu, deocamdată nu văd nici o soluție, ca să câștig timp, 1-am pus să facă analize, da, putem să-1 vedem împreună zilele viitoare, după cină o să mă uit prin cărți, să revăd bibliografia, poate găsesc vreo pistă, da, știu, agnozia, orbirea psihică, se știe, e incapacitatea de a recunoaște ce se vede, da, și eu m-am gândit la posibilitatea să fie o amauroză, dar amintește-ți ce ți-am spus la început, orbirea asta e albă, exact contrariul amaurozei, care înseamnă beznă totală, doar dacă nu există o amauroză albă, o beznă albă, ca să zic așa, da, știu, așa ceva nu s-a mai văzut, de acord, te sun mâine, îi spun că vrem să-1 examinăm amândoi. După ce termină conversația, medicul se

rezemă de scaun, rămase așa câteva minute, apoi se ridică, își scoase halatul cu mișcări obosite, lente. Se duse la baie să se spele pe mâini, dar, de astă dată, nu întrebă oglinda, metafizic, Ce-o mai fi și asta, își recăpătase spiritul științific, faptul că agnozia și amauroză erau identificate și definite cu precizie în cărți și în practică nu însemna că nu pot să apară variante, mutații, dacă vorba este adecvată, și iată că sosise ziua. Există o mie de motive pentru care creierul se închide, ca un vizitator târziu care și-a găsit închisă propria ușă la întoarcerea acasă. Oftalmologul avea gusturi literare și știa să găsească citatul potrivit.

Noaptea, după cină, îi spuse soției, Am avut azi la cabinet un caz ciudat, ar putea fi vorba de o variantă a orbirii psihice sau a amaurozei, dar până acum nu s-a mai constatat așa ceva, Ce boli sunt astea, amauroză și cealaltă, întrebă femeia. Medicul îi dădu o explicație accesibilă unei înțelegeri normale, care mulțumi curiozitatea nevastei, apoi își căută în bibliotecă tratatele de specialitate, unele vechi, de pe vremea facultății, altele recente, și câteva atât de noi, încât nu avusese încă timp să le studieze. Căută în indexuri, apoi, metodic, se apucă să citească tot ce găsea despre agnozie și amauroză, cu impresia incomodă de a se ști intrus într-un domeniu care nu era al lui, misteriosul teritoriu al neurochirurgiei, despre care avea puține cunoștințe. Târziu în noapte, împinse la o parte cărțile pe care le consultase, își frecă ochii obosiți și se rezemă de scaun. Acum lucrurile erau limpezi. Dacă ar fi agnozie, pacientul ar trebui să vadă ceea ce văzuse întotdeauna, nu s-ar produce nici o diminuare a acuității vizuale, ci pur și simplu creierul ar deveni incapabil să recunoască un scaun acolo unde e un scaun, adică ar reacționa în continuare corect la stimulii luminoși purtați de nervul optic, dar, ca să folosim termeni familiari, pe înțelesul oamenilor cu informație puțină, și-ar pierde capacitatea de a ști că știe și, cu atât mai mult, de a o spune, în ce privește amauroză, totul era clar. Pentru ca, într-adevăr, să fie vorba de ea, pacientul ar trebui să vadă totul negru, acceptându-se cu prudență, evident, verbul a vedea, când de beznă absolută e vorba. Orbul afirmase categoric că vedea, să acceptăm cu prudență verbul, o culoare albă uniformă, densă, de parcă ar fi fost cufundat cu ochii deschiși într-o mare de lapte. O amauroză albă, dincolo de contradicția ei etimologică, ar fi și o imposibilitate neurologică, de vreme ce creierul, care nu poate percepe imaginile, formele și culorile realității, n-ar putea să îmbrace în alb, într-un alb continuu, ca o vopsea albă fără nuanțe, culorile, formele și imaginile pe care aceeași realitate le prezintă unei vederi normale, oricât de problematic ar fi, întotdeauna, să vorbim, cu proprietate, de o vedere normală. Cu conștiința foarte limpede că a ajuns într-o fundătură de unde, în aparență, nu vedea nici o ieșire, medicul clătină din cap descurajat și privi împrejur. Soția lui se retrăsese, vag își aduse aminte că se apropiase o clipă și îl sărutase pe păr, Mă duc la culcare, trebuie să fi spus, casa era învăluită în tăcere, pe masă cărțile împrăștiate, Ce-o mai fi și asta, se întrebă, și brusc se înfricoșă, ca și cum el însuși avea să orbească în clipa următoare și o știa. Își reținu respirația și așteptă. Nu se întâmplă nimic. Se întâmplă un minut mai târziu,

În timp ce aduna cărțile ca să le pună la loc în bibliotecă. Mai întâi își dădu seama că nu-și mai vede mâinile, apoi știa că e orb.

Problema tinerei cu ochelari negri nu era gravă, avea numai o conjunctivită din cele mai simple, pe care medicamentul prescris de doctor o va rezolva în câteva zile, în timpul ăsta, nu e nevoie să vă mai spun, vă scoateți ochelarii numai ca să dormiți, îi spusese acesta. Gluma era veche, e de presupus că era transmisă de la o generație de oftalmologi la alta, dar efectul se repeta de fiecare dată, medicul zâmbea spunând-o, zâmbea pacientul auzind-o, iar în acest caz merita, fata avea dinți frumoși și știa să-i arate. Din naturală mizantropie ori prea multe dezamăgiri în viață, orice sceptic obișnuit, știutor al detaliilor vieții acestei femei, ar insinua că farmecul zâmbetului ei nu e decât o stratagemă a profesiei, afirmație răutăcioasă și gratuită, pentru că el, zâmbetul, fusese frumos și în timpurile nu prea depărtate când femeia era încă domnișoară, cuvânt perimat, de când viitorul era încă o scrisoare închisă iar curiozitatea de a o deschide de-abia se trezea. Simplificând totuși, am putea s-o includem pe această femeie în clasa așa-numitelor prostituate, însă complexitatea urzelii relațiilor sociale, atât a celor diurne cât și a celor nocturne, atât a celor verticale cât și a celor orizontale, a epocii descrise aici, ne îndeamnă să ne moderăm tendința spre judecățile peremptorii, definitive, defect de care, dintr-o exagerată suficiență, poate că niciodată nu vom reuși să scăpăm.

Deși e evident câți nori sunt în Junona, nu e totuși drept să ne încăpățânăm să confundăm cu o zeiță greacă ceea ce nu este decât o obișnuită masă de picături de apă plutind în atmosferă. Fără îndoială, această femeie se culcă pentru bani, ceea ce ne-ar îngădui, probabil, fără alte considerații, s-o categorisim ca fiind o adevărată prostituată, dar, știind că se culcă numai cu cine vrea și când are chef, nu trebuie disprețuită probabilitatea că atare diferență de drept n-ar îndreptăți excluderea ei din gașcă, înțeleasă ca un tot. Ca și ceilalți oameni, ea are o meserie și, la fel ca ceilalți, profită de orele libere ca să-i ofere plăceri trupului și să-i satisfacă nevoile, cele particulare și cele generale. Dacă nu intenționăm s-o reducem la o definiție primară, în concluzie va trebui să spunem despre ea că trăiește cum îi place și, pe deasupra, se și bucură de plăcerile vieții.

Era noapte când ieși din cabinet. Nu-și scoase ochelarii, iluminatul străzilor o incomoda, mai ales reclamele. Intră într-o farmacie să cumpere medicamentul dat de medic, se decise să nu audă când vânzătorul care o servea se plânse ce nedrept e că anumiți ochi sunt acoperiți de geamuri negre, observație care nu numai că era impertinentă în sine, un asistent farmacist, închipuiți-vă, dar îi și contrazicea convingerea că ochelarii negri îi dădeau un aer de mister amețitor, bun să stâr-nească interesul bărbaților care îi ieșeau în cale, interes pe care, eventual, l-ar fi retribuit, dacă azi n-ar fi așteptat-o cineva, o întâlnire de la care avea motive să aștepte numai lucruri bune, atât în ce privește partea materială cât și celelalte satisfacții. Bărbatul cu care se întâlnea îi era deja cunoscut, nu-i pasase auzind că ea nu-și va putea scoate ochelarii, ordin pe care, de altfel, medicul încă nu i-l dăduse, ba chiar i se păruse interesant, era ceva nou. La ieșirea din farmacie,

tânăra chemă un taxi, pronunță numele unui hotel. Tolănită pe scaun, gusta deja, dacă termenul e potrivit, distinctele și multiplele senzații ale plăcerii senzuale, de la cea dinții atingere versată a buzelor, de la prima mângâiere intimă, până la succesivele explozii ale unui orgasm care o va lăsa epuizată și fericită, de parcă ar fi fost răstignită, doamne ferește, într-un carusel orbitor și vertiginos. Avem deci motive să conchidem că fata cu ochelari negri, dacă partenerul a știut să-și îndeplinească satisfăcător obligația, ca ritm și tehnică, plătește mereu dinainte și dublu ceea ce încasează după aceea. În mijlocul acestor gânduri, fără îndoială pentru că tocmai plătitese o consultație, ea se întrebă dacă n-ar fi momentul să urce, începând de azi, ceea ce, cu un zâmbitor eufemism, obișnuia să numească justul ei nivel de compensație.

Ceru taximetristului să oprească mai înainte cu o stradă, se amestecă printre oamenii ce mergeau în aceeași direcție, ca și cum se lăsa purtată de val, anonimă și fără nici o vină vizibilă. Intră în hotel cu un aer firesc, traversă holul spre bar. Ajunsese câteva minute mai devreme, trebuia deci să aștepte, ora întâlnirii fusese fixată precis. Ceru o răcoritoare, o bău calm, fără să privească pe nimeni, nu voia să fie confundată cu o vânătoare ordinară de bărbați. Puțin mai târziu, ca o turistă care urcă în cameră să se odihnească după ce și-a petrecut după-amiaza în muzee, se îndreptă spre ascensor. Virtutea, cine n-o știe, se lovește mereu de obstacole în anevoiosul ei drum spre perfecțiune, însă păcatul și viciul sunt atât de favorizate de soartă încât, de îndată ce a ajuns în fața liftului s-au și deschis ușile. Au ieșit doi oaspeți, o pereche vârstnică, ea a intrat, a apăsă pe butonul de la trei, trei sute doisprezece era numărul unde era așteptată, aici e, bătu discret la ușă, zece minute mai târziu era goală, după cincisprezece gemea, după optsprezece murmură cuvinte de amor pe care nu mai trebuia să-1 simuleze, după douăzeci începuse să-și piardă capul, la douăzeci și unu simți că trupul i se topește de plăcere, la douăzeci și două țipă, Acum, acum, și când își reveni, epuizată și fericită, și acum văd totul alb.

Pe hoțul automobilului 1-a dus un polițist acasă. Circumspectul și milosul agent al autorității n-avea cum să-și imagineze că ducea de braț un delincvent înrăit, nu pentru a-1 împiedica să scape, ci pur și simplu pentru ca bietul om să nu se împiedice și să cadă. În schimb, ne este foarte ușor să ne imaginăm spaima pe care a tras-o nevasta hoțului când, deschizând ușa, s-a trezit față în față cu un polițist în uniformă care aducea încătușat, așa i se păru, un jalnic prizonier, căruia, judecînd după fața lui cătrănită, trebuie să i se fi întâmplat ceva mai grav decât o simplă arestare. Mai întâi, femeia se gândi pentru o clipă că bărbatul fusese prins în flagrant delict și că polițistul venise să percheziționeze casa, idee, oricât de paradoxal ar părea, destul de liniștitoare, având în vedere că soțul ei nu fura decât automobile, obiecte care, din cauza dimensiunilor, nu pot fi ascunse sub pat. Nu dură mult îndoiala, polițistul spuse, Domnul e orb, aveți grijă de el, iar femeia, care ar fi trebuit să se simtă ușurată pentru că agentul nu venise de fapt decât ca însoțitor, înțelese dimensiunea nenorocirii care se abătuse asupra casei lor când un soț hohotind îi căzu în brațe, spunându-i ceea ce știm. Tânăra cu ochelari negri a fost și ea dusă acasă de un polițist, la părinții ei, însă

picanteria împrejurărilor în care orbirea se declarase în cazul ei, c femeie goală zbierând într-un hotel, băgând în sperieți oaspeții, în timp ce bărbatul cu care fusese încerca să se fofileze trăgându-și în grabă pantalonii, modera, într-o oarecare măsură, dramatismul evident al situației. Oarba, copleșită de rușine sentiment întru totul compatibil, oricât ar mormăi prefăcuții prudenți și falșii virtuoși, cu mercena-rele exerciții erotice pe care le practica, după țipetele sfâșietoare pe care le scosese când pricepuse că pierderea vederii nu era o nouă și imprevizibilă consecință a plăcerii, de-abia mai îndrăzne să plângă și să se vaite când, îmbrăcată la nimereală, brutal, aproape în ghionturi, o dădură afară din hotel. Polițistul, cu un ton care ar fi fost sarcastic dacă n-ar fi fost pur și simplu grosolan, vru să afle, după ce o întrebase unde locuia, dacă dispunea de bani pentru taxi, în astfel de cazuri, statul nu plătește, anunță, procedeu căruia, să notăm pe margine, nu i se poate nega o anumită logică, având în vedere faptul că aceste persoane aparțin numărului celor care nu plătesc impozite asupra imoralelor lor venituri. Ea dădu din cap, dar, fiind oarbă, închipuiți-vă, se gândi că polițistul ar fi putut să nu-i vadă gestul și murmură, Da, am bani, și pentru sine însăși, Mai bine n-aș avea, cuvinte ce ni s-ar putea părea nelalocul lor, dar care, dacă suntem atenți la circumvoluțiile spiritului omenesc, unde nu există drumuri scurte și drepte, ajung, aceste cuvinte, să devină absolut clare, ce voia ea să spună era că fusese pedepsită din pricina purtării ei rele, a imoralității ei, asta e. îi spusese mamei că nu va cina acasă, și, până la urmă, ajunsese la timp, chiar înaintea tatălui.

Lucrurile s-au petrecut altfel cu doctorul oftalmolog, nu numai pentru că era acasă când a fost atacat de orbire, ci și pentru că, medic fiind, nu voia să se lase pradă disperării, cum fac cei care își amintesc de trupul lor numai când îi doare. Chiar în asemenea situație, tulburătoare, având înaintea o noapte de chin, tot a reușit să-și aducă aminte ce-a scris Homer în Iliada, poemul morții și al suferinței, mai presus ca oricare, Un medic, de unul singur, face cât mai mulți oameni, vorbe ce nu trebuie înțelese numai ca o expresie cantitativă, ci și ca majoritar calitativă, cum în curând se va convinge. Avu curajul să se culce fără să-și trezească soția, nici măcar atunci când ea, murmurând pe jumătate adormită, se mișcă în pat ca să-1 simtă mai aproape. Ore și ore treaz, reuși să adoarmă din când în când din pură epuizare. Dorea să nu se mai sfârșească noaptea, ca să nu trebuiască să anunțe, el, care avea misiunea să vindece suferința ochilor celorlalți, Sunt orb, dar, în același timp, dorea să sosească rapid lumina zilei, exact cu aceste cuvinte se gândi, Lumina zilei, știind că n-o va vedea. De fapt, un oftalmolog orb nu mai e bun de nimic, dar era de datoria lui să informeze autoritățile sanitare, să le prevină asupra unui lucru care se putea transforma într-o catastrofă națională, pur și simplu un tip de orbire necunoscută până acum, foarte probabil deosebit de contagioasă, și care, după toate aparențele, se manifesta fără prealabila existență a unor activități patologice anterioare cu caracter inflamatoriu, infecțios sau degenerativ, așa cum putuse constata la orbul care venise la cabinet, sau așa cum se confirma în propriul său caz, o miopie ușoară, un ușor astigmatism, totul atât de benign încât, deocamdată,

se hotărâse să nu-și pună lentile de corecție. Ochii care încetaseră să vadă, ochii complet orbi, erau totuși în stare perfectă, fără nici o leziune, recentă sau veche, dobândită sau din naștere, își aminti examenul minuțios pe care i-l făcuse orbului, cum diversele părți ale ochiului accesibile oftalmoscopului apăreau sănătoase, fără vreun semn de alterare morbidă, situație foarte rară la un bărbat de treizeci și opt de ani, câți spusese omul că are, și chiar la oameni mai tineri. Omul ăla nu trebuia să fie orb, își spusese, uitând câteva clipe că și el era, cât de departe poate ajunge abnegația, și nu doar în vremea noastră, să ne amintim ce-a spus Homer, deși cu vorbe ce par diferite.

Se prefăcu adormit când soția lui se trezi, îi simți sărutul pe frunte, foarte delicat, ca și cum n-ar fi vrut să-l trezească dintr-un somn pe care-l credea profund, poate se gândise, Bietul de el, s-a culcat târziu, cercetând extraordinarul caz al sărmanului orb. Rămas singur, ca și cum l-ar fi gătit încetul cu încetul un nor gros care-i apăsa pieptul și îi intra pe nări orbindu-l pe dinăuntru, medicul scăpă un geamăt ușor, lăsă două lacrimi să-i curgă, Or fi albe, se întrebă, să-i umple ochii și să i se scurgă pe tâmpile, de o parte și de alta, înțelegea acum spaima pacienților spunându-i, Domnule doctor, am impresia că-mi pierd vederea, în dormitor ajungeau micile zgomote casnice, soția va veni în curând să vadă dacă mai doarme, se apropia ora să meargă la spital. Se ridică grijuliu, bâjbâind își căută și-și puse halatul, intră în baie, urină. Apoi se răsuci în direcția unde știa că se află oglinda, de astă dată nu întrebă Ce-o mai fi și asta, nu spusese Sunt o mie de motive pentru ca creierul omenesc să se închidă, își întinse doar mâinile până atinse geamul, știa că imaginea lui era acolo privindu-l, imaginea îl vedea pe el, el nu vedea imaginea, își auzi soția intrând în cameră, Ah, te-ai sculat, spusese ea, iar el răspunse, Da. Imediat o simți alături, Bună dimineața, dragostea mea, încă se mai salutau cu cuvinte afectuoase după atâția ani de căsătorie, și atunci el spusese, de parcă amândoi ar fi jucat într-o piesă și urma replica lui, Cred că n-o să fie prea bună, am ceva la ochi. Ea reținu doar ultima parte a frazei, Lasă-mă să văd, îi ceru, îi examina ochii cu atenție, Nu văd nimic, propoziția era evident greșită, nu aparținea rolului ei, el ar fi trebuit s-o rostească, însă o pronunță simplu, astfel, Nu văd, și adăugă, Presupun că m-am molipsit de la bolnavul de ieri.

O dată cu trecerea timpului și cu intimitatea pe care aceasta o aduce, soțiile medicilor ajung și ele să se priceapă întrucâtva la medicină, iar cea de față, atât de apropiată de bărbatul ei în toate privințele, învățase îndeajuns, ca să știe că orbirea nu se răspândește prin contaminare, ca o epidemie, orbirea n-o iei doar pentru că, văzător fiind, te uiți la un orb, orbirea e o problemă personală între om și ochii cu care s-a născut, în orice caz, un medic are obligația să știe ce spune, de aceea merge la facultate, iar cel de aici nu numai că s-a declarat orb, dar și admite deschis că a fost molipsit, cine e soția lui să se îndoiască, oricât s-ar pricepe la medicină. Se înțelege așadar că biata doamnă, în fața incontestabilei evidențe, a reacționat ca orice soție obișnuită, am mai cunoscut două, îmbrățișându-și soțul, manifestându-și fireasca supărare, Și acum, ce facem, întreba printre lacrimi,

Anunțăm autoritățile medicale, e urgent, dacă într-ade-var e vorba de o epidemie, trebuie luate măsuri, Dar o epidemie de orbire nu s-a mai văzut, afirmă femeia, vrând să se agate de această ultimă speranță, Nici un orb care n-are nici un motiv aparent ca să orbească nu s-a mai văzut, și în acest moment sunt cel puțin doi. Nici nu terminase de rostit ultima frază, chipul i se transformă, își împinse soția aproape cu violență, apoi se dădu înapoi, îndepărtează-te, nu te apropia de mine, te pot contamina, și imediat, lovindu-și capul cu pumnii, Tâmpitule, tâmpitule, medic idiot, cum de nu m-am gândit, o noapte întreagă unul lângă altul, trebuia să fi stat în birou, cu ușa închisă, și chiar și așa, Te rog, nu vorbi așa, ce-o fi o fi, hai, vino, îți pregătesc micul dejun, Lasă-mă, lasă-mă, Nu te las, țipă femeia, ce vrei să faci, să umbli pe aici împleticindu-te, lovindu-te de mobile, căutând telefonul, fără ochi să găsești numerele de care ai nevoie, în timp ce eu asist liniștită la spectacol, închisă într-un clopot de sticlă, rezistent la contagiere. îl prinse de braț cu fermitate și spuse, Să mergem, dragul meu.

Era încă devreme când medicul reuși să ia, să ne imaginăm cu câtă plăcere, ceașca de cafea și felia de pâine prăjită pe care soția se încăpățănase să i le pregătească, prea devreme încă pentru a-i găsi la serviciu pe cei care trebuiau informați. Logica și eficiența impuneau să fie anunțat direct, cât mai curând posibil, un înalt funcționar responsabil din Ministerul Sănătății, dar doctorul se răzgândi curând înțelegând că, prezentându-se doar ca un simplu medic care avea o informație urgentă de comunicat, nu era suficient ca să-l convingă pe funcționarul mediu cu care, până la urmă, după multe rugăminți, telefonista consimțise să-l pună în contact. Omul vru să afle despre ce era vorba înainte de a-l pasa superiorului său imediat, și era evident că nici un medic cu simțul responsabilității nu se va apuca să trâmbițeze erupția unei epidemii de orbire primului subaltern căruia îi vorbește, panica ar fi imediată. Funcționarul răspunse, Spuneți că sunteți medic, dacă vreți, eu cred, da, vă cred, însă am ordine, ori îmi spuneți despre ce e vorba, ori nu dau curs cererii dumneavoastră, Subiectul este confidențial, Subiectele confidențiale nu se tratează la telefon, mai bine veniți aici personal, Nu pot să ies din casă, Vreți să spuneți că sunteți bolnav, Da, sunt bolnav, spuse orbul după o ezitare, În acest caz, n-aveți decât să chemați un medic, un medic adevărat, replică funcționarul, și, încântat de propriul spirit, închise telefonul.

Insolența îl atinse pe medic ca o palmă. Numai după câteva minute își recapătă îndeajuns seninătatea ca să-i povestească soției cu câtă grosolanie fusese tratat. Apoi, de parcă brusc ar fi descoperit un lucru pe care ar fi trebuit să-l știe de multă vreme, murmură, trist, Din aluatul ăsta suntem făcuți, jumătate indiferență, jumătate răutate. Era pe punctul de a se întreba dubitativ, Și acum, când înțelese că-și pierduse timpul, singura modalitate de a face să ajungă informația acolo unde trebuia, pe o cale sigură, era să vorbească cu directorul clinic al propriului său serviciu de la spital, ca de la doctor la doctor, fără birocați la mijloc, el să se ocupe după aceea să pună blestematul de angrenaj oficial în funcțiune. Soția făcu legătura, știa pe dinafară numărul de telefon al spitalului. Medicul își declină identitatea când i

se răspunse, apoi rosti repede, Bine, mulțumesc, fără îndoială telefonista îl întrebase, Ce mai faceți, domnule doctor, așa vorbim când nu vrem să părem slabi, spunem, Bine, și murim, vulgul zice că facem haz de necaz, fenomen de conservare viscerală care doar la specia umană s-a constatat. Când directorul veni la telefon, Deci, ce se întâmplă, medicul îl întreabă dacă era singur, dacă era cineva în apropiere care ar fi putut auzi, de telefonistă nu trebuia să se teamă, avea altă treabă decât să tragă cu urechea la conversații despre oftalmopatii, n-o interesa decât ginecologia. Relatarea medicului a fost scurtă, dar completă, fără ocolișuri, și prezentată cu o asemenea răceală clinică încât, având în vedere situația, directorul fu surprins, Însă dumneata chiar ești orb, întreabă, Complet orb, Oricum, ar putea fi o coincidență, s-ar putea să nu fie, în sens exact, o contaminare, De acord, contaminarea nu e demonstrată, dar problema nu e că el a orbit și am orbit și eu, fiecare la el acasă, fără să ne fi văzut, omul era orb când a venit la consultație, iar eu am orbit după câteva ore, Cum îl putem găsi, Am numele și adresa lui la cabinet, Voi trimite imediat pe cineva acolo, Un medic, Da, un coleg, sigur, Nu credeți că ar trebui să comunicăm imediat ministerului ce se întâmplă, Mi se pare prematur deocamdată, gândește-te la panica publică pe care asemenea știre ar provoca-o, pe toți dracii, orbirea nu se ia, Nici moartea nu se ia, dar murim cu toții, Bine, stai acasă cât mă ocup eu de asta, apoi o să trimit după dumneata, vreau să te examinez, Amintiți-vă că am orbit pentru că am examinat un orb, Nu e sigur, Există totuși o bună prezumție de la cauză la efect, Fără îndoială, totuși e prea devreme să tragem concluzii, două cazuri izolate nu au semnificație statistică, Doar dacă, în acest moment, nu suntem mai mulți, Iți înțeleg starea de spirit, dar trebuie să ne ferim de pesimisme care după aceea se pot dovedi nejustificate, Mulțumesc, O să vorbim din nou, Pe curând.

Peste o jumătate de oră, când medicul, stângaci, reușise cu ajutorul soției să se bărbierească, sună telefonul. Era din nou directorul clinic, însă vocea, acum, era schimbată, Avem aici un băiețel care și el a orbit brusc, vede totul alb, mama spune că au fost ieri la cabinetul dumitale, Presupun că micuțul suferă de strabism la ochiul stâng, Da, El e, fără nici o îndoială, începe să mă îngrijoreze, situația devine serioasă, Ministerul, Da, bineînțeles, am să vorbesc imediat cu direcția spitalului. După vreo trei ore, când medicul și soția prânzeau

41 în liniște, el dibuind cu furculița bucățelele de carne pe care ea i le tăiase, telefonul sună din nou. Femeia se duse să răspundă, se întoarse îndată, Du-te tu, e de la minister. Il ajută să se ridice, îl conduse până la birou și îi dădu telefonul. Conversația a fost scurtă. Ministerul dorea să știe identitatea pacienților care veniseră în ziua precedentă la cabinet, medicul răspunse că respectivele fișe clinice conțineau toate elementele de identificare, numele, vârsta, starea civilă, profesiunea, adresa, și termină declarându-se disponibil pentru a însoți persoana sau persoanele care vor merge să le ia. De cealaltă parte i se răspunse tăios, N-avem nevoie. Telefonul trecu în altă mină, vocea care ieși din el era diferită, Bună ziua, ministrul la telefon, în numele Guvernului vreau să vă mulțumesc pentru

strădania dumneavoastră, sunt convins că, grație promptitudinii cu care ați acționat, vom reuși să izolăm și să controlăm situația, între timp aveți amabilitatea să rămâneți acasă. Cuvintele finale au fost pronunțate cu o expresie aparent politicoasă, dar nu lăsau nici o îndoială că erau un ordin. Medicul răspunse, Da, domnule ministru, dar legătura fusese deja întreruptă.

După câteva minute, din nou telefonul. Era directorul clinic, nervos, înghițind cuvintele, Tocmai am aflat că poliția are informații despre alte două cazuri de orbire subită, Polițiști, Nu, un bărbat și o femeie, pe el l-au găsit pe stradă, țipând că era orb, iar ea era într-un hotel când a orbit, o poveste de alcov se pare, E necesar să se verifice dacă e vorba tot de pacienți de-ai mei, știți cum se numesc, Nu mi-au spus, De la minister mi-au dat deja telefon, se duc la cabinet după fișe, Ce situație complicată, Mie îmi spuneți. Medicul lăsă telefonul din mână, își duse mâinile la ochi, le lăsă acolo de parcă ar fi vrut să-i ferească de alte rele, mai mari, în sfârșit exclamă surd, Sunt așa de obosit, Dormi puțin, te duc eu în pat, spuse soția, N-are rost, n-aș fi în stare să dorm, și apoi ziua nu s-a terminat, se va mai întâmpla ceva.

Era aproape ora șase când telefonul sună pentru ultima dată. Medicul stătea lângă el, ridică receptorul, Da, eu sunt, rosti, ascultă cu atenție ce i se comunica și se mulțumi să clatine ușor din cap înainte să închidă, Cine era, întrebă soția, Ministerul, va veni o ambulanță să mă ia peste o jumătate de oră, Asta așteptai să se întâmple, Da, mai mult sau mai puțin, Unde te duc, Nu știu, presupun că la spital, O să-ți pregătesc valiza, mă duc să aleg lenjeria, costumul, Nu e o călătorie, Nu știm ce e. Il conduse cu grijă în dormitor, îl ajută să se întindă pe pat, Stai aici liniștit, mă ocup eu de toate. O auzi mișcându-se dintr-o parte într-alta, deschizând și închizând sertare, scoțând haine și aranjându-le imediat în valiza așezată pe podea, dar ce nu putea el să vadă era că, pe lângă hainele lui, în valize fuseseră puse câteva fuste și bluze, o pereche de pantaloni, o rochie, niște pantofi care nu puteau fi decât de femeie. Se gândi vag că nu va avea nevoie de atâtea lucruri, dar tăcu pentru că nu era momentul să vorbească de fleacuri. Se auzi pocnetul încuietorii, apoi femeia spuse, Gata, ambulanța poate să vină. Duse valiza lângă ușa de la scară, refuzând ajutorul soțului, care spunea, Lasă-mă să te ajut, atâta lucru pot face și eu, nu sunt chiar așa de neputincios. Se așezară apoi pe o canapea din sufragerie, așteptând. Se țineau de mână, iar el spuse, Nu știu câtă vreme vom fi despărțiți, iar ea răspunse, Nu-ți face probleme.

Au așteptat aproape o oră. Când se auzi soneria de la ușă, ea se ridică și se duse să deschidă, dar nu era nimeni pe palier. Răspunse la interfon, Foarte bine, coboară acum. Se întoarse spre bărbat și îi spuse, Așteaptă jos, au ordin expres să nu urce, După cât se vede, ministerul chiar s-a speriat, Să mergem. Au coborât cu liftul, ea își ajută soțul să parcurgă ultimele trepte, după aceea să urce în ambulanță, se întoarse pe scară să ia valiza, o ridică singură și o împinse înăuntru, în final, se urcă și ea și se așeză alături de bărbat. Șoferul ambulanței protestă de pe scaunul din față, Nu pot să-l iau decât pe el, astea sunt ordinele, vă rog să coborâți. Femeia, calm, răspunse, Trebuie să mă luați și pe mine, am orbit chiar în clipa asta.

Ideea ieșise chiar din capul ministrului. Era, din orice latură ar fi fost examinată, o idee fericită, dacă nu chiar perfectă, atât în privința aspectelor pur sanitare ale cazului, cât și a implicațiilor sociale și derivatelor lor politice. Până când nu se vor descoperi cauzele, sau, pentru a folosi un limbaj adecvat, etiologia răului-alb, așa cum, grație unui consilier plin de imaginație, prost sunătoarea orbire va fi desemnată de acum înainte, până când nu i se va găsi tratamentul și cura, și poate un vaccin care să prevină cazurile viitoare, toți cei care au orbit, ca și cei care au avut cu aceștia un contact fizic ori s-au găsit în apropierea lor directă, vor fi adunați și izolați, astfel încât să fie evitate contaminările ulterioare, care, survenind, se vor multiplica mai mult sau mai puțin după ceea ce, în matematică, e numit în mod obișnuit progresie geometrică. Quod erat demonstrandum, conchise ministrul. În cuvinte pe înțelesul tuturor, toate persoanele în cauză urmau să intre în carantină, după vechea practică, moștenită din vremuri de holeră și de febră galbenă, când navele contaminate sau numai suspecte de infecție trebuiau să rămână în larg timp de patruzeci de zile, să vedem ce se întâmplă. Aceleași cuvinte, Să vedem ce se întâmplă, intenționate prin ton, dar sibiline pentru că le lipseau altele, au fost pronunțate de ministru, care mai târziu și-a precizat gândul, Voiam să spun că tot așa ar putea fi vorba de patruzeci de zile ca și de patruzeci de săptămâni, sau de patruzeci de luni, sau de patruzeci de ani, important este să nu mai iasă de acolo. Acum mai e de hotărât unde îi vom băga, domnule ministru, spuse președintele comisiei de logistică și siguranță, formată rapid în acest scop, cea care va trebui să se ocupe de transportul, izolarea și aprovizionarea pacienților, De ce fel de posibilități imediate dispunem, vru să știe ministrul, Avem gol un spital de nebuni, așteptând să-i dăm o destinație, câteva instalații militare care nu mai sunt folosite din cauza recentei restructurări a armatei, o expoziție industrială în fază avansată de finisare, și mai avem, n-au reușit să mă lămurească din ce motiv, un supermarket în proces de faliment, În opinia dumată, care ar fi cel mai potrivit pentru scopurile pe care le avem în vedere, Garnizoana oferă cele mai bune condiții de siguranță, Firește, Prezintă totuși un inconvenient, e prea mare, ar fi dificilă și costisitoare supravegherea celor internați, îmi dau seama, Cât privește supermarketul, ar trebui să ținem probabil seama de tot felul de impedimente juridice, probleme legale, Și expoziția, Expoziția, domnule ministru, cred că e preferabil să nu ne gândim la ea, De ce, Cu siguranță, industria n-ar fi de acord, acolo sunt investite milioane, În acest caz, rămâne numai spitalul de nebuni, Da, domnule ministru, spitalul de nebuni, Atunci, spitalul de nebuni să fie, De altfel, din toate punctele de vedere, el prezintă cele mai bune condiții, pentru că nu numai că e înconjurat de ziduri, dar are și avantajul că se compune din două aripi, una pe care o vom destina orbilor propriu-ziși, cealaltă pentru suspecti, pe lângă un corp central care va fi, cum s-ar spune, pământul nimănui, pe unde cei care orbesc vor trece să se alăture celor care sunt deja orbi, Aici văd o problemă, Care, domnule ministru, Vom fi obligați să plasăm personal pentru a orienta transferurile, și nu-mi închipui că am putea conta pe voluntari, Nu cred că este necesar, domnule ministru, Explică, în cazul în care unul dintre suspectii

de infecție orbește, așa cum e normal să se întâmple mai devreme sau mai târziu, fiți sigur, domnule ministru, că ceilalți, care încă își păstrează vederea, o să-1 alunge pe loc, Ai dreptate, Așa cum n-ar permite intrarea unui orb căruia i s-ar năzări să-și schimbe locul, Bine gândit, Mulțumesc, domnule ministru, putem deci să începem, Da, dă-i drumul.

Comisia acționa rapid și eficient, înainte de lăsarea întunericului, au fost adunați toți orbii identificați, și, de asemenea, un anumit număr de presupuși contaminați, cel puțin cei care putuseră fi descoperiți și localizați într-o rapidă razie efectuată în mediul familial și profesional al celor atinși de pierderea vederii. Primii aduși în azilul pustiu au fost medicul și soția lui. Fuseseră puși soldați de gardă. Poarta se deschise numai cât să-i lase să treacă și, pe dată, se închise. Servind drept rezemătoare, o funie groasă mergea de la poartă până la ușa principală a clădirii, Luați-o puțin spre dreapta, acolo e o funie, apucați-o cu mâna și mergeți înainte, tot înainte, până la trepte, sunt șase la număr, îi preveni un sergent, în interiorul clădirii, frânghia se desfăcea în două ramuri, unul spre stânga, altul spre dreapta, sergentul strigase, Atenție, voi mergeți la dreapta, în timp ce târa valiza, femeia își ghida soțul spre salonul cel mai apropiat de intrare. Era lung ca o infirmerie de pe vremuri, cu două șiruri de paturi zugrăvite în cenușiu, dar de pe care vopseaua începuse demult să cadă. Cuverturile, cearșafurile și păturile erau de aceeași culoare. Femeia își conduse soțul în fundul dormitorului, îl ajută să se așeze pe un pat și îi spuse, Nu te mișca de aici, mă duc să văd cum e. Erau și alte dormitoare, coridoare lungi și strimte, cabinete care probabil fuseseră ale medicilor, latrine murdare, o bucătărie care încă nu-și pierduse mirosul de mâncare proastă, un refectoriu mare cu mese acoperite cu tăblii de zinc, trei celule tapetate până la doi metri înălțime și acoperite cu plută pe tavan, în dosul clădirii se vedea o curte împrejmuită, lăsată de izbeliște, cu câțiva copaci neîngrijiți, trunchiurile le păreau jupuite. Pretutindeni se vedeau gunoaie. Soția medicului reveni în clădire, într-un dulap întredeschis găsi câteva cămăși de forță. Când se întoarse lângă bărbatul ei, îl întrebă, Ai idee unde ne-au adus, Nu, ea era pe punctul să adauge, într-un spital de nebuni, însă el i-o luă înainte, Nu ești oarbă, nu pot accepta să stai aici, Da, ai dreptate, nu sunt oarbă, O să le cer să te ducă acasă, o să le spun că i-ai mințit, ca să rămâi cu mine, N-are rost, ei nu te pot auzi, și, chiar dacă ar auzi, nu le-ar păsa, Dar tu vezi, Deocamdată, cu siguranță că voi orbi și eu într-una din zile, ori peste un minut, Pleacă, te rog, Nu insista, de altfel, pun rămășag că soldații nu m-ar lăsa să fac nici măcar un pas afară, Nu te pot obliga, Nu, dragostea mea, nu poți, rămân ca să te ajut, și pe ceilalți care vor veni, dar să nu le spui că văd, Care alții, Desigur că nu-ți închipui că vom fi singurii, E o nebunie, Trebuie să fie, suntem într-un spital de nebuni.

Ceilalți orbi au sosit împreună. Puseseră mâna pe ei la fiecare acasă, unul după altul, cel cu automobilul, primul dintre toți, hoțul care-1 jefuise, tânăra cu ochelari negri, băiețelul strabic, pe el nu, pe el îl luaseră de la spitalul unde îl dusese maică-sa. Mama n-a venit cu el, n-a avut șiretenia soției medicului să spună că e oarbă fără să fie, e o ființă simplă, incapabilă

să mintă, nici măcar pentru propriul ei bine. Au intrat în salon orbecăind, pipăind văzduhul, aici nu era nici o sfoară să-i orienteze, va trebui să învețe pe seama propriilor dureri, băiețelul plângea, își striga mama, fata cu ochelari negri se străduia să-1 liniștească, O să vină, vine repede, îi spunea și, cum avea ochelarii pe nas, putea fi sau nu oarbă, ceilalți își roteau ochii în toate direcțiile, nevăzând nimic, în timp ce ea, cu ochelarii puși, doar pentru că repeta, Vine repede, vine, dădea impresia că vede intrând pe ușă o mamă disperată. Soția medicului își apropie buzele de urechea soțului și susură, Au intrat patru, o femeie, doi bărbați și un copil, Bărbații, cum arată, întrebă medicul încet. Ea îi descrie, iar el, Pe asta nu-1 cunosc, celălalt, după descriere, pare să fie orbul care a venit la cabinet, Micuțul are strabism, iar femeia niște ochelari negri, pare frumoasă, l-am văzut pe amân-doi. Din pricina zgomotelor pe care le făceau în timp ce-și căutau locul unde să se simtă în siguranță, orbii n-au auzit schimbul de cuvinte, se gândeau probabil că acolo nu mai erau alții ca ei, și nu-și pierduseră vederea de atâta vreme încât să li se ascută auzul peste normal, în sfârșit, ca și cum ar fi ajuns la concluzia că nu merita să schimbe ce era sigur pe ceva îndoielnic, se așeză fiecare pe patul de care se împiedicase, ca să spunem așa, foarte apropiați cei doi bărbați, dar n-o știau. Cu voce joasă, fata continua să-1 consoleze pe băiețel, Nu plânge, o să vezi că mama ta n-o să întârzie. Se lasă apoi tăcerea, și atunci soția medicului spuse cu voce sonoră ca să se audă până la ușă, Aici suntem două persoane, voi câți sunteți. Vocea neașteptată îi făcu să tresară pe cei nou-veniți, însă bărbații rămaseră în continuare tăcuți, a răspuns tânăra, Cred că suntem patru, un copil și cu mine, Cine altcineva, de ce nu vorbesc și ceilalți, întrebă soția medicului, Și eu sunt, murmură, de parcă s-ar fi chinuit să pronunțe cuvintele, un glas de bărbat, Și eu, bombăni la rândul lui, contrariat, alt glas masculin. Soția medicului își spuse, Se poartă de parcă s-ar teme să nu se recunoască, îi vedea încordați, nervoși, cu gâtul întins ca adul-mecând ceva, dar, curios lucru, expresiile le erau asemănătoare, un amestec de amenințare și frică, totuși teama unuia nu era aceeași ca teama celuilalt, așa cum nu erau nici amenințările, Ce s-o fi întâmplat între ei, gândi.

În clipa aceea se auzi o voce puternică și seacă, după ton, vocea cuiva obișnuit să dea ordine. Venea de la un megafon fixat deasupra ușii pe care intraseră. Cuvântul Atențiune fu pronunțat de trei ori, apoi vocea începu, Guvernul regretă că a fost silit să exercite cu energie ceea ce consideră a fi dreptul și datoria sa de a proteja populația prin toate mijloacele în criza pe care o traversăm, când ne confruntăm cu ceva care seamănă cu o erupție epidemică de orbire, desemnată provizoriu ca răul-alb, și ar dori să conteze pe civismul și pe colaborarea tuturor cetățenilor pentru a stopa propagarea contaminării, presupunând că este vorba de o contaminare, presupunând că nu ne aflăm în fața unei serii de coincidențe, deocamdată inexplicabile. Decizia de a reuni în același loc persoanele afectate, și, într-un loc apropiat, dar separat, pe cele care au avut cu ele vreun tip de contact nu a fost luată fără o reflecție serioasă. Guvernul este perfect conștient de responsabilitățile sale și așteaptă ca cei cărora li se adresează acest mesaj să-și asume de

asemenea, ca cetățeni loiali ce trebuie să fie, responsabilitățile ce le revin, gândindu-se că izolarea impusă reprezintă.

mai presus de orice alte considerente personale, un act de solidaritate cu restul comunității naționale. Acestea fiind spuse, vă rugăm să fiți atenți la următoarele instrucțiuni, mai întâi, luminile vor sta mereu aprinse, va fi inutilă orice tentativă de a manipula întrerupătoarele, nu funcționează, în al doilea rând, abandonarea clădirii fără autorizație înseamnă moarte imediată, în al treilea rând, în fiecare salon există un telefon care va putea fi utilizat numai pentru a cere din exterior reînnoirea produselor de igienă și curățenie, în al patrulea rând, internații își vor spăla hainele manual, în al cincilea rând, se recomandă alegerea unor responsabili de salon, este vorba de o recomandare, nu de un ordin, internații se vor organiza cum vor crede mai bine, cu condiția de a respecta regulile anterioare și cele pe care le enunțăm în continuare, în al șaselea rând, de trei ori pe zi vor fi puse lăzi cu mâncare la intrare, pe partea dreaptă și pe partea stângă, destinate, respectiv, pacienților și suspectilor de molipsire, în al șaptelea rând, toate resturile vor trebui arse, considerându-se resturi, în acest caz, în afară de mâncarea rămasă, lăzile, farfuriile și tacâmurile, fabricate din materiale inflamabile, în al optulea rând, arderea va trebui efectuată în spațiile interioare ale clădirii sau în curte, în al nouălea rând, internații sunt responsabili de orice consecință negativă a focurilor, în al zecelea rând, în caz de incendiu, întâmplător sau intenționat, pompierii nu vor interveni, în al unsprezecelea rând, de asemenea, internații nu trebuie să se aștepte la nici un fel de intervenție exterioară în ipoteza că s-ar îmbolnăvi, ori în cazul dezordinilor sau agresiunilor, în al doisprezecelea rând, dacă moare cineva, indiferent de cauză, internații vor îngropa cadavrul în curte, fără formalități, în al treisprezecelea rând, comunicarea între aripa pacienților și aripa suspectilor de contagiare se va face prin corpul central al clădirii, pe acolo pe unde ați intrat, în al paisprezecelea rând, suspectii de contagiare care vor orbi vor trece imediat în aripa celor care sunt deja orbi, în al cincisprezecelea rând, acest anunț va fi repetat în fiecare zi, la aceeași oră, pentru ca nou-veniții să ia cunoștință de el. Guvernul și națiunea așteaptă ca fiecare să-și facă datoria. Noapte bună.

În primul moment de tăcere care urmă se auzi vocea limpede a băiatului, Vreau la mama, dar cuvintele au fost articulate fără expresie, ca un mecanism de repetiție automată care lăsase în suspensie o frază și acum, prea târziu, o lăsase să curgă. Medicul rosti, Ordinele pe care le-am auzit nu lasă nici o urmă de îndoială, suntem izolați, mai izolați probabil decât a fost vreodată cineva, și fără nici o speranță să scăpăm de aici, înainte de a fi descoperit remediul bolii, Vă cunosc vocea, spuse fata cu ochelari negri, Sunt medic, medic oftalmolog, Sunteți medicul la care am fost ieri, e vocea dumneavoastră, Da, dar cine sunteți, Aveam o conjunctivită, presupun că o mai am, dar acum, oarbă ca noaptea, nu cred că mai contează, Și copilul cu care vorbiți, Nu e al meu, eu n-am copii, Am examinat ieri un băiețel cu strabism, tu erai, întrebă medicul, Da, eu eram, domnule, răspunsul băiatului avea un ton de ranchiună, nu-i plăcea să i se menționeze defectul fizic, și

avea dreptate, căci astfel de cusururi, acesta și altele, numai pentru că sunt pomenite, devin pe dată, din imperceptibile defecte, mai mult decât evidente, Mai e cineva cunoscut, întrebă din nou medicul, din întâmplare e aici omul care a venit ieri la cabinet împreună cu soția, bărbatul care a orbit subit în timp ce se afla în automobil, Eu sunt, răspunse primul orb, Mai e cineva, să spună cine e, vă rog, ne-au obligat să trăim împreună nu se știe pentru cât timp, deci e indispensabil să ne cunoaștem. Hoțul mașinii bombăni printre dinți, Da, da, își închipui că atât va ajunge ca să-i confirme prezența, însă medicul insistă, Vocea e a unei persoane relativ tinere, nu sunteți pacientul în vârstă, cel cu cataractă, Nu, domnule doctor, nu sunt, Cum ați orbit, Mergeam pe stradă, Și altceva, Altceva nimic, mergeam pe stradă și am orbit. Medicul deschise gura vrând să întrebe dacă și orbirea lui era albă, dar tăcu, ce rost avea, oricare ar fi fost răspunsul, albă sau neagră orbirea, de aici tot nu vor ieși. își întinse mâna șovăielnică spre soție și îi întâlni mâna în drum. Ea se apropie să-1 sărute pe obraz, nimeni altcineva nu va putea să vadă fruntea lui veștedă, gura pierită, ochii morți, ca de sticlă, înspăimântători pentru că păreau că văd, dar nu vedeau, Și rândul meu va sosi, își spuse, când, poate chiar în clipa asta, fără să-mi dea timpul să termin ce-mi spun, în orice moment, cum li s-a întâmplat lor, sau poate mă voi trezi oarbă, voi orbi închizând ochii să dorm, crezând numai că adorm.

Se uită la cei patru orbi, stăteau așezați pe paturi, la picioare cu puținul bagaj pe care reușiseră să-1 aducă, băiețelul cu rucsacul lui de școlar, ceilalți cu valize, mici, ca și cum ar fi plecat doar pentru sfârșitul de săptămână. Fata cu ochelari negri vorbea în șoaptă cu copilul, pe celălalt rând, aproape, cu un singur pat gol între ei, primul orb și hoțul mașinii se înfruntau fără să știe. Medicul spuse, Cu toții am auzit ordinele, orice s-ar întâmpla, știm un lucru, nimeni nu va veni să ne ajute, de aceea ar fi bine să începem să ne organizăm încă de pe acum, pentru că, în curând, acest salon va fi plin de lume, ca și celelalte, De unde știți că sunt și alte saloane, întrebă tânăra, Am umblat puțin mai înainte să venim aici, era mai aproape de ușa de la intrare, explică soția medicului, în timp ce strângea brațul soțului ca pentru a-i recomanda să aibă grijă. Tânăra spuse, Cel mai bine ar fi să-1 punem pe domnul doctor responsabil, e totuși medic, La ce e bun un medic, fără ochi și fără doctorii, Dar are autoritate. Soția medicului surise, Cred că ar trebui să accepti, dacă ceilalți sunt de acord, bineînțeles, Nu cred că e o idee bună, De ce, Deocamdată nu suntem decât noi șase, dar mâine sigur vom fi mai mulți, vor veni în fiecare zi alții, ar fi ca și cum m-aș baza pe imposibil și aș crede că toți ar fi dispuși să accepte o autoritate pe care n-au ales-o și care, pe deasupra, n-are nimic să le dea în schimb, asta crezând că vor recunoaște o autoritate și o regulă, Atunci va fi greu de trăit aici, Vom avea mare noroc dacă va fi doar greu. Tânăra cu ochelari negri spuse, Intenția mea a fost bună, dar aveți dreptate, domnule doctor, fiecare o să tragă spuza pe turta lui. Fie că fusese izbit de aceste cuvinte, fie că nu-și mai putea stăpâni furia, unul dintre bărbați sări în picioare, Individul ăsta e vinovat de nenorocirea noastră, dacă aș avea ochi, acuma 1-aș strânge de gât, vocifera, în timp ce arăta în direcția unde credea că se află celălalt. Devierea nu era mare, dar

gestul dramatic era comic pentru că degetul întins, acuzator, desemna o inocentă noptieră. Calmați-vă, rosti medicul, într-o epidemie nu există vinovați, toți sunt victime, Dacă n-aș fi fost un om bun, dacă nu l-aș fi ajutat să ajungă acasă, încă mi-aș avea ochii mei scumpi, Cine sunteți, întrebă medicul, dar acuzatorul nu răspunse, părea contrariat că vorbise. Atunci se auzi vocea celui alt bărbat, M-a dus acasă, e adevărat, dar apoi a profitat de starea mea, ca să-mi fure mașina, E o minciună, n-am furat nimic, Ai furat, da, domnule, Dacă cineva ți-a ciordit mașina, n-am fost eu, plata pe care am primit-o pentru fapta mea bună a fost c-am orbit, și apoi, unde-ți sunt martorii, vreau să văd, Cearta nu rezolvă nimic, spuse soția medicului, mașina e afară, voi sunteți aici, mai bine faceți pace, amintiți-vă că vom trăi împreună, Cine n-o să trăiască cu el, știu eu bine, spuse primul orb, dumneavoastră faceți ce vreți, eu mă duc în alt salon, nu stau lângă așa un nemernic care a fost în stare să jefuiască un orb, se plânge c-a orbit din cauza mea, bine a făcut, barem mai e dreptate pe lumea asta. Își înșfacă valiza și, târșându-și picioarele ca să nu se împiedice, o luă spre culoarul care separa cele două rânduri de paturi, Unde sunt celelalte saloane, întrebă, dar nu apucă să audă răspunsul, dacă i l-a dat cineva, pentru că deodată se prăbușiră peste brațe și picioare, hoțul mașinii își punea cum putea în aplicare amenințarea că se va răzbuna pe cauza necazurilor sale. Când unul deasupra, când unul dedesubt, se rostogoliră în spațiul strimt, lovin-du-se de picioarele paturilor, în timp ce, speriiindu-se din nou, băiețelul strabuc începuse iar să plângă și să strige după mama. Soția medicului își luă soțul de braț, știa că singură nu putea pune capăt bătăii, și-l conduse în spațiul unde se băteau, gâfâind, luptătorii furioși. Ghidă mâinile soțului, ea însăși îl luă în primire pe orbul cel mai la înde-mână, și cu mari eforturi reușiră să-i despartă. Vă purtați prosteste, îi muștră medicul, dacă intenția voastră este să faceți din locul ăsta un infern, continuați, sunteți pe calea cea bună, dar amintiți-vă că ne-au lăsat în voia sorții, ajutoare din afară, niciunul, ați auzit ce s-a spus, Mi-a furat mașina, se plânse primul orb, mai zdruncinat de lovituri decât celălalt, Dă-o-ncolo, acum e tot una, spuse soția medicului, când ți-a furat-o, n-o mai puteai folosi, Da, dar era a mea, și nemernicul ăsta mi-a luat-o, nu știu unde a dus-o, Cel mai probabil, spuse medicul, e că mașina a rămas acolo unde omul ăsta a orbit, Domnul doctor e un tip deștept, da, dom'le, da, sigur, nu e nici o îndoială, zise hoțul. Primul orb făcu o mișcare ca pentru a se smulge din mâinile care îl țineau, dar fără să forțeze, ca și cum ar fi înțeles că nici indignarea, deși justificată, nu-i va restitui mașina, nici mașina nu-i va restitui ochii. Dar hoțul amenință, Dacă îți închipui că n-o să pățești nimic, te înșeli, ți-am furat mașina, da, eu ți-am furat mașina, dar tu mi-ai furat lumina ochilor, care dintre noi a fost mai ticălos, Terminați, protestă medicul, toți sân-tem orbi, și nu ne plângem, nici nu acuzăm pe cineva, Că mult mă doare răul altora, răspunse hoțul, disprețuitor, Dacă doriți să mergeți în alt salon, îi spuse medicul primului orb, soția mea vă poate conduce, ea se orientează mai bine decât mine, M-am răzgândit, prefer să rămân aici. Hoțul răsese batjocoritor, Mititelul se teme să rămână singur, dacă apare baubaul pe care-l știu eu, Gata, strigă medicul,

nerăbdător, O, doctorașule, bombăni hoțul, aici toți suntem egali, mie nu-mi dai dumneata ordine, Nu-ți dau ordine, nu-ți spun decât să-1 lași pe omul ăsta în pace, Sigur, sigur, dar aveți grijă cu mine, că nu mă șterg când mi se urcă muștarul la nas, prieten sunt ca alții, dar dușman ca puțini. Cu gesturi și mișcări agresive, hoțul căută patul pe care se așezase, își împinse valiza dedesubt, apoi anunță, Mă duc la culcare, după ton parcă ar fi vrut să-i prevină, Întoarceți-vă, să mă dezbrac. Fata cu ochelari negri îi spuse băiatului strabic, Și tu te culci, stai aici, pe partea asta, dacă îți trebuie ceva la noapte, mă strigi, Vreau să fac pipi, ceru băiatul. Au-zindu-1, toți simțiră o nevoie subită și urgentă de a urina, și spuseră cu aceste cuvinte sau cu altele, Și cum rezolvăm asta, primul orb băgă mâna sub pat, să vadă dacă era vreo oală de noapte, dar dorin-du-și în același timp să nu fie, pentru că i-ar fi fost rușine să urineze în prezența altor persoane, nu-1 puteau vedea, desigur, dar zgomotul pisatului e indiscret, de neascuns, bărbații, cel puțin, pot folosi un truc care nu e la îndemâna femeilor, sunt mai norocoși. Hoțul se ridicase pe marginea patului, acum spunea, Rahat, unde ne pișăm în casa asta, Atenție cum vorbești, e un copil aici, protestă tânăra cu ochelari negri, Da, da, drăguță, ori găsești un loc, ori copilașul tău se va uda pe picioare. Soția medicului rosti, Poate că am să găsesc eu closetele, cred că am simțit un miros pe undeva, Merg și eu, spuse tânăra cu ochelari negri, luându-1 de mână pe băiat, Cred că e mai bine să mergem cu toții, așa vom recunoaște drumul când vom avea nevoie, Ce bine te înțeleg, asta gândi hoțul mașinii, dar nu îndrăzni s-o spună cu glas tare, ce nu vrei tu e ca nevastă-ta să fie nevoită să mă ducă să mă piș de câte ori am chef. Gândul, prin cel de-al doilea sens, implicit, îi provocă o mică erecție care îl surprinse, ca și cum faptul că era orb ar fi trebuit să aibă ca urmare scăderea apetitului sexual, Bine, își spuse, în fond nu s-a pierdut chiar totul, printre morți și răniți cineva o să scape, și, înstrăinându-se de conversație, începu să-și inventeze o fantasmă. Nu-i dădură timp, medicul spuse, Să facem un șir, soția mea merge în frunte, fiecare pune mâna pe umărul celui din față, xxxx așa nu vom fi în pericol să ne rătăcim. Primul orb spuse, Eu nu merg cu ăsta, se referea la cel care-1 jefuise.

Fie pentru că se căutau, fie pentru că se evitau, abia reușeau să se deplaseze pe culoarul îngust, cu atât mai mult cu cât soția medicului trebuia să se poarte ca și cum ar fi fost și ea oarbă, într-un târziu, șirul deveni ordonat, în spatele soției medicului mergea fata cu ochelari negri cu băiețelul strabic de mână, urma hoțul, în chiloți și maiou, apoi medicul, și, la sfârșit, deocamdată la adăpost de agresiuni, primul orb. Înaintau foarte lent, de parcă n-aveau încredere în cine îi conducea, cu mâna liberă pipăiau aerul, căutând în trecere sprijinul unui obiect solid, un perete, cadrul unei uși. Plasat în spatele fetei cu ochelari negri, hoțul, stimulat de parfumul pe care-1 răspândea și de amintirea erecției recente, se hotărî să-și folosească mâinile cu mai mare folos, una mângâindu-i ceafa pe sub păr, cealaltă, directă și fără ceremonie, pipăindu-i sânii. Ea se scutură ca să scape, dar el o apucase strâns. Atunci fata își împinse cu putere un picior în spate, ca pe o copită. Tocul pantofului, ascuțit ca un stilet, se înfipse în coapsa hoțului, care scoase

un urlat de surpriză și durere, Ce se întâmplă, întrebă soția medicului, privind în spate, M-am împiedicat, răspuse fata cu ochelari negri, am impresia că l-am rănit pe cel din urma mea. Sângele se ivea acum printre degetele hoțului care, gemând și înjurând, încerca să repare efectele agresiunii, Sunt rănit, gagica asta nu vede unde-și pune picioarele, Nici tu unde-ți pui mâinile, răspuse sec fata. Soția medicului înțelese ce se întâmplase, mai întâi zâmbi, dar apoi văzu că rana arăta unt, sângele curgea pe piciorul nenorocitului, și nimeni n-avea apă oxigenată, nici mercurcrom sau pansamente, feși, dezinfectant, nimic. Șirul se destrămasese, medicul întrebă, Unde ești rănit, Aici, Aici, unde, La picior, nu vezi, gagica m-a înțepat cu un toc de pantof, M-am împiedicat, nu e vina mea, repetă fata, dar imediat explodează, exasperată, Nemernicul ăsta mă pipăia, cine crede el că sunt. Soția medicului interveni, Acum trebuie să spălăm rana și s-o legăm, Unde e apa, întrebă hoțul, în bucătărie, în bucătărie e apă, dar nu trebuie să mergem cu toții, îl ducem soțul meu și cu mine, ceilalți așteptați-ne aici, nu întârziem, Vreau să fac pipi, spuse băiatul, Ai puțin răbdare, ne întoarcem imediat. Soția medicului știa că trebuia să o ia o dată la dreapta și încă o dată la stingă, apoi să meargă pe un coridor lung care făcea un unghi drept, bucătăria era în fund. După câteva minute se prefăcu că a greșit, se opri, se întoarse, apoi exclamă, Ah, mi-am amintit, de acolo se îndreptară direct spre bucătărie, nu se mai putea pierde timp, rana sângera din abundență. La început apa curse murdară, a fost necesar să aștepte să se limpezească. Era călâie, clocită, de parcă ar fi așteptat să putrezească înăuntrul țevilor, însă rănitul o primi cu un suspin de ușurare. Rana arăta urât. Și acum, cu ce-i legăm piciorul, întrebă soția medicului. Sub una dintre mese erau câteva cârpe murdare care probabil serviseră la ștersul prafului, dar ar fi fost o gravă imprudență să le folosească pentru bandaj, Aici nu pare a fi nimic, spuse, în timp ce se prefăcea că cercetează, Dar nu pot sta așa, domnule doctor, sângele nu se oprește, vă rog, ajutați-mă, și ier-tați-mă că am fost prost crescut cu dumneavoastră mai devreme, se vaită hoțul, încercăm să te ajutăm, asta facem, rosti medicul, iar apoi, Scoate-ți maioul, n-avem altă soluție. Rănitul bombăni că avea nevoie de el, dar îl scoase. Rapid, soția medicului îl făcu sul, i-1 înfășură în jurul coapsei, strânse cu putere și reuși, cu vârfurile formate din poale și bretele, să lege un nod grosolan. Nu erau mișcări pe care un orb să le poată executa cu ușurință, dar ea nu vru să mai piardă timpul cu alte simulări, era de ajuns că se prefăcuse că se rătăciseră. Hoțului i se păru curios, după logică, medicul, chiar nefiind decât un oftalmolog, era cel care ar fi trebuit să pună bandajul, dar alinarea de a se simți îngrijit se suprapuse bănuielilor, oricum vagi, care, pentru o clipă, îi atinseseră conștiința. Cu hoțul șchiopătând, se întoarseră unde erau ceilalți, iar acolo soția medicului văzu că băiețelul strabic nu se putuse ține și își udase pantalonii. Nici primul orb nici tânăra oarbă nu observaseră ce se întâmplase. La picioarele băiatului se lățea o băltoacă de urină, cusăturile pantalonilor încă picurau. Dar, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, soția medicului spuse, Să mergem să căutăm closetele. Orbii își întinseră brațele în față, căutându-se unii pe alții, dar nu și fata cu ochelari negri, care declară pe dată că nu voia să meargă în față

nerușinatului care o pipăise, în sfârșit se reconstitui șirul, schimbându-și locurile hoțul și primul orb. cu medicul între ei. Hoțul șchiopăta și mai mult, își târa piciorul. Nodul îl incomoda și rana îi pulsa cu atâta forță încât părea că inima își schimbase locul și se găsea acum în fundul răni. Tânăra cu ochelari negri îl ducea din nou pe băiat de mână, dar el se ținea cât putea mai departe, de teamă să nu-i observe cineva neglijența, precum medicul care strâmbă din nas, Miroase a urină, iar soția consideră că trebuie să-i confirme impresia, Da într-adevăr, e un miros, nu putea spune că venea de la closet pentru că era încă departe, și, trebuinc să se poarte ca o oarbă, nu putea să-l dea de gol pe băiat.

Au căzut de acord, bărbații ca și femeile când ajunseră la closete, că băiețelul trebuia să intre primul să se ușureze, dar bărbații sfârșiră intrând împreună, fără deosebire de urgență sau de vârstă, pisoarul era colectiv, într-un loc ca ăsta așa trebuia să fie, scaunele la fel. Femeile rămaseră la ușă, se zice că ar răbda mai mult, dar totul are o limită, în curând soția medicului sugerează, Poate mai sunt și alte closete, dar fata cu ochelari negri spuse, Eu pot să aștept, și eu, spuse cealaltă, apoi se lasă o tăcere, după care începură să vorbească, Cum ai orbit, Ca toată lumea, am încetat brusc să văd, Erai acasă, Nu, S-a întâmplat atunci când ai ieșit din cabinetul soțului meu, Mai mult sau mai puțin, Ce înseamnă mai mult sau mai puțin, Că nu s-a întâmplat imediat, Ai simțit vreo durere, Durere n-am simțit, când am deschis ochii eram oarbă, Eu, nu, Nu, ce, Nu aveam ochii închiși, am orbit în momentul când soțul meu s-a urcat în ambulanță, Ce noroc, Al cui, Al soțului tău, așa veți putea fi împreună, în acest caz, și eu am avut noroc, Așa e, Ești căsătorită, Nu, nu sunt, și de acum înainte cred că nimeni nu se va mai căsători, Dar această orbire e atât de anormală, atât de neobișnuită față de ce cunoaște știința, nu va putea să dureze veșnic, Dar dacă rămânem așa pe tot restul vieții, Noi, Toată lumea, Ar fi oribil, o lume întregă de orbi, Nici nu vreau să-mi imaginez.

Băiețelul strabic ieși primul, nici n-ar fi avut nevoie să intre, își îndoise pantalonii până la jumătatea piciorului și își scosese șosetele. Spuse, Sunt aici, mâna fetei cu ochelari negri se mișcă în direcția glasului, nu nimeri din prima nici din a doua, la a treia încercare găsi mâna tremurătoare a copilului. În curând apăru medicul, imediat primul orb, unul întrebă, Unde sunteți, soția medicului prinsese deja brațul soțului, celălalt braț a fost atins și apucat de fata cu ochelari negri. Primul orb, timp de câteva secunde, nu avu de cine să se sprijine, apoi cineva îi puse mâna pe umăr, Suntem toți, întrebă soția medicului, Cel cu piciorul a rămas să-și satisfacă altă nevoie, răspunse soțul. Atunci tânăra cu ochelari negri spuse, Poate mai sunt și alte closete, încep să nu mai suport, mă scuzați, Să mergem să căutăm, spuse soția medicului, și se îndepărtară ținându-se de mână. După vreo zece minute reveniră, găsiseră un cabinet de consultații care avea o anexă igienică. Hoțul ieșise din closet, se plângea de frig și de dureri la picior. Refăcură șirul în aceeași ordine în care veniseră și, cu mai puțin efort decât înainte și fără nici un accident, se întoarseră în salon. Cu abilitate, fără s-o arate, soția medicului îi ajută să-și găsească patul, încă înainte să ajungă în salon, ca și cum era vorba de un

lucru evident pentru toți, le aminti că modul cel mai simplu de a-și găsi locul era să numere paturile începând de la intrare, Ale noastre, spuse, sunt ultimele de pe partea dreaptă, nouăsprezece și douăzeci. Primul care înainta pe culoarul de la mijloc a fost hoțul. Era aproape gol, tremura, voia să-și calmeze durerea de la piciorul rănit, suficiente motive ca să-i dea prioritate. Avansa din pat în pat, pipăind podeaua în căutarea valizei, și, când o recunoscuse, spuse cu o voce ascutită, Am găsit-o, adăugind, Paisprezece, Pe ce parte, întrebă soția medicului, Pe stânga, îi răspunse, din nou vag surprins, ca și cum ea ar fi trebuit să știe fără să fie nevoie să întrebe. Primul orb a fost următorul. Știa că patul lui era al doilea după cel al hoțului, pe aceeași parte. Acum nu se mai temea să doarmă lângă el, cu piciorul într-o stare așa de mizerabilă, judecând după văicăreli și gemete, celălalt de-abia se putea mișca. Când a ajuns spuse, Șaisprezece, pe stânga, și se întinse în pat îmbrăcat. Atunci tânăra cu ochelari negri ceru cu voce joasă, Ajutați-ne să stăm aproape de voi, în față, pe partea cealaltă, vom fi bine. Cei patru avansară împreună și rapid se instalară. După câteva minute, băiețelul strabic rosti, Mi-e foame, iar fata cu ochelari negri murmură, Mâine, mâine o să mâncăm, acum dormi. Apoi își deschise poșeta, căută flaconul pe care-l cumpăraseră de la farmacie, își scoase ochelarii, își lăsă capul pe spate și, cu ochii larg deschiși, conducându-și o mână cu cealaltă, făcu să picure colinii. Nu toate picăturile îi căzură în ochi, dar conjunctivita, atât de bine tratată, se va vindeca repede.

Trebuie să deschid ochii, se gândi soția medicului. Printre pleoapele închise, trezindu-se de mai multe ori în timpul nopții, zărise lumina stinsă a becurilor care de-abia luminau salonul, dar acum i se părea că observă o diferență, o altă prezență luminoasă, putea fi efectul primelor raze ale dimineții, putea fi marea de lapte înecându-i ochii, își spuse că va număra până la zece și că, la sfârșitul numărătorii, își va deschide ochii, de două ori și-o spuse, de două ori numără, de două ori nu-i deschise. Auzea respirația profundă a soțului ei în patul de alături, sforăitul cuiva, Cum i-o merge rănitului, se întrebă, însă știa că acum nu simțea o compasiune reală, voia numai să-și inventeze altă preocupare, voia numai să nu fie nevoită să deschidă ochii. Se deschiseră în clipa următoare, de la sine, nu pentru că s-ar fi hotărât să-o facă. Prin ferestrele, decupate sus pe perete până la o palmă sub tavan, pătrundea lumina palidă și albăstruie a zorilor. Nu sunt oarbă, șopti, și, alarmată, se ridică pe pat, ar fi putut să-o audă tânăra cu ochelarii negri care ocupa patul din față. Ea însă dormea. În patul de alături, la perete, băiatul dormea și el, A făcut ca mine, își spuse soția medicului, i-a dat locul cel mai protejat, fragile ziduri, o simplă piatră în drum, cu singura speranță că dușmanul se va împiedica de ea, dușmanul, ce dușman, nimeni nu va veni să ne atace aici, afară am fi putut să jefuim și să ucidem și nu ne-ar fi arestat, hoțul mașinii n-a fost nici-când mai sigur de libertatea lui, suntem atât de departe de lume încât, în curând, nu vom mai ști cine suntem, nici nu ne-am gândit să spunem cum ne cheamă, la ce bun, la ce-ar folosi numele, un câine nu recunoaște alt câine, sau nu i se înfățișează, sub numele ce i-a fost pus, îl identifică mirosul și-l face cunoscut, noi suntem aici o altă rasă de câini, ne

recunoaștem după lătrat, după vorbă, restul, trăsăturile, culoarea ochilor, a pielii, a părului, nu contează, de parcă nici n-ar exista, eu mai văd încă, dar până când. Lumina se modifică ușor, nu putea fi noaptea revenind, era cerul acoperindu-se de nori, făcând să întârzie dimineața. Dintr-un pat apropiat se auzi un geamăt, Dacă rana s-a infectat, își spuse soția medicului, n-avem nimic ca s-o tratăm, nici o soluție, cel mai mic accident, în condițiile astea, poate provoca o tragedie, probabil că asta așteaptă, să pierim aici unul câte unul, murind bolnavii, moare boala. Soția medicului se dădu jos din pat, se aplecă deasupra soțului, se gândi să-1 trezească, dar nu se îndură să-1 smulgă din somn să afle că e tot orb. Desculță, pe vârfurile picioarelor, se duse la patul hoțului. Avea ochii deschiși, ficși. Cum te simți, șopti soția medicului. Hoțul își întoarse capul în direcția de unde venea vocea și spuse, Rău, mă doare rău piciorul, ea era cât pe-aci să spună, Lasă-mă să mă uit, dar tăcu la timp, ce imprudență, el însă nu-și aminti că, în jur, nu erau decât orbi, se mișcă fără să se gândească, așa cum ar fi făcut acum câteva ore, afară, dacă un medic i-ar fi spus Arată-mi asta, și ridică pătura. Chiar în penumbra aceea, cine s-ar fi putut cât de cât sluji de ochi ar fi văzut salteaua îmbibată de sânge, gaura neagră a răni cu buzele umflate. Bandajul se desfăcuse. Soția medicului întinse cu grijă pătura, apoi, cu un gest ușor și rapid, își trecu mâna peste fruntea omului. Pielea, uscată, ardea. Lumina fluctua din nou, erau norii care se îndepărtau. Soția medicului se întoarse în pat, dar nu se mai culcă, își privea soțul care murmură în vis, chipurile celorlalți sub cuverturile cenușii, pereții murdari, paturile goale în așteptare, și, cu seninătate, își dori să fie și ea oarbă, să traverseze pielea vizibilă a lucrurilor și să pătrundă înăuntrul lor, spre fulguranta și iremediabila ei orbire.

Deodată, venind din afara salonului, probabil din holul care separa cele două aripi frontale ale clădirii, se auzi un zgomot de glasuri violente, Afară, afară, leșiți, Cărați-vă, Aici nu mai puteți sta, Trebuie să respectați ordinele. Gălăgia creșcu, se domoli, o ușă se trânti cu zgomot, acum nu se mai auzea decât un geamăt de durere, zgomotul inconfundabil al cuiva care tocmai s-a împiedicat, în salon se treziseră cu toții, își întindeau capul spre intrare, n-aveau nevoie să vadă ca să știe că cei care intrau erau orbi. Soția medicului se ridică, și-ar fi dorit să-i ajute pe cei nou-veniți, să le spună o vorbă amabilă, să-i conducă până la paturi, să-i informeze, Luați aminte, patul acesta este al șaptelea de pe partea stingă, acesta este al patrulea de pe partea dreaptă, să nu greșiți, da, noi suntem șase, am venit ieri, da, am fost primii, numele, ce contează numele, unul, cred c-a furat, altul, a fost furat, mai este și o fată misterioasă cu ochelari negri, care-și pune colir în ochi ca să-și trateze conjunctivita, cum de știu eu, oarbă fiind, că ochelarii sunt negri, păi, soțul meu e oftalmolog iar ea s-a dus la cabinetul lui, da, e și el aici, n-a cruțat pe nimeni, ah, e adevărat, mai e și băiețelul strabic. Nu s-a mișcat, s-a mulțumit să-i spună soțului ei, Au început să sosească. Medicul cobori din pat, femeia îl ajută să-și tragă pantalonii n-avea importanță, nimeni nu putea vedea, îi această clipă orbii își făcură apariția, erau cinci, trei bărbați și două femei. Medicul spuse, ridicând glasul, Păstrați-vă calmul, nu vă precipitați, aici suntem șase persoane, voi câți sunteți, e loc pentru toată lumea. Ei nu

știau câți sunt, bineînțeles se atinseseră unii pe alții, uneori se ciocniseră, în timp ce erau împinși înapoi din aripa stângă, dar nu știau câți sunt. Și n-aveau bagaje. Când, în salonul de dincolo, se treziseră orbi, și începuseră să se lamenteze, ceilalți îi dăduseră afară imediat, fără menajamente, fără să le dea cel puțin timpul să-și ia rămas-bun de la prietenul sau ruda care-i însoțise. Soția medicului vorbi, Cel mai bine ar fi să vă numărați spunând fiecare cine este. Oprin-du-se pe loc, orbii ezitară, dar cineva trebuia să înceapă, doi bărbați vorbiră simultan, mereu se întâmplă, apoi tăcură, al treilea începu, Unu, făcu o pauză, părea că-și va spune numele, dar ce-a spus a fost, Sunt polițist, și soția medicului se gândi, N-a spus cum îl cheamă, și el va fi știind că aici nu are importanță. Acum se prezenta alt bărbat, Doi, și urmă exemplul primului, Sunt șofer de taxi. Al treilea spuse, Trei, sunt asistent farmacist. Urmă o femeie, Patru, sunt cameristă de hotel, și ultima, Cinci, sunt funcționară. E soția mea, soția mea, strigă primul orb, unde ești, spu-ne-mi unde ești, Aici, sunt aici, spunea ea, plângând și înaintând șovăielnic pe intervalul dintre paturi, cu ochii măriți, cu mâinile luptând împotriva unei mări de lapte care îi inunda. Mai sigur pe el, bărbatul se apropia, Unde ești, unde ești, acum murmura ca într-o rugăciune. O mână întâlnește altă mână, în clipa următoare se îmbrățișau, erau un singur trup, sărutările căutau sărutări, se pierdeau uneori în aer pentru că nu găseau obraji, ochii, gura. Soția medicului se agăță de bărbatul ei, suspinând, de parcă 1-ar fi regăsit și ea, dar ce spunea era, Ce nenorocire pe noi, ce grozăvie. Atunci se auzi glasul băiețelului strabic, Și mama mea e aici. Așezată pe patul lui, fata cu ochelari negri șopti, Va veni, nu te îngrijora, va veni.

Aici, adevărata casă a fiecăruia e locul unde doarme, de aceea nu e de mirare că prima grijă a celor nou-sosiți a fost să-și aleagă patul, așa cum făcuseră în celălalt salon, când mai aveau încă ochi de văzut, în cazul soției primului orb nu încăpea nici o îndoială, locul ei propriu și firesc era lângă bărbatul ei, în patul cu numărul șaptesprezece, lăsându-1 gol pe al optsprezecelea, ca un spațiu care îi separa de fata cu ochelari negri. De asemenea, nu e surprinzător că toți încearcă să stea cât mai aproape unii de alții, aici sunt multe afinități, unele deja cunoscute, altele care acum se vor dezvălui, de exemplu, asistentul farmacist e cel care i-a vândut colirul fetei cu ochelari negri, în taxiul șoferului a mers primul orb la medic, cel care spune că e polițist 1-a găsit pe hoțul orb plângând ca un copil pierdut, iar în ce-o privește pe camerista de hotel, ea a fost prima persoană care a intrat în cameră când fata cu ochelari negri a început să țipe. Este totuși evident că nu toate aceste afinități vor deveni explicite și cunoscute, fie din lipsa ocaziei, fie pentru că nu și-au imaginat că ele ar putea exista, fie din sensibilitate și tact. Cameristei nu-i va trece prin minte că este aici femeia pe care a văzut-o goală, despre asistentul farmacist se știe că-a servit și alți clienți cu ochelari negri care au cumpărat colir, polițistului nimeni nu va comite imprudența să-i denunțe prezența unui ins care a furat un automobil, șoferul se va jura că, în ultimele zile, n-a dus nici un orb în taxi. Firește, primul orb i-a spus nevastei, cu voce șoptită, că unul dintre cei internați este

nemernicul care le-a furat mașina, Ca să vezi ce coincidență, însă, cum între timp aflase că nenorocitul suferea din pricina rănii de la picior, avu generozitatea să adauge, îi ajunge ca pedeapsă. Iar ea, din pricina adâncii tristeți de a fi oarbă și a marii bucurii de a-și fi regăsit soțul, bucuria și tristețea pot merge împreună, nu sunt ca apa și uleiul, nici măcar nu-și aduse aminte vorbele spuse cu două zile înainte, că și-ar fi dat un an din viață pentru ca javra, cuvântul îi aparținea, să orbească. Și dacă vreo ultimă umbră de ranchiună îi mai tulbura încă spiritul, se risipi cu siguranță când rănitul gemu jalnic, Domnule doctor, vă rog, ajutați-mă. Lăsându-se îndrumat de soție, medicul îi atinse delicat buzele rănii, nu se mai putea face nimic, nici măcar nu mai avea rost s-o spele, infecția putea fi pricinuită în aceeași măsură de împunsătura adâncă a unui toc de pantof care fusese în contact cu praful străzilor de afară și a podelelor de aici, înăuntru, ca și de agenții patogeni foarte probabil existenți în apa clocită, aproape moartă, ieșită din canalizări antice și degradate. Fata cu ochelari, care se ridicase auzind geamătul, se apropie încet, numărând paturile. Se aplecă înainte, întinse o mână, care atinse ușor fața soției medicului, iar apoi, prinzând, nu se știe cum, mâna rănitului, care ardea, îi spuse plină de remușcări, îți cer iertare, a fost vina mea, nu trebuia să fac ce-am făcut, Lasă, îi răspunse bărbatul, sunt lucruri care se întâmplă în viață, și eu am făcut ce nu trebuia să fac.

Aproape acoperind ultimele cuvinte, se auzi vocea aspră a megafonului, Atențiune, atențiune, anunțăm că mâncarea a fost depusă la intrare, ca și produsele de igienă și curățenie, mai întâi să iasă orbii să le ia, aripa contaminărilor va fi informată când le vine rândul, atențiune, atențiune, mâncarea a fost depusă la intrare, mai întâi să iasă orbii, orbii mai întâi. Amețit de febră, rănitul nu pricepu toate cuvintele, își închipui că li se ordona să plece, că reclusiunea luase sfârșit, și încercă să se ridice, dar soția medicului îl reținu, Unde vrei să mergi, N-ați auzit, întrebă el, au zis să iasă orbii, Da, dar numai ca să luăm mâncarea. Rănitul făcu, Ah, descurajat, și simți din nou durerea răscolindu-i carnea. Medicul spuse, Stați aici, merg eu, Vin și eu, spuse soția lui. Când ieșeau din salon, unul dintre cei care veniseră din cealaltă aripă întrebă, Cine e, răspunsul veni de la primul orb, E medic, un medic de ochi, Țsta e unul dintre cele mai bune bancuri pe care le-am auzit în viața mea, spuse șoferul, ne-a căzut în cărți singurul medic care nu folosește la nimic, Ne-a căzut în cărți și un șofer care nu ne duce nicăieri, ripostă sarcastic tânăra cu ochelari negri.

Cutia cu mâncare era în hol. Medicul îi ceru soției, Condu-mă până la intrare, De ce, O să le spun că avem pe cineva cu o infecție gravă și că n-avem medicamente, Amintește-ți de amenințare, Da, dar poate că față de un caz concret, Mă îndoiesc, Și eu, dar avem obligația să încercăm. Pe treptele exterioare lumina zilei o buimăci pe femeie, dar nu pentru c-ar fi fost prea intensă, pe cer pluteau nori negri, poate vine ploaia, Atât de repede m-am dezobișnuit de lumină, gândi. În același moment un soldat țipa la ei din poartă, Stop, întoarceți-vă imediat, am ordin să trag, și, pe dată, cu același ton, ațintindu-și arma, Domnule sergent, sunt aici niște indivizi care vor să iasă, Nu vrem să ieșim, negă medicul, Vă sfătuiesc ca, într-adevăr, să nu

vreți, rosti sergentul apropiindu-se, și, arătându-se în dosul grilajului, întrebă, Ce se întâmplă, Cineva s-a rănit la un picior și are infecție, avem nevoie imediat de antibiotice și de alte medicamente, Ordinele pe care le-am primit sunt foarte clare, de ieșit nu iese nimeni, de intrat numai mâncarea, Dacă infecția se agravează, lucru sigur, cazul poate fi fatal, Nu e treaba mea, Atunci, comunicați-le superiorilor dumneavoastră, Bă, orbule, cine o să-ți comunice ceva sunt eu, ori tu și femeia aia vă întoarceți în secunda asta de unde ați venit, ori primiți câte un glonț, Să mergem, spuse femeia, nu e nimic de făcut, nu e vina lor, sunt speriați și se supun ordinelor, Nu vreau să cred că se întâmplă așa ceva, e împotriva oricărei reguli a umanității, Să faci bine și să crezi, pentru că n-ai avut niciodată în fața ochilor un adevăr atât de evident, Mai sunteți încă aici, zberă sergentul, număr până la trei, dacă la trei n-ați dispărut din fața ochilor mei fiți siguri că n-o să mai intrați, uuuuu, doooooi, treeei, acum, au fost cuvinte binecuvântate, și spre soldați, Și dacă era frate-meu, nu explică la cine se referea, la omul care venise să ceară medicamentele sau la cel cu piciorul infectat, înăuntru, rănitul vru să știe dacă vor trimite medicamente, De unde știi c-am fost să cer medicamente, întrebă medicul, Mi-am imaginat, sunteți medic, îmi pare foarte rău, Asta înseamnă că medicamentele nu vin, Da, Ah, bine.

Mâncarea fusese calculată exact pentru cinci persoane. Erau sticle cu lapte și biscuiți, totuși cine calculase rațiile uitase paharele, nu erau nici farfurii, nici tacâmuri, vor veni probabil la masa de prânz. Soția medicului îi dădu să bea rănitului, dar el vomită. Șoferul crâcni că nu-i plăcea laptele, întrebă dacă aveau cafea. Unii, după ce-au mâncat, s-au culcat la loc, primul orb și-a dus soția să cunoască locurile, au fost singurii care au ieșit din salon. Asistentul farmacist ceru voie să vorbească cu domnul doctor, ar vrea să-i spună dacă își făcuse o opinie clară despre boală, Nu cred că se poate numi boală, în sens propriu, începu prin a preciza medicul, iar apoi, simplificând mult, rezumă ceea ce găsisese în cărți înainte să orbească. Câteva paturi mai încolo, șoferul îl asculta cu atenție, și, când medicul își termină expunerea, spuse, Pun rămășag că, de fapt, s-au astupat canalele care duc de la ochi la creier, Mare tâmpit, bombăni indignat asistentul farmacist, Mai știi, medicul zâmbi fără să vrea, în realitate ochii nu sunt decât niște lentile, niște obiective, creierul e cel care vede, așa cum apare imaginea pe peliculă, și, dacă s-au astupat canalele, cum a spus domnul de colo, E la fel ca un carburator, dacă benzina nu reușește să ajungă la el, motorul nu lucrează și mașina nu merge, Nimic mai simplu, cum vezi, îi spuse medicul asistentului. Și cât credeți că vom sta aici, domnule doctor, întrebă camerista, Cel puțin cât timp nu vedem, Și asta cât va dura, Sincer, nu cred că o știe cineva, Dar e ceva trecător sau va fi pentru totdeauna, Ce n-aș da să știu. Camerista oftă și spuse după câteva clipe, Tare-aș vrea să știu ce s-a întâmplat cu fata aia, Ce fată, întrebă asistentul de farmacie, Fata de la hotel, tare m-a impresionat, acolo, în mijlocul camerei, goală cum a venit pe lume, n-avea decât niște ochelari negri pe nas, și țipa că e oarbă, precis ea mi-a dat orbirea. Soția medicului se uită, o văzu pe tânără scoțându-și încet ochelarii, disimulându-și gestul, băgându-i apoi sub pernă, în timp ce-1 întreba pe băiețelul strabic,

Mai vrei un biscuit. Pentru prima dată de când ajunsese aici, soția medicului se simți de parcă ar fi stat în spatele unui microscop, pândind comportamentul unor ființe care nici măcar nu-i puteau bănuși prezența, și asta i se păru deodată nedemn, obscen, Nu am dreptul să privesc dacă ceilalți nu mă pot privi pe mine, își spuse. Cu o mână tremurătoare, fata își punea colir. Așa ar putea spune că nu sunt lacrimi picăturile care-i curgeau din ochi.

Când, după câteva ore, megafonul anunță că puteau merge să ridice mâncarea de prânz, primul orb și șoferul s-au oferit voluntari pentru o misiune care n-avea absolută nevoie de ochi, era de ajuns pipăitul. Cutiile fuseseră lăsate departe de ușa dintre hol și coridor, ca să le găsească au fost nevoiți să umble în patru labe, măturând podeaua în calea lor cu un braț întins, în timp ce brațul celălalt era a treia labă, și nu le-a fost greu să se întoarcă în primul salon numai pentru că soția medicului avusese ideea, pe care, precaută, o justificase invocându-și propria experiență, de a rupe în fâșii o pătură, înnodându-le într-un soi de frânghie, un capăt va fi prins permanent de clanța din afară a ușii salonului, în timp ce capătul celălalt va fi legat pe rând de glezna celui care va ieși să aducă mâncarea. S-au dus cei doi bărbați, au venit farfuriile și tacâmurile, dar alimentele erau tot pentru cinci persoane, probabil că sergentul care comanda pichetul de gardă nu știa că sunt șase orbi în plus, de vreme ce de dincolo de poartă, chiar urmărind cu atenție ce se întâmplă în spatele ușii principale, doar din întâmplare, în umbra holului, se putea zări vreun om trecând dintr-o aripă în cealaltă. Șoferul se oferă să se ducă să ceară mâncarea lipsă, a mers singur, n-a vrut companie, Nu suntem cinci, suntem unsprezece, le strigă soldaților și același sergent îi răspunde, Lasă, c-o să fiți și mai mulți, a spus-o pe un ton care trebuie să-i fi părut batjocoritor șoferului, dacă ținem cont de cuvintele pe care le-a spus întorcându-se în salon, Parcă își bătea joc de mine. Au distribuit mâncarea, cinci porții împărțite la zece, rănitul refuza în continuare să mănânce, cerea numai apă, să-i umezească gura, vă rog. Pielea lui frigea. Nemaiputând să suporte atingerea și greutatea păturii pe rană, își dezvelea din când în când piciorul, însă frigul din încăperea îl forța curând să se acopere iar, și așa se scurgeau orele. Gemea la intervale regulate, cu un soi de icnet sufocat, de parcă durerea, constantă, statornică, ar fi crescut fulgerător înainte s-o poată opri și păstra în limitele suportabilului.

La jumătatea după-amiezei au intrat alți trei orbi, expulzați din cealaltă aripă. Era, mai întâi, recepționera doctorului, pe care soția medicului o recunoscuse imediat, iar ceilalți, așa a vrut soarta, erau bărbatul care fusese la hotel cu fata cu ochelari negri și polițistul bădăran care o dusesese acasă. N-au avut timp decât să-și găsească paturi și să se așeze pe ele, la întâmplare, recepționera plângea cu disperare, bărbații tăceau, parcă nu reușeau să înțeleagă ce li se întâmplă. Pe neașteptate, de pe stradă se auzi o larmă confuză, țipete, ordine răcnite, un vuiet amenințător. Toți orbii din încăperea își întoarseră fețele spre ușă, așteptând. Nu puteau să vadă, însă știau ce avea să se întâmple în minutele următoare. Soția medicului, așezată pe pat, lângă soțul ei, îi spuse în șoaptă, Nu se putea altfel, infernul făgăduit începe. El îi

strânse mâna, murmură, Nu te îndepărta, de acum înainte nu mai poți face nimic. Țipetele se domoliseră, acum se auzeau zgomote confuze pe hol, erau orbii, aduși ca turma, care se izbeau unii de alții, se înghesuiau în golul ușilor, câțiva și-au pierdut simțul orientării și au ajuns în alte saloane, însă majoritatea, îmbrâncindu-se, îngrămădiți în ciorchine ori proiectați înăuntru unul câte unul, agitându-și îngroziți mhnile ca și cum se înecau, au intrat în salon ca o trombă, măturați parcă de un buldozer. Câțiva au căzut pe podea și au fost călcați în picioare, înghesuiți în spațiul strimt de la mijloc, orbii se revărsau treptat printre paturi, iar acolo, ca bărcile care, în plină furtună, au reușit în fine să intre în port, își luau în stăpânire ancorajul personal, patul, protestând că nu mai încap nimeni, întârziații să-și caute alt loc. Din fundul salonului, medicul strigă că mai erau saloane, însă puținii rămași fără pat se temeau să nu se piardă în labirintul pe care și-l imaginau, săli, coridoare, uși închise, scări care se arată în ultima clipă. Până la urmă, au înțeles că nu puteau rămâne aici și, căutând cu greutate ușa pe unde intraseră, s-au aventurat în necunoscut. Căutând parcă un ultim refugiu, încă sigur, orbii din cel de-al doilea grup, de cinci persoane, reușiseră să ocupe paturile rămase goale între ei și primul grup. Numai rănitul a rămas izolat, fără protecție, în patul cu numărul paisprezece, pe partea stângă. După un sfert de oră, cu excepția câtorva plân-sete, câtorva zvonuri discrete de rânduială, calmul, nu pacea, se întoarse în încăpere. Toate paturile erau acum ocupate. Noaptea se lăsa, becurile palide păreau să capete forță. Atunci se auzi vocea seacă a megafonului. Așa cum se anunțase în prima zi, se repetau instrucțiunile privind funcționarea saloanelor și regulile de care internații trebuiau să asculte, Guvernul regretă că a fost silit să exercite cu energie ceea ce consideră a fi dreptul și datoria sa de a proteja populația prin toate mijloacele în criza pe care o traversăm etc., etc. Când vocea tăcu, se înălță un cor indignat de proteste, Suntem închiși, O să murim cu toții aici, N-au dreptul, Unde sunt medicii pe care ni i-au promis, iată o noutate, autoritățile au promis medici, asistență, poate chiar vindecarea completă. Medicul nu spuse că, dacă le trebuia medic, îl aveau pe el. N-o s-o mai spună niciodată. Unui doctor nu-i sunt de ajuns mâinile, doctorul cu doctorii vindecă, cu medicamente, cu compuși chimici, cu combinații de una și de alta, iar aici nu există de nici unele. N-avea nici măcar ochi ca să bage de seamă o paloare, roșeața circulației periferice, de câte ori, fără să fie nevoie de examene mai minuțioase, semnele exterioare echivalează cu o istorie clinică completă, ori colorația mucoasei și a pig-menților, cu mare probabilitate de a da diagnosticul precis, Din asta nu scapi. Paturile din apropiere fiind toate ocupate, soția nu-i mai putea povesti ce se întâmplă, însă el simțea atmosfera grea, tensionată, evocând asprimea unui conflict, care se crease de la sosirea ultimilor orbi. Până și aerul din încăpere părea că devenise mai dens, rostogolind mirosuri grele și lente, cu bruște rafale puturoase, Cum o să fie aici peste o săptămână, se întrebă, și se temu să-și imagineze că, peste o săptămână, vor mai fi încă prizonierii acestui loc, Presupunând că nu vor apărea dificultăți în aprovizionarea cu mâncare, și nu e sigur că n-or să apară, mă îndoiesc, de exemplu, că cei de afară știu, în fiecare moment, câți suntem

aici, problema e cum se vor rezolva chestiunile de igienă, nici nu mai vorbesc de cum ne vom spăla, orbi de numai câteva zile și fără ajutorul nimănu, dacă dușurile vor funcționa și câtă vreme, vorbesc de rest, de resturi, un singur closet astupat, doar unul și totul se transformă într-o cloacă, își frecă fața cu mâinile, simți asprimea bărbii de trei zile, E mai bine așa, sper să n-aibă proasta idee să ne trimită lame sau foarfece. Avea în valiză tot ce-i trebuia pentru bărbierit, însă era conștient că ar fi fost o greșeală, Și unde, unde, nu aici, în salon, în mijlocul tuturor celorlalți, sigur că ea m-ar putea bărbieri, dar ceilalți și-ar da seama repede și s-ar întreba cum de e cineva capabil să dea astfel de îngrijiri, iar dincolo, în învălmășeala aia, oh, Doamne, cât de mult ne lipsesc ochii, să văd, să văd, barem niște umbre palide, să stau în fața unei oglinzi, să privesc o pată întunecată, difuză, și să pot spune, lată, e chipul meu, ce-i luminos nu-mi aparține.

Protestele se stinseră încetul cu încetul, cineva din alt salon se înfățișă întrebând dacă mai era vreun rest de mâncare, îi răspunse taximetristul, Nici o firimitură, iar asistentul farmacist, ca să arate bunăvoință, îndulci refuzul peremptoriu, Poate mai aduc. Nu vor mai aduce. Era noaptea târziu. De afară, nici mâncare, nici cuvinte. Se auziră strigăte în salonul de alături, dacă plângea cineva, suspina încet, plânsetele nu traversau pereții. Soția medicului se duse să vadă cum se simțea bolnavul, Eu sunt, îi spuse, și ridică, grijulie, pătura. Piciorul avea un aspect înspăimântător, se umflase de la șold pe toată lungimea, iar rana, un cerc negru cu nuanțe roșietice, sângerii, se căscase enorm, ca și cum carnea ar fi fost trasă înăuntru. Răspândea un miros în același timp fetid și dulceag. Cum te simți, întrebă soția medicului, Mulțumesc că ați venit, Spune-mi cum te simți, Rău, Ai dureri, Da și nu, Cum adică, Mă doare, dar piciorul parcă nu-i al meu, e separat de trup, nu știu să explic, e o impresie ciudată, ca și cum aș sta aici întins privind-mi piciorul care mă doare, Asta e de la febră, Probabil, Acum încearcă să dormi. Soția medicului îi puse mâna pe frunte, apoi făcu o mișcare de retragere, dar nu apucă nici să-i spună noapte bună, bolnavul o prinse de un braț și o trase spre sine, obligând-o să-și apropie obrazul de al lui, Știu că vedeți, spuse foarte încet. Soția medicului tresări surprinsă și murmură, Te înșeli, de unde ți-a venit ideea asta, văd atât cât vede oricine de aici, Nu încercați să mă mințiți, știu bine că vedeți, dar nu vă temeți, nu spun nimănu, Dormi, dormi, N-aveți încredere în mine, Ba da, Nu vă încredeți în cuvântul unui hoț, Am zis că am încredere, Atunci de ce nu-mi spuneți adevărul, Vorbim mâine, acum dormi, Bine, mâine, dacă mai apuc, Nu trebuie să ne gândim la ce e mai rău, Eu mă gândesc, ori poate gândește febra în locul meu. Soția medicului se întoarse lângă soțul ei și îi susură la ureche, Rana arată oribil, să fie cangrenă, Așa de repede, nu mi se pare probabil, Oricum, e foarte rău, Vai nouă, spuse medicul cu o voce dinadins audibilă, nu ne ajunge că suntem orbi, suntem legați de mâini și de picioare. Din patul cu numărul paisprezece, de pe partea stângă, bolnavul răspunse, Pe mine nu mă leagă nimeni, domnule doctor.

Orele au trecut, unul după altul orbii au adormit. Unii și-au acoperit capul cu pătura, de parcă își doreau ca întunericul, unul autentic, o beznă

neagră, să stingă definitiv sorii fără strălucire în care li se transformaseră ochii. Cele trei becuri, suspendate de tavanul înalt, departe de orice atingere, împrăstiau peste culcușuri o lumină murdară, galbenă, care nici umbră nu era în stare să facă. Patruzeci de oameni dormeau sau încercau cu disperare să doarmă, unii suspinau și mormăiau în somn, poate vedeau în vis lucrurile pe care le visau, poate spuneau, Dacă e vis, nu vreau să mă trezesc. Ceasurile tuturor se opriseră, au uitat să le întoarcă ori s-au gândit că n-avea rost, doar cel al soției medicului continua să funcționeze. Trecuse de ora trei. În față, foarte încet, sprijinindu-se în coate, hoțul de mașini își ridică trunchiul. Nu-și simțea piciorul, nu mai era decât durerea, restul nu-i mai aparținea. Articulația genunchiului era rigidă, își lăsă trupul pe piciorul sănătos, pe care îl lăsă să atârne afară din pat, apoi, cu mâinile împreunate sub coapse, încercă să-și miște în aceeași direcție piciorul rănit. Ca o haită de lupi treziți pe neașteptate, durerile fulgerară în toate direcțiile pentru a se întoarce imediat în craterul sumbru din care se hrăneau. Sprijinindu-se în mâini, își târî trupul încetul cu încetul pe saltea, înspre culoarul dintre paturi. Când ajunse la speteaza patului, trebui să se odihnească. Respira cu greutate, ca un suferind de astmă, capul i se bălăbănea pe umeri, de-abia reușea să-1 susțină. După câteva minute, respirația deveni mai regulată, și el începu să se ridice anevoie, rezemându-se pe piciorul sănătos. Știa că celălalt nu-i va fi de nici un folos, va trebui să-1 tragă după el oriunde se va duce. Simțea un val de amețeață, un tremur de nestăpânit îi înfiora trupul, frigul și febra îl făceau să clănțâne din dinți. Sprijinindu-se de spetezele paturilor, trecând de la unul la altul ca o suveică, înainta neîntrerupt printre cei adormiți, își trăgea după el, ca pe un sac, piciorul rănit. Nimeni nu-1 băgă în seamă, nimeni nu-1 întrebă, Unde te duci la ora asta, dacă 1-ar fi întrebat cineva știa cum trebuia să răspundă, Mă duc să urinez, va spune, mai ales nu voia să-1 cheme soția medicului, pe ea n-ar putea s-o înșele, s-o mintă, ar trebui să-i spună ce-avea în minte, Nu mai pot sta aici să putrezesc, recunosc că soțul dumneavoastră a făcut tot ce i-a stat în putință, dar când trebuia să fur o mașină nu mă rugam de altcineva s-o fure în locul meu, acum e la fel, eu însumi trebuie să mă duc, când mă vor vedea în starea asta vor pricepe imediat cât de rău mă simt, mă vor urca într-o ambulanță și mă vor duce la spital, cu siguranță sunt spitale doar pentru orbi, unul în plus nu se observă, după aceea o să-mi trateze piciorul, o să mă vindece, am auzit că așa se face cu condamnații la moarte, dacă au o apendicită, îi operează și doar apoi îi omoară, ca să moară sănătoși, din punctul meu de vedere, pot să mă aducă înapoi, nu-mi pasă. Înainta mai mult, strângând din dinți ca să nu geamă, dar nu-și putu stăpâni un icnet de durere când, ajuns la capătul rândului, se dezechilibra. Greșise numărătoarea paturilor, se așteptase la încă unul, dar urmase golul. Prăbușit pe podea, nu se mișcă până nu se convinse că zgomotul nu trezise pe nimeni. Apoi își dădu seama că poziția convenea de minune unui orb, dacă va avansa în patru labe își va putea găsi drumul mai ușor. Se târî astfel până ajunse în hol, acolo se opri gândindu-se la procedeul pe care va trebui să-1 adopte, dacă e mai bine să strige din ușă, sau să se apropie de grilaj, să folosească funia de care se ținuseră ca să ajungă înăuntru și care, cu

siguranță, trebuia să fie tot acolo. Știa prea bine că, dacă ar striga de aici după ajutor, 1-ar trimite pe dată înapoi, însă alternativa de a avea ca singur ajutor, după câte pățise, în ciuda sprijinului solid al paturilor, numai o funie slobodă, oscilantă, îl făcu să șovăie. După câteva minute crezu că a găsit soluția, Merg de-a bușilea, își zise, mă târăsc pe sub frânghie, din când în când ridic mâna să văd dacă sunt pe drumul cel bun, e ca atunci când furi o mașină, întotdeauna se găsește o metodă. Deodată, fără s-o fi vrut, conștiința lui se trezi și îl dojeni cu asprime pentru că furase mașina unui biet orb, Dacă sunt acum în situația asta, argumentă el, nu este pentru că i-am furat mașina, ci pentru că 1-am însoțit acasă, asta a fost marea mea greșeală. Conștiința n-avea chef de dezbateri cazuistice, argumentele ei erau simple și clare, Un orb e sacru, de la un orb nu furi, Tehnic vorbind, nu 1-am furat, nici el nu-și ținea mașina în buzunar, nici eu nu i-am băgat pistolul sub nas, se apără acuzatul, Lasă-te de sofisme, bombăni conștiința, și du-te unde trebuie să mergi.

Aerul rece al dimineții îi răcori fața. Ce bine se respiră afară, gândi. I se păru că piciorul îl durea mult mai puțin, dar asta nu-l surprinse, și înainte se întâmplase de câteva ori. Era pe palierul scării exterioare, curând va ajunge pe trepte, Va fi lucrul cel mai complicat, își spuse, trebuie să cobor cu capul înainte, își ridică un braț să se convingă că funia era acolo, și porni. Așa cum prevăzuse, nu era ușor să coboare de pe o treaptă pe alta, mai ales din cauza piciorului care nu-l ajuta, și dovada o avu imediat, când, la jumătatea scării, o mână alunecându-i pe o treaptă, trupul îi căzu pe o parte, târât de greutatea blestematului de picior. Durerile reveniră instantaneu, cu ferăstraiele, cu burghiile, cu ciocanele lor, nici el nu știa cum de a reușit să nu țipe. Timp de multe minute rămase întins pe burtă, cu fața lipită de pământ. Un vânt rapid, târător, îl făcu să dârdâie. N-avea pe el decât cămașa și chiloții. Rana era în contact cu pământul, și el se gândi, N-are decât să se infecteze, era un gând stupid, nu-și dădu seama că se târâse așa din salon până aici, Bine, n-are importanță, mă vor trata înainte să se infecteze, își zise, încercând să se liniștească, și se răsuci pe o parte ca să apuce mai ușor funia. N-o găsi imediat. Uitase că trupul lui făcea unghi drept cu funia când se rostogolise pe scară, dar instinctul îl ținu pe loc. Apoi mintea îl învăță să se ridice în fund și să se miște încet până când șoldurile atinseră prima treaptă, și simți asprimea funiei în mâna ridicată cu un sentiment exultant de victorie. Probabil același sentiment îl făcu să descopere, imediat, modul de a se deplasa fără ca rana să atingă pământul, se așeză cu spatele spre poartă și, folosindu-și brațele ca pe niște cârje, cum făceau pe vremuri schilozii, își deplasa trupul, cu mișcări scurte, îndărăt, da, pentru că, în acest caz ca și în altele, trasul era mult mai ușor decât împinsul. Piciorul, așa, nu mai suferea atât de mult, iar panta lină a terenului, coborând treptat spre ieșire, îi era de ajutor. Cât privește funia, nu era nici un pericol s-o piardă, aproape o atingea cu capul. Se întrebă dacă mai avea mult până la poartă, una e să mergi pe propriile picioare și alta să înaintezi de-a-ndăratelea, pe distanțe de jumătate de palmă sau mai puțin. Uitând o clipă că e orb, își întoarse capul să măsoare cât drum mai era de străbătut și găsi înainte același alb fără fund. O fi

noapte, o fi zi, se întrebă, bun, dacă ar fi zi, m-ar fi văzut de acum, în plus n-a fost decât un mic dejun, cu multe ore în urmă. Il uimea spiritul logic pe care și-l descoperise, rapiditatea și siguranța raționamentelor, se vedea pe sine însuși altfel, un om diferit, și, dacă n-ar fi avut ghinionul cu piciorul, ar fi fost dispus să jure că niciodată în viața lui nu se simțise atât de bine. Se lovi cu spatele de partea inferioară, metalică, a porții. Ajunsese. Adăpostit în gheretă ca să se apere de frig, soldatului de santinelă i se păruse că aude niște zgomote ușoare pe care nu reușise să le identifice, oricum nu se gândise că ar fi putut veni dinăuntru, o fi fost freamătul arborilor, o ramură pe care vântul o făcuse să atingă ușor grilajul. Alt zgomot îi ajunse deodată la urechi, dar acesta a fost diferit, o lovitură, un soc, pentru a fi mai preciși, nu putea fi vântul. Nervos, soldatul ieși din gheretă, cu degetul pe trăgaciul puștii automate și privi spre poartă. Nu văzu nimic. Zgomotul, însă, revenise, mai puternic, acum semăna cu zgâriatul unor unghii pe o suprafață zgrunțuroasă. Tabla de pe poartă, gândi. Făcu un pas spre cortul de campanie unde dormea sergentul, dar îl reținu gândul că, dacă dă o falsă alarmă va fi muștruluit, sergenților nu le place să fie treziți, chiar cu temei. Se uită din nou spre poartă și așteptă, încordat. Foarte încet, în spațiul dintre două bare verticale, ca o fantomă, începu să apară un chip alb. Chipul unui orb. Spaima îi îngheță sângele în vine soldatului și teama îl făcu să ridice arma și să tragă o rafală de foarte aproape.

Bubuitul sacadat al detunăturilor îi făcu să țâșnească aproape imediat din corturi, pe jumătate dezbrăcați, pe soldații care formau pichetul însărcinat cu paza spitalului de nebuni și a celor închiși înăuntru. Sergentul era deja la comandă, Ce dracu a fost asta, Un orb, un orb, bâigui soldatul, Unde, Acolo, și arată poarta cu țeava armei, Nu văd nimic, Era acolo, 1-am văzut. Soldații se echipaseră și așteptau aliniați, cu puștile în mână. Aprindeți proiectorul, ordonă sergentul. Unul dintre soldați se urcă pe platforma vehiculului, după câteva secunde o lumină orbitoare dezveli poarta și fațada clădirii. Nu e nimeni, tâmpitule, spuse sergentul, și voia să mai emită câteva politețuri militare în același stil când văzu că, pe sub poartă, se întindea, sub lumina violentă, o baltă neagră. I-ai făcut de petrecanie, spuse. Apoi, amintindu-și de ordinele riguroase pe care le primise, zbieră, Dați-vă înapoi, se ia. Soldații bătură în retragere, înfricoșați, dar se uitară în continuare la balta de sânge care se împrăștia printre pietrele mărunte ale pavajului. Crezi că tipul e mort, întrebă sergentul, Trebuie să fie, i-am descărcat încărcătorul drept în față, răspunse soldatul, mulțumit acum că demonstrase ce bun țintaș era. În acest moment, un alt soldat strigă nervos, Domnule sergent, domnule sergent, uitați-vă acolo, în capul scării, în picioare, scăldați în lumina proiectorului, se vedeau câțiva orbi, peste zece. Nu avansați, zbieră sergentul, dacă faceți un pas înainte, vă fac praf pe toți. La ferestrele clădirilor din față, câțiva oameni treziți de împușcături se uitau îngroziți pe ferestre. Atunci sergentul strigă, Patru bărbați să vină să ia trupul. Pentru că nu se puteau vedea, nici număra, șase orbi se puseră în mișcare, Am spus patru, zbieră sergentul isteric. Orbii se atinseră o dată, de două ori, rămaseră în urmă doi dintre ei. Ceilalți începură se se miște de-a lungul funiei.

Trebuie să vedem dacă există pe aici vreo sapă sau vreo lopată, orice ar putea folosi la săpat, spuse medicul. Era dimineață, aduseseră cu mare efort cadavrul în curtea interioară, îl întinseseră pe jos, între gunoaie și frunzele moarte ale copacilor. Acum trebuia îngropat. Doar soția medicului știa în ce stare era mortul, cu chipul și craniul spintecate de împușcături, trei găuri de gloanțe în gât și în zona sternului. Știa și că în toată clădirea nu exista nimic cu care s-ar fi putut săpa o groapă. Parcursese întreaga suprafață ce le fusese destinată și nu găsisese decât o bară de fier. Va fi de folos, dar nu era de ajuns. Și văzuse, în dosul ferestrelor închise ale coridorului care mărginea aripa rezervată suspecților de contagiere, mai joase spre curte, multe fețe înspăimântate, ale unor oameni ce-și așteptau ceasul, inevitabila clipă când vor trebui să spună Am orbit, sau când, dacă vor încerca să ascundă, îi va denunța un gest greșit, o mișcare a capului în căutarea unei umbre, poticneala nejustificată la cine are ochi. Toate acestea le știa și medicul, fraza pe care o rostise făcea parte din jocul stabilit de amândoi, acum femeia va putea să spună, Ce-ar fi să le cerem soldaților să ne arunce o lopată, E o idee bună, să încercăm, au fost cu toții de acord, da, era o idee bună, doar tânăra cu ochelari negri nu rosti nici o vorbă despre sapă sau lopată, nu se putea opri din plâns, A fost vina mea, suspina ea, ce-i drept e drept, nu se putea nega, dar e la fel de adevărat, în caz c-ar fi o mângâiere, că, dacă înainte de fiecare gest, am încerca să-i prevedem toate consecințele, să le cântărim serios, mai întâi pe cele imediate, apoi pe cele probabile, posibile, cele imaginabile, n-am reuși să ne urnim un pas din locul unde primul gând ne-a făcut să ne oprim. Rezultatele bune și rele ale vorbelor și faptelor noastre se distribuie, în mod destul de uniform și de echilibrat, se presupune, în toate zilele viitorului, inclusiv în acelea, fără sfârșit, când nu vom mai fi aici să le vedem, să ne felicităm pentru ele sau să cerem iertare, de altfel, unii spun că asta e nemurirea de care se tot vorbește, Așa o fi, dar omul ăsta e mort și trebuie îngropat. Merseră va să zică medicul și soția lui să parleză, tânăra cu ochelari negri, inconsolabilă, spuse că vine și ea. O durea sufletul. Nici n-apucară să se înfățișeze, la vedere, în fața ușii, că un soldat le și strigă, Stați, și parcă temându-se că ordinul verbal, deși energic, nu va fi respectat, trase un foc în aer. Îngroziți, bătură în retragere în umbra ocrotitoare a holului, în spatele masivei uși deschise. După aceea soția medicului înainta singură, putea vedea mișcările soldatului, ferindu-se la timp, dacă ar fi fost nevoie, Nu avem cu ce îngropa mortul, spuse, ne trebuie o sapă. La poartă, dar în locul opus celui unde se prăbușise orbul, se ivi alt militar. Era un sergent, dar nu cel dinainte, Ce vreți, strigă, Avem nevoie de o lopată, sau de o sapă, N-avem așa ceva, cărați-vă, Trebuie să îngropăm cadavrul, Nu-1 îngropați, lăsați-1 acolo să putrezească, Dacă-1 lăsăm, contaminează, atmosfera, N-are decât să o contamineze și să vă fie de bine, Atmosfera nu stă pe loc, e ba aici, ba dincolo. Pertinența argumentului îl obligă pe militar să reflecteze, îl înlocuise pe celălalt sergent, care orbise și fusese dus imediat în locul unde erau concentrați bolnavii aparținând forțelor armate terestre. E inutil să spunem că aviația și marina dispuneau de asemenea, fiecare, de propriile lor

instalații, dar de mai mici dimensiuni și importanță, având aceste arme efective mai reduse. Femeia are dreptate, reconsideră sergentul, într-un caz ca ăsta trebuie fără îndoială să fim cu mare grijă. Ca precauție, doi soldați, înarmați cu măști antigaz, vărsaseră peste sânge două damigene pline de amoniac, ai cărui ultimi vapori încă făceau să lăcrimeze personalul, pișcându-le mucoasele gâtului și nasului. Sergentul declară, în sfârșit, O să văd ce se poate aranja, Dar mâncarea, profită de ocazie soția medicului, Mâncarea încă h-a sosit, Numai la noi sunt peste cincizeci de persoane, ne e foame, ce ne trimiteți nu ajunge, Mâncarea nu e treaba armatei, Cineva trebuie să rezolve situația, guvernul s-a angajat să ne hrănească, Intoar-ceți-vă înăuntru, nu vreau să mai văd pe nimeni la ușa asta, Sapa, mai strigă soția medicului, dar sergentul plecase. Dimineața trecuse pe jumătate când se auzi vocea megafonului în salon, Atențiune, atențiune, internații se bucurară, își închipuiră că era anunțată mâncarea, dar nu, era vorba de sapa, Să vină cineva s-o ia, dar să nu văd grupuri, iese doar o persoană, Merg eu, am mai vorbit cu ei, spuse soția medicului. De îndată ce ieși pe palierul exterior văzu sapa. După poziția și distanța la care se afla, mai aproape de poartă decât de scară, fusese probabil aruncată de afară, Nu pot uita că sunt oarbă, își spuse soția medicului, Unde e, întrebă, Coboară scara, o să te conduc, răspunse sergentul, foarte bine, acum mergi în aceeași direcție, așa, așa, stai, întoarce-te puțin la dreapta, nu, la stânga, mai puțin, mai puțin, acum înainte, dacă nu te abați din drum o să dai cu nasul de ea, cald, fierbinte, rahat, am spus să nu te abați din drum, rece, rece, se încălzește din nou, cald, din ce în ce mai cald, gata, acum întoarce-te, te voi conduce din nou, nu vreau să stai acolo ca o tâmpită, dând roate, și să ajungi la poartă, Nu fi așa de îngrijorat, gândi ea, o să merg de aici la ușă în linie dreaptă, la urma urmei tot aia, chiar dacă ai ajunge să bănuiești că nu sunt oarbă, ce-mi pasă mie, n-o să vii înăuntru să mă cauți, își puse sapa pe umăr, ca un muncitor care mergea la treabă și se îndreptă spre ușă fără să se abată un pas, Domnule sergent, ați văzut, exclamă unul dintre soldați, mai să crezi că are ochi, Orbii învață repede să se orienteze, explică, plin de sine, sergentul.

A fost anevoios să sape groapa. Pământul era tare, călcat în picioare, erau rădăcini la o palmă de suprafață. Săpară pe rând șoferul, cei doi polițiști și primul orb. În fața morții, ce aștepti de la natură este să-și piardă ranchiuna, forța și veninul, e drept că se spune că ura veche n-are pace, și în acest sens nu lipsesc dovezile în literatură și în viață, dar aici, în fond, nu era vorba de ură, nici veche nu era, căci ce înseamnă furtul unui automobil în fața mortului care îl furase, și cu atât mai puțin în starea mizerabilă în care ajunsese, nu e nevoie de ochi pentru a ști că acest chip n-are nas, nici gură. N-au putut săpa decât până la trei palme adâncime. Dacă mortul ar fi fost gras, i-ar fi rămas burta afară, dar hoțul era slab, o sperietoare, mai slab după postul din ultimele zile, groapa ajunge pentru doi ca el. Nu s-au ținut rugăciuni. Am fi putut pune o cruce, aminti fata cu ochelari negri, remușcarea o făcuse să vorbească, dar nimeni n-avea habar dacă răposatul se gândise în timpul vieții la Dumnezeu și la religie, era preferabilă tăcerea, dacă altceva are vreo îndreptățire înaintea morții, în plus, să ne gândim că a face o cruce e

mult mai puțin ușor decât pare, fără a mai vorbi de timpul cât va rezista în picioare, cu toți orbii ăștia care nu văd pe unde calcă. Se întoarseră în salon, în locurile mai frecventate, dacă nu sunt în câmp deschis, precum curtea, nu te mai pierzi, cu un braț întins în față și câteva degete mișcându-se ca antenele de insectă ajungi oriunde, e foarte probabil că orbii cei mai înzestrați își vor dezvolta în curând ceea ce se numește vedere frontală. Soția medicului, de exemplu, e extraordinar cum reușește să se miște și să se orienteze prin acest adevărat labirint de săli, intrânduri și coridoare, cum știe să dea colțul în punctul exact, cum se oprește în fața unei uși și o deschide fără ezitare, cum n-are nevoie să numere paturile până ajunge la al ei. Acum e așezată pe patul soțului, stă de vorbă cu el, în șoaptă ca de obicei, se vede că sunt oameni cu educație, și întotdeauna au ceva să-și spună, nu ca perechea cealaltă, primul orb și nevasta lui, după mișcătoarele efuziuni ale regăsirii aproape nu și-au mai vorbit, în ei a lucrat mai mult tristețea de acum decât dragostea dinainte, cu vremea se vor obișnui. Cine nu obosește să repete că vrea de mâncare este băiatul strabic, deși tânăra cu ochelari negri și-a luat practic mâncarea de la gură ca să i-o dea lui. De multe ore copilul nu mai cere la mama, dar desigur îi va simți din nou lipsa după ce va mânca, atunci când trupul va fi eliberat de egoismul care rezultă din simpla, totuși imperioasă, necesitate de a se hrăni. Fie din cauza întâmplării de dimineață, fie din motive străine de voința noastră, adevărul e că nu fuseseră încă aduse cutiile cu masa de dimineață. Acum se apropie ora prânzului, arată aproape unu ceasul pe care soția medicului l-a consultat pe furiș, nu va trebui deci să ne mirăm că nerăbdarea sucurilor gastrice i-a făcut pe câțiva orbi, atât din aripa aceasta cât și din cealaltă, să iasă să aștepte în hol venirea mâncării, și asta din două excelente motive, cel public, al unora, pentru că astfel s-ar câștiga timp, cel ascuns, al altora, pentru că se știe că cine ajunge primul mănâncă mai mult. În total, nu vor fi mai puțin de zece orbi atenți la zgomotul pe care poarta exterioară îl face când se deschide, la pașii soldaților care le vor aduce binecuvântatele cutii. La rândul lor, temându-se de o subită orbire care ar putea rezulta din vecinătatea imediată a orbilor așteptând în hol, contagiații din aripa stângă n-au îndrăznit să iasă, dar câțiva dintre ei pândesc prin ușa întredeschisă, nerăbdători să le vină rândul. Timpul trece. Obosiți de așteptare, câțiva orbi s-au așezat pe jos, mai târziu doi sau trei s-au întors în saloane. Peste puțin se auzi scârțâitul inconfundabil al porții. Ațâțați, orbii, înghesuindu-se unul într-altul, au început să se miște în direcția unde, judecând după sunetele de afară, își închipuiau că era ușa, dar, deodată, cuprinși de o vagă neliniște pe care nu vor avea timpul s-o definească și s-o explice, s-au oprit și pe dată au dat înapoi, în timp ce începeau să se audă distinct pașii soldaților care aduceau mâncarea și a escortei înarmate care îi însoțea.

Încă sub impresia produsă de tragicul eveniment al morții, soldații care transportau cutiile stabiliseră că nu le vor lăsa lângă ușile care dădeau spre cele două aripi, așa cum, de bine, de rău, făcuseră înainte, le vor lăsa în hol, și la revedere, să vă fie de bine, Să se descurce, au spus. Lumina intensă de afară și trecerea bruscă în penumbra holului i-au împiedicat, în primul

moment, să vadă grupul de orbi. I-au văzut imediat după aceea. Cu urlate de spaimă, aruncară cutiile pe podea și ieșiră afară alergând ca nebunii. Cei doi soldați ai escortei, care așteptau pe palier, reacționară în mod exemplar în fața pericolului. Stăpânindu-și, numai Dumnezeu știe cum și de ce, o legitimă spaimă, au înaintat până pe pragul ușii și și-au descărcat încărcăturile. Orbii au început să cadă unii peste alții, prăbușindu-se, primeau în trup gloanțe care erau deja o irosire a muniției, totul a fost atât de incredibil de lent, un trup, alt trup, părea că niciodată nu vor mai termina să cadă, așa cum uneori vedem în filme și la televizor. Dacă mai sunt încă vremurile când soldatul trebuie să dea socoteală de gloanțele trase, cei de aici vor putea să jure pe steag că au acționat în legitimă apărare, și, în plus, ca să-și apere camarazii dezarmați, trimiși în misiune umanitară, care s-au văzut pe neașteptate amenințați de un grup de orbi numeric superiori. Se retraseră alergând ca nebunii la poartă, apărați de puștile pe care ceilalți soldați ai pichetului le băgau tremurând printre gratii, ca și cum orbii în viață, care rămăseseră, ar fi fost gata să lanseze un atac vindicativ. Livid de spaimă, unul dintre cei care trăsese spunea, Eu înăuntrul nu mă mai întorc nici să mă omorâți, și într-adevăr nu s-a întors. Într-o clipă, în aceeași zi, spre sfârșitul după-amiezei, la ora schimbului, deveni încă un orb printre orbi, norocul lui că era din trupă, în caz contrar, ar fi rămas aici, să le țină companie orbilor civili, tovarășii celor pe care îi făcuse bucăți, și Dumnezeu știe ce s-ar fi făcut. Sergentul spuse, Mai bine îi lăsa să moară de foame, murind lighioana se termină veninul. Cum știm, sunt mulți cei care au spus-o și au gândit-o de multe ori, din fericire un rest prețios al simțului omeniei îl făcu să adauge, De acum înainte lăsăm cutiile la mijlocul drumului, să vină ei să le ia, dar stăm cu ochii pe ei și la cea mai mică mișcare suspectă, foc. Se întoarse la postul de comandă, deschise microfonul și, legând cuvintele cum știa mai bine, apelând la amintirea altor cuvinte asemănătoare, ascultate în ocazii mai mult sau mai puțin similare, rosti, Armata regretă că a fost nevoită să reprime cu armele o mișcare de răzvrătire responsabilă de crearea unei situații de risc iminent, de care nu se face vinovată nici direct nici indirect, și anunță că, începând de astăzi, internații își vor lua mâncarea afară din clădire, ați fost preveniți că veți suferi consecințele în caz că se manifestă orice tentativă de dezordine, așa cum s-a întâmplat acum și noaptea trecută. Făcu o pauză, fără să știe prea bine cum s-ar cuveni să termine, uitase cuvintele potrivite, sigur că existau, n-a reușit însă decât să repete, Nu suntem vinovați, nu suntem vinovați.

În interiorul clădirii, zgomotul focului, repercutat în spațiul limitat al holului, a provocat panică, în primele momente, au crezut că soldații vor da năvală în saloane, măturând tot ce vor găsi în cale, guvernul s-a răzgândit, a ales eliminarea fizică în masă, unii s-au băgat sub pat, alții, terorizați, nu s-au mișcat, poate câțiva s-au gândit că așa era mai bine, decât sănătate puțină, mai bine deloc, dacă e să se termine, să fie repede. Primii care au reacționat au fost contagiații. O luaseră la fugă când începuseră să zboare gloanțele, dar apoi tăcerea îi încuraja să revină, și din nou s-au apropiat de ușa care dădea în hol. Văzură trupurile îngrămădite, sângele sinuos întinzându-se lent

pe lespezi, parcă era viu, și cutiile de mâncare. Foamea îi împinse afară, acolo era mult dorita hrană, era destinată orbilor desigur, a lor va veni după aceea, cum spunea regulamentul, dar la naiba cu regulamentul, nu ne vede nimeni, candela care merge înainte dă mai multă lumină, au spus-o străbunii din toate timpurile și locurile, și străbunii se pricepeau la asta. Totuși, foamea reuși să-i împingă numai trei pași, rațiunea se interpușe și îi preveni că primejdia era acolo, așteptându-i pe imprudenți, în trupurile acelea fără viață, mai ales în sânge, cine putea ști ce vapori, ce emanații, ce miasme otrăvitoare se vor fi desprinzând din carnea sfârtecată a orbilor. Sunt morți, nu pot să facă nimic, spuse cineva, voia să se liniștească pe sine și pe ceilalți, dar a fost mai rău c-a spus-o, era adevărat că orbii erau morți, nu se puteau mișca, observați, nu se mișcă și nu respiră, dar cine ne spune că această orbire albă nu e o boală a spiritului, și, dacă este, să continuăm ipoteza, niciodată spiritele acestor orbi n-au fost mai libere ca acum, afară din trup, și libere așadar să facă ce doresc, mai ales răul, care, cum știe toată lumea, mereu a fost cel mai ușor de făcut, însă cutiile cu mâncare, expuse acolo, atrăgeau irezistibil ochii, astea sunt rațiunile stomacului, nu le pasă de nimic, nici când e spre propriul lui bine. Dintr-o cutie se scurgea un lichid alb, care încet se apropia de balta de sânge, după toate aparențele era lapte, e o culoare care nu înșală. Mai curajoși, sau mai fataliști, deosebirea nu e mereu ușoară, doi dintre contaminați au înaintat, și aproape că au atins cu mâinile lacome prima cutie când, în golul ușii, care dădea spre cealaltă aripă, se iviră câțiva orbi. Atâta poate imaginația, și, în împrejurări sinistre ca aceasta, pare că poate totul, încât pentru cei doi care pleaseră în expediție, a fost ca și cum morții, deodată, s-ar fi ridicat de la pământ, la fel de orbi ca înainte, desigur, dar mult mai primejdioși, pentru că, fără îndoială, îi însuflețea dorința răzbunării. Prudenți, se retraseră în tăcere spre ușa de la aripa lor, poate că orbii se vor ocupa mai întâi de morți, așa cerea caritatea și respectul, ori, în caz contrar, vor lăsa, nevăzând-o, o cutie, oricât de mică, contagiații nu erau mulți, era cea mai bună 1 soluție, să-i roage, Vă rugăm, fie-vă milă, lăsați barem o cutie pentru noi, s-ar putea să nu ne mai aducă azi altă mâncare, după ce s-a întâmplat. Orbii se mișcau ca niște orbi ce erau, bâjbâind, împiedicându-se, târșându-și picioarele, cu toate astea, de parcă ar fi fost organizați, s-au priceput să-și împartă eficient sarcinile, unii, patinând în sângele lipicios și în lapte, s-au apucat imediat să retragă și să transporte cadavrele în curte, alții s-au ocupat de cutii, una câte una, le-au luat pe toate cele opt lăsate de soldați. Printre orbi era o femeie care dădea impresia că e în același timp în toate părțile, ajutând la cărat, părând că-i ghidează pe bărbați, lucru evident imposibil pentru o oarbă, și, fie din întâmplare, fie dinadins, de mai multe ori și-a întors fața spre aripa contagiaților, de parcă îi putea vedea sau le percepea prezența. Curând, holul rămase gol, fără alte semne decât o pată mare de sânge, și alta mai mică atingând-o, albă, de lapte, laptele vărsat, în rest, doar urme încrucișate de tălpi, pete roșii sau numai umede. Contagiații au închis resemnați ușa și au pornit în căutarea firimiturilor, așa de mare le era descurajarea încât unul ajunsese să spună, și asta arată cât erau de desperați, Dacă tot trebuie să

orbim, dacă ăsta ne e destinul, mai bine am merge imediat acolo, cel puțin am avea de mâncare, Poate că soldații ne vor aduce totuși partea noastră, rosti cineva, Ai fost în armată, întrebă altul, Nu, Așa credeam și eu.

Având în vedere că morții le aparțineau în egală măsură, s-au întâlnit ocupanții primului salon și celui de-al doilea, cu scopul de a decide dacă mai întâi mâncau și apoi înmormântau cadavrele, sau invers. Nimeni nu părea interesat să afle cine a murit. Cinci orbi se instalaseră în al doilea salon, nu se știe dacă se cunoșteau dinainte ori, în caz contrar, dacă avuseseră timp și dispoziție să facă prezentări și confidențe. Soția medicului nu-și amintea să-i fi văzut la sosire. Pe ceilalți patru, da, pe ei îi cunoștea, dormiseră cu ea, ca să spunem așa, sub același acoperiș, deși despre ei nu știa decât asta, și cum ar fi putut ști, bărbatul care se respectă nu se apucă să vorbească de subiecte intime cu prima persoană care i se ivește în cale, precum faptul că făcuse amor într-o cameră de hotel cu tânăra cu ochelari negri, care, la rândul ei, dacă de bărbatul ăsta e vorba, habar n-are c-a fost și încă este atât de aproape de cel care a făcut-o să vadă totul în alb. Șoferul de taxi și cei doi polițiști erau ceilalți morți, trei bărbați robuști, capabili să-și poarte de grijă, ale căror profesii constau, deși în mod diferit, în grija purtată celorlalți, și iată-i aici, secerați cu cruzime în floarea vieții, așteptând să li se dea un rost. Va trebui să-i aștepte pe cei rămași să termine de mâncat, nu din pricina obișnuitului egoism al celor vii, ci pentru că cineva remarcase cu bun-simț că înmormântarea a nouă trupuri în pământul tare, neavând decât o singură sapă, era o treabă care va dura cel puțin până la ora cinei. Și cum ar fi inadmisibil să lucreze voluntarii plini de bune sentimente, în timp ce restul își umpleau stomacul, au hotărât să lase morții pe mai târziu. Mâncarea venea în porții individuale, ușor de distribuit, ia tu una, ia tu alta, până când s-ar termina. Dar neliniștea câtorva orbi mai puțin luminați complică o distribuție care, în circumstanțe normale, ar fi fost comodă, deși o minte senină și imparțială ne recomandă să admitem că excesele petrecute au fost întemeiate, va ajunge să amintim, de exemplu, că nu se putea ști de la început dacă mâncarea ajunge pentru toți. În realitate, oricine înțelege că nu e simplu să numeri niște orbi, nici să împărți porții fără ochi de văzut. În plus, câțiva ocupanți ai salonului următor, cu o incorectitudine mai mult decât blamabilă, au vrut să-i facă să creadă că erau mai mulți decât în realitate. Ca de obicei, noroc că era aici soția medicului. Câteva cuvinte spuse la momentul potrivit au fost întotdeauna în stare să rezolve dificultăți, pe care un discurs abundent n-ar face decât să le agraveze. Rău intenționați și fără caracter s-au arătat a fi și cei care nu doar că au încercat, dar au și reușit, să primească mâncare de două ori. Soția medicului a văzut actul condamnat, însă i s-a părut prudent să nu denunțe abuzul. Nu voia nici să se gândească la consecințele revelației că nu e oarbă, cel mai neînsemnat lucru care i se putea întâmpla era să se vadă transformată în servitoarea tuturor, cel mai grav poate ar fi fost să devină sclava câtorva. Ideea, de care am vorbit la început, de a desemna un responsabil pentru fiecare salon, ar putea, mai știi, să ajute la rezolvarea acestor complicații și a altora poate mai rele, cu condiția, totuși, ca autoritatea responsabilului, cu siguranță fragilă, evident

precară, bineînțeleles sfidată în fiecare moment, să fie clar exercitată spre binele tuturor și, ca atare, recunoscută de majoritate. Dacă nu vom reuși, își zise, vom ajunge să ne omorâm unii pe alții, își promise că va vorbi despre aceste delicate subiecte cu soțul ei și continuă să împartă rațiile.

Unii din indolență, alții pentru că aveau stomacul delicat, n-au mai avut chef, după masă, să facă oficiul de gropari. Când medicul, considerându-se, prin profesie, mai responsabil decât ceilalți, a spus fără tragere de inimă, Haideți să ne ducem să-i îngropăm, nu se oferi nici un voluntar, întinși pe paturi, orbii nu-și doreau decât să fie lăsați în pace să-și ducă la bun sfârșit scurta digestie, unii au adormit imediat, și nu era de mirare, după spaimile și emoțiile prin care au trecut, trupul, deși hrănit cu atâta zgârcenie, se abandona voluptății chimiei digestive. Mai târziu, spre asfințit, când becurile palide, prin succesivă diminuare a luminii naturale, au părut să câștige ceva putere, arătând în același timp, de slabe ce erau, cât de puțin puteau fi de folos, medicul, împreună cu soția, au reușit să convingă doi bărbați din salonul lor să-i însoțească în curte, dacă nu din alt motiv, spuse doctorul, cel puțin să-și dea seama de ce aveau de făcut și să separe trupurile rigide, de vreme ce se hotărâse că fiecare salon își va înmor-mânta propriii morți. Avantajul pe care-l aveau acești orbi era ceea ce s-ar putea numi iluzia luminii. De fapt, pentru ei era totuna că e zi sau noapte, dimineată sau apus, tăcută auroră ori zgomotoasă oră meridiană, orbii erau mereu înconjurați de un alb strălucitor, ca soarele în ceață. Pentru ei, orbirea nu însemna să trăiască înconjurați banal de beznă, ci înăuntrul unei lumini glorioase. Când medicul făcu greșeala să spună că ieșeau să separe trupurile, primul orb, unul dintre cei care consimțiseră să-l ajute, a cerut să-i explice cum vor putea să-i recunoască, întrebare logică, ce-l descumpăni pe medic. De astă dată, soția se gândi că nu trebuie să-i sară în ajutor, s-ar denunța făcând-o. Medicul scăpă cu iscusință din încurcătură prin metoda radicală a pasului înainte, adică recunoscându-și greșeala. Suntem așa de obișnuiți să avem ochi, roști, cu tonul celui care râde de sine însuși, încât ne închipuim că încă îi mai putem folosi când nu mai sunt buni de nimic, de fapt, nu știm decât că acolo sunt patru dintre ai noștri, șoferul de taxi, cei doi polițiști și un altul, care și el era la noi, deci soluția e să luăm la nimereală patru trupuri, să le mmormântăm așa cum trebuie, și astfel ne facem datoria. Primul orb se declară de acord, celălalt la fel, și din nou, făcând cu schimbul, se apucară să sape gropi. Nu vor afla ajutoarele, oarbe cum sunt, că trupurile îngropate au fost, fără excepție, exact cele despre care, cu îndoială, vorbiseră, și nu va fi nevoie să spunem cum a lucrat aici aparentul hazard, mâna medicului condusă de mâna soției, apuca un picior sau un braț, și el nu trebuia să spună decât, Asta. După ce au îngropat două trupuri, s-au ivit în sfârșit, venind din salon, trei bărbați dispuși să-i ajute, n-ar fi făcut-o, probabil, dacă li s-ar fi spus că e noapte. Chiar fiind omul orb, trebuie să recunoaștem că, din punct de vedere psihologic, există o mare diferență între a săpa morminte pe lumina zilei și după ce dispăre soarele, în momentul când intrau în salon, asudați, murdari de pământ, simțind încă în nări primul miros dulceag al putrefacției, vocea megafonului începu să repete instrucțiunile cunoscute. Nu

se făcu nici o referire la ce se întâmplase, nu se vorbi de împuşcături, nici de morţi. Anunţuri precum cel de A abandona edificiul fără autorizaţie prealabilă va însemna moarte imediată, sau Internaţii vor îngropa fără formalităţi cadavrele în curte, căpătaseră acum, datorită crudei experienţe a vieţii, suprema maestră a tuturor disciplinelor, un sens deplin, în vreme ce anunţul care promitea cutii cu mâncare de trei ori pe zi devenise un sarcasm grotesc sau o ironie şi mai greu de suportat. Când vocea tăcu, medicul, singur, pentru că începuse să cunoască cotloanele clădirii, merse până la uşa celui alt salon să comunice, Ai noştri sunt deja îngropaţi, Dacă i-aţi îngropat pe unii, puteaţi să-i îngropaţi pe toţi, răspunse dinăuntru un glas de bărbat, Am hotărât că fiecare salon îşi va îngropa morţii care-i aparţin, am numărat patru şi i-am înmormântat, Foarte bine, mâine ne vom ocupa de ai noştri, spuse alt glas de bărbat, iar apoi, schimbând tonul, N-au mai trimis mâncare, întrebă, Nu, răspunse medicul, Dar megafonul spune că de trei ori pe zi, Mă îndoiesc că se vor ţine tot timpul de cuvânt, Atunci va trebui să raţionalizăm alimentele, spuse un glas de femeie, Mi se pare o idee bună, dacă vreţi, vorbim mâine, De acord, spuse femeia. Medicul pornise înapoi, când auzi glasul bărbatului care vorbise primul, E de ştiut cine ordonă aici. Tăcu aşteptând să i se răspundă, o făcu aceeaşi voce feminină, Dacă nu ne organizăm ca lumea, vor ordona foamea şi frica, e o ruşine că n-am mers cu ei să ne îngropăm morţii, De ce nu te duci dumneata să-i îngropi, dacă tot eşti așa de deşteaptă şi de sentenţioasă, Singură nu pot, dar sunt gata să ajut, Nu merită să discutăm, interveni al doilea glas de bărbat, Ne ocupăm de asta mâine dimineaţă. Medicul oftă, va fi greu de convieţuit. Porni spre salon, când simţi o puternică nevoie de a se evacua. Din locul unde se afla, nu era sigur că va fi în stare să găsească closetele, dar se decise să se aventureze. Spera să fi avut cineva cel puţin ideea de a duce acolo hârtia igienică trimisă în cutiile cu mâncare. Greşi drumul de două ori, neliniştit pentru că nevoia îl apăsa tot mai mult, iar urgenţa devenise maximă, când, în sfârşit, reuşi să-şi dea jos pantalonii şi să se lase pe vine în closetul turcesc. Putoarea îl asfixia. Avea impresia că păşise într-o pastă moale.

Excrementele cuiva care nu nimerise gaura latrinei sau care se hotărâse să se uşureze fără să-i mai pese de decenţă, încercă să-şi imagineze cum arăta locul unde ajunsese, pentru el totul era alb, luminos, strălucitor, așa erau pereţii şi podeaua pe care nu putea să le vadă, si, în mod absurd, se pomeni ajungând la concluzia că lumina şi albul, acolo, miroseau urât. Vom înnebuni de oroare, îşi spuse. După aceea, vru să se şteargă, dar nu era hârtie. Pipăi peretele din spatele lui, unde ar fi trebuit să găsească suporturile pentru suluri sau cuiele în care, în lipsă de ceva mai bun, ar fi putut fi prinse nişte bucăţi de hârtie oarecare. Nimic. Se simţi copleşit de nefericire, lovit de soartă mai mult decât putea suporta, stând acolo cu picioarele arcuite, ținându-se de pantalonii care se târau pe podeaua scârboasă, orb, orb, orb, şi, fără să se mai poată stăpâni, începu să plângă în tăcere. Orbecăind, înainta câţiva paşi şi se lovi de peretele din faţă. întinse un braţ, îl întinse pe celălalt, în sfârşit găsi o uşă. Auzi paşii tarşaiţi ai cuiva care probabil umbla şi el în căutarea closetului, poticnindu-se, Unde o fi rahatul ăla, bombănea cu o

voce neutră, ca și cum, în fond, îi era indiferent s-o știe. Trecu la două palme distanță, fără să remarce prezența altei persoane, dar nu conta, situația nu apucase să devină indecentă, oare era, un bărbat în asemenea postură, cu hainele vraiste, însă, în ultima clipă, împins de un deconcertant sentiment de pudoare, medicul își ridicase pantalonii. Apoi îi lăsă jos, când i se păru că a rămas singur, dar era prea târziu, știa acum că e murdar, murdar cum nu-și amintea să fi fost vreodată în viață. Sunt multe feluri să devii animal, își spuse, ăsta este primul. Totuși, nu se putea plânge din cale afară, încă mai avea pe cineva care voia să-l curețe.

Întinși în pat, orbii așteptau să-și facă milă somnul de tristețea lor. Cu discreție, de parcă exista primejdia să poată vedea și ceilalți mizerul spectacol, soția medicului și-a ajutat soțul să se curețe cât mai bine cu putință. Acum se lăsase o tăcere dureroasă, ca într-un spital, când bolnavii dorm și suferă în somn. Așezată în capul oaselor, trează, soția medicului privea paturile, siluetele întunecate, paloarea fixă a unui chip, un braț care se mișca visând. Se întreba dacă va ajunge și ea să orbească, ce motive inexplicabile o salvaseră până acum. Cu un gest obosit, își duse mâinile la față, ca să-și îndepărteze o șuviță de păr, și se gândi, Vom mirosi cu toții urât. În acest moment, se auziră suspine, scâncete, exclamații la început înăbușite, sunete ce păreau cuvinte, care trebuiau să fie, dar a căror semnificație se pierdea în crescendo, trans-formându-se în geamăt, în vaiet. Cineva protestă de undeva din fund, Porcilor, sunteți niște porci. Nu erau porci, erau doar un bărbat orb și o femeie oarbă care, probabil, nu vor ști niciodată nimic altceva unul despre celălalt.

Un stomac care lucrează degeaba se trezește devreme. Unii orbi au deschis ochii când dimineața era încă departe, și, nu din pricina foamei, ci pentru că ceasul biologic, cum se numește de obicei, li se dăduse peste cap, au crezut că e ziua în amiaza mare, Lăsați-mă să dorm, își spuseră, înțelegându-și de îndată greșeala, se auzea sforăitul tovarășilor, care nu lăsa loc de îndoială. Or, se știe din cărți, dar și mult mai mult din experiența trăită, că cine se scoală în zori din proprie voință sau de nevoie, nu-i rabdă pe alții, continuând să doarmă în prezența lui, și cu îndoită dreptate în cazul celor despre care vorbim, pentru că e o mare deosebire între un orb care doarme și un orb căruia nu i-a fost de nici un folos faptul că a deschis ochii. Aceste observații de ordin psihologic, prin finețea lor aparent fără rost în raport cu dimensiunea extraordinară a cataclismului pe care relatarea se străduiește s-o descrie, slujesc numai pentru a explica de ce s-au trezit așa devreme toți orbii, pe unii, cum am spus la început, i-a zgâlțâit dinăuntru stomacul exigent, dar pe alții i-a smuls din somn nerăbdarea nervoasă a celor matinali, care nu s-au sfiit să facă mai mult zgomot decât cel inevitabil și suportabil în adunări de cazarmă și salon de spital. Aici nu vezi numai lume discretă și bine crescută, sunt unii mitocani care se ușurează dimineața de flegme și de vânturi fără să le pese de cine e în preajmă, adevărul e că și în restul zilei se poartă după același tipic, de aceea atmosfera devine tot mai grea, și nu e nimic de făcut, singura deschizătură e ușa, la ferestre nu se poate ajunge, atât sunt de înalte.

Întinsă lângă bărbatul ei, cât mai aproape cu putință, din pricina îngustimii patului, dar și de voie, ce greu le-a fost, în miez de noapte, să respecte buna-cuviință, să nu facă la fel ca aceia pe care cineva îi numise porci, soția medicului se uită la ceas. Arăta ora două și douăzeci și trei de minute. Privi mai atent, acul secundelor nu se mișca. Uitase să întoarcă blestematul de ceas, nu, blestemată era ea, blestemată să fiu că nici măcar această îndatorire așa de simplă n-am fost în stare să mi-o îndeplinesc, după numai trei zile de izolare. Fără să se mai poată stăpâni, izbucni într-un plâns convulsiv, de parcă s-ar fi abătut asupra ei cea mai mare nenorocire. Medicul crezu că femeia orbise, că i se întâmplase lucrul de care se temea atât de mult, și, înnebunit, fu cât pe-acți să o întrebe Ai orbit, dar în ultima clipă îi auzi șoapta, Nu e asta, nu e asta, iar apoi, într-un susur lent, aproape inaudibil, acoperindu-și capetele cu pătura, Proasta de mine, n-am întors ceasul, și continuă să plângă, inconsolabilă. Din patul de vizavi, fata cu ochelari negri se ridică și, călăuzită de suspine, se apropie cu brațele întinse, Ești supărată, ai nevoie de ceva, puneă întrebările pe măsură ce înainta, și atinse cu amândouă mâinile trupurile culcate. Discreția cerea să și le retragă imediat, și ordinul a fost cu siguranță dat de creier, dar mâinile n-au ascultat, contactul a devenit mai subtil, doar o trecere delicată a epidermei peste pătura grosolană și caldă. Ai nevoie de ceva, întrebă din nou tânăra, și acum, în sfârșit, mâinile s-au retras, s-au ridicat, s-au pierdut în albul steril, părăsite. Sughitând încă de plâns, soția medicului se dădu jos din pat, o îmbrățișă, N-am nimic, m-a apucat deodată tristețea, rosti, Dacă dumneata, care ești atât de puternică, îți pierzi curajul, înseamnă că nu mai avem scăpare, se vaită tânăra. Mai liniștită acum, soția medicului se gândea, privind-o în față, Aproape că nu se mai observă urmele de conjunctivită, ce păcat că nu pot să-i spun, i-ar face plăcere. Da, probabil că i-ar face plăcere, dar ar fi o plăcere absurdă, nu atât pentru că este oarbă, ci pentru că toată lumea e așa, la ce bun să ai ochi limpezi și frumoși, ca ai ei, dacă nimeni nu-i poate vedea. Soția medicului spuse, Toți avem momente de slăbiciune, noroc că putem plânge, plânsul e de multe ori o salvare, sunt clipe când am muri dacă n-am plânge, Nu mai avem scăpare, repetă fata cu ochelari negri, Cine știe, orbirea asta nu e ca celelalte, cum a venit, așa poate c-o să dispară, Va fi prea târziu pentru cei care au murit, Toți trebuie să murim, Dar s-ar putea să nu fim morți, iar eu am omorât un om, Nu te învinovăți, e vina împrejurărilor, aici suntem cu toții vinovați și inocenți, lucruri mult mai rele au făcut soldații care ne păzesc, dar până și ei vor putea invoca scuza cea mai solidă, frica, Trebuia să-1 fi lăsat pe amărât să mă pipăie, acum era viu și trupul meu n-ar avea nimic, Nu te mai gândi la asta, liniștește-te, încearcă să dormi. O conduse până la patul ei, Hai, culcă-te, Ești așa de bună, spuse tânăra, după care, coborând glasul, Nu știu ce să mă fac, îmi vine ciclul și n-am adus pansamente, Fii liniștită, am eu. Mâinile fetei cu ochelari negri căutară să o atingă, iar soția medicului, delicat, le prinse în ale sale, Liniștește-te, liniștește-te. Tânăra închise ochii, stătu așa un minut, poate c-ar fi adormit, dacă n-ar fi izbucnit deodată o altercație, cineva se dusese la closet și, la întoarcere, își găsisse patul ocupat, n-a fost dinadins, celălalt se sculase cu același scop, s-au întâlnit pe drum, bineînțeles

că niciunul nu se gândise să spună Atenție, să nu greșești patul când te întorci, în picioare, soția medicului se uita la cei doi orbi care se certau, observă că nu făceau gesturi, aproape nu-și mișcau trupul, învățaseră repede că doar glasul și auzul mai aveau acum ceva utilitate, e adevărat că nu le lipseau brațele, s-ar fi putut lupta, s-ar fi putut încaiera, lua la hartă, cum se spune de obicei, dar un pat încurcat nu merita așa de mult, dacă ar fi toate greșelile vieții ca aceasta, era de ajuns să se pună de acord, Doi e al meu, trei e al dumatăle, să fie clar o dată pentru totdeauna, Dacă nu eram orbi, nu greșeam, Ai dreptate, necazul e că suntem orbi. Soția medicului îi spuse bărbatului, Lumea toată e aici înăuntru.

Nu chiar toată. Mâncarea, de exemplu, e undeva afară și întârzie. Dintr-un salon și din celălalt, câțiva bărbați merseră să se posteze în hol, așteptând ordinul să răsună în megafon. Băteau din picioare, nervoși, nerăbdători. Știau că vor fi nevoiți să iasă în curte să strângă cutiile pe care soldații, îndeplinindu-se cele promise, le vor lăsa în spațiul dintre poartă și scară, și se temeau să nu fie un truc, o capcană, De unde știm că n-or să tragă în noi, După câte au făcut, sunt în stare, Nu putem avea încredere, Eu nu ies afară, Nici eu, Cineva trebuie să iasă, dacă vrem să mâncăm, Nu știi dacă e mai bine să mori repede de un glonț sau de foame încetul cu încetul, Eu merg, Și eu, Nu trebuie să mergem cu toții, Soldaților s-ar putea să nu le placă, Sau să se sperie, crezând că vrem să fugim, poate de aia 1-au omorât pe ăla cu piciorul, Trebuie să ne hotărâm, Să fim cu mare atenție, amintiți-vă ce s-a întâmplat ieri, nouă morți într-o clipită, Soldații s-au temut de noi, Și eu mă tem de ei, Aș vrea să știu dacă și ei orbesc, Cine, ei, Soldații, După părerea mea, ei ar trebui să fie primii. Toți erau de acord, fără să se întrebe totuși din ce motiv a lipsit dintre ei acela care le-ar fi putut oferi adevăratul motiv, Așa n-ar mai putea să tragă. Timpul trecea, trecea, dar megafonul rămânea mut. V-ați ocupat de îngroparea morților voștri, întrebă un orb din primul salon ca să zică ceva, încă nu, încep să miroasă, infectează totul, N-au decât să infecteze și să miroasă, în ce mă privește n-am intenția să mișc un pai până nu mănânc, mai întâi mănânci, se spune, după aia speli cratița, Nu așa e obiceiul, proverbul tău e greșit, după înmormântări mănânci și bei de obicei, Păi la mine e pe dos. După câteva minute unul dintre orbi spuse, Mă tot gândesc la ceva, La ce, Cum vom împărți mâncarea, Cum s-a făcut înainte, știm câți suntem, numărăm rațiile, fiecare își primește partea, e cel mai simplu și mai drept, N-a fost bine, unii au rămas cu buzele umflate, iar alții au mâncat cât doi, împărțirea s-a făcut prost, întotdeauna se va face prost, dacă nu există respect și disciplină, Dacă am avea pe cineva să vadă cât de cât, Ar găsi imediat o șmecherie să rămână cu partea cea mai mare, Bine se spune că, în țara orbilor, chiorul e rege, Lasă zicala, Nu e tot aia, Aici nici chiorii n-ar scăpa, După mine, soluția cea mai bună ar fi să împărțim mâncarea în mod egal între saloane, după aceea fiecare se descurcă cu ce-a primit, Cine a vorbit, Eu, Eu, cine, Eu, din nou, Din ce salon ești dumneata, Dintr-al doilea, îmi închipuiam eu, mare hoțoman, aveți mai puțini oameni și v-ar conveni, ați mânca mai mult decât noi, care avem salonul plin, N-am zis decât că ar fi mai ușor, Tot așa se spune că cine împarte parte-și face și, dacă nu rămâne cu

cea mai bună parte, ori e prost, ori n-are carte, Drace, termină cu se spune una, se spune alta, proverbele mă scot din sărite, Ce-ar trebui să facem ar fi să ducem toată mâncarea în sala de mese, fiecare salon să aleagă trei persoane care să facă împărțeala, cu șase la număr n-ar fi pericol de greșeală nici de păcăleală, Și cum vom ști că spun adevărul când vor zice că în salonul lor sunt atâția, Avem de-a face cu oameni cinștiți, Ei nu, zău, așa se spune, Nu, asta spun eu, Of, domnule, adevărul e că suntem oameni flămânzi.

De parcă, în tot acest timp, ar fi așteptat cu-vântul de cod, parola, sesam deschide-te, se auzi, în sfârșit, vocea megafonului, Atențiune, atențiune, internații sunt autorizați să vină să ridice mâncarea, dar atenție, dacă cineva se apropie prea mult de poartă, va primi o primă avertizare verbală, în caz că nu se întoarce imediat înapoi, al doilea avertisment va fi un glonț. Orbii au înaintat lent, unii, mai încrezători, au luat-o drept spre locul unde credeau că e ușa, alții, mai puțin siguri pe incipientele lor capacități de orientare, au preferat să meargă lipiți de perete, așa nu vor face nici o greșeală, când ajung la colț n-au decât să urmeze peretele în unghi drept, acolo vor găsi ușa. Imperativă, nerăbdătoare, vocea megafonului repetă chemarea. Schimbarea tonului, evidentă chiar și pentru cei cărora nu le-ar fi prisosit motivele de neîncredere, îi băgă pe orbi în sperieți. Unul declară, Eu nu ies de aici, vor să ne prindă afară ca să ne omoare pe toți, Nici eu nu ies, spuse altul, Nici eu, interveni un al treilea. Stăteau pe loc, nehotărâți, unii voiau să iasă, dar spaima puse stăpânire pe ei. Vocea se auzi din nou, Dacă în trei minute nu vine nimeni să ridice cutiile cu mâncare, le retragem. Amenințarea nu învinse teama, dar o împinse în ultimele caverne ale minții ca pe un animal hăituit, rămas în așteptarea unei ocazii să atace. Temători, încercând fiecare să se ascundă în spatele altuia, orbii ieșiră pe rând pe platforma scării. Nu puteau să vadă că lăzile nu erau lângă funia servind ca parapet, acolo s-ar fi așteptat să le găsească, nu puteau ști că soldații, de teama moripsirii, refuzaseră să se apropie până și de funia de care se agățaseră toți orbii. Cutiile de mâncare erau îngrămădite, una peste alta, aproximativ în locul unde soția medicului găsisese sapa. Avansați, avansați, ordonă sergentul. Haotic, orbii încercau să formeze un șir ca să poată înainta ordonat, dar sergentul le strigă, Cutiile nu sunt acolo, lăsați funia, dați-i drumul, deplasați-vă spre dreapta, dreapta voastră, a voastră, proștilor, n-ai nevoie de ochi să știi pe care parte e dreapta. Avertismentul a fost dat la timp, câțiva orbi cu minte riguroasă înțeleseseră literal ordinul, dacă era dreapta, logic trebuia să fie dreapta vorbitorului, de aceea încercau să treacă pe sub funie în căutarea cutiilor Dumnezeu știe unde. În alte împrejurări, grotescul spectacol l-ar fi făcut să rida în hohote și pe observatorul cel mai sobru, să mori de râs nu alta, câțiva orbi înaintând de-a bușilea, cu fața amușinând pământul ca niște porci, cu un braț întins înainte secerând aerul, în timp ce alții, temându-se poate că, dincolo de umbra ocrotitoare a tavanului, spațiul alb îi va înghiți, rămăseseră încleștați cu disperare de funie și își ciuleau urechile, așteptând prima exclamație semnalând găsirea cutiilor. Soldații nu-și doreau decât să-și ațintească armele și să-i împuște deliberat,

cu răceală, pe imbecilii care li se zvârcoleau în fața ochilor ca niște raci șchiopi, agitându-și cleștii în căutarea labei lipsă. Știau ce spusese dimineață în cazarmă comandantul regimentului, și anume că problema orbilor nu se putea rezolva decât prin lichidarea fizică a tuturor, a celor care sunt și a celor care vor fi, fără drăgălășenii ipocrit umanitare, expresia lui fusese, așa cum se taie un membru cangrenat pentru a salva viața trupului, Turbarea la un câine mort, spunea el, ca ilustrare, e vindecată de natură. Câțiva soldați, mai puțin sensibili la frumusețile limbajului figurat, au avut greutate să înțeleagă ce legătură era între turbarea câinelui și orbi, însă cuvântul unui comandant de regiment, vorbind și noi figurat, face cât atârână, nimeni nu ajunge atât de sus în viața militară fără să aibă dreptate în tot ce face, spune și gândește. Un orb dădu în sfârșit peste cutii, striga îmbră-țișându-le, Sunt aici, sunt aici, dacă acest om va apuca vreodată să-și recapete vederea, sigur că nu va anunța cu mai multă bucurie minunata veste bună. În câteva secunde, ceilalți orbi erau grămadă peste cutii, cu brațele și picioarele amestecate, trăgând fiecare spre sine, disputându-și prioritatea, le duc eu, le duc eu, ba eu le duc. Cei care rămăseseră agățați de funie erau nervoși, acum teama lor era alta, că vor fi excluși de la repartizarea alimentelor, ca pedeapsă pentru lenea sau lașitatea lor, Aha, n-ați vrut să vă târâți pe pământ cu fundul în aer, puțind oricând primi un glonț, așa că n-o să mâncați, amintiți-vă ce se spune, cine nu încearcă piere, împins de acest gând decisiv, unul dintre ei dădu drumul la funie și se îndreptă cu brațele în aer în direcția din care se auzea hărmălaia, Pe mine n-o să mă lăsați pe dinafară, însă vocile amuțiră deodată, se auzea doar rumoarea unor obiecte târâte pe pământ, interjecții înăbușite, o masă dispersată și confuză de sunete, care veneau din toate părțile și de nicăieri. Se opri nehotărât, vru să revină la siguranța funiei, dar simțul orientării îl părăsi, nu sunt stele pe cerul alb, acum auzea vocea sergentului instruindu-i pe cei cu lăzile cum să se întoarcă la scară, dar ce spunea n-avea sens decât pentru ei, ca să ajungi unde vrei, trebuie să știi unde te afli. Nu mai erau orbi agățați de funie, lor le fusese suficient să facă drumul în sens invers, iar acum așteptau pe platforma scării sosirea celorlalți. Orbul rătăcit nu îndrăznea să se urnească din locul unde se afla. Însăpăimântat, scoase un strigăt puternic, Ajuta-ți-mă, vă rog, nu știa că soldații îl luaseră la ochi, așteptându-l să calce linia invizibilă care desparte viața de moarte. Ai de gând să rămâi aici, orbule, întrebă sergentul, dar în glas i se simțea nervozitatea, adevărul e că nu împărtășea opinia comandantului, De unde știu eu că mâine nu-mi bate și mie la ușă ghinionul, cât despre soldați e bine știut, li se dă un ordin și ucid, li se dă altul și mor, Trageți numai la ordinul meu, strigă sergentul. Aceste cuvinte îl făcură pe orb să înțeleagă în ce pericol se afla. Se lăsă în genunchi, imploră, Vă rog, ajutați-mă, spuneți-mi încotro s-o iau, Vino încoace, orbule, vino încoace, spuse un soldat pe un ton fals prietenos, orbul se ridică, făcu trei pași, dar înțepeni din nou, expresia i se păru suspectă, vino încoace nu e totuna cu du-te, vino încoace înseamnă pe aici, în direcția asta, vei ajunge unde ești chemat, la întâlnirea cu un glonț care va înlocui în tine o orbire prin alta. Fusese o inițiativă, să-i spunem criminală, a unui soldat lipsit de

caracter, dar sergentul o anulă cu două răcnete, Pe loc, stai, Stânga împrejur, urmate de o severă chemare la ordine a indisciplinatului, aparținând, după toate aparențele, acelui soi de oameni care n-au ce căuta cu o pușcă în mână. Însuflețiți de intervenția binevoitoare a sergentului, orbii ajunși pe platforma scării își ridicară vocile, servind ca pol magnetic pentru dezorientatul nevăzător. Acum sigur pe sine, avansa în linie dreaptă, Continuați, continuați, spunea, în timp ce orbii aplaudau ca și cum ar fi asistat la un sprint prelungit, vibrant și energic. Orbul a fost primit cu îmbrățișări, așa merita, în fața vitregiilor, atât a celor dovedite cât și a celor previzibile, îți cunoști prietenii.

N-a durat mult confraternizarea. Profitând de agitație, câțiva orbi o șterseseră cu mai multe cutii, câte reușiseră să care, un mod evident neloyal de a preveni ipotetice nedreptăți în distribuire. Cei de bună credință, căci întotdeauna aceștia există, indiferent ce s-ar spune, au protestat revoltați, așa nu se poate trăi, Dacă nu putem avea încredere unii în alții, unde o să ajungem, întrebau unii, retoric, dar pe bună dreptate, Nemernicii au nevoie de o bătaie bună, amenințau alții, nu era adevărat c-ar fi avut nevoie, dar toată lumea a înțeles ce înseamnă expresia, un barbarism puțin îmbunătățit, care sperăm totuși să fie iertat barem pentru că a venit la tanc. Adunați acum în hol, orbii s-au pus de acord, acesta fiind modul cel mai practic de a rezolva prima parte a delicatei situații create, să împartă în mod egal între cele două saloane cutiile rămase, din fericire în număr par, și să creeze o comisie, și ea paritară, de anchetă, cu scopul recuperării cutiilor pierdute, adică furate. Pierdură ceva timp dezbătând, așa cum începuse să devină un obicei, ce să facă înainte și ce după, adică, trebuiau mai întâi să mănânce și după aceea să ancheteze, sau dimpotrivă, prevalând opinia că lucrul cel mai nimerit ar fi, luând în considerație multele ceasuri cât postiseră forțat, să-și sature mai întâi stomacul și să porceadă după aceea la cercetări, Și nu uitați că trebuie să-i îngropați pe-ai voștri, spuse cineva din primul salon, Nu i-am omorât încă și tu vrei să-i și îngropăm, răspunse un glumeț din al doilea, jucându-se jovial cu vorbele. Râseră cu toții. Totuși se află curând că hoții nu erau în saloane. La cele două uși stătuseră tot timpul orbi în așteptarea mâncării, ei le-au spus că, într-adevăr, auziseră pe coridoare oameni părând foarte grăbiți, dar în saloane nu intrase nimeni, cu atât mai puțin unii purtând în brațe lăzi de mâncare, ar fi putut să jure. Cineva sugeră că modul cel mai sigur de a-i identifica pe împricinați ar fi ca toți să-și ocupe paturile, cele rămase goale sunt evident ale hoților, deci ce aveau de făcut era să-i aștepte să se întoarcă din ascunzișuri, lingân-du-se pe buze, și să sară pe ei, să-i învețe să respecte principiul sacru al proprietății colective. A proceda în conformitate cu sugestia, de altfel oportună și inspirată de un adânc simț al dreptății, prezenta însă gravul inconvenient că amâna, nu se putea prevedea până când, mult doritul mic dejun, acum deja răcit. Să mâncăm mai întâi, spuse unul dintre orbi, iar majoritatea spuse da, era mai bine să mănânce mai întâi. Din nefericire, nu mai aveau decât puținul rămas după furtul infam. La ora asta, într-un loc dosnic al vetustelor clădiri în ruină, se vor fi ghiftuind hoții cu rații duble și triple dintr-o masă care, în mod neașteptat, era îmbunătățită,

compusă din cafea cu lapte, ce-i drept rece, biscuiți și pâine cu margarina, în timp ce oamenii onorabili trebuiau să se mulțumească cu o cantitate de două sau de trei ori mai mică, și nu din toate. Se auzi de afară, îl auziră unii orbi din prima aripă, în timp ce-și ronțăiau melancolic biscuiții, megafonul chemându-i pe contagiați să iasă să-și ridice partea lor de mâncare. Unul dintre orbi, influențat desigur de atmosfera nesănătoasă creată de delictul comis, a avut o inspirație, Ce-ar fi să-i așteptăm în hol, s-ar speria numai văzându-ne, poate că vor lăsa să cadă o cutie sau două, însă medicul spuse că nu i se pare corect, ar fi o nedreptate să-i pedepsească pe cei nevinovați. Când toți au sfârșit de mâncat, soția medicului și fata cu ochelari negri duseră în grădină cutiile de carton, recipientele goale de lapte și cafea, paharele de hârtie, în sfârșit, tot ce nu era de mâncare, Trebuie să ardem gunoiul, spuse soția medicului, să terminăm cu muștele astea oribile.

Așezați pe paturi, fiecare într-al lui, orbii se apucară să aștepte să se întoarcă la turmă vitele rătăcite, Animalele, comentă o voce groasă, fără să știe că răspundea pastoralei reminiscențe a celui care nu e vinovat că nu se pricepe să spună lucrurile altfel. Dar hoțomanii nu apăreau, bănuiau probabil ce-i așteaptă, sigur era printre ei vreunul la fel de perspicace precum cel de aici, care făcea planuri de bătaie. Minutele treceau, câte un orb se culcase, altul adormise. Căci viața asta, domnii mei, asta înseamnă, să mănânci și să dormi. Dacă ne gândim bine, nu e chiar atât de rău. Dacă mâncarea n-o să lipsească, fără ea nu se poate trăi, e ca la hotel. Dimpotrivă, ce calvar va fi trăind un orb în lumea de afară, în oraș, da, ce calvar. Umblă potic-nindu-se pe străzi, toți fug de el, familia îngrozită, temându-se să se apropie, dragoste de mamă, iubire de copil, vorbe, mi-ar face probabil același lucru pe care mi-l fac aici, m-ar închide într-o cameră și mi-ar pune farfuria la ușă ca mare favoare. Analizând situația la rece, fără prejudecăți sau resentimente care întotdeauna întunecă rațiunea, trebuie recunoscut că autoritățile au gândit bine hotărându-se să pună laolaltă orbii cu orbii, fiecare cu cei de-o seamă, e regula bunei vecinătăți, ca leproșii, fără îndoială, medicul ăla din fundul salonului are dreptate când spune că trebuie să ne organizăm, problema, de fapt, este de organizare, mai întâi mâncarea, apoi organizarea, amândouă sunt indispensabile vieții, să alegem câțiva oameni disciplinați și în stare să disciplineze ca să conducă toate astea, să stabilim reguli consensuale de conviețuire, lucruri simple, ca maturatul, ordinea și spălatul, nu ne putem plânge, ne-au trimis până și săpun, detergenți, să ne facem patul, este fundamental să nu ne pierdem respectul față de noi înșine, să evităm conflictele cu militarii care nu-și fac decât datoria supraveghindu-ne, avem destui morți, să întrebăm cine știe povesti pe care ar vrea să ni le povestească seara, basme, fabule, anecdote, nu contează, să ne închipuim ce norocoși am fi dacă ar ști cineva Biblia pe dinafară, am lua-o de la capăt de la facerea lumii, important este să ne ascultăm unii pe ceilalți, păcat că n-avem un radio, muzica a fost mereu o distracție, am urmărit și noutățile, bunăoară, dacă s-a descoperit leacul pentru boala noastră, ce bucurie ar fi pe noi.

Atunci se întâmplă ce trebuia să se întâmple. Se auziră împușcături în stradă. Vin să ne omoare, strigă cineva, Fiți calmi, spuse medicul, trebuie să fim logici, dacă ar vrea să ne omoare, ar veni să tragă înăuntru, nu afară. Medicul avea dreptate, sergentul dăduse ordin să tragă în aer, n-a fost un soldat care deodată ar fi orbit cu degetul pe trăgaci, e de înțeles că nu era altă cale de a-i încadra și ține la respect pe orbii care coborau, îmbulzindu-se, din autobuze, Ministerul Sănătății anunțase Ministerul Armatei, Vom expedia patru autobuze, Și asta câți înseamnă, Vreo două sute, Unde-o să încapă toți oamenii ăștia, saloanele pentru orbi sunt cele trei din aripa dreaptă, după informația pe care o avem, capacitatea totală e de o sută douăzeci, și înăuntru sunt acum șaiszeci sau șaptezeci, mai puțin o duzină, pe care am fost nevoiți să-i omorâm, Se poate rezolva, se ocupă toate saloanele, în cazul ăsta, contaminării vor fi în contact direct cu orbii, E foarte probabil că, mai devreme sau mai târziu, și ei vor orbi, pe de altă parte, așa cum se prezintă situația, presupun că suntem toți contaminați, sigur nu mai există nimeni care să nu fi văzut vreun orb, Dacă orbul nu vede, mă întreb, cum poate el să transmită boala prin ochi, Domnule general, fără îndoială, e boala cea mai logică din lume, ochiul care a orbit transmite orbirea ochiului care vede, ce poate fi mai simplu, Aici e un colonel care crede că soluția ar fi să omorâm orbii pe măsură ce apar, Morți în loc de orbi n-ar schimba mult situația, Orbirea nu e totuna cu moartea, Da, dar moartea e totuna cu orbirea, Bine, deci vor fi cam două sute, Da, Și ce facem cu șoferii autobuzelor, Băgați-i și pe ei înăuntru. In aceeași zi, pe seară, ministrul Armatei i-a telefonat ministrului Sănătății, Vreți să știți una bună, colonelul de care v-am spus a orbit, E de văzut ce mai gândește acum despre ideea pe care a avut-o, S-a și gândit, și-a tras un glonț în cap, Coerentă atitudine, da, domnule, Armata e întotdeauna gata să dea exemplu. Poarta a fost deschisă larg. Inspirat de obiceiurile de cazarmă, sergentul le-a ordonat să se încoloneze câte cinci, dar orbii n-au reușit să brodească numărul corect, uneori erau prea mulți, alteori prea puțini, până la urmă s-au îngrămădit cu toții la intrare, ca civili ce erau, fără nici o ordine, nici măcar nu le-a dat prin minte să trimită în față femeile și copiii, ca în alte naufragii. Trebuie spus, înainte să uităm, că gloanțele nu au fost trase toate în aer, unul dintre șoferii autobuzelor refuzase să meargă cu orbii, protestând că vede perfect, rezultatul, trei secunde mai târziu, a confirmat cuvintele ministrului Sănătății, spunând că moartea e totuna cu orbirea. Sergentul dădu ordinele cunoscute, Mergeți drept înainte, în față, sus, e o scară cu șase trepte, șase, când ajungeți acolo, urcați încet, dacă se poticnește careva nici nu vreau să mă gândesc ce-ar putea să se întâmple, singura recomandare lipsă a fost indicația de a se ține de funie, dar se înțelege, dacă s-ar folosi de ea, n-ar mai reuși niciodată să intre cu toții, Atențiune, recomanda sergentul, liniștit pentru că toți erau de cealaltă parte a porții, sunt trei saloane pe dreapta și trei pe stânga, fiecare salon are patruzeci de paturi, familiile să nu se separe, evitați înghesuiala, numărați-vă la intrare, cereți-le celor dinăuntru să vă ajute, totul va fi bine, faceți-vă comozi, cu calm, mâncarea vine după aceea.

N-ar fi frumos să ne închipuim că acești orbi, așa de mulți, sunt mințați ca niște berbeci la abator, behăind cum le e obiceiul, cam înghesuiți, bineînțeles, dar așa viețuiesc dintotdeauna, lipiți unii de alții, piele lipită de piele, cu răsufierea și mirosul împletite. Unii plâng, alții țipă de spaimă sau de mânie, alții blestemă, unul a scos o amenințare teribilă și inutilă, Dacă într-o zi pun mâna pe voi, se presupune că vorbea de soldați, vă smulg ochii din cap. Inevitabil, primii orbi care au ajuns la scară au fost obligați să se oprească, trebuiau să încerce cu piciorul înălțimea și adâncimea treptei, presiunea celor care veneau din urmă îi trânti la pământ pe doi sau trei dintre ei, din fericire n-a fost grav, doar câteva glezne julite, sfatul sergentului a fost un dar ceresc. O parte dintre orbi erau acum în hol, dar două sute de oameni nu se rânduiesc atât de ușor, în plus orbi și fără călăuză, adăugându-se la această circumstanță, destul de grea în sine, faptul că ne aflăm într-o clădire veche, cu o structură puțin funcțională, n-ajunge să spună un sergent care nu se pricepe decât la treaba lui, Sunt trei saloane de fiecare parte, trebuie văzut cum arată toate astea pe dinăuntru, uși atât de înguste că seamănă mai degrabă cu un gât de sticlă, coridoare la fel de zănatică ca ocupanții de odinioară, pornesc nu se știe de ce, se termină nu se știe unde, și n-apuci să afli ce vor. Din instinct, avangarda orbilor se împărțise în două coloane, deplasându-se de-a lungul pereților, de o parte și de alta, în căutarea unei uși pe unde să intre, metodă sigură, neîndoielnic, pre-supunând că nu sunt mobile în cale. Mai devreme sau mai târziu, cu iscusință și răbdare, noii oaspeți vor reuși să se instaleze, dar nu înainte de a se decide soarta băătăliei care se dă între primele linii ale coloanei din stânga și contaminații care trăiesc în această aripă. Era de așteptat. Fusesse stabilit, chiar în regulamentul elaborat de Ministerul Sănătății, că această aripă era rezervată contaminaților, și, dacă era adevărat că se putea bănuși, cu mare grad de probabilitate, că toți vor ajunge să orbească, era la fel de adevărat, urmând o logică simplă, că, până nu orbeau, nu se putea garanta că erau incontestabil sortiți să-și piardă vederea. Stă, va să zică un om tihnit la casa lui, încrezător că, în ciuda exemplurilor împotriva, cel puțin în cazul lui se va rezolva totul cu bine, și iată că vede deodată cum se apropie de el, schelălăind, o ceată formată exact din cei de care se teme cel mai mult. În prima clipă, contaminații se gândiră că era vorba de un grup ca al lor, doar că ceva mai numeros, dar greșeala se lămuri repede, trupa aia era de orbi, Nu puteți intra aici, e aripa noastră, voi stați în partea cealaltă, țipară cei care stăteau de gardă la ușă. Câțiva orbi chiar au încercat să facă stingă împrejur și să caute altă intrare, ce conta că e stânga sau dreapta, dar masa celor care năvăleau fără oprire din exterior îi împingea inexorabil. Contaminații își apărau ușa cu pumnii și picioarele, orbii răspundeau cum puteau, nu-și vedeau adversarii, dar știau de unde vin loviturile, în hol nu puteau să încapă două sute de oameni, nici măcar pe aproape, de aceea foarte repede ușa dinspre curte, deși destul de largă, a fost complet astupată, închisă ca de un dop, nici înainte nici înapoi, cei care ajunseseră înăuntru, înghesuiți, striviți, încercau să se apere lovind cu picioarele, dând coate vecinilor care se sufocau, răsunau țipete, copii orbi plângând, femei oarbe leșinând, în timp ce mulți

dintre cei care nu izbutiseră să intre împingeau tot mai tare, terorizați de răcnetele soldaților, care nu pricepeau de ce idiotii ăia mai sunt încă acolo. Un moment teribil a fost atunci când s-a produs un reflux violent al celor care se zbăteau să scape din împresurare, să fugă de pericolul iminent de a fi striviți, să ne punem în locul soldaților, văd deodată ieșind cu mare năvală parte din cei intrați, și-au imaginat pe dată ce era mai rău, se întorc orbii, să ne amintim precedentele, s-ar fi putut întâmpla un masacru. Din fericire, sergentul s-a dovedit din nou la înălțimea crizei, a tras el însuși un foc în aer, cu pistolul, doar ca să atragă atenția, și a strigat prin megafon, Calmați-vă, dați-vă puțin înapoi cei care sunteți pe scară, distanțați-vă, nu împingeți, ajutați-vă unii pe alții. Cerea prea mult, înăuntrul lupta continua, dar holul, încetul cu încetul, s-a golit grație unei deplasări mai numeroase a orbilor spre ușa aripii din dreapta, aici erau întâmpinați de orbi pe care nu-i deranja să-i călăuzească spre al treilea salon, până acum liber, și spre paturile care, în al doilea, erau goale. Pentru o clipă păru că bătălia se va decide în favoarea contaminaților, nu atât pentru că erau mai puternici și cu mai multă vedere, ci pentru că orbii, înțelegând că intrarea în cealaltă aripă e liberă, au rupt contactul, cum ar zice sergentul în prelegerile lui cazone despre strategie și tactică elementară. Nu dură însă mult bucuria apărătorilor. De la ușa dinspre aripa dreaptă se auziră voci spunând că acolo nu mai erau locuri, toate saloanele erau pline, un val de orbi a năpădit din nou holul împins de la spate, exact în clipa când, destrămându-se dopul uman care până atunci astupase intrarea principală, orbii care erau încă afară, și care erau mulți, au reușit să înainteze și să se adăpostească în clădirea unde, la adăpost de amenințarea soldaților, își vor duce viața de acum înainte. Rezultatul celor două deplasări, practic simultane, a fost reluarea luptei la intrarea în aripa stânga, iar lovituri, iar gălăgie, și, de parcă asta n-ar fi fost de ajuns, câțiva orbi, buimăciți, care găsiseră și forțaseră ușa spre curtea interioară, începură să țipe că au dat peste morți. Vă imaginați groaza lor. Au dat cum au putut înapoi, Acolo sunt morți, acolo sunt morți, repetau ca și cum ei erau următorii care vor muri, într-o secundă holul redeveni vârtejul furios din clipele cele mai rele, apoi masa umană se abătu cu un impuls subit și disperat spre aripa stânga, mă-turând totul în cale, zdrobind rezistența contaminaților, mulți care acum nu mai erau doar suspecti, alții, care, fugind ca nebunii, încă sperau să scape de neagra lor soartă. Degeaba fugeau. Unul după altul, cu toții au orbit, cu ochii înecați deodată de cumplita maree albă care inunda coridoarele, saloanele, spațiul întreg. Afară, în hol, în curte, se târau orbi părăsiți, cu răni dureroase unii, alții călcați în picioare, erau mai ales bătrânii, femeile și copiii dintotdeauna, de obicei ființe încă sau deja fără apărare, mare minune că n-au fost mult mai mulți morți de îngropat. Pe jos, pe lângă câțiva pantofi care și-au pierdut picioarele, sunt împrăștiată genți, sacoșe, coșuri, ultima avere a fiecăruia, acum pe veci pierdută, cine o să vină să le caute o să spună că ce-am găsit e al meu.

Un bătrân cu o legătură neagră pe unul din ochi veni din curte. Ori și-a pierdut și el bagajul, ori n-a avut. El se împiedicase primul de morți, dar nu țipase. Rămăsese cu ei, lângă ei, așteptând să revină pacea și liniștea. O oră

a așteptat. Acum e rândul lui să-și caute adăpost, încet, cu brațele întinse, căută drumul. Găsi ușa de la primul salon din aripa din dreapta, auzi voci, atunci întrebă, E aici vreun pat pentru mine.

Sosirea atâtor orbi a părut că aduce cel puțin un avantaj. Sau, dacă ne gândim mai bine, două, primul fiind de ordin, să-i spunem, psihologic, de fapt e o mare deosebire între a aștepta, clipă de clipă, să apară noi locatari, și a vedea că în sfârșit spațiul s-a umplut, de acum se pot stabili și păstra cu vecinii relații permanente, durabile, netulburate, ca până acum, de succesive întreruperi și interpuneri a unor nou-veniți care ne obligau să reconstruim tot timpul canalele de comunicare. Al doilea avantaj, acesta de ordin practic, direct și substanțial, a fost faptul că autoritățile de afară, civile și militare, au înțeles că una e să furnizezi alimente pentru două sau trei duzini de persoane, mai mult sau mai puțin tolerante, mai mult sau mai puțin predispuse, prin numărul lor mic, să se resemneze în fața unor lipsuri sau întâzieri ocazionale ale hranei, și altceva era complexa responsabilitate apărută acum, pe neașteptate, de a hrăni două sute patruzeci de ființe omenești de toate soiurile, proveniențele și tipurile de umoare și temperament. Două sute patruzeci, atenție, e doar o vorbă acolo, fiindcă sunt cel puțin douăzeci de orbi care n-au reușit să-și găsească culcuș și dorm pe jos. Oricum, să recunoaștem că nu e același lucru să se mulțumească douăzeci de persoane cu mâncarea pentru zece, și să împărți între două sute șazeci alimentele destinate unui număr de două sute patruzeci. Deosebirea aproape că nu se observă. Or, asumarea conștientă a acestei responsabilități sporite, și poate, ipoteză deloc de disprețuit, teama că vor dezlănțui noi dezordini, au determinat schimbarea comportamentului autorităților care acum vor trimite mâncarea la timp și în cantitățile necesare. Evident, după bătaia, regretabilă din toate punctele de vedere, la care a trebuit să asistăm, acomodarea atâtor orbi nu poate fi ușoară, nici scutită de conflicte localizate, să ne amintim de nefericiții contaminați care înainte vedeau, iar acum nu mai văd, de familiile despărțite și de copiii pierduți, de vaietele celor striviți și călcați în picioare, unii de două-trei ori, de cei care-și caută prețioasele bunuri și nu le găsesc, ar însenina să fii complet insensibil să uiți, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, suferințele bieților oameni. Totuși, nu se poate nega că vestea aducerii mesei de prânz a fost pentru toți ca un balsam întăritor. Și dacă, de asemenea, nu se poate nega că ridicarea unei cantități atât de mari de mâncare și distribuirea ei la atâtea guri, din cauza lipsei unei organizări adecvate scopurilor și a unei autorități capabile să impună disciplina necesară, a dat naștere unor noi neînțelegeri, trebuie să recunoaștem că ambianța s-a schimbat mult în bine, când, în vechiul spital de nebuni, nu s-a mai auzit decât zgomotul a două sute șazeci de guri mestecând. Cine va curăța toate astea după aceea e o chestiune deocamdată fără răspuns, doar mai încolo, spre sfârșitul după-amiezei, megafonul va recita din nou regulile de bună purtare care trebuie respectate spre binele tuturor, și atunci vom vedea în ce măsură ele vor fi urmate de cei abia veniți. Nu e puțin că ocupanții salonului al doilea din aripa dreaptă s-au hotărât, în fine, să-și

îngroape morții, barem de acest miros vom scăpa, cu mirosul celor vii, fie el și fetid, va fi mai simplu să ne obișnuim.

În ce privește primul salon, avându-i poate pe orbii cei mai vechi, aflați deci de mai multă vreme în proces de adaptare la starea de orbire, la un sfert de oră după ce ocupanții lui terminaseră masa nu se mai vedea o hârtie murdară pe jos, nici o farfurie uitată, nici un recipient picurând. Totul fusese strâns, lucrurile mai mici puse în cele mai mari, cele mai murdare băgate în cele mai puțin murdare, așa cum ar prescrie orice regulament de igienă raționalizată, la fel de atent la maxima eficacitate în colectarea resturilor și a deșeurilor ca și la economia de efort, necesară pentru realizarea acestei munci. Mentalitatea care, obligatoriu, trebuie să determine comportamentele sociale de acest gen nu se improvizează, nici nu se naște prin generație spontană. În cazul examinat, pare să fi avut o influență decisivă acțiunea pedagogică a oarbei din fundul salonului, cea care e măritată cu oftalmologul, atâta s-a chinuit ea să ne spună, Dacă nu vom fi în stare să trăim pe de-a-ntregul ca oamenii, cel puțin să facem-totul ca să nu trăim pe de-a-ntregul ca animalele, de atâtea ori a repetat-o, încât restul salonului a ajuns să-i transforme în maximă, în sentință, în doctrină, în regulă de viață, cuvintele în fond simple și elementare. Probabil că această stare de spirit, propice înțelegerii necesităților și împrejurărilor, a contribuit, deși în mod colateral, la binevoitoarea primire de care s-a bucurat aici bătrânul cu legătura neagră când s-a ivit în ușă și a întrebat, E aici vreun pat pentru mine. Dintr-o fericită întâmplare, promițând evident consecințe viitoare, mai era un pat gol, singurul, cine știe de ce-o fi supraviețuit, ca să zicem așa, invaziei, acolo pătimise hoțul de automobile dureri de nedescris, poate că de aceea îl înconjură o aură de suferință care îndepărta lumea. Sunt capricii ale destinului, misterele arcanelor, pusă la adăpost ți-e partea, această întâmplare n-a fost prima, departe de așa ceva, e suficient să observăm că, în acest salon, au ajuns toți pacienții care erau la cabinet când a venit primul orb, pe atunci se credea că nu vor mai fi și alții, în șoaptă, ca de obicei, ca să nu-și dezvăluie secretul prezenței, soția medicului susură la urechea bărbatului, Poate și el ți-a fost pacient, e un bărbat în vârstă, chel, cu părul alb, și are o legătură neagră pe un ochi, îmi amintesc că ai pomenit de el, Care ochi, Stângul, El trebuie să fie. Medicul avansa pe intervalul dintre paturi și spuse, ridicând puțin glasul, Aș vrea să pot atinge persoana care ni s-a alăturat, vă rog să veniți în direcția asta, eu vă ies în întâmpinare. Se întâlniră la mijlocul drumului, degete cu degete, ca două furnici care erau nevoite să se recunoască mane-vrându-și antenele, nu va fi la fel în acest caz, medicul ceru voie, cu mâinile pipăi chipul bătrânului, găsi repede legătura, Nu încape nici o îndoială, erați ultimul care mai lipseați, pacientul cu legătura neagră, exclamă, Ce vreți să spuneți, cine sunteți, întrebă bătrânul, Sunt, eram oftalmologul dumneavoastră, vă aduceți aminte, am fixat data operației de cataractă, Cum de m-ați recunoscut, Mai ales după voce, vocea e vederea cui nu vede, Da, vocea, și eu o recunosc pe-a dumneavoastră, cine ar fi crezut, domnule doctor, acum nu mai e nevoie să mă operați, Dacă e vreun leac pentru boala noastră, amândoi avem nevoie de el, îmi amintesc că mi-ați

spus că, după operație, nici n-o să mai recunosc lumea în care trăiesc, acum știu câtă dreptate ați avut, Când ați orbit, Ieri noapte, Și v-au și adus, Afară spaima e atât de mare, încât în curând o să înceapă să-i omoare pe cei care orbesc, Aici au lichidat zece, spuse un glas de bărbat, I-am găsit, spuse simplu bătrânul cu legătura neagră, Erau din celălalt salon, pe ai noștri i-am îngropat imediat, adăugă aceeași voce, ca și cum ar fi terminat un raport. Fata cu ochelari negri se apropiase, Vă amintiți de mine, purtam ochelari negri, Sigur că-mi amintesc, în ciuda cataractei mele, îmi aduc aminte că ești foarte frumoasă, fata zâmbi, Mulțumesc, și se întoarse la locul ei. Spuse de acolo, E aici și copilul, Vreau la mama, spuse vocea băiețelului, parcă ostenită de un plâns trecut și inutil. Iar eu sunt primul care a orbit, spuse primul orb, sunt cu soția, Iar eu sunt recepționera. Soția medicului spuse, Numai eu trebuie să mă mai prezint, și spuse cine era. Atunci bătrânul, ca pentru a mulțumi pentru primirea făcută, anunță, Am un radio, Un radio, exclamă fata cu ochelari negri, bătând din palme, muzică, ce bine, Da, dar e un radio mic, cu baterii, și bateriile nu durează veșnic, aminti bătrânul, Nu-mi spuneți că vom rămâne aici pe veci, spuse primul orb. Pe veci nu, pe veci e întotdeauna prea mult timp, E bun să ascultăm știrile, observă medicul, Și puțină muzică, insistă fata cu ochelari negri, Nu vrea toată lumea să asculte aceeași muzică, dar toți suntem cu siguranță interesați să aflăm ce se întâmplă afară, mai bine facem economie, Și eu cred la fel, spuse bătrânul cu legătură neagră. Scoase micul aparat din haină și-i dădu drumul. Se apucă să caute stațiile emițătoare, dar mâna lui, încă nesigură, pierdea repede lungimea de undă, la început s-au auzit doar zgomote intermitente, fragmente de muzică și de cuvinte, în sfârșit mâna își recapătă fermitatea, muzica deveni recognoscibilă, Lasă aici numai puțin, ceru fata cu ochelari negri, cuvintele dobândiră claritate, Nu sunt știri, spuse soția medicului, iar, apoi, ca o idee care i-ar fi venit deodată, Cât o fi ceasul, întrebă, dar știa că nimeni nu-i putea răspunde. Indicatorul posturilor continua să extragă zgomote din cutiuță, apoi se fixă, era un cântec, un cântec fără importanță, dar orbii se apropiară încet, nu se împingeau, se opreau de cum simțeau o prezență în față și rămâneau acolo, ascultând, cu ochii larg deschiși în direcția vocii cântătoare, unii plâneau, așa cum probabil numai orbii pot plânge, lacrimile curgând simplu, ca dintr-un izvor. Cântecul ajunsese la sfârșit, crainicul spuse, Atenție, la al treilea semnal va fi ora patru. Una dintre oarbe întrebă, râzând, După-amiază sau noaptea. Și râsul parcă o durea. Pe furiș, soția medicului își potrivi ceasul și îl întoarse, era patru după-amiază, deși, în realitate, ceasului puțin îi pasă, merge de la unu la douăsprezece, restul sunt ideile oamenilor. Ce zgomot e ăsta, întrebă fata cu ochelari negri, parcă ar fi, Eu am fost, am auzit că spuneau la radio că e ora patru și mi-am întors ceasul, a fost un gest automat cum facem tot timpul, se grăbi să spună soția medicului. Apoi se gândi că n-a meritat să riște, ar fi fost de ajuns să se uite la mâna orbilor care veniseră azi, cineva trebuia să aibă un ceas care funcționa. Chiar bătrânul cu legătură neagră avea unul, așa cum observă acum, și ora era corectă. Atunci medicul ceru, Vorbiți-ne despre situația de afară. Bătrânul cu legătură neagră spuse, Păi da, dar mai bine să mă așez, nu mă mai pot ține pe picioare. De

astă dată, câte trei și câte patru în fiecare pat, ca să-și țină companie, orbii se așezară cât mai comod, făcură liniște, și atunci bătrânul cu legătură neagră povesti ce știa, ce văzuse cu propriii lui ochi cât timp îi mai avusese, ce auzise în timpul celor câteva zile câte trecuseră între începutul epidemiei și propria lui orbire.

Imediat, în primele douăzeci și patru de ore, spuse, dacă era adevărat zvonul care se răspândise, au fost sute de cazuri, toate la fel, toate manifestându-se în același mod, rapiditate instantanee, absență deconcertantă a leziunilor, albul strălucitor al câmpului vizual, nici o durere înainte, nici o durere după. În ziua a doua s-a zvonit că se constatare o oarecare scădere a numărului de cazuri noi, se trecuse de la sute la zeci, lucru care a determinat Guvernul să anunțe prompt că, după cele mai rezonabile perspective, situația va fi neîntârziat sub control. Din acest moment, în afara unor comentarii răzlețe care n-au putut fi evitate, relatarea bătrânului cu legătură neagră nu va mai fi urmată ad litteram, fiind înlocuită de o reorganizare a discursului oral, orientată în sensul valorizării informației prin utilizarea unui vocabular corect și adecvat. Motivul acestei alterări, neprevăzute dinainte, este expresia ținută sub control, deloc vernaculară, folosită de narator, care puțin a lipsit să nu-l descalfice ca relator complementar, important, fără îndoială, căci fără el n-am avea nici o modalitate de a ști ce s-a întâmplat în lumea exterioară, ca relator complementar, ziceam, al acestor extraordinare evenimente, când se știe că descrierea oricărei fapte n-are decât de câștigat din rigoarea și proprietatea termenilor uzați. Revenind la subiect, a exclus Guvernul, așadar, ipoteza, avansată la început, că țara ar fi căzut pradă unei epidemii, fără precedente cunoscute, provocată de un agent morbid încă neidentificat, cu efect instantaneu, a absenței totale a semnalelor prealabile de incubație sau de latență. Ar fi vorba, va să zică, în conformitate cu noua opinie științifică și cu interpretarea administrativă actualizată, în consecință, de o întâmplătoare și nefericită concomitență temporală a unor circumstanțe de asemenea neclarificate deocamdată, în a căror exaltare patogenică era deja posibil, accentua comunicatul Guvernului, pe baza prelucrării datelor disponibile, indicând proximitatea unei clare curbe de rezoluție, să fie observate tendințe de epuizare. Un comentator al televiziunii a avut darul să găsească metafora justă când a comparat epidemia, sau ce-o fi fost ea, cu o săgeată lansată în sus, care, atingând vârful ascensiunii, se oprește un moment, ca suspendată, și pe dată începe să descrie obligatoria curbă descendentă, pe care, cu voia Domnului, cu această invocație comentatorul revenea la trivialitatea schimburilor umane și la epidemia propriu-zisă, gravitația se va ocupa s-o accelereze, până când o să dispară cumplitul coșmar care ne chinuie, cuvinte care apăreau mereu în diversele mijloace de comunicare socială, unde se formula tot timpul urarea pioasă să-și recapete nefericiții orbi cât mai curând vederea pierdută, promițându-le, până atunci, solidaritatea întregului corp social organizat, atât oficial cât și privat, într-un trecut îndepărtat, rațiuni și metafore asemănătoare fuseseră traduse de neînfricatul optimism al oamenilor de rând în vorbe precum, Binele veșnic nu ține, răul nu se aține, sau, în versiune literală, Așa cum nu există un bine care

să dureze veșnic, la fel nu există nici un rău care să dureze veșnic, maxime supreme ale celor care au avut timp să învețe din necazurile vieții și ale sortii, și care, transpuse în țara orbilor, vor trebui citite după cum urmează, leri am văzut, azi nu vedem, mâine vom vedea, cu o ușoară intonație interogativă în treimea finală a frazei, ca și cum prudenta, în ultima clipă, ar fi decis, pentru orice eventualitate, să adauge reticența unei îndoieli concluziei pline de speranță.

Din păcate, curând a fost demonstrată inani-tatea unor asemenea urări, expectativele Guvernului și previziunile comunității științifice s-au dus pur și simplu pe apa sâmbetei. Orbirea se întindea, nu ca o maree bruscă ce ar fi inundat și măturat totul în calea ei, ci ca o infiltrare insidioasă a mii de pârâiașe involburate care, după ce îmbibaseră lent pământul, deodată îl îneacă de tot. În fața alarmei sociale, pe punctul de a lua hățurile în mână, autoritățile au promovat în grabă reuniuni medicale, mai ales de oftalmologi și neurologi. Din pricina timpului pe care fatalmente îl cerea organizarea lui, nu s-a ajuns la convocarea congresului preconizat de unii, în schimb n-au lipsit colocviile, seminariile, mesele rotunde, unele deschise publicului, altele ținute cu ușile închise. Efectul conjugat al evidentei inutilități a dezbaterilor și cazurile unor orbiri subite petrecute în mijlocul sesiunilor, cu oratorul țipând, Sunt orb, au convins ziarele, radioul și televiziunea, aproape pe toate, să nu se mai ocupe de asemenea inițiative, exceptându-se discretul și întru totul lăudabilul comportament al anumitor organe de comunicare, trăind pe seama senzaționalismului de orice fel, al fericirilor și nefericirilor semenilor, care nu erau dispuse să piardă nici o ocazie de a relata pe viu, cu dramatismul pe care-l justifica situația, orbirea subită, de exemplu, a unui profesor de oftalmologie.

Dovada progresivei deteriorări a stării de spirit generale a dat-o însuși Guvernul, schimbându-și de două ori, în câteva zile, strategia. Mai întâi crezuse că era posibil să circumscrie răul recurgând la închiderea orbilor și a contaminațiilor în câteva spații discriminate, precum spitalul de nebuni unde ne aflăm. Pe dată, inexorabila creștere a cazurilor de orbire îi făcu pe unii membri ai Guvernului, temători că inițiativa oficială nu va face față comenzilor, ceea ce ar antrena grele costuri politice, să susțină că ar trebui să cadă în sarcina familiilor să-și țină acasă orbii, nelăsându-i să iasă pe stradă, pentru a nu complica traficul deja dificil și a nu leza sensibilitatea persoanelor care încă văd cu ochii pe care-i au și care, indiferente la opiniile mai mult sau mai puțin liniștitoare, cred că răul-alb se propagă prin contact vizual, ca deochiul. Într-adevăr, nu era îndreptățit să aștepți altă reacție de la cei care, preocupați de gândurile lor, triste, neutre sau vesele, dacă mai existau din acestea, vedeau deodată transfor-mându-se expresia unei persoane care venea în direcția lor, desenându-i-se pe față toate semnele terorii absolute, și imediat țipătul inevitabil, Sunt orb, sunt orb. Pe nimeni nu-l țineau nervii. Lucrul cel mai grav era că familiile, mai ales cele mai puțin numeroase, se transformau rapid în familii complete de orbi, nemaivând pe nimeni care să-i poată călăuzi și supraveghea, protejând de ei comunitatea vecinilor cu vedere bună, și era limpede că acești orbi, oricât de mamă, tată,

fiu și-ar fi fost, nu puteau avea grijă unii de ceilalți, ori vor păți ca orbii din tablou, mergând împreună, căzând împreună și murind împreună.

În fața acestei situații, Guvernul n-a avut altă soluție decât să facă accelerat stingă împrejur, lărgind criteriile pe care le stabilise privind spațiile și locurile rechiziționabile, drept care s-a trecut la utilizarea imediată și improvizată a unor fabrici abandonate, temple fără cult, pavilioane sportive și magazine goale, De două zile se discută să se instaleze tabere de barăci de campanie, adăugă bătrânul cu legătură neagră. La început, chiar în primele zile, câteva organizații caritabile au trimis voluntari să se ocupe de orbi, să le facă paturile, să curețe closetele, să le spele hainele, să le pregătească mâncarea, acele îngrijiri minime fără de care viața devine repede insuportabilă, chiar și pentru cei care văd. Drăguții de ei orbeau imediat, dar cel puțin rămânea pentru istorie frumusețea gestului. A venit vreunul și aici, întrebă bătrânul cu legătură neagră, Nu, răspuse soția medicului, n-a venit nimeni, Poate c-a fost un zvon, Dar orașul, transporturile, întrebă primul orb, amintin-du-și de propria mașină și de șoferul de taxi care-l dusese la cabinet și pe care ajutase să-l îngroape, Transporturile sunt un haos, răspuse bătrânul cu legătură neagră, trecând apoi la amănunte, la împrejurări și accidente. Când s-a întâmplat pentru prima dată să orbească un șofer de autobuz, în plină mișcare și în plină stradă, oamenii, în ciuda morților și a răniților datorati accidentului, n-au dat mare atenție, din același motiv, adică, puterea obișnuinței, care l-a făcut pe directorul cu relațiile publice din întreprinderea transportatoare să declare peremptoriu că dezastrul a fost provocat de o eroare, desigur regretabilă, dar, gândindu-ne bine, la fel de imprezibilă ca un infarct fatal la cineva care n-a suferit niciodată de inimă. Angajații noștri, a explicat directorul, ca și mecanica și sistemele electrice ale autobuzelor noastre, trec periodic prin revizii de o extremă rigoare, așa cum o confirmă, în directă relație de la cauză la efect, procentajul foarte scăzut de accidente, în calculul general, în care au fost implicate până azi vehiculele companiei noastre. Pletorica explicație a fost publicată în ziare, dar lumea avea altă treabă decât să-și bată capul cu un banal accident de autobuz, la urma urmelor, dacă i s-ar fi stricat frânele, n-ar fi fost mai grav. De altfel, asta a fost, după două zile, adevărata cauză a unui alt accident, dar, așa e lumea făcută, încât adevărul trebuie să se deghizeze de multe ori în minciună ca să-și atingă scopurile, zvonul care s-a răspândit a fost că a orbit șoferul. Publicul n-a putut fi convins în nici un chip care era adevărul, și rezultatul n-a întârziat să apară, de la o clipă la alta oamenii au renunțat la autobuze, spuneau că mai bine să orbească ei decât să moară pentru că au orbit alții. Al treilea accident, imediat după aceea, din aceeași cauză, implicând un vehicul fără pasageri, a pricinuit comentarii precum urmează, de mare perspicacitate populară, îți dai seama, dacă eram acolo. Nici nu-și puteau închipui, cei care vorbeau, cită dreptate au. Din cauza orbirii simultane a celor doi piloți, peste puțină vreme un avion comercial s-a prăbușit și a luat foc când a atins pământul, murind toți pasagerii și echipajul, deși, în acest caz, erau în stare perfectă atât mecanica cât și electronica, așa cum va revela examenul cutiei negre, singura supraviețuitoare. O tragedie de asemenea proporții nu era

același lucru ca un obișnuit accident de autobuz, în consecință și-au pierdut ultimele iluzii cei care încă le aveau, din momentul acela nu s-a mai auzit nici un zgomot de motor, nici o roată, mare sau mică, rapidă sau lentă, nu s-a mai pus în mișcare. Cei care înainte obișnuiau să se plângă de dificultățile tot mai mari ale circulației, pietoni nemulțumiți de șoferi, care, la prima vedere, păreau că n-au luat-o pe drumul cel bun, pentru că automobilele, oprite sau în mișcare, li se puneau tot timpul în cale, șoferi nemulțumiți de alți șoferi, care, după ce dăduseră o mie de ocoluri până să descopere un loc unde să-și parcheze în fine mașina, deveneau pietoni și începeau să protesteze din aceleași motive ca și aceștia, cu toții trebuiau să se simtă acum satisfăcuți, cu excepția circumstanței manifeste că, nemiîndrăznind nimeni să conducă un vehicul, nici măcar pe distanțe scurte, automobilele, camioanele, motocicletele, chiar și bicicletele, atât de discrete, erau răspândite haotic prin tot orașul, abandonate oriunde frica reușise să învingă simțul proprietății, un simbol de o grotescă evidență era macaraula cu un automobil pe jumătate ridicat în aer, spânzurat de axul din față, primul care orbise fusesse probabil mecanicul macaralei. Neplăcută pentru toată lumea, situația, pentru orbi, era catastrofală, de vreme ce, după expresia curentă, nu puteau să vadă nici unde merg, nici unde-și pun picioarele. Era dureros să-i vezi izbindu-se de mașinile abandonate, unul după altul, julindu-și gleznelor, unii cădeau și plângeau, E cineva aici să mă ajute să mă ridic, dar erau și unii, grosolani din fire sau din pricina disperării, care ocărau și respingeau mâna merituoasă care intervenise să-i ajute, Las' că-ți vine și ție rândul, atunci ființa miloasă se speria, fugea, se pierdea în alba ceață groasă, brusc conștientă de riscul la care o expusese bunătatea inimii sale, cine știe dacă nu pentru a orbi câțiva pași mai încolo.

Așa stau lucrurile afară, încheie bătrânul cu legătură neagră, și eu nu știu totul, vorbesc doar de ce-am putut vedea cu ochii mei, aici se întrerupse, făcu o pauză și se corectă, Cu ochii mei, nu, pentru că n-aveam decât unul, acum nici ăsta nu mai e bun, adică, am un ochi, dar nu-mi folosește, Nu v-am întrebat niciodată de ce nu v-ați pus un ochi de sticlă, în loc de bandaj, Și de ce l-aș vrea, să-mi spuneți, vă rog, întrebă bătrânul cu legătură neagră, Așa e obiceiul, din motive estetice, în plus e mult mai igienic, se scoate, se spală și se pune la loc, ca dantura, Bine, atunci spuneți-mi cum ar fi azi dacă toți cei care sunt acum orbi și-ar fi pierdut, fizic vorbind, amândoi ochii, la ce le-ar folosi să aibă ochi de sticlă, într-adevăr, nu le-ar folosi la nimic, Devenind cu toții orbi, cum pare că se întâmplă, ce nevoie avem de estetică, cât despre igienă, spuneți-mi, domnule doctor, ce soi de igienă ar putea fi aici, Probabil că numai într-o lume de orbi lucrurile pot fi ceea ce sunt cu adevărat, spuse medicul, Dar oamenii, întrebă fata cu ochelari negri, Și oamenii, nimeni nu-i vede, Mi-a venit o idee, spuse bătrânul cu legătură neagră, haide să facem un joc să ne mai treacă timpul, Cum putem să ne jucăm, fără să vedem ce se joacă, întrebă soția primului orb, Nu e chiar un joc, hai să spunem fiecare exact ce vedeam în momentul când am orbit, Poate fi necuviincios, aminti cineva, Cine nu vrea să intre în joc să nu intre, dar nu trebuie să inventați, Dați-i drumul, spuse medicul, Da, domnule, spuse bătrânul cu legătură

neagră, eu am orbit privindu-mi ochiul orb, Ce vreți să spuneți, E foarte simplu, îmi simțeam orbita goală, ca și cum ar fi fost inflamată, și mi-am scos legătura ca să mă lămuresc, atunci am orbit, Pare o parabolă, spuse o voce necunoscută, ochiul care refuză să-și recunoască propria absență, Eu, spuse medicul, consultasem acasă niște tratate de oftalmologie, tocmai ca să văd ce se întâmplă, ultimul lucru pe care l-am văzut a fost mâna mea pe o carte, Ultima mea imagine a fost diferită, spuse soția medicului, interiorul unei ambulante când îmi ajutam soțul să urce, Cazul meu l-am povestit deja domnului doctor, spuse primul orb, mă oprisem la un semafor, lumina era roșie, vedeam lumea care traversa de pe un trotuar pe celălalt, atunci am orbit, după aceea omul care a murit zilele trecute m-a dus acasă, fața nu i-am văzut-o, bineînțeles, Cât despre mine, spuse soția primului orb, ultimul lucru pe care îmi amintesc că l-am văzut a fost batista, eram acasă și plângeam, mi-am dus batista la ochi și în clipa aceea am orbit, Eu, spuse recepționera, tocmai intrasem în lift, am întins mâna să apăs pe buton și deodată n-am mai văzut, închipuiți-vă ce disperată eram, închisă acolo, singură, nu știam dacă să urc sau să cobor, nu găseam butonul care deschide ușa, Cazul meu, spuse asistentul de farmacie, a fost mai simplu, am auzit că sunt oameni care orbesc, atunci m-am gândit cum ar fi dacă as orbi și eu, am închis ochii să încerc, iar când i-am deschis, eram orb, Pare altă parabolă, vorbi vocea necunoscută, dacă vrei să fii orb, vei fi. Tăcură. Ceilalți orbi se întorseseră la paturile lor, nu era o treabă ușoară, e adevărat că știau numerele care le reveneau, dar numai socotind de la unul din capete, de la unu în sus sau de la douăzeci în jos, puteau fi siguri că ajung unde vor. Când murmurul numărătorii, monoton ca o litanie, se stinse, fata cu ochelari negri povesti ce i se întâmplase, Eram într-o cameră de hotel, aveam un bărbat deasupra mea, în acest punct tăcu, îi era rușine să spună ce făcea, cum văzuse totul alb, Și ai văzut totul alb, Da, răspunse ea, Poate orbirea dumitale nu e ca a noastră, spuse bătrânul cu legătură neagră. Mai avea de vorbit camerista de la hotel, Făceam patul, o anumită persoană orbise acolo, am ridicat și am întins cearșaful alb în fața mea, l-am băgat de o parte și de alta a patului așa cum trebuie, și, când îl netezeam cu amândouă mâinile, în acel moment am încetat să văd, îmi amintesc cum netezeam cearșaful, încet, era cel de dedesubt, încheie, ca și cum acest amănunt avea o importanță particulară. V-ați spus cu toții ultima poveste din vremea când vedeți, întrebă bătrânul cu legătură neagră, O spun și eu pe a mea, dacă nu mai e nimeni, spuse vocea necunoscută, Dacă mai este, vorbește după aceea, poftim, Ultimul lucru pe care l-am văzut a fost un tablou, Un tablou, repetă bătrânul cu legătură neagră, dar unde erați, M-am dus la muzeu, erau lanuri cu corbi și chiparoși și un soare care dădea impresia că fusese făcut din bucăți din alți sori, Are aerul unui olandez, Cred că da, dar mai era și un câine scufun-dându-se, era pe jumătate îngropat, nefericitul, Așa ceva nu poate fi decât de un spaniol, înaintea lui nimeni n-a mai pictat un câine ca ăsta, după el nimeni n-a mai îndrăznit, Probabil, mai era și un car plin de fân, tras de cai, trecând un pârâu, Avea o casă în partea stingă, Da, Atunci e de un englez, S-ar putea, dar nu cred, pentru că mai era și o femeie cu un copil în brațe, Copii în brațe

de femei se văd cel mai des în pictură, Așa e, Ce nu pricep eu este cum de se pot găsi într-un singur tablou picturi atât de deosebite, de pictori atât de diferiți, Mai erau și niște bărbați mâncând, Au fost așa de multe prânzurile, gustările și cinele din istoria artei că, după această singură indicație, nu e posibil să știi cine mânca, Bărbații erau treisprezece la număr, Ah, atunci e ușor, continuați, Era de asemenea și o femeie goală, cu părul bălai, într-o scoică plutind pe mare, și multe flori în jurul ei, Italian, bineînțeles, Și o bătaie, E ca în cazul mâncărilor și al mamelor cu copii în brațe, nu e destul ca să știm cine 1-a pictat, Morți și răniți, E firesc, mai devreme sau mai târziu, toți copiii mor, soldații de asemenea, Și un cal înspăimântat, Cu ochii gata parcă să-i iasă din orbite, Exact, Așa sunt caii, și ce alte tablouri mai erau în tabloul dumneavoastră, N-am reușit să aflu, am orbit exact când mă uitam la cal. Frica orbește, spuse tânăra cu ochelari negri, Sunt bune cuvintele, eram orbi în clipa când am orbit, frica ne-a orbit, frica ne va ține orbi, Cine vorbește, întrebă medicul, Un orb, răspuse vocea, doar un orb, numai asta avem aici. Atunci bătrânul cu legătură neagră a întrebat, De câți orbi este oare nevoie ca să faci o orbire. Nimeni nu știu ce să-i răspundă. Tânăra cu ochelari negri îl rugă atunci să dea drumul la radio, poate vor da știri. Le-au dat mai târziu, până atunci au ascultat puțină muzică. La un moment dat au apărut în ușa salonului câțiva orbi, unul spuse, Ce păcat că n-am adus chitara. Știrile n-au fost încurajatoare, se zvonea că în curând se va forma un guvern de unitate și salvare națională.

La început, când orbii se numărau aici încă pe degete, când erau de ajuns două sau trei cuvinte pentru ca necunoscuții să devină tovarăși de nefericire, și cu altele două sau trei se iertau reciproc toate greșelile, unele foarte grave, iar dacă iertarea nu putea fi completă, era nevoie doar să aștepți cu răbdare câteva zile, am văzut prin câte ridicole necazuri au trecut nefericiții, ori de câte ori trupul le impunea vreuna dintre urgentele ușurări pe care le numim de obicei satisfacerea necesităților. În ciuda tuturor acestor lucruri, știind pe deasupra cât de rară este o educație perfectă și că până și cea mai reticentă pudoare își are punctele slabe, trebuie să recunoaștem că primii orbi aduși aici în carantină s-au arătat capabili, cu mai multă sau mai puțină conștiinciozitate, să ducă demn crucea naturii eminentemente scatologice a ființei umane. Dar acum, ocupate fiind toate paturile, două sute patruzeci, fără să-i punem la socoteală pe orbii care dorm pe jos, nici o imaginație, oricât ar fi de creatoare și de fertilă în comparații, imagini și metafore, n-ar reuși să descrie cu acuratețe amploarea spurcăciunii de aici. Nu e vorba numai de halul în care au ajuns curând latrinele, cloace fetide, cum sunt probabil, în infern, haznalele cu suflete damnate, ci și de lipsa de bun-simț a unora sau de subita urgență a altora care, în foarte puțin timp, au transformat coridoarele și alte locuri de trecere în closete care, la început, erau ocazionale, devenind apoi permanente. Nepăsătorii sau cei zoriți se gândeau, Ce contează, nu mă vede nimeni, și nu treceau mai departe. Când a devenit imposibil, în orice sens, să mai ajungă la latrine, orbii au început să meargă în curte pentru toate deșertările și descompunerile trupești. Cei mai gingași prin natură sau educație își petreceau cât era ziua de lungă ținându-

se, suportau, de bine, de rău, în așteptarea nopții, presupunând că e noapte atunci când, în saloane, dormeau mai mulți, și atunci se duceau în curte, ținându-se de burtă sau lipindu-și picioarele, în căutarea a trei palme de pământ curat, dacă existau pe un covor continuu de excremente călcate de mii de ori în picioare, riscând, pe deasupra, să se piardă în spațiul nesfârșit al curții, unde singurele puncte de reper erau cei câțiva copaci care reușiseră să supraviețuiască maniei exploratoare a nebunilor de odinioară, ca și movilitele, acum aproape una cu pământul, de-abia mai acoperind morții. O dată pe zi, întotdeauna la sfârșitul după-amiezei, ca un deșteptător reglat să sune la aceeași oră, vocea megafonului repeta cunoscutele instrucțiuni și interdicții, stăruia asupra avantajelor folosirii regulate a produselor de curățenie, amintea că fiecare salon are un telefon pentru a cere proviziile necesare, în caz că ar lipsi, însă ce ar fi fost cu adevărat necesar era un șuvoi năvalnic de furtun care să ia toată scârna, o brigadă de instalatori să repare closetele, să le pună în funcțiune, și apă, multă apă, să ducă în canale ceea ce în canal trebuie să meargă, apoi, vă rugăm, ochi, niște simpli ochi, o mână în stare să ne conducă și să ne călăuzească, o voce care să ne spună, Pe aici. Acești orbi, dacă nu-i vom ajuta, se vor transforma curând în animale și, mai rău, în animale oarbe. N-a spus-o vocea necunoscută, cea care a vorbit de tablourile și de imaginile lumii, o spune, cu alte cuvinte, târziu în noapte, soția medicului, culcată lângă bărbatul ei, cu capetele acoperite de aceeași pătură, Trebuie să găsim o soluție pentru această oroare, nu mai suport, nu mai pot să mă prefac că nu văd, Gândește-te la consecințe, cel mai probabil vor încerca să facă din tine o sclavă, vei fi obligată să ascuți de toți și de toate, îți vor cere să-i hrănești, să-i speli, să-i culci și să-i scoli, să-i duci de colo până dincolo, să-i ștergi la nas și să le usuci lacrimile, vor striga după tine când dormi, te vor insulta când întârzi, Dar tu, cum vrei să mă uit în continuare la această mizerie, s-o am tot timpul sub ochi, și să nu mișc un deget să ajut, E destul câte faci, Și ce fac eu, dacă nu mă gândesc tot timpul decât cum să evit să-și dea seama că văd, Unii te vor urî pentru că vezi, să nu crezi că orbirea ne-a făcut mai buni, Nici mai răi, Suntem pe drumul cel bun, doar vezi ce se întâmplă în momentul când trebuie împărțită mâncarea, Exact, un văzător și-ar putea lua în sarcină împărțirea alimentelor la toți cei de aici, să fie echitabilă, făcută cu discernământ, n-ar mai fi proteste, s-ar termina certurile care mă scot din minți, nu știi cum arată bătaia între orbi, Bătaia a fost întotdeauna, mai mult sau mai puțin, o formă de orbire, Asta e altceva, Faci cum crezi mai bine, dar nu uita ce suntem aici, orbi, niște simpli orbi, fără retorică și comizeratie, lumea caritabilă și pitorească a sărmanilor orbi de la colțuri de stradă s-a terminat, acum e domnia dură, crudă și implacabilă a orbilor pur și simplu, Dacă ai putea vedea ceea ce sunt eu obligată să văd, ți-ai dori să fii orb, Te cred, dar n-am nevoie, sunt orb, Iartă-mă, dragul meu, dacă ai ști, Știu, știu, mi-am trăit viața uitându-mă în ochii oamenilor, e singurul loc din trup unde poate mai există încă un suflet și s-a pierdut, Măine le voi spune că văd, Să sperăm că nu va trebui să te căiești, Le voi spune mâine, făcu o pauză și adăugă, Dacă nu voi fi ajuns și eu să intru în această lume. Nu s-a întâmplat nici de astă dată. Când s-a trezit de

dimineată, foarte devreme, cum obișnuia, ochii ei vedeau la fel de limpede ca înainte. Toți orbii din salon dormeau. Se gândi cum să le-o spună, dacă să-i cheme pe toți și să-i anunțe noutatea, poate ar fi preferabil s-o facă discret, fără zarvă, să spună, de pildă, ca și cum n-ar vrea să dea mare importanță, Imaginați-vă, cine ar fi crezut că îmi voi păstra vederea în mijlocul atâtor oameni care au pierdut-o, ori mai bine, poate mai potrivit, să mă prefac c-am fost oarbă și uite că, pe neașteptate, mi-am recăpătat vederea, așa chiar le-aș da puțină speranță, Dacă ea a început să vadă, își vor spune, poate că și noi, dar de asemenea i-ar putea spune, în cazul ăsta, du-te, pleacă, atunci ea ar răspunde că nu poate pleca fără soțul ei, și de vreme ce armata nu lasă nici un orb să iasă din carantină, n-aveau altă soluție decât s-o lase să rămână. Câțiva orbi se vânzoleau în paturi, ca în fiecare dimineată se ușurau de gaze, dar aerul nu deveni mai rău mirositor, se atinsese probabil nivelul de saturație. Nu era doar mirosul fetid care venea dinspre latrine în rafale, în emanații grețose, era și mirosul acumulat de la două sute cincizeci de oameni, cu trupurile macerate în propria sudoare, pe care nu puteau și nici n-ar fi știut să le spele, purtând haine cu fiecare zi mai imunde, dormind în paturi unde adesea se strângeau dejecții. La ce-ar putea folosi săpunurile, leșiile, detergenții uitați pe aici, dacă dușurile, multe dintre ele, erau astupate sau desfăcute din pereți, dacă țevile aruncau înapoi apa murdară, care dădea pe dinafară instalațiilor sanitare, îmbibând scândurile din dușumeaua coridoarelor, infiltrându-se prin crăpăturile lespezilor. În ce nebunie vreau eu să mă bag, se întrebă atunci soția medicului, chiar dacă nu mi-ar cere să-i slujesc, și nimic nu e mai puțin sigur, eu însămi n-aș răbda să nu mă apuc să spăl, să curăț, cât timp m-ar ține puterile, nu e treabă pentru o singură persoană. Curajul ei, care înainte păruse de nezdruncinat, începea să se clatine, să se facă fărâme în fața realității abjecte care îi invada nările și îi zgâria ochii, acum când venise clipa să treacă de la vorbă la faptă. Lașo, murmură exasperată, mai bine eram oarbă, n-aș mai umbla cu veleități de misionară. Se sculaseră trei orbi, unul dintre ei era asistentul de farmacie, se duceau să ia poziție în hol ca să ridice cota-parte din mâncarea ce revenea primului salon. Nu se putea afirma, deși chiar ochii lipseau, că împărțirea se făcea cu ochii închiși, un ambalaj da, un ambalaj nu, dimpotrivă, era dureros să-i vezi cum se înșelau la socoteală și o luau de la capăt, câte o fire mai bănuitoare voia să știe exact cât luau ceilalți, întotdeauna se sfârșea cu ceartă, câte un ghiont, câte o palmă în vânt, orbește. În salon toată lumea era trează, gata să-și primească porția, tot experimentând stabiliseră aici o modalitate destul de comodă de a face împărțeala, duceau mai întâi toată mâncarea în fundul salonului, unde se aflau paturile medicului și soției lui, al tinerei cu ochelari negri și al băiețelului care cerea la mama, și de aici veneau s-o ia, câte doi de fiecare dată, începând cu paturile cele mai apropiate de intrare, unu dreapta, unu stânga, doi dreapta, doi stânga, și așa mai departe, fără vrajbă, nici înghesuială, dura mai mult, desigur, dar liniștea compensa așteptarea. Primii, adică, cei care-și aveau mâncarea la îndemână, erau ultimii care-și luau hrana, cu excepția băiețelului strabic, desigur, care întotdeauna termina înainte să-și primească porția fata cu ochelari negri, așa

că o parte din ce-ar fi trebuit să fie al ei ajungea invariabil în stomacul copilului. Orbii stăteau cu toții cu capetele întoarse spre ușă, așteptând să audă pașii tovarășilor de salon, mersul șovăielnic, inconfundabil, al celor care vin purtând o greutate, dar zgomotul care deodată s-a auzit nu suna așa, părea mai curând că se apropie alergând ușor, dacă asemenea ispravă era cu puțință vorbind de oameni care nu vedeau unde le calcă tălpile. Totuși, altă expresie nu-ți venea în minte când ei s-au ivit gâfâind în fața ușii, ce s-o fi întâmplat să-i facă să vină în fugă, și iată-i pe toți trei vrând să intre în același timp să dea neașteptata veste, Nu ne-au lăsat să aducem mâncarea, spuse unul, ceilalți repetară, Nu v-au lăsat, Cine, soldații, întrebă o voce, Nu, orbii, Care orbi, aici suntem orbi cu toții, Nu știm cine sunt, spuse asistentul de farmacie, dar cred că s-ar putea să fie din cei care au venit toți odată, ultimii sosiți, Dar cum de nu v-au lăsat să luați mâncarea, întrebă medicul, până acum n-a fost nici o problemă, Ei spun că s-a terminat, că de azi înainte cine vrea să mănânce trebuie să plătească. Protestele se auziră din toate colțurile salonului, Nu se poate, Ne-au luat mâncarea, Ce șleahță de hoți, Ce rușine, orbi împotriva orbilor, n-am crezut c-o să trăiesc s-o văd și pe asta, Să ne plângem sergentului. Un orb mai hotărât propuse să se adune cu toții să meargă să ceară ce li se cuvenea, Nu va fi ușor, a fost părerea asistentului de farmacie, sunt mulți, am rămas cu impresia că e un grup mare, dar cel mai rău e că sunt înarmați, înarmați, cu ce, Au cel puțin bâte, încă mă doare brațul de la lovitură pe care am primit-o, spuse altul, Să încercăm s-o rezolvăm cu binișorul, spuse medicul, merg cu voi să stăm de vorbă cu oamenii ăștia, trebuie să fie o neînțelegere, Da, domnule doctor, sunt de acord, spuse asistentul de farmacie, dar, după cum se poartă, mă îndoiesc că veți reuși să-i convingeți, Orice ar fi, trebuie să mergem, nu putem să rămânem așa, Merg și eu cu tine, spuse soția medicului. Micul grup ieși din salon, cu excepția celui care se plângea de durerea din braț, acesta consideră că-și îndeplinesc obligația și rămase să le povestească celorlalți riscanta aventură, păpica la doi pași, și un zid de trupuri apărând-o, Cu bâte, insista el.

Înaintând umăr la umăr, ca solzii într-un con, își făcură drum printre orbii celorlalte saloane. Ajunși în hol, soția medicului înțelese imediat că nu era posibilă nici o discuție diplomatică, probabil nu va fi niciodată. În mijlocul holului, împresurând cutiile cu mâncare, un cerc de orbi înarmați cu pari și cu bare de fier smulse de la paturi, îndreptate înainte ca niște baionete sau lănci, țineau piept disperării orbilor care îi înconjurau și care, cu încercări stângace, se străduiau să străpungă linia defensivă, unii, cu speranța să găsească o deschizătură, o portiță uitată întredeschisă, se fereau de lovituri cu brațele ridicate, alții se târau de-a bușilea până când se loveau de picioarele adversarilor, care îi întâmpinau plesnindu-i peste șale, lovindu-i cu picioarele. Se bat ca orbii, se spune. Din scenă nu lipseau protestele indignate, țipetele furioase, Cerem să ni se dea mâncarea, Ne revendicăm dreptul la pâine, Nemernicilor, E o mare ticăloșie, Să nu-ți vină să crezi, se auzi chiar un ingenuu distrat care spuse, Chemați poliția, poate că polițiștii erau pe aici, orbirea, se știe, nu ține seama de meșteșuguri și meserii, însă

un polițist orb nu-i totuna cu un orb polițist, cât despre cei doi pe care i-am cunoscut, ei au murit și au fost, cu mare greutate, îngropați, împinsă de speranța absurdă a unei autorități care, în spitalul de nebuni, ar restabili pacea pierdută, ar întări justiția, ar aduce înapoi liniștea, o oarbă se apropie așa cum știu mai bine de ușa principală și strigă în aer, Ajutați-ne, ăștia vor să ne fure mâncarea. Soldații făcură pe surzii, ordinele primite de sergent de la un căpitan în vizită de inspecție erau categorice, foarte clare, Dacă se omoară unii pe alții, cu atât mai bine, rămân mai puțini. Oarba zbiră ca o nebună de pe vremuri, și ea aproape la fel de nebună, însă de disperare, în sfârșit, pricepând inutilitatea apelului, tăcu, reveni înăuntru hohotind și, fără să-și dea seama pe unde o ia, căpătă în capul neprotejat o lovitură de bătă care o seceră. Soția medicului vru să dea fuga s-o ridice, însă era atâta învâlmășeală încât nu reuși să facă un pas. Orbii, care veniseră să-și ceară hrana, începeau să bată în retragere, înfrânți, dezorientându-se, se poticneau unii de alții, cădeau, se ridicau, se prăbușeau din nou, câte unul nu mai încerca să se scoale, renunțau, rămâneau prostrați, epuizați, nefericiți, chinuți de durere, cu fața la pământ. Atunci, soția medicului, îngrozită, îl văzu pe unul dintre orbii ticăloși scoțând un pistol din buzunar, țintindu-l în aer. Împușcătura smulse din tavan o placă mare de stuc care se prăvăli pe neașteptate peste capetele orbilor, mărindu-le panica. Orbul țipă, Liniște aici, tăceți odată din gură, dacă mai îndrăznește cineva să ridice glasul, trag în plin, să sufere cine o suferi, să nu vă plângeți după aia. Orbii nu mișcă. Cel cu pistolul continuă, Am spus și nu e cale de întoarcere, de azi înainte, noi suntem stăpâni pe mâncare, acum o știți cu toții, și să nu-i treacă nimănui prin minte să vină după ea, punem pază la intrare, veți suporta consecințele pentru orice încercare de a nesocoti ordinele, mâncarea o să fie vândută, cine vrea să mănânce, plătește. Cum plătim, întrebă soția medicului, Am zis să nu vorbească nimeni, zbiră cel cu pistolul, agitându-și amenințător arma, Cineva trebuie să vorbească, trebuie să știm cum procedăm, unde mergem după mâncare, dacă toți odată sau pe rând, Face pe deșteaptă, comentă unul din grup, dacă o împuști, e o gură în minus de hrănit, Dacă aș putea s-o văd, acum ar avea un glonț în burtă. Apoi, adresându-se tuturor, întoarceți-vă imediat în saloane, haideți, haideți, după ce ducem mâncarea înăuntru, vă spunem ce aveți de făcut, Dar plata, interveni din nou soția medicului, cât o să ne coste o cafea cu lapte și un biscuit, Muierea asta chiar o cere, spuse aceeași voce, Las-o pe seama mea, spuse celălalt, și, schimbând tonul, Fiecare salon va numi doi responsabili, ei au sarcina să strângă valorile, toate valorile, de orice natură ar fi ele, bani, bijuterii, inele, brățări, cercei, ceasuri, tot ce aveți, duceți totul în al treilea salon de pe stânga, acolo suntem noi, și, dacă vreți un sfat prietenesc, să nu vă dea prin minte să încercați să ne trageți pe sfoară, știm că unii vor vrea să ascundă o parte din ce au de valoare, dar vă zic că e o idee cum nu se poate mai proastă, dacă ni se pare insuficient cât ne-ați dat, pur și simplu nu mâncați, vă mestecați bancnotele și vă ronțăiți briliantele. Un orb din al doilea salon din dreapta întrebă, Și cum facem, dăm totul o dată, sau plătim în funcție de câtă mâncare ne dați, N-am fost clar, pasămite, spuse râzând cel cu pistolul, întâi plătiți, după aia

mâncați, cât despre restul, să plătiți cât mâncați ar cere o contabilitate foarte complicată, cel mai bine e să aduceți totul odată și vedem noi ce cantitate meritați, dar să vă între bine în cap, nu cumva să ascundeți ceva, c-o să vă coste foarte scump, și, ca să nu spuneți că nu procedăm cinstit, atenție că, după ce ne dați ce aveți, vom face o inspecție, vai de voi dacă găsim și o monedă, acum toată lumea afară, repede. Ridică brațul și trase din nou. Căzu încă o bucată de stuc. Cât despre tine, spuse cel cu pistolul, n-o să-ți uit vocea, Nici eu fața, răspuse soția medicului.

Nimeni n-a părut să remarce absurdul amenințării oarbei că n-o să uite o față pe care n-o vedea. Orbii s-au retras cât au putut de repede, în căutarea ușilor, curând cei din primul salon le-au adus la cunoștință situația tovarășilor lor, Din cât am auzit, nu cred că putem, deocamdată, să facem altceva decât să ne supunem, spuse medicul, cred că sunt mulți, și, mai grav, au arme, Și noi putem să facem rost, spuse asistentul de farmacie, Sigur, niște bețe rupte din copaci, dacă au mai rămas crengi la înălțimea brațului, câteva bare de la paturi, pe care abia dacă am avea puterea să le mânuim, în timp ce ei dispun de cel puțin o armă de foc, Eu nu dau ce-i al meu acestor pui de cățea oarbă, spuse cineva, Nici eu, adăugă altul, Asta-i bună, ori dăm toți, ori nu dă niciunul, N-avem de ales, spuse femeia, și regula, aici înăuntru, trebuie să fie aceeași cu aceea pe care ne-au impus-o din afară, cine nu vrea să plătească, să nu plătească, e dreptul lui, însă, în cazul ăsta, nu mănâncă, nu poate să se hrănească pe socoteala celorlalți, Vom da cu toții și vom da totul, spuse medicul, Dar cine n-are nimic de dat, întrebă asistentul de farmacie, Acela, da, va mânca din ce vor da ceilalți, e drept ce-a spus cineva, de la fiecare după posibilități, fiecăruia după nevoi. Se făcu o pauză, iar bătrânul cu legătură neagră întrebă, Pe cine vom numi responsabil, Eu îl aleg pe domnul doctor, spuse fata cu ochelari negri. N-a fost nevoie să continue să voteze, tot salonul era de acord. Trebuie să fim doi, aminti medicul, vrea cineva, Eu, dacă nu se mai oferă nimeni, spuse primul orb, Foarte bine, să începem atunci să strângem, ne trebuie o geantă, o sacoșă, o valijoară, orice merge, Pot să golesc asta, rosti soția medicului, și pe dată începu să golească o sacoșă unde pusese câteva produse de toaletă și alte mărunțișuri, atunci când încă nu-și putea imagina condițiile în care le va fi dat să trăiască. Printre flacoanele, cutiile și tuburile venite parcă din altă lume, era și un foarfece lung, cu vârfurile ascuțite. Nu-și amintea să-1 fi pus acolo, dar iată-1. Soția medicului își ridică ochii. Orbii așteptau, soțul se dusese lângă patul primului orb, vorbeau, tânăra cu ochelari negri îi spunea băiețelului strabic că mâncarea vine repede, pe jos, împins în dosul noptierei, ca și cum fata cu ochelari negri voise, cu o puerilă și inutilă pudoare, să-1 ascundă de privirile nevăzătorilor, era un pansament igienic pătat de sânge. Soția medicului se uita la foarfece, încerca să înțeleagă din ce motiv îl privea cu atâta intensitate, dar nu găsea niciunul, chiar, ce motiv îți poate oferi un simplu foarfece lung, culcat în palmele întinse, cu două lame nichelate și vârful ascuțite și strălucitoare, E gata, o întrebă bărbatul, Da, e gata, răspuse, și își întinse brațul care ținea sacoșa goală în timp ce brațul celălalt se deplasa la spate, ascunzând foarfecele, Ce se petrece, întrebă medicul, Nimic, răspuse

femeia, așa cum ar fi putut spune Nimic din ce-ai putea tu să vezi, probabil te-a surprins glasul meu, nimic altceva, împreună cu primul orb, medicul se apropie, luă geanta cu mâini șovăielnice și spuse, Pregătiți ce aveți, începem să adunăm. Femeia desfăcu curelușa ceasului, la fel făcu cu ceasul bărbatului, își scoase cerceii, un inel mic cu rubine, lăntișgrul de aur de la gât, verigheta ei, a soțului, n-au fost greu de scos, Ni s-au subțiat degetele, își spuse, băgă totul în sacoșă, adăugă banii aduși de acasă, câteva hârtii cu valoare diferită, niște monede, E totul, spuse, Ești sigură, întrebă medicul, caută bine, E tot ce avem de valoare. Tânăra cu ochelari negri își adunase și ea bunurile, nu erau foarte diferite, în plus erau două brățări, în minus o verighetă. Soția medicului așteptă până când soțul ei și primul orb se întoarseră cu spatele, iar fata cu ochelari negri se aplecă din nou spre băiețelul strabic, Te prefaci că sunt mama ta, spunea, plătesc eu pentru mine și pentru tine, și atunci se retrase până la peretele din fundul salonului. Aici, ca și pe alți pereți, se vedeau cârlige înfipte care, probabil, le serviseră nebunilor pentru a-și atârna cine știe ce comori și fetișuri, îl alese pe cel mai înalt la care putea ajunge, și spânzură foarfecele de el. Apoi se așază pe pat. Încet, soțul ei și primul orb se apropiau de ușă, se opreau să colecteze, de o parte și de alta, ce putea da fiecare, unii protestau că e un jaf rușinos, era adevărat, alții se debarasau de tot ce aveau cu un soi de indiferență, de parcă s-ar fi gândit că, bine cântărite lucrurile, nimic pe lume nu ne aparține în sens absolut, alt adevăr la fel de transparent. Ajungând la ușa salonului, terminându-se colecta, medicul întrebă, Am dat totul, i-au răspuns afirmativ câteva voci resemnate, unul sau altul au păstrat tăcerea, la timpul convenit vom afla dacă au tăcut ca să nu mintă. Soția medicului își ridică privirile spre locul unde atârna foarfecele. Se miră să-1 vadă așa de sus, spânzurat de cârlig, ca și cum nu l-ar fi puS acolo ea însăși, apoi, în sinea ei, consideră că a fost excelentă ideea de a-1 aduce, acum, în sfârșit, va putea să-i potrivească barba bărbatului ei, o să-1 facă mai prezentabil, de vreme ce, așa cum se știe, în condițiile în care trăim, unui bărbat îi este cu neputință să se radă normal. Când se uită din nou la ușă, cei doi dispăruseră în umbra coridorului, în drum spre salonul al treilea de pe partea stângă, unde aveau ordin să se prezinte pentru a plăti mâncarea. Hrana de azi, și hrana de mâine, poate pe toată săptămâna, Dar după aceea, întrebarea n-avea răspuns, tot ce-am avut e acolo.

Împotriva obiceiului, coridoarele erau libere, în general, nu era așa, când ieșeau din salon tot timpul se poticneau, se loveau și cădeau, agresații înjurau, scui-pau înjurături grosolane, agresorii răspundeau în același fel, dar nimeni nu dădea prea multă importanță, omul trebuie să-și verse sufletul cumva, mai ales dacă e orb. Înaintea lor se auzea zgomot de pași și de voci, erau probabil ambasadorii altui salon minaiți de aceeași datorie. Ce necaz pe capul rjpsru, domnule doctor, spuse primul orb, nu ne ajungea că suntem orbi, am mai căzut și în ghearele unor orbi tâlhari, parcă sunt blestemat, întâi mașina, acumăștia care ne iau mâncarea, și pe deasupra pistolul, Asta e diferența, arma, Dar cartușele nu durează veșnic, Nimic nu durează veșnic, deși, în cazul ăsta, poate c-ar fi de dorit să dureze, De ce, Dacă se vor

termina cartușele, înseamnă că cineva le-a tras, și am avut destui morți, Am ajuns într-o situație insuportabilă, E insuportabilă de când am venit aici, cu toate astea rezistăm, Sunteți optimist, domnule doctor, Nu sunt optimist, dar nu-mi pot imagina ceva mai rău decât ceea ce trăim, Eu bănuiesc că nu există limite pentru rău, Poate că ai dreptate, spuse medicul, iar apoi, ca și cum ar fi vorbit doar pentru sine, ceva mai trebuie să se întâmple aici, concluzie care presupune o oarecare contradicție, ori există ceva mai rău decât toate astea, ori de acum înainte totul va merge spre bine, deși, după mostră, nu pare. După drumul făcut, după câte colțuri au ocolit, se apropiau de al treilea salon. Nici medicul, nici primul orb nu veniseră vreodată aici, însă construcția celor două aripi ascultase, logic, de o strictă simetrie, cine cunoștea bine aripa dreaptă se putea orienta ușor și în cea stingă, și viceversa, era de ajuns s-o ia la stânga într-una din aripi acolo unde, în cealaltă, trebuia să cotească la dreapta. Auziră glasuri, erau probabil cei din față, Trebuie să așteptăm, spuse medicul cu voce scăzută, De ce, Cei dinăuntru or să vrea să știe exact ce aduc ăștia, pentru ei e totuna, au mâncat și nu se grăbesc, Nu mai poate fi mult până la prânz, Chiar dacă ar vedea, nu le-ar folosi la nimic, nici ceasuri nu mai au. După un sfert de oră, cu un minut în plus sau în minus, trocul luă sfârșit. Cei doi bărbați trecură prin fața medicului și a primului orb, după vorbe se înțelegea că duc mâncare, Ai grijă, nu le scăpa pe jos, spunea unul, iar celălalt mormăia, Nu știu dacă ajunge pentru toți, O să strângem cureaua. Plimbându-și mâna pe perete, cu primul orb pe urmele lui, medicul avansa până când degetele atinseră ușa netedă, Suntem din primul salon din partea dreaptă, anunță, încercă să facă un pas înainte, dar piciorul i se lovi de un obstacol. Pricepu că era un pat pus de-a curmezișul, pe post de masă pentru negoț, Sunt organizați, își spuse, ăsta nu e rodul unei improvizații. Auzi voci, pași, Citi or fi, soția îi vorbise de vreo zece, dar nu era exclus să fie mai mulți, sigur că nu erau toți în hol când s-au dus să pună mâna pe mâncare. Cel cu pistolul era șeful, glasul lui batjocoritor spunea, Hai să vedem bogățiile pe care ni le aduce primul salon din partea dreaptă, iar apoi, pe un ton mai scăzut, vorbind cu cineva care trebuia să fie foarte aproape, Notează. Medicul rămase perplex, ce înseamnă asta, a spus Notează, va să zică, aici e cineva care poate să scrie, cineva care nu e orb, sunt deja două cazuri, Trebuie să fim cu mare grijă, mâine tipul poate fi lângă noi fără să-l observăm, gândul medicului nu diferă prea mult de ceea ce gândește primul orb, Cu un pistol și un spion suntem terminați, nu vom mai putea niciodată să ne ridicăm capul. Orbul dinăuntru, căpitanul tâlharilor, deschisese sacoșa, scotea obiectele și banii, cu mâini abile, pipăind și identi-ficând, fără îndoială distingea după atingere ce era aur și ce nu, după atingere recunoștea și valoarea bancnotelor și a monedelor, e ușor când ai experiență, numai după câteva minute auzul distrat al medicului începu să distingă un zgomot inconfun-dabil de perforat, pe care-l identifică imediat, lângă ei cineva scria în alfabet braille, numit și ana-gliptografie, se auzea un sunet surd și, în același timp, clar al acului găurind hârtia groasă și lovindu-se de metalul tăviței inferioare. Era deci un orb normal printre orbii delincvenți, un orb ca toți cei care pe vremuri erau numiți orbi, evident, a fost

prins în plasă o dată cu restul, nu era momentul să se apuce vânătorul să verifice, Dumneata ești dintre orbii moderni sau din cei antici, lămurește-te în ce fel nu vezi. Ce noroc pe capul ăstora, nu numai că șansa le-a dat pe mână un notar, dar îl vor putea folosi și ca ghid, un orb cu antrenament de orb e ceva, valorează cât greutatea lui în aur. Inventarul continua, din când în când cel cu pistolul îi cerea părerea contabilului, Ce crezi despre asta, și acesta întrerupea înregistrarea ca să-și dea cu părerea, spunea, E fals, caz în care cel cu pistolul comenta, Mai sunt multe din astea, n-or să mănânce, sau E bun, și atunci comentariul devenea, Ce înseamnă să ai de-a face cu oameni cinstiți. La sfârșit, au fost puse trei cutii pe pat, Luați-le, spuse cel cu pistolul. Medicul le numără, Trei nu ne ajung, spuse, primeam patru când mân-carea era numai pentru noi, în aceeași clipă simți răceala țevii pistolului în ceafă, orbul se pricepea să ochească, O să cer să retragă câte o cutie ori de câte ori faci gură, acum cară-te, ia-le pe astea și mulțumește Domnului că încă mai poți mânca. Medicul murmură, Bine, luă două cutii în brațe, primul orb se ocupă de a treia, și acum, mai lent, pentru că duceau greutate, făcură în sens invers drumul spre salon. Ajunși în hol, unde părea să nu fie nimeni, medicul spuse, N-o să mai am niciodată asemenea ocazie, Ce vreți să spuneți, întrebă primul orb, Mi-a pus pistolul în gât, puteam să i-l smulg din mână, Era riscant, Nu atât cât pare, eu știam unde e pistolul, el n-avea cum să știe unde îmi erau mâinile, Chiar și așa, Sunt sigur, în clipa aia el era cel mai orb dintre noi doi, păcat că nu m-am gândit, sau m-am gândit, dar n-am avut curaj, Și după aceea, întrebă primul orb, Cum după aceea, Să presupunem că într-adevăr reușeați să-i luați arma, dar nu cred că ați fi fost în stare s-o folosiți, Dacă aveam certitudinea că pot rezolva situația, ba bine că nu, Dar n-ați avut certitudinea, Nu, de fapt, n-am avut-o, Atunci, mai bine să stea la ei armele, cel puțin până când ne vor ataca, Amenințarea cu o armă e deja un atac, Dacă îi luați pistolul, ar fi început adevăratul război, și probabil că n-am mai fi ieșit de acolo, Ai dreptate, spuse medicul, o să uit că m-am gândit la toate astea, Trebuie să vă amintiți ce mi-ați spus adineauri, Ce-am spus, Că ceva mai trebuie să se întâmple aici, S-a întâmplat și n-am profitat, Va fi altceva, nu asta.

Când au intrat în salon și au trebuit să prezinte puținul pe care-l aduceau de pus pe masă, câțiva au considerat că era vina lor, pentru că n-au făcut gălăgie și n-au cerut mai mult, de aia fuseseră numiți reprezentanți ai colectivului. Atunci medicul le povesti ce se întâmplase, vorbi despre orbul conțopist, despre aerele insolente ale orbului cu pistolul și despre pistol. Nemulțumiții se potoliră, se învoiră că, da, e adevărat, apărarea intereselor salonului încăpuse pe mâini bune. Se împărți în sfârșit mâncarea, unii amintiră nerăbdători că puțin e tot mai bine decât nimic, pe lângă asta, după cât trebuia să fie ceasul, prânzul nu va întârzia, Rău ar fi să pățim ce-a pățit calul care a murit când începuse să se dezobișnuiască să mănânce, spuse cineva. Ceilalți zâmbiră palid, și unul răspunse, N-ar fi o idee rea, dacă e sigur că atunci când moare, calul nu știe că va muri.

Bătrânul cu legătură neagră înțelese că radioul portabil, atât din pricina structurii lui fragile cât și a informației cunoscute privind viața lui

utilă, era exclus din lista valorilor ce trebuiau predate ca plată pentru mâncare, considerând că funcționarea aparatului depindea, în primul rând, de existența bateriilor și, în al doilea rând, de cât timp vor dura. După zgomotul răgușit al vocilor care ieșeau din cutie, era evident că nu te mai puteai aștepta la mare lucru din partea lui. De aceea, bătrânul cu legătură neagră se hotărî să nu mai repete audițiile generale, existând și primejdia să apară aici orbii din al treilea salon de pe stânga cu o părere diferită, nu din cauza valorii materiale a aparatului, practic nulă pe termen scurt, ci a valorii imediate, enormă fără îndoială, ca să nu mai vorbim de ipoteza plauzibilă că, acolo unde e cel puțin un pistol, sunt și baterii. Bătrânul cu legătură neagră spuse așadar că va asculta știrile sub pătură, cu capul complet acoperit, dacă va fi vreo noutate interesantă, o va anunța imediat. Fata cu ochelari negri îl rugă din nou s-o lase să asculte din când în când puțină muzică, Ca să nu uit cum e, dar el se arătă inflexibil, spunea că e important să afle ce se petrece în lumea dinafară, cine vrea muzică s-o asculte în minte, și memoria trebuie să fie bună la ceva. Avea dreptate bătrânul cu legătură neagră, muzica de la radio era iritantă așa cum numai o amintire supărătoare poate fi, de aceea dăduse volumul la minimul», așteptând știrile. Când soseau, întrețea puțin sunetul și ciulea urechile ca să nu piardă nici o silabă. Apoi, în cuvinte proprii, rezuma informațiile și le comunica vecinilor apropiați. Astfel, de la un pat la altul, știrile circulau domol, dând ocol salonului, desfigurate de fiecare dată când treceau de la un receptor la receptorul următor, diminuându-se sau agravându-se astfel importanța informațiilor, în funcție de nivelul personal de optimism sau pesimism al fiecărui emițător. Până când a sosit momentul când vorbele s-au stins, iar bătrânul cu legătură neagră n-a mai avut ce spune. Și nu pentru că s-ar fi stricat radioul ori s-ar fi consumat bateriile, experiența vieților și a vieții a demonstrat categoric că timpul nu poate fi stăpânit, mașinăria părea c-o să dureze puțin, dar până la urmă altcineva a tăcut înaintea ei. În prima zi trăită sub tirania orbilor răi, bătrânul cu legătură neagră își petrecuse vremea ascultând și trecând mai departe știrile, contrazicând pe cont propriu evidenta falsitate a optimistelor prevestiri oficiale, iar acum, noaptea târziu, cu capul în sfârșit afară din pătură, își încorda auzul să descifreze gâfâitul în care debila alimentare electrică a radioului transformase vocea crainicului, când deodată s-a auzit un țipăt, Sunt orb, apoi ceva s-a lovit violent de microfon, o secvență precipitată de zgomote confuze, exclamații, și, brusc, tăcerea. Singura stație de radio pe care aparatul reușise s-o prindă aici, înăuntru, tăcuse. Mult timp, bătrânul cu legătură neagră își ținu urechea lipită de radioul acum inert, parcă ar fi așteptat revenirea vocii și continuarea buletinului de știri. Bănuia totuși, știa că nu se va mai întoarce. Răul-alb nu-1 orbise numai pe vorbitor. Ca un fitil aprins îi atinsese fulgerător pe toți cei care se aflau în stație, succesiv. Atunci bătrânul cu legătură neagră aruncă radioul pe jos. Orbii cei răi, dacă vor veni aici adulmecând bijuterii ascunse, vor afla c-au avut dreptate, dacă s-or fi gândit la așa ceva, să nu includă ei înșiși radiourile portabile pe lista obiectelor de valoare. Bătrânul cu legătură neagră își trase pătura peste cap, ca să poată plânge în liniște.

Încetul cu încetul, sub murdara lumină gălbuie a becurilor slabe, salonul se cufundă într-un somn adânc, întremate fiind trupurile de cele trei mese ale zilei, cum rareori se întâmplase înainte. Dacă lucrurile vor continua așa, vom ajunge, o dată mai mult, la concluzia că până și în cele mai rele necazuri se poate găsi o fărâmbă de bine, suficientă ca să le suportăm cu răbdare, ceea ce, aplicat la situația prezentă, înseamnă că, spre deosebire de îngrijorătoarele previziuni de la început, concentrarea alimentelor într-o singură cantitate divizată proporțional și distributiv avea, la urma urmelor, și aspecte pozitive, oricât s-ar fi plâns unii idealști care ar fi preferat să lupte pentru viață prin propriile lor mijloace, chiar trebuind un timp să rabde de foame din pricina încăpățânării lor. Negândin-du-se la ziua de mâine, uitând că cine plătește dinainte e întotdeauna prost servit, majoritatea orbilor, în toate saloanele, dormeau neîntorși. Ceilalți, obosiți să tot caute o ieșire onorabilă din umilitoarea situație trăită, au adormit și ei unul câte unul, visând la speranța unor zile mai bune, când vor fi mai liberi, dacă nu mai sături. În primul salon din dreapta, numai soția medicului nu dormea, întinsă pe pat, se gândea la ce-i povestise bărbatul, când, pentru o clipă, crezuse că, printre orbii tâlhari, se afla cineva care vede, cineva care ar fi putut să fie folosit ca spion. Curios e că, după aceea, n-au mai vorbit despre acest subiect, ca și cum medicului, ce înseamnă obiceiul, nici nu-i trecuse prin minte că propria lui soție continua să vadă. Ea s-a gândit, dar a tăcut, n-a vrut să pronunțe cuvintele evidente, Ceea ce el, până la urmă, nu va putea să facă, pot să fac eu, Ce anume, ar întreba medicul, prefăcându-se că nu pricepe. Acum, cu ochii pironiți pe foarfecele atârnat pe perete, soția medicului se întreba, La ce-mi ajută că văd. O ajutase ca să știe despre oroare mai multe decât își închipuise vreodată, o ajutase ca să-și dorească să fie oarbă, la nimic altceva. Cu o mișcare atentă se ridică în capul oaselor, în fața ei dormeau fata cu ochelari negri și băiețelul strabic. Observă că cele două paturi erau foarte apropiate, tânăra și-1 împinsese pe al ei, desigur ca să fie mai aproape de băiat, dacă ar fi avut nevoie de mângâiere, să-i șteargă lacrimile vărsate pentru mama pierdută. Cum de nu m-am gândit, își spuse, ne puteam uni paturile, am dormi împreună, fără să mă gândesc tot timpul că s-ar putea să cadă din pat. Își privi soțul care dormea greu, un somn de adâncă epuizare. Nu apucase să-i spună că luase foarfecele cu ea, că, într-una din zile, o să-i îndrepte barba, e o treabă pe care până și un orb e în stare s-o facă, dacă nu apropie prea mult lamele de piele, își găsisse o bună justificare pentru a nu-i vorbi de foarfece, Ar veni după aceea toți bărbații, n-aș mai face altceva decât să tai bărbi. Se aplecă, își puse picioarele pe podea, căută pantofii. Când era să-i încalțe, se opri, îi privi fix, apoi clătină din cap și, fără zgomot, îi puse la loc. Trecu în culoarul dintre paturi și începu să meargă încet spre ușa salonului. Picioarele desculțe simțeau murdăria lipicioasă a podelei, dar știa că afară, pe coridoare, va fi mult mai rău. Se uita într-o parte și într-alta să vadă dacă e treaz vreun orb, deși, dacă ar fi vegheat unul sau mai mulți, sau întregul salon, n-ar fi avut nici o importanță, nu făcea zgomot, și chiar dacă ar fi făcut, știm cu toții la câte ne obligă nevoile trupului, care nu-și alege orele, în sfârșit, nu voia totuși să-și trezească

soțul și să-i observe absența la timp ca s-o întrebe Unde te duci, întrebarea pe care bărbații probabil o pun cel mai des nevestelor lor, cealaltă este Unde ai fost. Una dintre oarbe stătea în capul oaselor, cu spatele rezemat de căpătâiul patului, privirea goală pironită pe peretele din față, fără să reușească să ajungă până la el. Soția medicului se opri o clipă, șovăind parcă să atingă un fir invizibil care plutea în aer, de parcă un simplu contact l-ar fi putut distruge iremediabil. Oarba ridică un braț, simțise probabil o ușoară vibrație a atmosferei, apoi îl lăsă să cadă, fără interes, îi ajungea că nu poate dormi din pricina sforăitului vecinilor. Soția medicului merse mai departe, tot mai iute pe măsură ce se apropia de ușă. Înainte să pornească spre hol, aruncă o privire în lungul coridorului care ducea la celelalte saloane din aceeași aripă, undeva, în față, latrinele, și, în fund, bucătăria și sala de mese. Se văd orbi întinși pe lângă pereți, din cei care, la sosire, n-au fost în stare să cucerească un pat, fie pentru că au rămas în urmă în timpul asaltului, fie pentru că n-au avut forțe să se încaiere și să învingă în luptă. La zece metri, un orb era culcat peste o oarbă, el aninat între picioarele ei, o făceau cât se putea de discret, erau dintre cei pudici în public, dar nu trebuia să ai auzul foarte ascuțit ca să știi cu ce se ocupau, mai ales când niciunul nu-și mai putu stăpâni scân-cetele și gemetele, vorbe nearticulate, semn că totul se apropie de sfârșit. Soția medicului a rămas pe loc privindu-i, nu din invidie, avea bărbatul ei și satisfacția pe care el i-o dădea, ci din cauza unei impresii de natură diferită, pentru care nu găsea un nume, putea fi un sentiment de simpatie, ca și cum s-ar fi gândit să le spună Nu-mi dați atenție, știu și eu cum e, continuați, putea fi un sentiment de compasiune Chiar dacă această clipă de supremă plăcere ar dura toată viața, voi doi care sunteți nu veți putea niciodată deveni o singură persoană. Orbul și oarba se odihneau acum, separați, unul lângă altul, dar se țineau în continuare de mână, erau tineri, poate îndrăgostiți, au fost la cinema și au orbit, ori au fost reuniți aici de o întâmplare miraculoasă, dar, în acest caz, cum s-au recunoscut, asta-i bună, după glas, evident, nu numai glasul sângelui n-are nevoie de ochi, dragostea, care se zice că e oarbă, are și ea un cuvânt de spus. E însă mai probabil că au fost prinși împreună, în acest caz mâinile nu s-au unit acum, sunt unite de la început.

Soția medicului oftă, își ridică palmele la ochi, trebui s-o facă pentru că nu vedea bine, dar nu se sperie, știa că sunt lacrimi, își continuă drumul. Ajungând în hol, se apropie de ușă dinspre curtea exterioară. Privi afară, în dosul porții se vedea o lumină, dincolo de ea silueta neagră a unui soldat. De cealaltă parte a străzii, clădirile erau toate cufundate în întuneric. Ieși pe platforma scării. Nu era nici un pericol. Chiar dacă soldatul i-ar fi zărit silueta, n-ar trage decât dacă ea s-ar apropia, coborând scara, după un avertisment, trecând de linia invizibilă care era, pentru el, granița siguranței. Obișnuită cu zgomotele continue din salon, soția medicului se simți surprinsă de liniște, o tăcere care părea că ocupă spațiul unei absențe, ca și cum omenirea, în întregul ei, ar fi dispărut, lăsând doar o lumină aprinsă și un soldat păzind-o, pe ea și câțiva bărbați și femei care n-o puteau vedea. Se așeză pe jos, cu spatele rezemat de tocul ușii, în aceeași poziție ca oarba din salon, și privind

drept înainte ca și ea. Noaptea era rece, vântul bătea peste fațada edificiului, pare de necrezut că mai există vânt în lume, că e noapte adâncă, n-o spune pentru sine, ci se gândește la orbii pentru care ziua durează veșnic, în lumină se ivi altă siluetă, era schimbul gărzii, Nimic nou, spune poate soldatul care se va duce să doarmă în cort tot restul nopții, nu-și închipuiau ce se petrece dincoace de poartă, zgomotul împușcăturilor probabil nu se auzise afară, un pistol obișnuit nu face prea mult zgomot. Un foarfece și mai puțin, se gândi soția medicului. Nu se întrebă inutil de unde venise gândul, se miră doar cât de încet venise, cât întârziase primul cuvânt, zăbava celorlalte, părăn-du-i-se apoi că gândul era deja acolo, unde anume, numai cuvintele lipseau, așa cum trupul caută, în pat, concavitatea care i-a fost pregătită de simpla idee a somnului. Soldatul se apropie de poartă, deși lumina bate din spate, îți poți da seama că privește înapoi, o fi remarcat silueta imobilă, deocamdată lumina nu e destulă ca să vadă că e doar o femeie așezată pe jos, cu brațele în jurul picioarelor, bărbia rezemată pe genunchi, atunci soldatul dirijează o lanternă spre ea, nu mai poate fi nici o îndoială, e o femeie care se ridică la fel de lent pe cât fusese înainte gândul, dar soldatul nu poate s-o știe, nu știe decât că îl sperie figura care dă impresia că nu mai termină să se ridice, o clipă se întreabă dacă n-ar trebui să dea alarma, apoi se hotărăște să n-o dea, la urma urmei e numai o femeie și e departe, în orice caz, c-o fi, c-o păți, își țintește preventiv arma, dar pentru asta a trebuit să lase din mână lanterna, în mișcare lumina l-a izbit direct în ochi, ca o arsură instantanee i-a rămas pe retină o amprentă de strălucire. Când vederea îi reveni, femeia dispăruse, acum santinela nu-i va putea spune celui care va veni să-1 înlocuiască, Nimic nou.

Soția medicului a ajuns în aripa stângă, pe coridorul care o va duce la al treilea salon. Și aici orbii dorm pe jos, mai mulți decât în aripa dreaptă. Merge fără zgomor, lent, simte podeaua vâscoasă lipindu-i-se de tălpi. Se uită înăuntrul primelor saloane și vede ce se aștepta să vadă, siluete întinse sub pături, un orb care nici el nu reușește să doarmă și o spune cu voce disperată, aude sforăitul sacadat aproape al tuturor. Iar mirosul care plutește aici nu o miră, nu-i altul în toată clădirea, e mirosul propriului trup, al hainelor pe care le poartă. Dând colțul spre coridorul care duce la al treilea salon, se opri. E un bărbat la ușă, altă santinelă. Are un ciomag în mână, face mișcări lente, într-o parte și în alta, ca pentru a intercepta în trecere pe oricine ar vrea să se apropie. Aici nu dorm orbi pe jos, coridorul e liber. Orbul de la ușă continuă într-un du-te-vino uniform, pare că nu obosește, dar nu e așa, după câteva minute mută ciomagul în cealaltă mână și o ia de la capăt. Soția medicului a înaintat cât mai aproape de peretele de vizavi, având grijă să nu-1 atingă. Arcul pe care ciomagul îl descrie nu ajunge nici măcar la jumătatea coridorului larg, îți vine să spui că această santinelă face de gardă cu o armă descărcată. Soția medicului a ajuns acum exact în fața orbului, poate vedea salonul în spatele lui. Paturile nu sunt toate ocupate. Câți or fi, se întrebă. Avansa încă puțin, aproape până la limita unde ajungea ciomagul, și aici se opri, orbul întorsese capul spre ea, ca și cum ar fi perceput ceva anormal, un suspin, un tremur al aerului. Era un bărbat înalt, cu mâini mari. Mai întâi

întinse brațul care ținea ciomagul, mătură cu gesturi rapide golul dinaintea lui, apoi făcu un pas scurt, timp de o secundă soția medicului se temu că o vede, că își caută cea mai bună poziție de atac, Ochii aceia nu sunt orbi, se gândi alarmată. Ba nu, bineînțeles că erau orbi, la fel de orbi ca ai tuturor oamenilor care trăiau sub aceste acoperișuri, între acești pereți, toți, toți, cu excepția ei. Cu glas scăzut, aproape în șoaptă, bărbatul întrebă, E cineva, n-a strigat ca santinelele adevărate Cine e acolo, răspunsul corect ar fi Om bun, iar el ar încheia, Mergi mai departe, nu așa s-au petrecut lucrurile, orbul a clătinat din cap ca și cum și-ar fi răspuns singur Ce prostie, aici nu poate fi nimeni, la ora asta dorm cu toții. Pipăind cu mână liberă, se retrase lângă ușă și, liniștit de propriile cuvinte, își lăsă în jos brațele, îi era somn, de multă vreme aștepta să vină să-1 schimbe unul dintre camarazi, dar pentru asta trebuia ca celălalt, trezit de vocea intimă a datoriei, să se scoale singur, căci nu existau deșteptătoare nici mijloace de a le folosi. Cu precauție, soția medicului se apropie de ușă și privi înăuntru. Salonul nu era plin. Făcu o numărătoare rapidă, i se păru că puteau fi în jur de nouăsprezece sau douăzeci, în fundul încăperii văzu lăzi de mâncare stivuite, altele erau puse pe paturile neocupate, Era de așteptat, nu împart toată mâncarea pe care o primesc, gândi. Orbul păru din nou îngrijorat, dar nu făcu nici un gest să cerceteze. Minutele treceau. Se auzi o tuse violentă, de fumător, venind dinăuntru. Orbul își întoarse capul nerăbdător, în sfârșit va putea să doarmă. Niciunul dintre cei dinăuntru nu se ridică. Atunci orbul, lent, ca și cum s-ar fi temut că-1 vor surprinde în flagrant delict de abandon al postului, încâlcind deodată toate regulile după care sunt obligate să se comporte santinelele, se așeză pe marginea patului care astupa intrarea. Mai moțâi câteva momente, dar apoi se lăsă răpit de râul somnului, probabil s-a gândit cufundându-se, Nu contează, nu mă vede nimeni. Soția medicului îi numără din nou pe cei care dormeau înăuntru, Cu asta sunt douăzeci, barem aducea o informație sigură, n-a fost zadarnică excursia nocturnă, Dar am venit doar pentru atâta lucru, se întrebă, dar se feri să caute răspunsul. Orbul dormea cu capul rezemat de tocul ușii, ciomagul alunecase fără zgomot pe jos, era doar un orb dezarmat și fără dușmani de răpus, în mod deliberat, soția medicului încercă să se convingă că omul era un hoț de mâncare, care fura ceea ce altora le aparținea de drept, care lua de la gura copiilor, însă, chiar dacă gândea așa, nu reușea să simtă dispreț, barem o ușoară iritare, doar o stranie milă față de trupul prăvălit, cu capul căzut pe spate, cu gâtul întins, cu vine groase. Pentru prima dată de când ieșise din salon simți un frison de frig, dalele de pe jos păreau că-i îngheață picioarele, o frigeau, Doar febră să nu fie, își spuse. Nu e, e numai o oboseală nesfârșită, dorința de a se face ghem, ochii, ah, mai ales ochii, întorși înăuntru, mai mult, mai mult, mai mult, până când vor putea să vadă și să observe interiorul propriului creier, acolo unde diferența între a vedea și a nu vedea este invizibilă simplei vederi, încet, și mai încet, târându-se, se întoarse la locul ei, trecu pe lângă orbi care păreau somnambuli, somnambulă era și ea pentru ei, nu trebuia să se prefacă oarbă. Orbii îndrăgostiți nu se mai țineau de mână. Dormeau pe o parte, încovrigați ca să țină căldura, ea în scoica făcută de trupul lui, dar, privind mai atent, și-

au unit mâinile, brațul lui peste trupul ei, cu degetele împletite, în salon, oarba care nu reușea să doarmă stătea în continuare pe pat, așteptând ca oboseala trupului să reușească să înfrângă rezistența încăpățânată a minții. Toți ceilalți păreau că dorm, unii cu capul acoperit, ca și cum încă ar mai fi căutat un întuneric imposibil. Pe noptiera fetei cu ochelari negri, se vedea flaconașul de colir. Ochii ei erau vindecați, dar ea nu știa.

Dacă orbul însărcinat să țină socoteala câștigurilor ilicite ale salonului nelegiuitorilor s-ar fi hotărât, în urma unei iluminări clarificatoare a dubiosului său spirit, să treacă de partea cealaltă cu tot cu instrumentele de scris, hârtia groasă și creionul, acum s-ar ocupa negreșit de redactarea instructivei și lamentabilei cronici a hranei sărăcicioase și a altor numeroase suferințe prin care trec spoliații lui camarazi de ultimă oră. Ar începe spunând că acolo de unde venise, nu numai că uzurpatorii i-au expulzat din salon pe orbii onorabili, ca să rămână stăpâni pe tot spațiul, dar au și interzis ocupanților celorlalte două saloane din aripa stângă accesul și uzul respectivelor instalații sanitare, cum sunt numite. Ar comenta că rezultatul imediat al infamei tiranii a fost aflulxul tuturor acestor oameni la closetele din cealaltă aripă, cu consecințe ușor de imaginat pentru cine n-a uitat starea în care ele se găseau înainte. Ar atrage atenția asupra faptului că nu mai poți merge prin curtea interioară fără să te împiedici de orbi evacuându-și diareele sau zvârcolindu-se de teama senzațiilor de ușurare care făgăduiseră mult, dar nu rezolvaseră nimic, și, fiind un spirit perspicace, n-ar uita să înregistreze aici evidenta contradicție între cât de puțin se ingera și cât de mult se elimina, astfel dovedindu-se poate că celebra relație de la cauză la efect, atât de des citată, nu este, cel puțin dintr-un punct de vedere cantitativ, întotdeauna demnă de încredere. Ar spune de asemenea că, în timp ce la ora asta salonul nelegiuitorilor trebuie să fie plin de lăzi de mâncare, dincoace, nefericiții vor fi curând nevoiți să adune firimituri de pe podeaua imundă. N-ar uita orbul contabil să condamne, în dubla sa calitate de participant la evenimente și de cronicar al lor, comportamentul criminal al orbilor asupritori, care preferă să lase să se strice mâncarea decât s-o dea celor care au atâta nevoie, căci, dacă e adevărat că unele alimente pot rezista câteva săptămâni fără să-și piardă din virtuți, altele, mai ales cele gătite, dacă nu sunt consumate imediat, curând se acresc sau se acoperă de mucegai, devenind astfel dăunătoare pentru ființele umane, dacă cei de aici mai sunt încă așa ceva. Schimbând subiectul, însă nu și tema, cronicarul ar scrie, cu mare durere în suflet, că bolile nu sunt numai din cele ale tubului digestiv, fie din lipsa unei suficiente ingestii, fie din morbida descompunere a ceea ce a fost ingerat, aici n-au venit numai oameni sănătoși, deși orbi, unii dintre ei, care păreau că au sănătate să dea și la alții, au ajuns acum, ca și ceilalți, să nu se mai poată ridica din așternuturile mizerabile, răpuși de o gripă puternică, apărută nu se știe cum. Și nu se găsește nicăieri în cele cinci saloane o aspirină să scadă febra și să aline durerea de cap, repede s-a terminat ce mai aveau, după ce au scotocit până și în căptușeala poșetelor doamnelor. Ar renunța cronicarul, din circumspecție, la relatarea discriminativă a altor neplăceri care îi copleșesc pe mulți din cei aproape trei sute de oameni captivi în inumana

carantină, însă n-ar putea trece cu vederea cel puțin două cazuri de cancer destul de înaintat, autoritățile n-au ținut cont de considerente umanitare când orbii au fost vânați și aduși aici, ba chiar le-au spus că legea, când se naște, este egală pentru toată lumea și că democrația este incompatibilă cu tratamentele de favoare. Medici, în atâta lume, așa a vrut ghinionul, n-avem decât unul, pe deasupra oftalmolog, exact cel de care aveam mai mare nevoie. Ajungând aici, orbul contabil, ostenit să descrie atâta mizerie și durere, ar da drumul creionului metalic, ar căuta cu o mână tremurătoare bucata de pâine uscată pe care a lăsat-o deoparte în timp ce-și îndeplinea obligația de cronicar al sfârșitului lumii, dar n-ar găsi-o, pentru că un alt orb, de mare ajutor poate fi mirosul la nevoie, o furase. Atunci, renegându-și gestul fratern, impulsul de abnegație care-l împinsese să treacă în această tabără, s-a hotărât orbul contabil că cel mai bine, dacă nu era prea târziu, ar fi să se întoarcă în al treilea salon din stânga, barem acolo, oricât i-ar tresălta sufletul de onestă indignare împotriva nedreptăților făptuite de nelegiuiți, nu va răbda de foame.

În realitate, despre asta e vorba. De câte ori cei însărcinați să meargă după mâncare se întorc în saloane cu puținul care le-a fost dat, izbucnesc, furioase, protestele. Mereu propune câte cineva o acțiune organizată, o manifestație masivă, prezen-tând ca argument probator forța expansivă a numărului, atât de des dovedită și sublimată în dialectica afirmație că voințele, care de obicei doar se pot însuma, sunt totuși capabile, în anumite circumstanțe, să se înmulțească între ele, până la infinit. Totuși, spiritele se calmau repede, era suficient dacă vreun orb, mai prudent, mânat de intenția simplă și obiectivă de a cântări avantajele și riscurile acțiunii propuse, le amintea entuziaștilor efectele mortale pe care le au de obicei pistoalele, Cei care ar merge în frunte, spunea, știu ce-i așteaptă, cât despre cei din spate, mai bine să nu ne închipuim ce s-ar întâmpla în cazul foarte probabil că ne vom speria de la prima împușcătură, mai mulți vom muri striviți decât loviți de gloanțe. Ca soluție intermediară, s-a hotărât într-un salon, iar decizia a fost comunicată celorlalți, că nu-i vor mai trimite după mâncare pe încercații emisari dintotdeauna, va merge un grup mai solid, expresie evident improprie, vreo zece sau douăsprezece persoane, care vor încerca să exprime, în cor, nemulțumirea tuturor. Au fost ceruți voluntari, însă, poate din pricina cunoscutelor avertismente ale prevăzătorilor, în nici un salon nu s-au prezentat prea mulți pentru misiune. Dar, slavă Domnului, evidenta dovadă de slăbiciune morală și-a pierdut importanța, și n-a mai fost nici măcar un motiv de rușine, atunci când, dând dreptate prudenței, s-a aflat rezultatul expediției organizate de salonul cu ideea. Cei opt curajoși care cutezaseră au fost pe loc alungați cu parul, și, dacă e adevărat că n-a fost tras decât un glonț, la fel de adevărat este că s-a țintit mai jos decât prima dată, ca dovadă, reclamantii s-au jurat că l-au auzit șuierându-le aproape de cap. Dacă a existat vreo intenție asasină, vom afla poate mai târziu, deocamdată să-i acordăm trăgătorului beneficiul îndoielii, și anume, fie că împușcătura într-adevăr a fost doar un avertisment, mai serios însă, fie că șeful nelegiuiților s-a înșelat asupra staturii manifestanților, închipuindu-și-i mai

scunzi, ori atunci, supoziție îngrijorătoare, echivocul va fi fost că și i-a imaginat mai înalți decât erau de fapt, caz în care intenția de a ucide va trebui luată inevitabil în considerare. Lăsând acum deoparte aceste chestiuni mărunte, și ținând seama de interesele generale, cele care contează, a fost o adevărată providență, deși o simplă întâmplare, faptul că reclamantii s-au anunțat ca delegați ai salonului numărul cutare. Astfel, numai ei au fost pedepsiți să postească vreme de trei zile, și au avut mare noroc, ar fi putut să le taie aprovizionarea pentru totdeauna, așa cum e drept să i se întâmple celui care îndrăznește să muște mâna care-i dă de mâncare. N-au avut așadar altă soluție cei din salonul răsculat, în cele trei zile, decât să meargă din ușă în ușă implorând pomana unei coji de pâine, pentru numele lui Dumnezeu, dacă se poate cu ceva de mâncare, n-au murit de foame, bineînțeles, însă au fost nevoiți să audă vrute și nevrute, Cu idei de astea vă puteți șterge pe bot, Dacă ne luam după voi, în ce situație eram acum, însă cel mai dureros a fost când li s-a spus, Răbdare, răbdare, nu există cuvinte mai crude, e preferabilă insulta. Iar când cele trei zile de pedeapsă au luat sfârșit și au crezut că va răsări și pentru ei soarele, s-a constatat că osânda nefericitului salon, unde se adăposteau toți cei patruzeci de orbi răsculați, de fapt nu se terminase, hrana, care până acum de-abia ajungea pentru douăzeci, se împuținase atât de mult încât nici zece nu reușeau să-și astâmpere foamea. Se poate deci imagina revolta, indignarea, și de asemenea, s-o spunem pe cea dreaptă, faptele sunt fapte, teama celorlalte saloane, care se și vedeau luate cu asalt de nevoiași, cu sufletul sfâșiat, saloanele, între datoriile clasice ale solidarității umane și respectarea vechiului și nu mai puțin clasicului precept că generozitatea bine înțeleasă cu noi înșine trebuie să înceapă.

Lucrurile erau în acest punct când sosi ordinul nelegiuitor de a li se preda și mai mulți bani și obiecte valoroase, pentru că, spuneau ei, hrana furnizată depășise valoarea plății inițiale, de altfel, după părerea lor, generos evaluată. Saloanele au răspuns abătute că nu le-a mai rămas nici o lețcaie în buzunare, că toate bunurile adunate au fost predate prompt, și că, argument de-a dreptul rușinos, nu poate fi imparțială decizia care ignoră în mod deliberat diferențele de valoare ale contribuțiilor, va să zică, simplu spus, nu era corect să plătească cel drept pentru cel păcătos, nu trebuia așadar să li se taie alimentele celor care, probabil, mai aveau un sold în favoarea lor. Niciunul dintre saloane, evident, nu știa valoarea lucrurilor date de celelalte, dar fiecare considera că are motive să continue să mănânce când celorlalte li se va fi terminat creditul. Din fericire, conflictele latente au fost înăbușite din față pentru că nelegiuitorii au fost categorici, ordinul trebuie îndeplinit de toată lumea, eventualele deosebiri de evaluare sunt secretul contabilității orbului conștopist. În saloane, discuția a fost aprinsă, chiar s-a ajuns la violență. Unii bănuiau că anumiți orbi egoiști și rău-intenționați au ascuns o parte din valorile lor atunci când s-a făcut colecta, au mâncat așadar pe socoteala celor care cinstit se lepădaseră de tot ce aveau în beneficiul comunității. Alții susțineau, recuperând în folos personal ceea ce până atunci fusese o argumentație colectivă, că lucrurile pe care le dăduseră fiecare ar fi fost de

ajuns ca să mănânce multe zile de acum înainte, în loc să-și piardă vremea întreținând niște paraziți. Amenințarea pe care orbii cei răi o lansaseră la început, că vor face inspecție în saloane, pedepsindu-i pe infractori, a fost până la urmă pusă în aplicare în fiecare încăpere, orbii cei buni împotriva orbilor cei răi, și ei nelegiuți. N-au fost găsite avuții impresionante, dar tot s-au descoperit câteva ceasuri și inele, toate aparținând mai degrabă bărbaților decât femeilor. Cât despre pedepsele justiției interne, n-au fost decât câteva ghionturi la nimereală, câțiva pumni neputincioși dați aiurea, s-au auzit mai mult insulte, câte o frază ținând de o veche retorică acuzatoare, bunăoară, Ai fi în stare s-o jefuiești și pe maică-ta, imaginați-vă, de parcă atare ignominie, și altele mai grave, ca să fie comise, ar fi trebuit să aștepte ziua când toată lumea a orbit și, pierzându-și lumina ochilor, și-a pierdut și simțul respectului. Orbii cei răi și-au luat în primire plata cu amenințări de aspre represalii, care, din fericire, n-au fost duse la îndeplinire, se presupune că au uitat, dar, de fapt, aveau altă idee în minte, așa cum nu va întârzia să se afle. Dacă și-ar fi pus în aplicare amenințările, alte injustiții ar fi agravat situația, poate cu consecințe dramatice imediate, căci două saloane, ca să ascundă delictul de reținere de care se făceau vinovate, s-au prezentat în numele altora, punând în cârca unor saloane nevinovate păcate care nu le aparțineau, câte unul atât de cinstit încât predase totul din prima zi. Din fericire, ca să evite bătaia de cap, orbul contabil se hotărâse să înregistreze aparte, pe o singură foaie de hârtie, noile contribuții, asta i-a ajutat pe toți, atât pe inocenți cât și pe vinovați, altminteri, neregularitatea fiscală sigur ar fi bătut la ochi, trecută fiind în respectivele conturi.

După o săptămână, nelegiuții au dat de veste că voiau femei. Așa, pur și simplu, Aduceți-ne femei. Această exigență neașteptată, deși nu complet insolită, a provocat indignarea, așa cum se poate ușor imagina, năuciți, emisarii care au adus ordinul s-au întors imediat să comunice că saloanele, cele trei din dreapta și cele două din stânga, fără excepție, au hotărât în unanimitate să nu îndeplinească cerința degradantă, obiectând că nu se poate înjosi într-atât demnitatea umană, în cazul de față, feminină, și că, dacă în al treilea salon din stânga nu erau femei, responsabilitatea, dacă exista vreuna, nu le putea fi imputată. Răspunsul a fost scurt și sec, Dacă nu ne aduceți femei, nu mâncați. Umiliți, emisarii s-au întors în saloane cu ordinul, Ori merg acolo, ori nu ne dau de mâncare. Femeile singure, cele care nu aveau parteneri, sau nu aveau unul fix, au protestat imediat, nu erau dispuse să plătească mâncarea bărbaților altora cu ce aveau între picioare, una a avut chiar obrăznicia să spună, uitând de respectul pe care-l datora sexului ei, Eu n-am nici o problemă să merg acolo, dar ce voi câștiga e pentru mine, dacă am chef, rămân cu ei, așa voi avea pat și masă asigurată. Cu aceste inechivoce cuvinte a spus-o, dar n-a mers mai departe, și-a amintit la timp ce-ar însemna să fie nevoită să suporte de una singură furoarea erotică a douăzeci de masculi dezlănțuiți care, după grabă, păreau smintiți de poftă. Totuși, această declarație, atât de ușuratic enunțată în al doilea salon din dreapta, n-a trecut neobservată, unul dintre emisari, cu un particular simț al ocaziei, profită imediat pentru a propune să se prezinte voluntare, având în

vedere că ce se face de bunăvoie doare de obicei mai puțin decât ce trebuie făcut din obligație. Doar o ultimă grijă, o ultimă prudență l-au împiedicat să-și încheie apelul citând cunoscutul proverb Cine aleargă de plăcere nu obosește. Chiar și așa, protestele au explodat nici nu terminase bine de vorbit, furiile au sărit din toate părțile, fără îndurare și milă, bărbații au fost moralmente zdrobiți, numiți pești, proxeneți, vampiri, exploataitori, codoși, în funcție de cultura, mediul social și stilul personal al femeilor pe drept indignate. Câteva și-au declarat regretul că au cedat, din pură generozitate și compasiune, solicitărilor sexuale ale tovarășilor de nenoroc, care acum le mulțumeau atât de urât, vrând să le împingă spre cea mai oribilă soartă. Bărbații au încercat să se justifice, nu e chiar așa, nu dramatizați, la naiba, vorbind, se înțelege lumea, au spus-o doar pentru că obiceiul poruncește să fie ceruți voluntari în situații dificile și periculoase, așa cum este, fără îndoială, cea de acum, Cu toții riscăm să murim de foame, și voi și noi. S-au calmat câteva femei, chemate astfel la rațiune, însă una, subit inspirată, turnă din nou gaz peste foc întrebând ironic, Dar ce-ați face voi dacă ei, în loc să ceară femei, ar cere bărbați, ce-ați face, spuneți-ne, s-auzim și noi. Femeile jubilară, Spuneți-ne, spuneți-ne, strigau ele în cor, încântate că i-au pus la colț pe bărbați, prinși în propria lor capcană logică, din care n-aveau scăpare, acum voiau să vadă până unde merge mult lăudata coerență masculină, Aici nu sunt poponari, îndrăzni un bărbat să protesteze, Nici curve, replică femeia care pusese provocatoarea întrebare, și chiar dacă ar fi, poate că nu sunt dispuse să vă facă pe plac. Incomodați, bărbații se făcură mici, conștienți că un singur răspuns le-ar fi putut da satisfacție răzbunătoarelor femele, Dacă ar cere bărbați, ne-am duce, niciunul dintre ei n-a avut curajul să pronunțe bravele, explicitele și dez-inhibatele cuvinte, atât de tulburați erau, încât nu și-au dat seama că nu erau în nici un pericol dacă le spuneau, de vreme ce ticăloșii nu voiau să-și facă de cap cu bărbații, ci cu femeile.

Or, ce n-a gândit nici un bărbat, se pare c-au gândit femeile, nu putea avea altă explicație tăcerea care, încetul cu încetul, se instala în salonul unde avuseseră loc aceste confruntări, ca și cum ar fi înțeles că, pentru ele, victoria în lupta verbală nu se deosebea de înfrângerea care inevitabil va veni, poate că, în celelalte saloane, n-a fost diferită dezbaterea, e știut că dreptatea umană se repetă mult, nedreptatea la fel. Aici, cine a rostit sentința finală a fost o femeie de cincizeci de ani, însoțită de mama bătrână, pe care nu avea cum s-o hrănească, Eu merg, spuse ea, nu știa că aceste cuvinte erau ecoul altora, rostite, în primul salon din dreapta, de soția medicului, Eu merg, aici femeile sunt puține, poate din acest motiv protestele n-au fost nici pe departe la fel de numeroase și de vehemente, era fata cu ochelari negri, era soția primului orb, era recepționera de la cabinet, era camerista de hotel, era una care nu se știe cine e, era oarba care nu putea dormi, însă ea părea atât de nefericită, atât de abătută, mai bine s-o lăsăm în pace, de solidaritatea femeilor n-aveau de ce să beneficieze numai bărbații. Primul orb începuse prin a declara că nevasta lui nu se va supune rușinii, să-și dea trupul pe mâinile unor necunoscuți în schimbul a ce-o fi să fie, nici ea

nu voia nici el nu permite, demnitatea e fără preț, omul începe prin a ceda în lucrurile mărunte și sfârșește pierzând tot sensul vieții. Medicul întrebă atunci ce sens al vieții vedea el în situația în care se aflau cu toții, flămânzi, acoperiți de porcărie până la urechi, mâncați de ploșnițe, roși de păduchi, ciupiți de purici, Nici eu nu vreau să-mi meargă acolo soția, dar dorința mea n-are nici un sens, a spus că e dispusă să meargă, e hotărârea ei, știu că mândria mea de bărbat, ceea ce numim mândrie de bărbat, dacă, după atâtea umilințe, mai avem ceva care să merite acest nume, știu că va suferi, deja suferă, n-o pot evita, dar e probabil singura noastră posibilitate de supraviețuire, Fiecare se poartă după morala pe care o are, eu așa cred și n-am de gând să-mi schimb hotărârea, replică agresiv primul orb. Atunci fata cu ochelari negri spuse, Ceilalți nu știu câte femei sunt aici, așa că poți rămâne cu nevasta ta, pentru folosul tău exclusiv, noi vă vom hrăni, pe tine și pe ea, sunt curioasă să văd cum o să stai atunci cu demnitatea, ce gust va avea pâinea pe care noi ți-o vom aduce, Chestiunea nu e asta, începu primul orb să răspundă, chestiunea e, dar rămase cu fraza în aer, de fapt, nu știa care e chestiunea, tot ce spusese înainte erau opinii pescuite la întâmplare, nimic altceva decât opinii, aparținând altei lumi, nu acesteia, ce-ar trebui el să facă, da, ar fi să-și înalțe mâinile la cer, mulțumind pentru norocul că-i va rămâne rușinea în casă, în loc să fie nevoit să suporte dezonoarea de a se ști întreținut de femeile celorlalți. De soția medicului, pentru a fi precis și exact, pentru că, în ce le privește pe celelalte, cu excepția fetei cu ochelari negri, nemăritată și liberă, despre a cărei viață desfrânată avem informații mai mult decât suficiente, dacă aveau soți, ei nu erau aici. Tăcerea care a urmat după fraza întreruptă părea că așteaptă să limpezească cineva definitiv situația, de aceea curând vorbi cine trebuia să vorbească, soția orbului, care spuse fără nici un tremur în glas, Sunt la fel ca celelalte, voi face ce fac și ele, Tu faci numai ce poruncesc eu, o întrerupse bărbatul, Lasă-te de autoritarisme, aici n-au nici un rost, ești la fel de orb ca și mine, Asta e nesimțire, Stă în puterea ta să fii nesimțit, de acum înainte nu mai mănca, iată crudul răspuns, neașteptat din partea unei femei care, până astăzi, s-a dovedit docilă și supusă față de soțul ei. Se auzi un hohot brusc de râs, era camerista, Hai, papă, papă, ce poate el să facă, sărmanul, deodată râsul se transformă în plâns, cuvintele se schimbă, Ce putem noi să facem, spuse, era aproape o întrebare, o întrebare de-abia resemnată pentru care nu exista răspuns, ca o descurajată clătinare din cap, așa că recepționera o repetă din nou, Ce putem noi să facem. Soția medicului își ridică ochii spre foarfecele spânzurate pe perete, după expresia lor s-ar spune că-i pune aceeași întrebare, dacă nu cumva ceea ce caută nu e răspunsul la întrebarea pe care el i-o înapoiază, Ce vrei să faci cu mine.

Dar fiecare lucru la timpul lui, nu pentru că te-ai sculat de multe ori în zori vei muri mai devreme. Orbii din al treilea salon din stânga sunt persoane organizate, deja au hotărât că vor începe cu ce e mai aproape, cu femeile din aripa lor. Aplicarea metodei rotative, cuvânt mai mult decât just, prezintă toate avantajele și nici un inconvenient, în primul rând, pentru că va permite să se știe, în orice moment, ce-a fost făcut și ce mai e de făcut, e ca și cum

te-ai uita la un ceas și ai spune despre ziua care trece, Am trăit de aici până aici, îmi lipsește atât sau atât de puțin, în al doilea rând, pentru că atunci când se va termina turul saloanelor, revenirea la început va aduce o indiscutabilă boare de noutate, mai ales pentru cei cu memorie senzorială mai scurtă. Să se bucure așadar femeile din saloanele din dreapta, cu necazul vecinei mele o duc eu bine, cuvinte pe care nu le-a spus niciuna, dar toate le-au gândit, încă nu s-a născut ființa umană lipsită de acea piele secundă pe care o numim egoism, mult mai dură decât cealaltă, care din te miri ce sângerează. Trebuie spus de asemenea că de două ori se bucură aceste femei, așa sunt misterele sufletului omenesc, pentru că amenințarea, apropiată din toate punctele de vedere, a umilinței la care vor fi supuse, le-a trezit și le-a exacerbă, în fiecare salon, apetitul senzual pe care continuarea conviețuirii li-l slăbise, ca și cum bărbații și-ar fi pecetluit cu disperare femeile înainte să le fie luate, ca și cum femeile ar fi vrut să-și umple memoria cu senzații resimțite voluntar pentru a se apăra mai bine de agresiunea celor, pe care, dacă ar putea, le-ar refuza. E inevitabilă întrebarea, luând ca exemplu primul salon din dreapta, despre cum s-a rezolvat chestiunea diferenței numerice dintre bărbați și femei, chiar scăzându-i pe neputincioșii de sex masculin, căci sunt și dintre aceștia, cum e probabil cazul bătrânului cu legătură neagră și al altora, necunoscuți, bătrâni sau tineri, care dintr-un motiv sau altul n-au zis și n-au făcut nimic care să intereseze această relatare. Am spus deja că sunt șapte femeile din salon, incluzând-o pe oarba cu insomnia și pe cea care nu se știe cine e, și că perechile constituite normal nu sunt decât două, ceea ce ar lăsa pe dinafară un număr dezechilibrat de bărbați, băiețelul strabic încă nu contează. Poate că în alte saloane sunt mai multe femei decât bărbați, dar o regulă nescrisă, pe care uzul a impus-o aici și apoi a făcut-o lege, cere ca toate chestiunile să fie rezolvate în interiorul saloanelor unde au fost suscitade, după lecția străbunilor, a căror înțelepciune nu vom obosi niciodată s-o laudăm, Am fost la vecină acasă, m-am rușinat, m-am întors la mine acasă, m-am îndreptat. Vor fi dând așadar femeile din primul salon din dreapta satisfacție bărbaților care trăiesc sub același acoperiș, cu excepția soției medicului, pe care, nu se știe de ce, nimeni n-a îndrăznit s-o solicite, în cuvinte sau cu mâna întinsă. Soția primului orb, după primul pas înainte care fusese abruptul ei răspuns dat soțului, a făcut, deși discret, ceea ce făcuseră și celelalte, așa cum ea însăși a avertizat. Există totuși rezistențe împotriva cărora nu pot face nimic nici rațiunea, nici sentimentul, cum s-a întâmplat în cazul fetei cu ochelari negri, pe care asistentul de farmacie, oricât a copleșit-o cu argumente, oricât a implorat-o, n-a reușit s-o convingă, plătind astfel lipsa de respect pe care i-a arătat-o la început. Această tânără, să înțeleagă femeile cine poate, cea mai frumoasă femeie din toate câte sunt aici, cu trupul cel mai bine făcut, cea mai atrăgătoare, cea pe care toți au început s-o dorească când s-a auzit câte parale face, s-a dus, până la urmă, într-una din nopți, din proprie voință, în patul bătrânului cu legătură neagră, care a primit-o ca pe o ploaie de vară și și-a făcut datoria cât a putut de bine, îndeajuns pentru vârsta lui, demonstrându-se pe această cale, încă o dată, că aparențele sunt

înșelătoare, și că nu după aspectul chipului și agilitatea trupului se cunoaște forța inimii. Toată lumea din salon a înțeles că fata cu ochelari negri i se oferise din simplă caritate bătrânului cu legătură neagră, dar unii bărbați, din cei sensibili și visători, deși se bucuraseră înainte de ea, se apucară să viseze, gândindu-se că nu e nimic mai minunat pe lume decât să stea un bărbat întins în patul lui, singur, imaginându-și imposibilul, și să simtă deodată o femeie ridicând pătura foarte încet și strecurându-se sub ea, trecându-și ușor trupul pe lângă trupul lui, rămânând în sfârșit liniștită, în tăcere, așteptând ca înflăcărea sângelui să potolească tremurul subit al pielii înfiorate. Și toate astea fără motiv, doar pentru că ea a vrut. Sunt șanse care nu prisosesc, uneori trebuie să fii bătrân și să ai o legătură neagră acoperindu-ți orbita pe veci oarbă. Ori sunt lucruri care trebuie lăsate în pace, fără explicații, spunând simplu ce s-a întâmplat, fără a interoga intimitatea celorlalți, așa cum s-a întâmplat atunci când soția medicului s-a dat jos din pat să-1 învelească pe băiețelul strabic care se dezvelise. Nu s-a culcat imediat.

Rezemată de peretele din fundul încăperii, în spațiul strimt dintre cele două rânduri de paturi, se uita disperată la ușa din cealaltă extremitate, pe unde intraseră într-o zi care părea foarte îndepărtată și care acum nu mai ducea nicăieri.

Așa stătea ea, când își văzu soțul ridicându-se și, cu ochii ficși, ca un somnambul, îndreptându-se spre patul fetei cu ochelari negri. Nu făcu nici un gest să-1 oprească, în picioare, fără să se miște, îl văzu ridicând păturile și culcându-se lângă tânăra femeie, ea se trezi și-1 primi fără să protesteze, cele două guri se căutară și se găsiră, apoi ce trebuia să se întâmple se întâmplă, plăcerea unuia, plăcerea celuilalt, plăcerea ambilor, murmurele înăbușite, ea rosti, Vai, domnule doctor, cuvintele ar fi putut fi ridicole, dar n-au fost, el spuse, Iartă-mă, nu știu ce m-a apucat, avea dreptate, cum am putea noi, care ne mărginim să vedem, să știm ceea ce nici el nu știe. Întinși în patul strimt, nu-și puteau imagina că sunt observați, dar medicul se neliniști deodată, oare îi doarme nevasta, oare umblă pe coridoare ca în fiecare noapte, făcu o mișcare să se întoarcă în pat, dar un glas rosti, Nu te ridica, și o mână se așeză pe pieptul lui, ușoară ca o pasăre, el încerca să vorbească, să repete poate că nu știe ce

—a apucat, dar glasul spuse, Dacă nu vei spune nimic, voi înțelege mai bine. Fata cu ochelari negri începu să plângă, Ce nenorociți suntem, murmura, și apoi, Și eu am vrut, și eu am vrut, domnul doctor nu e vinovat, Taci, spuse blând soția medicului, să tăcem cu toții, sunt momente când cuvintele n-au nici un rost, ce n-aș da să pot și eu să plâng, să spun totul cu lacrimile, să nu fiu nevoită să vorbesc ca să fiu auzită. Se așeză pe marginea patului, întinse brațul deasupra celor două trupuri, ca pentru a le cuprinde în aceeași îmbrățișare, și, înclinându-se spre fata cu ochelari negri, îi șopti încet la ureche, Eu văd. Fata rămase imobilă, senină, mirată doar pentru că nu simțea nici o surpriză, ca și cum știa din prima zi, dar n-a vrut să spună cu glas tare, era un secret care nu-i aparținea, își întoarse puțin capul și murmură și ea la urechea soției medicului, Știam, nu știu dacă eram sigură,

dar cred că știam, E un secret, nu-1 poți spune nimănui, Fiți liniștită, Am încredere în tine, Puteți avea, mai bine mor decât să vă mint, Spune-mi tu, Asta nu, nu sunt în stare, își șopteau la ureche când una, când cealaltă, atingându-și cu buzele părul, lobul urechii, era un dialog neînsemnat, era un dialog profund, dacă pot sta împreună aceste două contrarii, o conversație complice care părea să nu-1 cunoască pe bărbatul culcat între ele, cuprinzându-1 însă într-o logică dinafară lumii ideilor și realităților comune. Apoi soția medicului îi spuse bărbatului, Mai stai puțin, dacă vrei, Nu, merg în patul nostru, Să te ajut. Se ridică, pentru a-i lăsa mișcările libere, contemplă o clipă cele două capete oarbe, așezate alături pe perna soioasă, fețele murdare, părul încurcat, doar ochii strălucind inutil. El se ridică anevoie, căutând sprijin, apoi rămase lângă pat, nehotărât, ca și cum și-ar fi pierdut brusc simțul orientării, atunci ea, așa cum făcuse întotdeauna, îl apucă de un braț, dar acum gestul avea un sens nou, nicicând el n-a avut atâta nevoie să fie călăuzit ca în acest moment, nici nu știa în ce măsură, numai cele două femei o știau cu adevărat, când soția medicului atinse cu cealaltă mână chipul fetei, care impulsiv i-o prinse, ducând-o la buze. Medicului i se păru că aude un plâns, un sunet aproape inaudibil, așa cum poate fi numai foșnetul lacrimilor care alunecă domol până la colțurile buzelor, dispărând aici, pentru a lua de la capăt eternul ciclu al inexplicabilelor dureri și bucurii omenești. Fata cu ochelari negri va rămâne singură, ea trebuia consolată, de aceea mâna soției medicului a întârziat atât de mult.

A doua zi, la ora cinei, dacă niște mizerabile bucăți de pâine uscată și de carne mucegăită meritau asemenea nume, se iviră la ușa salonului trei orbi veniți din cealaltă aripă, Câte femei aveți aici, întrebă unul dintre ei, Șase, răspunse soția medicului, cu buna intenție de a o lăsa pe dinafară pe oarba cu insomniile, însă aceasta corectă cu voce stinsă, Suntem șapte. Orbii râseră, Oh, la naiba, va ' trebui să trageți tare la noapte, unul sugeră, Poate ar fi bine să căutăm niște întăriri în salonul care urmează, N-are rost, spuse al treilea orb, care se pricepea la aritmetică, practic sunt trei bărbați pentru fiecare femeie, o să le țină curelele. Râseră cu toții din nou, iar cel care întrebuse câte femei aveau ordonă, Când terminați, veniți la noi, și adăugă, Asta dacă vreți să mâncați mâine și să le dați de supt bărbaților voștri. Rosteau aceleași cuvinte în toate saloanele, dar gluma îi distra la fel de mult ca în ziua când o inventaseră. Se cutremurau de râs, băteau din palme, loveau cu ciomegele groase în dușumea, unul dintre ei preveni subit, Eh, dacă e vreuna la ciclu, n-o vrem, rămâne pe data viitoare, Nu e niciuna la ciclu, răspunse senin soția medicului, Atunci pregă-tiți-vă, și nu întârziați, vă așteptăm. Se întoarseră și se făcură nevăzuți. În salon se așternu tăcerea.

După un minut, soția primului orb spuse, Nu mai pot să mănânc, n-avea mai nimic în mână, dar nu reușea să mănânce, Nici eu, spuse oarba cu insomniile, Nici eu, spuse cea care nu se știe cine este, Eu am terminat, spuse camerista, Și eu, spuse recepționera, O să vomit peste primul care se va apropia de mine, spuse fata cu ochelari negri. Erau toate în picioare, tremurând, dar hotărâte. Atunci soția medicului spuse, Eu merg înainte. Primul orb își acoperi fața cu pătura, ca și cum asta ar fi ajutat la ceva, era, în

fond, orb, medicul își îmbrățișa soția și, fără să spună nici un cuvânt, o sărută scurt pe frunte, ce altceva ar fi putut să facă, celorlalți bărbați probabil că puțin le păsa, nu aveau nici drepturi, nici obligații de soț față de niciuna dintre femeile care plecau, așa că nimeni nu le va putea spune, încornorat de două ori e cel care consimte. Fata cu ochelari negri se postă în spatele soției medicului, apoi, succesiv, camerista, recepționera, soția primului orb, cea care nu se știe cine este, și, în sfârșit, oarba cu insomniile, un șir grotesc de femele urât mirositoare, cu haine imunde și zdrențăroase, e de necrezut câtă putere are forța animalică a sexului, orbește mirosul, simțul cel mai delicat, unii teologi chiar afirmă, deși nu chiar cu aceste cuvinte, că pentru a trăi rezonabil în infern cel mai greu de suportat este mirosul de acolo. Pas cu pas, conduse de soția medicului, fiecare cu mâna pe umărul următoarei, femeile se puseră în mișcare. Toate erau desculțe pentru că nu voiau să-și piardă pantofii în mijlocul chinurilor și suferințelor prin care vor trece. Când ajunseră în holul de la intrare, soția medicului se apropie de ușă, voia probabil să vadă dacă mai exista lumea. Simțind răcoarea aerului, camerista aminti temătoare, N-avem voie să ieșim, soldații sunt afară, iar oarba cu insomniile spuse, Ar fi mai bine, am fi moarte într-o clipă, așa ar trebui să fim toate, moarte, Noi, întrebă recepționera, Noi, toate, toate cele care suntem aici, cel puțin am avea motivul cel mai bun de a fi oarbe. Niciodată nu pronunțase atâtea cuvinte în șir de când fusese adusă. Soția medicului spuse, Să mergem, va muri doar cine va trebui să moară, moartea alege fără să anunțe. Au trecut prin ușa care dădea spre aripa stingă, au luat-o pe coridoarele lungi, femeile din primele două saloane ar putea, dacă ar vrea, să le spună ce le așteaptă, dar stăteau ghemuite în paturile lor ca niște animale bătute, bărbații nu îndrăzneau să le atingă, nu încercau nici măcar să se apropie, ele s-ar fi pornit să țipe.

Pe ultimul coridor, în fund, soția medicului văzu un orb care stătea de sentinelă, ca de obicei. Trebuie să le fi auzit pașii târșâți, dădu de veste, Vin, vin. Dinăuntru ieșiră strigăte, nechezaturi, râsete. Patru orbi înlăturară repede patul pus ca barieră la intrare, Repede, fetelor, intrați, intrați, suntem cu toții ca niște cai năvălași, o să vă îndestulați, spunea unul. Orbii le înconjură, încercau să le pipăie, dar se dădură înapoi, poticnindu-se, când șeful, orbul cu pistolul, zbiră, Eu aleg primul, să vă intre în cap. Ochii tuturor bărbaților căutau nerăbdători femeile, câțiva își întindeau mâinile lacome, dacă, în zbor, atingeau vreuna, știau în sfârșit încotro să privească. Pe culoarul dintre paturi, femeile stăteau ca soldații la paradă, așteptând să fie trecute în revistă. Șeful orbilor, cu pistolul în mână, se apropie, agil și grăbit ca și cum, cu ochii pe care-i avea, putea să vadă. Își puse mâna liberă pe oarba cu insomniile, care era prima, o pipăi în față și în spate, fesele, sânii, între picioare. Oarba se puse pe țipăt și el o împinse, Nu faci doi bani, curvo. Trecu la următoarea, care era cea care nu se știe cine e, acum pipăia cu amândouă mâinile, își băgase pistolul în buzunarul de la pantaloni, Uite că asta nu-i deloc rea, și, pe dată, trecu la soția primului orb, apoi la recepționera, apoi la cameristă, exclamă, Băieți, muierile astea sunt chiar bune. Orbii necheză, tropăiră, Să ne punem pe treabă, se face târziu, au

zbierat câțiva, Liniște, spuse cel cu pistolul, mai întâi lăsați-mă să văd cum sunt celelalte. O pipăi pe fata cu ochelari negri și scoase un fluierat, Oho, am tras lozul cel mare, de soiul ăsta n-am avut noi parte până acum. Ațâțat, continuând s-o pipăie pe tânără, trecu la soția medicului, și fluieră din nou, Asta e una coaptă, dar pare și ea o muiere strașnică. Le trase la sine pe cele două femei, aproape că îi curgeau balele rostind, Le iau pe astea două, după ce termin, vi le pasez. Le târî în fundul salonului, unde erau îngrămădite lăzile cu mâncare, pachete, cutii metalice, o cămară care ar fi putut aproviziona un regiment. Toate femeile țipau, se auzeau lovituri, plesnituri, ordine, Tăceți din gură, curvelor, târfele astea sunt toate la fel, tot timpul se pun pe zbierat, Dă-i cu forță, c-o să tacă, Las' să-mi vină mie rândul și o să vedeți că mai vor, Mișcă-te odată, nu mai rezist nici un minut. Oarba cu insomniile urla de disperare sub un orb gras, celelalte patru erau înconjurate de bărbați cu pantalonii în vine care se îmbrânceau unii pe alții ca hienele în jurul unui hoit. Soția medicului se afla lângă patul unde fusese târâtă, stătea în picioare, cu mâinile crispate pe barele patului, văzu cum orbul cu pistolul trase și sfâșie fusta fetei cu ochelari negri, cum își coborî pantalonii și, ghidân-du-se cu degetele, ținti sexul fetei, cum împinse și forță, auzi horcăitul, obscenitățile, fata cu ochelari negri nu spunea nimic, deschise gura doar ca să vomite, cu capul într-o parte, cu ochii spre cealaltă femeie, el nu-și dădu seama ce se întâmplă, mirosul vomei se simte doar când aerul și tot restul n-au același miros, în sfârșit, bărbatul își scutură tot trupul, împinse violent de trei ori parcă ar fi bătut trei piroane, gâfâi ca un porc găduit, terminase. Fata cu ochelari negri plângea în tăcere. Orbul cu pistolul își retrase sexul care încă picura și spuse cu glas șovăielnic, întinzându-și brațul spre soția medicului, Nu fi geloasă, mă ocup acum și de tine, apoi urcând tonul, Hei, băieți, puteți să veniți s-o luați pe asta, dar purtați-vă cu grijă, s-ar putea să-mi mai trebuiască. Jumătate de duzină de orbi năvăliră pe culoarul dintre paturi, o înșfăcară pe fata cu ochelari negri, o duseră aproape târâș, Eu primul, eu primul, spuneau toți. Orbul cu pistolul se așezase pe pat, sexul fleșcăit era pus pe marginea saltelei, pantalonii răsuciți pe glezne. Așază-te aici în genunchi, între picioarele mele, spuse. Soția medicului se lăsă în genunchi. Suge, porunci el, Nu, spuse ea, Ori sugi, ori te bat, și nu primești mâncare, spuse el, Nu te temi c-o să ți-1 retez cu dinții, întrebă ea, N-ai decât să încerci, mâinile mele sunt pe gâtul tău, te sugrum înainte să-mi dea sângele, răspunse el. Apoi, îți recunosc vocea, Și eu fața, Ești oarbă, nu poți să mă vezi, Nu, nu pot să te văd, Atunci, de ce spui că-mi recunoști fața, Pentru că vocea asta nu poate să aibă decât o singură față, Suge, și gata cu vorbele simandicoase, Nu, Ori sugi ori la tine în salon niciodată n-o să mai între o fărâmă de pâine, du-te să le explici că nu mănâncă pentru c-ai refuzat să mă sugi, și vino înapoi să-mi povestești cum a fost. Soția medicului se aplecă înainte, cu vârfurile degetelor de la mâna dreaptă apucă sexul lipicios al bărbatului, mâna stângă se sprijinea de podea, îi atinse pantalonii, îi pipăi, simți duritatea metalică și rece a pistolului, Aș putea să-1 omor, se gândi. Nu putea. Cu pantalonii așa răsuciți până la glezne, era cu neputință să ajungă la

buzunarul unde stătea arma. Nu-1 pot omorî acum, își spuse, își întinse capul, deschise gura, o închise, își închise ochii să nu vadă, începu să sugă.

Se lumina de ziuă când orbii nelegiuți le-au dat drumul femeilor. Oarba cu insomniile a trebuit să fie purtată în brațe de celelalte, care și ele de-abia puteau să se târască. Ceasuri întregi trecuseră de la un bărbat la altul, dintr-o umilintă într-alta, din jignire în jignire, tot ce i se poate face unei femei lăsând-o în viață. Cum știți, plata e în produse, spuneți-le bărbăteilor voștri să vină să-și ia păpica, le-a spus în bătaie de joc la plecare orbul cu pistolul. Și a adăugat, râzând gros, La bună vedere, fetelor, pregătiți-vă pentru runda a doua. Ceilalți orbi au repetat în cor mai mult sau mai puțin același lucru, La bună vedere, unii au spus muieri, alții au spus curve, dar slaba convingere a vocilor arăta un libido obosit. Surde, oarbe, mute, poticnindu-se, mânate de singura voință de a nu da drumul mâinii celei care mergea în față, mâna, nu umărul, ca la venire, bineînțeles că niciuna n-ar putea răspunde dacă ar fi întrebate, De ce mergeți ținându-vă de mâna, așa s-a întâmplat, pentru unele gesturi nu poți găsi întotdeauna o explicație ușoară, câteodată nici cea dificilă nu e de găsit. Când au traversat holul, soția medicului privi afară, acolo erau soldații, se vedea și o dubă care probabil aducea mâncare pentru cei aflați în carantină. Exact în acel moment, oarba cu insomniile căzu din picioare, literalmente, parcă i-ar fi fost retezate dintr-o singură lovitură, și inima o lăsă, nu-și termină sistola care începuse, acum am aflat de ce această oarbă nu putea să doarmă, acum va dormi, să n-o trezim. E moartă, spuse soția medicului, iar vocea ei nu avea nici o expresie, dacă era cu puțință ca o asemenea voce, la fel de moartă ca vorba pe care o rostise, să iasă dintr-o gură vie. Ridică în brațe trupul brusc dezarticulat, cu picioarele însângerate, pânțelele învinețit, sărmanii sâni descoperiți, mușcați cu furie, o rană pe un umăr, E portretul trupului meu, își spuse, e portretul trupului tuturor celor care suntem aici, între această ocară și durerile noastre nu e decât o diferență, noi, deocamdată, suntem vii. Unde o ducem, întrebă fata cu ochelari negri, Acum, în salon, mai târziu o vom îngropa, spuse soția medicului.

Bărbații așteptau la ușă, lipsea doar primul orb, care își pusese din nou pătura peste cap înțelegând că vin femeile, și băiețelul strabic, care dormea. Fără nici o ezitare, fără să numere paturile, soția medicului o întinse pe oarba cu insomniile în patul care-i aparținuse. Nu-i păsa de posibila mirare a celorlalți, în fond, aici știau cu toții că ea era oarba care cunoștea cel mai bine ungherele casei. E moartă, repetă, Cum a fost, întrebă medicul, însă femeia nu-i răspunse, întrebarea lui ar putea însemna numai ceea ce pare, Cum a murit, dar putea fi și Ce v-au făcut acolo, or, pentru niciuna n-ar trebui să existe răspuns, a murit, pur și simplu, nu contează de ce, e stupid să întrebi de ce a murit cineva, cu vremea cauza se uită, nu rămâne decât, A murit, iar noi nu mai suntem aceleași femei care am plecat de aici, cuvintele pe care le-ar spune ele noi nu le mai putem spune, în rest, nenumitul există, asta îi e numele, nimic mai mult. Duceți-vă după mâncare, spuse soția medicului. Întâmplarea, ursita, soarta, destinul, sau oricum s-o fi chemând exact ceea ce poartă atâtea nume, sunt pline de ironie, altfel nu s-ar înțelege

de ce tocmai bărbații acestor două femei fuseseră cei aleși ca să reprezinte salonul și să ridice alimentele, pe timpul când nimeni nu-și imagina că prețul ar putea fi cel care a fost plătit. Ar fi putut fi alți bărbați, burlaci, liberi, fără o onoare conjugală de apărat, dar iată că a fost să fie aleși aceștia, desigur n-or să vrea acum să se umilească întinzând mâna după pomana brutelor scelerate care le-au violat nevestele. A spus-o primul orb, cu toată hotărârea, Să meargă cine vrea, eu nu merg, Eu da, spuse medicul, Merg și eu, spuse bătrânul cu legătură neagră, Mâncarea nu va fi multă, dar tot e de cărat, Ca să duc pâinea pe care o mănânc mai am încă forțe, Cel mai greu atârână pâinea celorlalți, N-am dreptul să mă plâng, greutatea porției celorlalți o să-mi plătească hrana. Să ne închipuim nu dialogul, e deja scris, ci pe bărbații care l-au purtat, stau față în față ca și cum s-ar vedea, nu e imposibil, e suficient ca memoria fiecăruia să smulgă din albul orbitor al lumii gura care articulează cuvintele, și apoi, ca o lentă iradiere plecând din acest centru, va răsări restul chipurilor, unul al unui bărbat bătrân, altul nu într-atât, să nu se spună că e orb cel care este încă în stare să vadă în acest fel. Când s-au îndepărtat pornind să-și capete salariul rușinii, așa cum primul orb declarase cu o retorică indignare, soția medicului le spuse celorlalte femei, Rămâneți aici, mă întorc imediat. Știa ce vrea, nu știa dacă va găsi. Voia o găleată sau ceva care s-o înlocuiască, voia s-o umple cu apă, fie ea și fetidă, fie ea putredă, voia s-o spele pe oarba cu insomniile, s-o spele de sângele propriu și de sudorile străine, s-o înapoieze purificată țarinei, dacă mai are sens să vorbim de puritatea trupului în azilul de nebuni unde trăim, cea a sufletului, bine o știm, nu poate fi atinsă de nimeni.

Pe lungile mese ale cantinei se vedeau orbi întinși. Dintr-un robinet prost închis, deasupra unei chiuvete pline cu resturi, curgea un fir de apă. Soția medicului se uită în jur căutând o găleată, un recipient, dar nu văzu nimic care i-ar fi putut fi de folos. Unul dintre orbi îi simți prezența, întrebă, Cine e acolo. Ea nu răspunse, știa că nu va fi bine primită, nu-i va spune nimeni Vrei apă, ia, și dacă e pentru a spăla o moartă, ia câtă îți trebuie. Pe jos, împrăștiate, erau pungi de plastic, din cele pentru mâncare, unele mari. Se gândi că sunt rupte, apoi își spuse că folosind câte două sau trei, băgate una în alta, ar pierde puțină apă. Acționa rapid, orbii începuseră să se dea jos de pe mese, întrebând, Cine e, și mai alarmați când au auzit zgomotul apei curgând, s-au îndreptat în direcția aceea, soția medicului se abătu din drum și împinse o masă ca să-i împiedice să se apropie, se întoarse apoi la pungile ei, apa curgea încet, disperată, forță minerul, atunci, ca și cum ar fi scăpat din închisoare, apa țâșni cu forță, o împrășcă violent și o udă din cap până în picioare. Orbii se speriară și se dădură înapoi, crezând că a plesnit o țeava, cu mai multă tărie când apa scursă le atinse picioarele, nu puteau ști că fusese vărsată de străinul care intrase, femeia înțelese că nu era în stare să care atâta greutate. Răsuci și îndoii capătul pungii, o aruncă pe spate, și, cât putu de repede, ieși în fugă.

Când medicul și bătrânul cu legătură neagră au intrat în salon cu mâncarea, n-au văzut, nu puteau vedea, șapte femei goale, oarba cu

insomniile întinsă pe pat, curată cum nu fusese niciodată în viață, în timp ce altă femeie își spăla una câte una, tovarășele, apoi pe ea însăși.

În a patra zi, nelegiuții și-au făcut din nou apariția. Veneau să cheme la plata impozitului de serviciu femeile din al doilea salon, dar s-au oprit un moment la ușa primului salon să întrebe dacă femeile și-au revenit după asalturile erotice de noaptea trecută. O noapte bine folosită, da, domnilor, exclamă unul dintre ei lingându-se pe buze, iar altul confirmă, Astea șapte au făcut cât paisprezece, una nu făcea multe parale, ce-i drept, dar în învălmășeala aia aproape că nu se observa, ce noroc pe tipii ăștia, dacă or fi destul de bărbați pentru ele, Mai bine să nu fie, așa ele o s-o primească cu mai multă plăcere. Din fundul salonului, soția medicului spuse, Nu mai suntem șapte, A fugit vreuna, întrebă râzând unul din grup, N-a fugit, a murit, Oh, drace, atunci va trebui să munciți mai mult data viitoare, Nu s-a pierdut nimic, nu făcea multe parale, spuse soția medicului. Derutați, mesagerii n-au știut ce să răspundă, li se părea indecent ce auziseră, vreunul chiar s-a gândit că femeile chiar sunt toate niște scorpieri, ce lipsă de respect, să vorbești de o gagică în acești termeni, doar pentru că n-avea țâțele unde trebuie și fesele îi erau descărnate. Soția medicului îi privea, înțepeniți în ușă, nehotărâți, mișcându-și trupurile ca niște marionete mecanice, îi recunoștea, fusese violată de toți trei. În cele din urmă, unul dintre ei bătu cu ciomagul în podea, Să mergem, spuse. Loviturile și avertismentele, La o parte, la o parte, noi suntem, au scăzut de-a lungul coridorului, s-a lăsat apoi tăcerea, zvonuri confuze, femeile din al doilea salon primeau ordinul să se prezinte după cină. Răsunară din nou lovituri în pământ, La o parte, la o parte, siluetele celor trei orbi trecură prin dreptul ușii, dispărură.

Soția medicului, care înainte îi spusese o poveste băiețelului strabic, își ridică brațul și, fără zgomot, scoase foarfecile din cui. Îi spuse băiatului, îți povestesc mai târziu restul aventurii. Nimeni din salon n-o întrebase de ce vorbise cu atâta dispreț de oarba cu insomniile. După un timp, își scoase pantofii și îi spuse bărbatului, Nu întârzii, vin repede. Se îndreptă spre ușă. Acolo se opri și rămase în așteptare. După zece minute apărură pe coridor femeile din al doilea salon. Erau cincisprezece. Unele plângeau. Nu mergeau în șir, ci în grupuri, legate unele de celelalte cu fâșii de stofă, rupte probabil din pături. După ce au trecut, soția medicului le urmă. Niciuna nu-și dădu seama că aveau companie. Știa ce le așteaptă, vestea insultelor nu era un secret pentru nimeni, și nu erau noi, așa a început, fără îndoială, lumea. Lucrul care le teroriza nu era atât violul, cât orgia, nerușinarea, așteptarea nopții cumplite, cincisprezece femei trântite pe pat și pe jos, bărbații trecând de la una la alta, grohând ca porcii, cel mai groaznic ar fi să simtă plăcere, se gândea una dintre femei. Când au intrat pe coridorul care ducea la salonul de destinație, orbul santinelă dădu de veste, Le aud, vin. Patul care astupa trecerea a fost dat repede la o parte, femeile au intrat una după alta, la te uită, ce multe sunt, exclamă orbul cu contabilitatea, și număra entuziasmat, Unsprezece, douăsprezece, treisprezece, paisprezece, cincisprezece, sunt cincisprezece. Se luă după ultima, își băgă mâinile nerăbdătoare pe sub fustele ei, Asta e în călduri, a mea e, spunea. Nu le mai treceau în revistă,

renunțaseră la evaluarea prealabilă a înzestrării fizice a femelelor, într-adevăr, dacă toate erau condamnate să treacă prin același lucru, ce rost avea să-și piardă vremea și să răcească poftetele cu alegerea înălțimii și cu măsurători de bust și de solduri. Le împingeau deja spre paturi, le dezbrăcau smulgându-le hainele, curând se auziră obișnuitele plânsete, rugămintele, implorările, dar răspunsurile, când veneau, nu variau, Vrei să mănânci, desfă-ți picioarele. Și ele își desfăceau picioarele, unora li se ordona să-și folosească gura, ca femeii care stătea de-a bușilea între genunchii șefului nelegiuitorilor, ea nu spunea nimic. Soția medicului pătrunse în salon, alunecă încet printre paturi, dar n-avea de ce să-și facă griji, nimeni n-ar auzi-o nici dacă ar fi în saboti, iar dacă, în acest haos, vreun orb ar atinge-o și ar înțelege că e vorba de o femeie, lucrul cel mai rău care i se putea întâmpla ar fi fost să trebuiască să se alăture celorlalte, nici nu s-ar băga de seamă, în asemenea situație nu e ușor să observi diferența dintre cincisprezece și șaisprezece.

Patul șefului nelegiuitorilor continua să fie cel din fundul salonului, unde erau ticsite lăzile cu mâncare. Paturile dimprejur fuseseră retrase, bărbatului îi plăcea să se miște în voie, să nu fie nevoit să se împiedice de vecini. Va fi simplu să-1 omoare. În timp ce, pas cu pas, avansa pe culoarul strimt, soția medicului observa mișcările celui pe care curând îl va omorî, cum voluptatea îl făcuse să-și lase capul pe spate, părint că-și oferă gâtul. Încet, soția medicului se apropie, ocoli patul și se postă în spatele lui. Oarba continua ce-avea de făcut. Mâna ridică lent foarfecele, lamele puțin depărtate ca să intre ca două pumnale, în această clipă, ultima, orbul păru că remarcă o prezență, dar orgasmul îl retrăsese din lumea senzațiilor comune, îl privase de reflexe; Nu vei ajunge să te desfeți, gândi soția medicului, și își lăsă violent brațul în jos. Foarfecele se îngropa cu toată puterea în gâtul orbului, rotindu-se, luptă cu cartilajele și cu țesuturile membranoase, apoi, cu furie, își continuă drumul până se opri în vertebrele cervicale. Țipătul de-abia se auzi, putea fi grohăitul animalic al unui bărbat care ejacula, cum altora li se întâmpla, și poate că așa era, de fapt, dar un șuvoi de sânge îi țâșni drept în față oarbei în timp ce primea în gură descărcarea convulsivă a spermei. Țipătul ei îi alarmă pe orbi, se pricepeau la țipete, dar acesta nu era ca celelalte. Oarba țipa, nu pricepea ce se întâmplase, însă continua să țipe, de unde venise acest sânge, poate că, fără să știe cum, făcuse ce gândise, îi smulsese penisul cu dinții. Orbii dădeau drumul femeilor, se apropiau pe bâjbâite, Ce se întâmpla, de ce zbieri, întrebau, dar acum oarba avea o mână peste gură, cineva îi murmură la ureche, Taci, și apoi se simți trasă ușor înapoi, Să nu spui nici o vorbă, era un glas de femeie, asta o calmă, dacă așa ceva se poate spune în asemenea încercări. Orbul cu socotelile venea în frunte, el atinse primul trupul care se prăbușise pieziș peste pat, își trecu mâinile peste el, E mort, exclamă peste o clipă. Capul îi atârna de cealaltă parte a patului, sângele încă gălgâia, L-au omorât, spuse. Orbii se opriră șocați, nu-și puteau crede urechilor, L-au omorât, cum, cine l-a omorât, Are o tăietură enormă la gât, trebuie să fi fost târfa care era cu el, puneți mâna pe ea. Orbii începură din nou să se miște, acum mai încet, parcă temându-se să nu le iasă în cale lama care le omorâse șeful. N-au putut să vadă că orbul cu contabilitatea și-a băgat precipitat

măinile în buzunarele mortului, găsind pistolul și un săculeț de plastic cu o duzină de cartușe. Atenția tuturor a fost deodată distrasă de țipetele femeilor, acum în picioare, în panică, vrând să iasă, unele nu mai știau în ce direcție era ușa salonului, au luat-o în direcție greșită și s-au lovit de orbi, ei au crezut că femeile îi atacau, învâlmășeala trupurilor atinse apogeul delirului. Tăcută, în fundul salonului, soția medicului aștepta ocazia să scape. O ținea pe oarbă cu putere, în cealaltă mână ținea foarfecele, gata să dea prima lovitură dacă s-ar fi apropiat vreun bărbat. Deocamdată, spațiul liber o favoriza, dar știa că nu poate rămâne aici. Câteva femei găsiseră în sfârșit ușa, altele luptau să scape de mâinile care le țineau, câte una încerca să înșele dușmanul și să mai adauge un mort. Orbul cu socotelile strigă cu autoritate, Potoliți-vă, potoliți-vă, o să rezolvăm imediat problema, și pentru a da mai multă putere de convingere ordinului trase în aer. Rezultatul fu exact contrariul celui scontat. Surprinși pentru că înțeleseseră că pistolul ajunsese în alte mâini și că vor avea deci un nou șef, orbii încetară lupta cu oarbele, renunțară să mai încerce să le domine, unul dintre ei chiar renunțase la orice pentru că fusese strangulat, în clipa aceea soția medicului se hotărî să înainteze. Lovind în dreapta și în stânga, își făcu drum. Acum orbii răcneau, se buluceau, se cocoțau unii peste alții, cine ar fi avut ochi de văzut și-ar fi dat seama că, prin comparație, prima îmbulzeală fusese un fleac. Soția medicului nu mai voia să ucidă, ci doar să iasă cât mai repede cu putință, și mai ales să nu lase în urmă nici o oarbă. Asta s-ar putea să nu supraviețuiască, se gândi când înfipse foarfecele în pieptul cuiva. Se auzi iar un foc de armă, Să mergem, să mergem, spunea soția medicului, împingând înainte oarbele pe care le întâlnea în cale. Le ajuta să se ridice, repeta, Repede, repede, acum orbul cu contabilitatea răcnea din fundul salonului, Puneți mâna pe ele, nu le lăsați să fugă, era însă prea târziu, erau toate pe coridor, fugeau poticnindu-se, pe jumătate dezbrăcate, ținându-și zdrențele cum puteau. Oprindu-se la intrarea în salon, soția medicului strigă cu furie, Amintiți-vă ce-am spus zilele trecute, că n-o să-i uit fața, de acum înainte gândiți-vă la ce vă spun acum, nu le voi uita nici pe ale voastre, O să mi-o plătești, amenință orbul cu contabilitatea, tu și prietenele tale, plus nenorociții de bărbați pe care-i aveți acolo, Nu știi cine sunt și nici de unde vin, Ești din primul salon din stânga, spuse unul dintre cei care fuseseră să cheme femeile, și orbul cu socotelile adăugă, Glasul nu minte, ajunge să pronunți un cuvânt lângă mine și ești moartă, Celălalt a spus același lucru, și uită-te la el, Dar eu nu sunt un orb ca el sau ca voi, când ați orbit voi, eu știam totul despre lume, Despre orbirea mea nu știi nimic, Tu nu ești oarbă, pe mine nu mă păcălești, Poate că eu sunt cea mai oarbă dintre toți, eu am ucis și voi mai ucide dacă va fi necesar, înainte de asta o să mori de foame, de azi înainte s-a terminat mâncarea, nici să veniți cu toții să ne dați pe tavă cele trei găuri cu care v-ați născut, Pentru fiecare zi în care vom flămânzi din vina voastră, va muri unul dintre voi, ajunge să puneți un picior afară din salon, N-o să reușești, Ba vom reuși, de acum înainte noi vom lua mâncarea, voi să mâncați din ce aveți aici, Târfă, Târfele nu sunt nici bărbați, nici femei, sunt târfe, deja știi câte parale fac târfele. Furios, orbul trase un foc spre ușă.

Glonțul trecu printre capetele orbilor, fără să-1 atingă pe niciunul și se înfipse în peretele coridorului. Nu m-ai prins, spuse soția medicului, și ai grijă, dacă îți se termină munițiile, sunt alții aici care și ei vor să fie șefi.

Se îndepărtă, făcu câțiva pași încă fermi, apoi înainta de-a lungul peretelui coridorului, aproape leșinând, deodată genunchii i se îndoieră și căzu lată. Ochii i se înnegurară, Voi orbi, își spuse, dar înțelese imediat că încă nu venise timpul, erau doar lacrimile care îi acopereau vederea, lacrimi cum nu mai vărsase niciodată în viața ei, Am ucis, spuse în șoaptă, am vrut să ucid și am ucis. Își întoarse capul spre ușa salonului, dacă orbii ar ieși acum, n-ar fi în stare să se apere. Coridorul era gol. Femeile dispăruseră, orbii, încă speriați de împușcături și mai mult de cadavrele din jur, nu îndrăzneau să iasă. Încetul cu încetul forțele îi reveniră. Lacrimile continuau să curgă, mai lente, senine, ca în fața unui lucru iremediabil. Se ridică greu. Avea sânge pe mâini și pe haine, și deodată trupul extenuat o anunță că era bătrână, Bătrână și asasină, gândi, dar știa că, dacă ar fi necesar, ar ucide din nou, Dar când e necesar să ucizi, se întrebă mergând spre hol, și își răspunse tot ea, Când e deja mort ceea ce e încă viu. Clătină din cap, își spuse, Dar asta ce înseamnă, vorbe, vorbe, nimic mai mult. Continua să meargă singură. Se apropie de ușa care dădea spre curte. Printre gratiile porții distingea cu greu silueta soldatului de pază, încă mai sunt oameni afară, oameni care văd. Un zgomot de pași în spatele ei o făcu să tresară, Ei sunt, se gândi, și se întoarse rapid, cu foarfecele pregătite. Era soțul ei. Femeile din al doilea salon veniseră, strigând pe drum ce se întâmplase, o femeie îl omorâse cu cuțitul pe șeful nelegiuitorilor, s-au tras focuri, medicul nu întrebă cine era femeia, nu putea fi decât a lui, i-a spus băiețelului strabic că mai târziu îi va povesti restul aventurii, probabil acum e moartă, Sunt aici, spuse ea, și se apropie de el și-1 îmbrățișa, fără să observe că îl pătează de sânge, sau observând, dar n-avea importanță, până astăzi au împărțit totul, Ce s-a întâmplat, întrebă medicul, au spus că a fost omorât un om, Da, eu l-am omorât, De ce, Cineva trebuia s-o facă, și nu era altcineva, Și acum, Acum suntem liberi, ei știu ce-i așteaptă dacă vor încerca din nou să se folosească de noi, Va fi luptă, război, Orbii sunt tot timpul în război, au fost tot timpul în război, Vei ucide din nou, Dacă va fi nevoie, de această orbire nu voi mai scăpa, Și mâncarea, Vom veni noi după ea, mă îndoiesc că vor îndrăzni să mai vină aici, cel puțin câteva zile se vor teme să nu pățească același lucru, să nu le intre un foarfecă în gât, N-am știut să rezistăm așa cum trebuie când au venit cu primele cereri, Așa e, ne-a fost frică și frica nu e întotdeauna un sfetnic bun, și acum să mergem, Ar trebui, pentru mai mare siguranță, să ne baricadăm ușile de la saloane punând paturi unele peste altele, cum fac ei, dacă unii dintre noi vom trebui să dormim pe jos, răbdare, mai bine așa decât să murim de foame.

În zilele următoare s-au întrebat dacă nu tocmai asta li se va întâmplă. La început nu s-au mirat, erau obișnuiți, pauze în distribuția hranei fuseseră întotdeauna, orbii cei răi aveau dreptate spunând că uneori militarii întârziu, răstălmăcind pe dată lucrurile când afirmau batjocoritor că de aceea erau nevoiți să impună o raționalizare, sunt anevoioase obligațiile celor ce guvernează, în a treia zi, când, în saloane, nu mai reușeau să găsească nici o

coajă de pâine, nici o firimitură, soția medicului, însoțită de câțiva tovarăși, ieși în curte și întrebă, Hei, ce-i cu întârzierea asta, ce se întâmplă cu mâncarea, sunt două zile întregi de când n-am mâncat. Sergentul, altul, nu cel dinainte, veni la grilaj și declară că responsabilitatea nu-i aparține armatei, ea nu ia pâinea de la gura nimănui, onoarea militară n-ar permite, nu era mâncare pentru că nu era mâncare, și voi să nu faceți un pas înainte, primul care avansează știe ce soartă îl așteaptă, ordinele nu s-au schimbat. Astfel intimidată, orbii s-au întors în clădire, și s-au sfătuit, Și acum, ce facem, dacă nu ne aduc de mâncare, Poate ne aduc mâine, Sau poimâine, Sau când n-o să ne mai putem mișca, Ar trebui să ieșim, N-am ajunge nici până la poartă, Dacă am vedea, Dacă am vedea, nu ne-ar fi băgat în infernul ăsta, Cum o mai fi viața pe afară, Poate că n-o să-i deranjeze să ne dea ceva de mâncare dacă ne ducem la ei să cerem, în fond, dacă lipsește pentru noi, o să lipsească și pentru ei, Tocmai de aceea nu ne vor da din cea pe care o mai au, Și înainte să se termine a lor o să fim noi morți de foame, Ce putem face atunci. Stăteau pe jos, sub lumina galbenă a singurului bec din hol, formând aproape un cerc, medicul și soția lui, bătrânul cu legătură neagră, între alți bărbați și femei, doi sau trei din fiecare salon, atât din aripa stângă cât și din aripa dreaptă, iar atunci, fiind această lume a orbilor așa cum e, se întâmplă ceea ce întotdeauna trebuie să se întâmple, unul dintre bărbați spuse, Ce știu eu e că n-ajungeam în situația asta dacă șeful lor n-ar fi fost omorât, ce conta că se duceau acolo femeile de două ori pe lună să le dea ceea ce natura a dat să fie dat, întreb eu. Unora li s-a părut amuzantă reminiscența, alții și-au înăbușit râsul, nici un glas de protest n-a fost lăsat să vorbească de stomac, același bărbat insistă, Cine o fi cel care a făcut-o, aș vrea să știu, femeile care erau atunci acolo s-au jurat că n-au fost ele, ce-ar trebui să facem ar fi să luăm justiția în mâinile noastre și să-1 ducem să fie pedepsit, Dacă am ști cine e, Le-am spune uite omul pe care-1 căutați, acum dați-ne de mâncare. Soția medicului își plecă fruntea, își zise, Au dreptate, dacă cineva va muri de foame va fi vina mea, dar apoi, dând glas mâniei pe care o simțea urcând în ea, contrazicând acceptarea responsabilității, Dar să fie ăștia primii care să moară pentru ca vina mea s-o plătească pe a lor. Apoi se gândi, ridicându-și ochii, Și dacă acum le-aș spune că eu am ucis, m-ar da pe mâna lor, știind că mă așteaptă o moarte sigură. Fie din pricina foamei ori pentru că gândul deodată a sedus-o ca un abis, mintea îi fu cuprinsă de amețeală, trupul i se mișcă înainte, gura i se deschise pentru a vorbi, dar, în clipa aceea, cineva îi prinse brațul și i-1 strânse, privi, era bătrânul cu legătură neagră, care rosti, L-aș omorî cu mâinile mele pe cel care singur se va denunța, De ce, întrebare din jur, Pentru că, dacă rușinea mai înseamnă ceva în acest infern în care ne-au pus să trăim și pe care noi l-am transformat în infernul infernului, asta se datorează persoanei care a avut curajul să ucidă hiena în bârlogul hienei, Da, sigur, dar nu rușinea ne va umple farfuriile, Oricine ai fi tu, ai dreptate în ce spui, totdeauna au fost unii care și-au umplut burțile pentru că n-au avut rușine, dar noi, care nu mai avem nimic, în afara acestei ultime și nemeritate demnități, cel puțin să ne arătăm capabili să luptăm pentru ce ne aparține de drept, Ce vrei să spui cu asta, Că după ce am început trimitând femeile și

mâncând pe seama lor ca niște codoși de mahala, e acum rândul bărbaților, dacă mai e vreunul pe aici, Fii mai clar, dar mai întâi spune de unde ești, Din primul salon din dreapta, Vorbește, E foarte simplu, vom merge să luăm mâncarea cu propriile noastre mâini, Au arme, Din cât se știe n-au decât un pistol, și cartușele nu vor ține veșnic, Și unii dintre noi pot să moară, Alții au murit pentru mai puțin, Nu sunt dispus să-mi pierd viața pentru ca ceilalți să profite, Tot așa nu vei fi dispus să mănânci dacă altul își va pierde viața pentru ca tu să mănânci, întrebă sarcastic bătrânul cu legătură neagră, iar celălalt nu răspuse.

La intrarea care dădea spre saloanele din aripa dreaptă se ivi o femeie care se ascunsese să asculte. Era femeia care primise în față șuvoiul de sânge, aceea în gura căreia ejaculase mortul, aceea în urechea căreia soția medicului spusese, Taci, iar acum această femeie se gândește, De aici unde sunt, așezată în mijlocul acestor orbi, nu-ți pot spune taci, nu mă da de gol, dar, fără îndoială, mi-ai recunoscut vocea, e cu neputință s-o fi uitat, mâna mea a fost pe gura ta, trupul tău lipit de trupul meu, și eu am spus taci, acum a venit momentul să aflu cu adevărat pe cine am salvat, să aflu cine ești, de aceea voi vorbi cu voce tare și limpede ca tu să mă poți acuza, dacă acesta e destinul tău și al meu, acum, Nu vor merge numai bărbații, vor merge și femeile, ne vom întoarce în locul unde ne-au înjosit pentru ca nimic să nu rămână din umilință, să ne putem elibera de ea la fel cum am scuipat ce ne-au vărsat în gură. A vorbit și a rămas în așteptare, până când femeia a rostit, Unde vei merge tu, voi merge și eu, iată ce-a spus. Bătrânul cu legătură neagră zâmbi, părea un zâm-bet fericit, poate era, nu e momentul să-1 întrebăm, mai interesant e de observat expresia de uimire a celorlalți orbi, ca și cum ceva le-ar fi trecut pe deasupra capului, o pasăre, un nor, cea dintâi, timidă, rază de lumină. Medicul îi strânse mâna soției, apoi întrebă, Mai e cineva aici care vrea să-1 descopere pe cel care l-a omorât pe ticălosul ăla, ori suntem de acord că mâna care l-a ucis e mâna tuturor, mai exact mâna fiecăruia dintre noi. Nimeni n-a răspuns. Soția medicului spuse, Să le mai dăm un răgaz, să așteptăm până mâine, dacă soldații nu vor aduce mâncare, atunci mergem înainte. S-au ridicat, și-au luat rămas-bun, unii spre dreapta, alții spre stîngă, imprudenți, nu se gândiseră că vreun orb din salonul nelegiuitorilor ar fi putut să tragă cu urechea, din fericire diavolul nu stă tot timpul la pândă după ușă, zicala e binevenită. Megafonul n-a fost însă binevenit, în ultimele zile câteodată vorbea, câteodată nu, dar mereu la aceeași oră, cum promisese, exista desigur în transmțător un sistem de ceas care, în clipa precisă, pornea banda înregistrată, nu vom afla motivul pentru care ratase de câteva ori, sunt probleme ale lumii din afară, în orice caz destul de serioase, rezultatul a fost că s-a dat peste cap calendarul, așa-numita socoteală a zilelor, pe care unii orbi, maniaci din fire, sau iubitori ai ordinii, ceea ce e o formă moderată de manie, se străduiseră s-o țină scrupulos, făcând noduri pe o sfoară, așa procedau cei care nu aveau încredere în memorie, ca cineva care ar fi scris într-un jurnal. Acum se pornise în afara programului, s-o fi avariat mecanismul, un releu răsucit, o sudură desprinsă, să sperăm că înregistrarea n-o va lua la nesfârșit de la început,

asta ne-ar mai lipsi, nu doar orbi, și nebuni. Pe coridoare, în saloane, ca un ultim și inutil avertisment, răsună vocea autoritară, Guvernul regretă că a fost silit să exercite cu energie ceea ce consideră a fi dreptul și datoria sa de a proteja populația prin toate mijloacele în criza pe care o traversăm, când ne confruntăm cu ceva care seamănă cu o erupție epidemică de orbire, desemnată provizoriu ca răul-alb, și ar dori să conteze pe civismul și pe colaborarea tuturor cetățenilor pentru a stopa propagarea contaminării, presupunând că este vorba de o contaminare, presupunând că nu ne aflăm în fața unei serii de coincidențe, deocamdată inexplicabile. Decizia de a reuni în același loc persoanele afectate, și, într-un loc apropiat, dar separat, pe cele care au avut cu ele vreun tip de contact nu a fost luată fără o ponderare serioasă. Guvernul este perfect conștient de responsabilitățile sale și așteaptă ca aceia cărora li se adresează acest mesaj să-și asume de asemenea, ca cetățeni loiali ce trebuie să fie, responsabilitățile ce le revin, gândindu-se că izolarea impusă reprezintă, mai presus de orice alte considerente personale, un act de solidaritate cu restul comunității naționale. Acestea fiind spuse, vă rugăm să fiți atenți la următoarele instrucțiuni, mai întâi, luminile vor sta mereu aprinse, va fi inutilă orice tentativă de a manipula întrerupătoarele, nu funcționează, în al doilea rând, abandonarea clădirii fără autorizație înseamnă moarte imediată, în al treilea rând, în fiecare salon există un telefon care va putea fi utilizat numai pentru a cere din exterior reînnoirea produselor de igienă și curățenie, în al patrulea rând, internații își vor spăla hainele manual, în al cincilea rând, se recomandă alegerea unor responsabili de salon, este vorba de o recomandare, nu de un ordin, internații se vor organiza cum vor crede mai bine, cu condiția de a respecta regulile anterioare și cele pe care le enunțăm în continuare, în al șaselea rând, de trei ori pe zi vor fi puse lăzi cu mâncare la intrare, pe partea dreaptă și pe partea stângă, destinate, respectiv, pacienților și suspectilor de molipsire, în al șaptelea rând, toate resturile vor trebui arse, considerându-se resturi, în acest caz, în afară de mâncarea rămasă, lăzile, farfuriile și tacâmurile, fabricate din materiale combustibile, în al optulea rând, arderea va trebui efectuată în spațiile interioare ale clădirii sau în curte, în al nouălea rând, internații sunt responsabili de orice consecință negativă a focurilor, în al zecelea rând, în caz de incendiu, întâmplător sau intenționat, pompierii nu vor interveni, în al unsprezecelea rând, de asemenea, internații nu trebuie să se aștepte la nici un fel de intervenție exterioară în ipoteza că s-ar îmbolnăvi, ori în cazul dezordinilor sau agresiunilor, în al doisprezecelea rând, dacă moare cineva, indiferent de cauză, internații vor îngropa cadavrul în curte, fără formalități, în al treisprezecelea rând, comunicarea între aripa pacienților și aripa suspectilor de contagiare se va face prin corpul central al clădirii, pe acolo pe unde ați intrat, în al paisprezecelea rând, suspectii de contagiare care vor orbi vor trece imediat în aripa celor care sunt deja orbi, în al cincisprezecelea rând, acest anunț va fi repetat în fiecare zi, la aceeași oră, pentru ca nou-veniții să ia cunoștință de ea. Guvernul, în acest moment luminile s-au stins și megafonul a tăcut. Indiferent, un orb făcu un nod pe sfoara pe care o ținea în mână, apoi încercă să le numere, nodurile, zilele,

Însă renunță, erau noduri suprapuse, oarbe, ca să zicem așa. Soția medicului îi spuse soțului, S-au stins luminile, S-o fi topit vreun bec, nu e de mirare, după ce au stat aprinse atâtea zile, S-au stins toate, problema a fost afară, Acum ai orbit și tu, O să aștept să răsară soarele. Leși din salon, traversă holul, Privi afară. Această parte a orașului era cufundată în întuneric, Reflectorul armatei era stins, trebuie să-1 fi legat de rețeaua generală, și acum, după cât se vedea, se terminase energia.

A doua zi, unii mai devreme, alții mai târziu, pentru că soarele nu răsare în același timp pentru toți orbii, de multe ori depinde de finețea auzului fiecăruia, începură să se strângă pe treptele exterioare ale clădirii bărbați și femei veniți din diverse saloane, cu excepția, evidentă, a salonului nelegiuitorilor, care, la ora asta, probabil că-și luau micul dejun. Așteptau zgomotul porții deschise, scrâșnetul ascuțit al balamalelor neunse, sunetele care anunțau sosirea mâncării, apoi vocile sergentului de serviciu, Nu ieșiți de acolo, nimeni să nu se apropie, târșăitul pașilor soldaților, rumoarea surdă a lăzilor puse pe pământ, retragerea accelerată, din nou scrâșnetul porții, în sfârșit autorizația, Puteți să veniți. Au așteptat până când dimineața s-a făcut prânz și prânzul după-amiază. Nimeni, nici măcar soția medicului n-a vrut să întrebe despre mâncare. Cât timp nu vor pune întrebarea nu vor auzi temutul nu, și, cât timp el nu va fi rostit, vor avea în continuare speranța că vor auzi cuvinte precum, Vine, vine, aveți răbdare, suportați foamea încă puțin. Unii, oricât ar fi vrut, n-au putut suporta, parcă adormind deodată au leșinat chiar acolo, noroc cu soția medicului, e de necrezut cum reușește această femeie să intervină oriunde e nevoie, trebuie să fie înzestrată cu un al șaselea simț, un soi de vedere fără ochi, datorită ei sărmanii n-au rămas să se coacă la soare, i-au dus imediat în convoi înăuntru, și, cu timp, apă și palme pe obraji toți au reușit să-și revină. Era inutil însă să te bazezi pe ei pentru război, n-ar fi în stare nici măcar să țină o pisică de coadă, expresie veche care a uitat să explice din ce bizar motiv ar fi mai ușor să ții o pisică de coadă decât un piscoi. Până la urmă, bătrânul cu legătură neagră spuse, Mâncarea n-a venit, mâncarea nu va veni, să mergem după mâncare. S-au ridicat, Dumnezeu știe cum, și s-au adunat în salonul cel mai îndepărtat de fortăreața nelegiuitorilor, a fost suficientă imprudența de ieri. De aici au trimis spioni în cealaltă aripă, în mod logic, orbii care trăiau acolo cunoșteau mai bine locurile, La prima mișcare suspectă, veniți să spuneți. Soția medicului îi însoți și aduse o informație puțin încurajatoare, Și-au baricadat intrarea cu patru paturi suprapuse, Cum ai aflat că sunt patru, întrebă cineva, N-a fost greu, am pipăit, Nu te-au observat, Nu cred, Ce facem, Mergem acolo, repetă bătrânul cu legătură neagră, facem ce-am hotărât, ori asta ori suntem condamnați la o moarte lentă, Unii vor muri mai repede dacă mergem, spuse primul orb, Cine va muri e deja mort, dar nu știe, Că trebuie să murim o știm de când ne-am născut, De aceea, într-un anume fel, e ca și cum ne-am fi născut morți, Lăsați discuțiile inutile, spuse fata cu ochelari negri, eu singură nu mă pot duce, dar, dacă acum ne răzgândim, atunci mă întind în pat și mă las să mor, Va muri numai cine are zilele numărate, nimeni altcineva, spuse medicul și, ridicând glasul, întrebă, Cine e hotărât să meargă, să ridice mâna, asta se întâmplă

când nu te gândești de două ori înainte să deschizi gura să vorbești, la ce bun să ceri să ridice mâinile, dacă aici nu e nimeni să le numere, cel puțin așa se crede în general, și apoi să auzi, Suntem treisprezece, caz în care, cu siguranță, o nouă discuție ar începe pentru a descoperi ceea ce ar fi mai corect, în lumina logicii, să se ceară alt voluntar care să alunge piaza rea prin exces, sau prin lipsă, tră-gându-1 la sorți pe cel care va trebui să iasă. Unii ridicaseră mâna fără tragere de inimă, cu un gest care trăda ezitarea și îndoiala, fie din conștiința pericolului la care se vor expune, fie pentru că își dăduseră seama de absurdul ordinului. Medicul râse, Ce prostie, să vă cer să ridicați mâna, să facem altfel, să se retragă cei care nu pot sau nu vor să meargă, ceilalți să rămână să ne plănuim acțiunea. Se auziră forfote, pași, murmure, suspine, încetul cu încetul plecară cei slabi și timorați, ideea medicului fusese și generoasă și binevenită, va fi mai puțin dificil să se știe cine a fost și cine nu mai e. Soția medicului îi numără pe cei rămași, erau șaptesprezece, punându-se la socoteală pe ea și pe bărbatul ei. Din primul salon din dreapta era bătrânul cu legătură neagră, asistentul farmacist, fata cu ochelari negri, voluntarii din celelalte saloane erau cu toții bărbați, cu excepția femeii care spusese Unde vei merge tu, voi merge și eu, și ea e aici. S-au aliniat pe culoarul dintre paturi, medicul i-a numărat, Șaptesprezece, suntem șaptesprezece, Suntem puțini, spuse asistentul farma-' cist, nu vom reuși, Frontul atacului, dacă pot folosi un limbaj care pare mai degrabă militar, va trebui să fie îngust, spuse bătrânul cu legătură neagră, ne așteaptă lățimea unei uși, cred că doar ne vom complica dacă vom fi mai mulți, Ar trage în plin, se arată cineva de acord, și toți părură mulțumiți că sunt până la urmă atât de puțini.

Armamentul era ceea ce știm, barele smulse din paturi, care vor putea fi folosite și ca pârghii și ca lănci, după cum vor intra în luptă infanteriștii sau trupele de asalt. Bătrânul cu legătură neagră, care se vede că a învățat în tinerețe niște lecții de tactică, le aminti necesitatea de a se ține mereu aproape și orientați în aceeași direcție, aceasta fiind singura modalitate de a nu se agresa unii pe ceilalți, trebuiau să înainteze în absolută tăcere pentru ca atacul să beneficieze de efectul de surpriză, Să ne descălțăm, spuse, După aceea va fi greu să ne găsim fiecare pantofii, spuse cineva, altcineva comentă, Pantofii care vor prisosi vor fi cu adevărat pantofi de răposat, cu deosebirea că, în acest caz, cel puțin, tot se va găsi cineva să-i poarte, Ce poveste mai e și asta cu pantofii răposatului, E o vorbă, dacă stai să aștepti pantofii răposatului înseamnă că nu aștepti nimic, De ce, Pentru că pantofii cu care erau îngropați morții erau din carton, și erau, evident, de ajuns, sufletele n-au picioare, din câte se știe, Altă chestiune, întrerupse bătrânul cu legătură neagră, șase dintre noi, cei care ne vom simți cu mai mult curaj, când ajungem acolo, va trebui să împingem cu toată puterea paturile în interior, ca să putem intra cu toții, Dacă e așa, va trebui să lăsăm barele din mână, Cred că nu va fi nevoie, chiar ne pot ajuta, dacă le vom ține în poziție verticală. Făcu o pauză, apoi spuse, cu o notă sumbră în glas, Mai ales să nu ne separăm, dacă ne separăm, suntem morți, Și femeile, spuse fata cu ochelari negri, nu uita de femei, Mergi și tu, întrebă bătrânul cu legătură

neagră, aş prefera să nu mergi, Şi de ce, mă rog, pot să ştiu, Eşti foarte tânără, Aici înăuntru vârsta nu contează, nici sexul, deci nu uita femeile, Nu, nu le uit, vocea cu care bătrânul cu legătură neagră spuse aceste cuvinte părea că aparţine altui dialog, următoarele erau deja la locul lor, Dimpotrivă, ce n-aş da ca vreuna din voi să vadă ceea ce noi nu vedem, să ne conducă pe drumul cel bun, să îndrepte ascuţişul barelor noastre spre gâtul nelegiuiţilor, la fel de sigur cum a făcut cealaltă, Ar însenina să cerem prea mult, o dată nu înseamnă mai multe ori, în plus, de unde ştim că n-a rămas acolo moartă, cel puţin nu s-a mai auzit de ea, aminti soţia medicului, Femeile reînvie unele în altele, cele onorabile reînvie în curve, curvele reînvie în cele onorabile, spuse fata cu ochelari negri. După asta se lăsă o tăcere grea, pentru femei fusese spus totul, bărbaţii vor fi nevoiţi să-şi caute cuvintele, dar ştiu dinainte că nu vor fi în stare să le găsească.

Ieşiră unul după altul, cei şase mai puternici în frunte, cum fusese stabilit, printre ei erau medicul şi asistentul farmacist, apoi veneau ceilalţi, înarmat fiecare cu bara lui de pat, o brigadă de lăncieri prizăriţi şi rufoşi, în timp ce traversau holul, unul dintre ei scăpă din mină bara care bubui pe dale ca o rafală de mitralieră sacadată, dacă nelegiuiţii au auzit gălăgia şi au înţeles ce avem de gând, suntem pierduţi. Fără să prevină pe nimeni, nici măcar pe bărbatul ei, soţia medicului alergă înainte, se uită în lungul coridorului, apoi, încetişor, pe lângă perete, se apropie de intrarea salonului, acolo ascultă cu atenţie, vocile dinăuntru nu păreau alarmate. Aduse repede informaţia, şi înaintarea reîncepu. În ciuda încetinelii şi a tăcerii cu care oastea se mişca, ocupanţii celor două saloane care precedau bastionul nelegiuiţilor se apropiau de uşi ca să audă mai bine hărmălaia iminentă a bătăliei, unii dintre ei, mai nervoşi, aţâţaţi de mirosul unei pulberi care încă nu fusese aprinsă, se hotărâră în ultimul moment să însoţească grupul, câţiva se întoarseră în saloane să se înarmeze, nu mai erau şaptesprezece, numărul cel puţin se dublase, cu siguranţă, întăririle n-ar fi pe placul bătrânului cu legătură neagră, totuşi n-a aflat că ajunsese să comande două regimente în loc de unul. Prin puţinele ferestre care dădeau spre curtea interioară pătrundea o ultimă lumină, cenuşie, muribundă, care scădea rapid, prăvălindu-se deja în puţul negru care va fi această noapte. În afara tristeţii iremediabile provocate de orbirea de care în mod inexplicabil continuau să sufere, orbii aveau totuşi un avantaj, fiind la adăpost de depresiile melancolice produse de aceste schimbări atmosferice şi de altele, vădit responsabile de nenumărate acte de disperare în vremurile îndepărtate când oamenii aveau încă ochi să vadă. Când au ajuns la uşa salonului blestemat, întunericul devenise atât de adânc încât soţia medicului n-a putut să vadă că nu mai erau patru, ci opt, paturile care alcătuiau bariera, între timp dublată ca şi atacatorii, însă cu consecinţe imediate mai neplăcute pentru ei, cum nu va întârzia să se dovedească. Vocea bătrânului cu legătură neagră se înălţă într-un strigăt, Acum, așa a sunat ordinul, nu şi-a amintit de clasicul La atac, sau şi-a amintit, dar i s-o fi părut ridicol să trateze cu atâta consideraţie militară o barieră de paturi infecte, pline de purici şi ploşniţe, cu saltele putrezite de sudoare şi urină, paturile ca nişte cârpe de frecat pe jos, nu mai

sunt cenușii, ci pline de toate culorile care pot inspira scârba, asta știa dinainte soția medicului, acum nu putea să vadă, dacă nici măcar nu băgase de seamă fortificarea baricadei. Orbii au înaintat ca niște arhangheli înconjurați de propria strălucire, au izbit obstacolul cu barele ridicate în aer, așa cum fuseseră instruiți, dar paturile nu s-au mișcat, e clar că forțele celor puternici le depășeau prea puțin pe cele ale neputincioșilor care îi urmau abia reușind să-și țină lăncile în mână, ca un om care a dus o cruce în spinare, iar acum trebuie să aștepte să fie urcat pe ea. Tăcerea se risipi, țipau cei de afară, cei dinăuntru începură să țipe, nimeni probabil n-a observat până astăzi cât sunt de cumplite țipetele orbilor, parcă ar țipa fără să știe de ce, vrem să le spunem să tacă, dar începem și noi să țipăm, mai lipsește să orbim și noi, dar va veni ziua. Unii țipau pentru că atacau, alții țipau pentru că se apărau, când cei de afară, disperați că nu reușiseră să dea la o parte paturile, au scăpat barele pe jos și, toți în același timp, cel puțin cei care reușiseră să ajungă în dreptul ușii, ceilalți înghiontindu-i din spate, au început să împingă, să împingă, părea că a lor va fi victoria, paturile se mișcară puțin, când deodată, fără avertisment sau amenințare prealabilă, se auziră trei focuri, era orbul cu contabilitatea care trăgea țintind cât mai jos. Doi dintre atacanți au căzut răniți, ceilalți s-au retras precipitat din învâlmășeală, s-au împiedicat de bare și au căzut, pereții coridorului multiplicau nebunește țipetele, se auzeau strigăte și în celelalte saloane, întunericul devenise aproape complet, era imposibil să știi cine a fost atins de gloanțe, ar fi putut bineînțeles să întrebe de aici, de la distanță, Voi care sunteți, dar nu se cuvenea, răniții trebuie tratați cu respect și considerație, trebuie să te apropii de ei cu grijă, să le pui mâna pe frunte, doar dacă nu cumva glonțul, dintr-o nefericită întâmplare, tocmai acolo i-a atins, apoi să-i întrebi cu voce joasă cum se simt, să le spui că o să fie bine, vin acum infirmierii, și, în sfârșit, să le dai apă, dar numai dacă n-au fost răniți în pân-tece, așa cum limpede se recomandă în manualul de prim ajutor. Ce facem acum, întrebă soția medicului, acolo au rămas doi pe jos. Nimeni n-a întrebat-o de unde știe că sunt doi, la urma urmelor se trăsesse de trei ori, fără a mai pune la socoteală efectul ricoșeurilor, dacă au existat. Trebuie să mergem după ei, spuse medicul, Riscul e mare, observă pierit bătrânul cu legătură neagră, care văzuse că tactica lui de asalt avusese rezultate dezastruoase, dacă își dau seama că ne-am întors, vor trage din nou, făcu o pauză și adăugă suspi-nând, Dar trebuie să mergem, eu sunt gata, Și eu merg, spuse soția medicului, va fi mai puțin periculos dacă ne apropiem târâș, trebuie să-i găsim repede, înainte să aibă cei dinăuntru timp să reacționeze, Și eu merg, spuse femeia care declarase Unde vei merge tu, voi merge și eu, din câți erau aici nimeni nu s-a gândit că era foarte ușor să se verifice care erau răniți, atenție, răniți sau morți, deocamdată nu se știe, era de ajuns să spună cu toții, Eu merg, Eu nu merg, cei care păstrau tăcerea ar fi fost cei cu pricina.

Începură așadar cei patru voluntari să se târască, cele două femei la mijloc, un bărbat de fiecare parte, așa s-a întâmplat, n-au făcut-o din politețe masculină sau dintr-un instinct cavaleresc de protejare a doamnelor, adevărul e că totul depinde de unghiul tirului, dacă orbul cu contabilitatea va trage din

nou. În sfârșit, poate că nu se va întâmpla nimic, bătrânul cu legătură neagră a avut o idee înainte să plece, poate mai bună decât primele, ca cei rămași să înceapă să vorbească foarte tare, chiar să țipe, motivele nu lipsesc, așa încât să acopere zgomotul inevitabil al deplasării încolo și înapoi, ca și a ceea ce între timp se va întâmpla, Dumnezeu știe ce. În câteva minute salvatorii au ajuns la destinație, și-au dat seama că sunt aproape înainte să atingă trupurile, sângele prin care se târau era ca un mesager venit să spună Eu eram viața, după mine nu mai e nimic, Dumnezeule, își spuse soția medicului, cât sânge, și era adevărat, un lac, mâinile și hainele se lipeau de podea ca și cum lemnul și dalele ar fi fost acoperite de rășină. Soția medicului se ridică pe coate și merse mai departe, ceilalți au făcut la fel.

Întinzând brațele, au atins în sfârșit trupurile. Ceilalți continuau să facă în spatele lor toată larma de care erau în stare, acum păreau niște bocitoare în transă. Mâinile soției medicului și ale bătrânului cu legătură neagră s-au încleștat pe gleznelor unuia dintre cei căzuți, la rândul lor, medicul și cealaltă femeie prinseseră un braț și un picior al celui de-al doilea, acum trebuiau târați, să iasă repede din linia de foc. Nu era ușor, ar trebui să se ridice puțin, să se așeze în patru labe, era singura modalitate de a-și folosi eficient slabele forțe rămase. Glonțul a pornit, dar de astă dată n-a atins pe nimeni. Spaima fulminantă nu i-a pus pe fugă, dimpotrivă, le-a dat energia care le lipsea. O clipă mai târziu erau la adăpost, se apropiaseră cât se putea de peretele lateral al ușii salonului, numai o împușcătură foarte piezișă i-ar putea nimeri, dar era îndoielnic că orbul cu contabilitatea ar fi fost specialist în balistică, chiar în cea elementară, încercaseră să ridice trupurile, dar fuseseră nevoiți să renunțe. Nu puteau decât să le târască, o dată cu ei venea, pe jumătate uscat, ca tras de un brici, sângele vărsat, și altul, proaspăt, care curgea încă din răni, Cine sunt, au întrebat cei care-i așteptau, Cum putem ști, dacă nu-i vedem, spuse bătrânul cu legătură neagră, Nu mai putem sta aici, spuse cineva, dacă se hotărâsc să încerce să iasă vom avea mai mulți răniți, spuse cineva, Sau morți, spuse medicul, nu le simt pulsul. Au purtat trupurile de-a lungul coridorului ca o armată în retragere, în hol s-au oprit, aici s-ar spune că s-au hotărât să-și facă tabăra, dar adevărul e altul, pur și simplu i-au părăsit și ultimele puteri, aici rămân, nu mai pot. E momentul să recunoaștem că s-ar putea să pară surprinzător faptul că orbii cei răi, înainte atât de asupritori și agresivi, cu atâta ușurință și cu atâta plăcere brutali, nu fac acum decât să se apere, ridicând baricade și trăgând de la adăpost, de parcă le-ar fi teamă să iasă la luptă în câmp deschis, față în față, ochi în ochi. Ca toate lucrurile din viață, și acesta are o explicație, după tragica moarte a primului lor șef, slăbise în salon spiritul de disciplină și simțul supunerii, marea greșală a orbului cu contabilitatea a fost să creadă că e de ajuns să pună mâna pe pistol ca să aibă puterea în buzunar, or, rezultatul a fost exact contrar, de câte ori trage, glonțul îl nimereste pe el, cu alte cuvinte, fiecare împușcătură este o fracțiune de autoritate pierdută, e de văzut ce-o să se întâmple când muniția se va termina de tot. Așa cum haina nu-1 face pe om, nici sceptrul nu-1 face pe rege, e un adevăr pe care se cuvine să nu-1 uităm. Și dacă sceptrul regal e acum în mâna orbului cu contabilitatea, trebuie spus că

regele, deși mort, deși îngropat chiar în salon, și prost, la numai trei palme sub podea, nu poate fi uitat, i se observă cel puțin după miros puternica prezență. Intre timp a răsărit luna. Prin ușa holului care dă spre curtea exterioară intră o luminozitate difuză care crește treptat, trupurile de pe jos, moarte două dintre ele, celelalte încă vii, capătă încet volum, desen, trăsături, personalitate, toată povara ororii fără nume, atunci soția medicului înțelese că n-avea nici un sens, dacă a avut vreodată, să meargă mai departe cu minciuna că e oarbă, evident, aici nimeni nu se mai poate salva, orbire e și asta, să trăiești într-o lume unde s-a terminat speranța. Putea deci să spună cine sunt morții, acesta e asistentul farmacist, acesta e cel care a spus că orbii vor trage în plin, amândoi au avut dreptate într-un anume fel, și nu e cazul să mă întrebați cum de știu cine sunt, răspunsul e simplu, Văd. Unii dintre cei prezenți aici o știau și tăcuseră, alții bănuiau și acum își vedeau bănuielile confirmate, neașteptată a fost indiferența celorlalți, și totuși, gândindu-ne mai bine, nu trebuie să ne mirăm, în alt moment revelația ar fi provocat o tulburare enormă, o emoție fără frâu, ce noroc pe tine, cum ai reușit să scapi de dezastrul universal, ce nume au picăturile pe care ți le pui în ochi, dă-mi adresa medicului tău, ajută-mă să ies din închisoarea asta, dar acum nu mai conta, în moarte, orbirea e la fel pentru toată lumea. Oricum nu mai puteau sta aici, fără nici o apărare, până și barele de la paturi rămăseseră în urmă, pumnii n-ar folosi la nimic. Conduși de soția medicului, au târât cadavrele pe platforma exterioară a scării și le-au lăsat acolo sub lună, sub albul lăptos al astrului, albi pe dinafară, negri în sfârșit pe dinăuntru. Să ne întoarcem în saloane, spuse bătrânul cu legătură neagră, vom vedea mai târziu ce se mai poate organiza. A spus-o, erau cuvinte nebunești de care nimeni n-a mai făcut caz. Nu s-au împărțit pe grupuri după proveniență, s-au întâlnit și s-au recunoscut pe drum, pornind unii spre aripa dreaptă, alții spre aripa stângă, au venit împreună până aici soția medicului și femeia care spusese Unde vei merge tu, voi merge și eu, dar nu asta era ideea pe care o avea acum în minte, dimpotrivă, dar n-a vrut să vorbească despre ea, jurămintele nu se îndeplinesc întotdeauna, uneori se întâmplă din slăbiciune, alteori din pricina unei forțe superioare pe care n-am contat.

A trecut o oră, luna a urcat pe cer, foamea și teama alungă somnul, nimeni nu doarme în saloane. Dar nu sunt singurele motive. Fie din cauza însuflețirii produse de recenta bătălie, deși dezastruos pierdută, ori dintr-o pricină nedefinită, ceva care plutește în aer, orbii sunt neliniștiți. Nimeni nu se încumetă să iasă pe coridoare, dar interiorul fiecărui salon e un stup populat doar de trântori, gângăni bânzătoare, după cum se știe, puțin înclinate spre ordine și metodă, nu s-a auzit să fi făcut ceva pentru a trăi ori să se fi gândit vreun pic la viitor, chiar dacă, în cazul orbilor, oameni bătuiți de soartă, ar fi nedrept să-i acuzăm c-ar fi profitori sau paraziți. Profitând de care firimitură, sugând ce băătură, trebuie să fim atenți la comparații, să nu le născocim ușuratec. Totuși, nu există regulă care să nu-și aibă excepția, și aceasta n-a lipsit, în persoana unei femei care, de cum a intrat în salon, al doilea pe dreapta, s-a apucat să scotocească prin bulendre până când a găsit un obiect mic pe care l-a strâns în mână, ca și cum voia să-l ascundă să nu

fie văzut de ceilalți, vechile obiceiuri sunt greu de uitat, chiar când vine o clipă când le credem complet pierdute. Aici, unde ar fi trebuit să fie unul pentru toți și toți pentru unul, am putut vedea cum cei puternici au smuls cu cruzime pâinea de la gura celor slabi, iar acum această femeie, aducându-și aminte că are o brichetă în geantă, dacă în învâlmășeală n-a pierdut-o, s-a dus nerăbdătoare s-o caute și cu grijă o ascunde, parcă ar fi o condiție a propriei supraviețuiri, nu-i trece prin minte că poate vreunul dintre tovarășii ei de nenoroc mai are pe undeva o ultimă țigară, dar n-o poate fuma pentru că îi lipsește flăcăruia necesară. Oricum n-ar mai avea timp s-o ceară. Femeia a ieșit fără să scoată o vorbă, nici la revedere, nici adio, merge pe coridorul pustiu, trece pe lângă ușa primului salon, nimeni dinăuntru n-a observat-o, traversează holul, coborând, luna a desenat și a colorat' un heleșteu de lapte pe dalele podelei, acum femeia a ajuns în cealaltă aripă, iar un coridor, destinația ei e în fund, în linie dreaptă, nu poate greși. În plus, aude niște voci chemând-o, expresie figurată, ce-i ajunge la urechi e tărăboiul nelegiuitorilor din ultimul salon, sărbătoresc victoria în bătălie mâncând bunătăți și bând pe alese, să ni se ierte exagerarea intenționată, să nu uităm că, în viață, totul e relativ, pur și simplu, mănâncă și bea din ce mai au și să trăiască tot ce-i vechi, ce le-ar place și celorlalți să-și bage botul, dar nu pot, între ei și mâncare e o baricadă de opt paturi și un pistol încărcat. Femeia stă în genunchi la intrarea în salon, chiar lângă paturi, trage încet păturile afară, apoi se ridică, face la fel cu cele de deasupra, la al treilea, la al patrulea pat, brațul nu-i mai ajunge, nu contează, fitilele sunt pregătite, acum doar să le aprindă, își mai amintește cum trebuie să regleze bricheta ca să producă o flăcără lungă, iat-o, un mic pumnal de lumină, vibrant ca vârful unui foarfece, începe cu patul de deasupra, flacăra linge cu sârg jegul de pe țesătură, în sfârșit, se aprinde, acum patul de la mijloc, acum patul de jos, femeia își simte mirosul propriului păr părilit, trebuie să aibă grijă, ea dă foc rugului, nu ea trebuie să moară, aude țipetele blestemaților dinăuntru, în acest moment se gândi, Dar dacă au apă, dacă reușesc să-1 stingă, disperată, se bage sub primul pat, plimbă bricheta de-a lungul saltelei, aici, dincolo, atunci, deodată, flăcările se multiplică, transformându-se într-o singură perdea arzătoare, un șuvoi de apă reuși să treacă prin ele, căzu peste femeie, dar degeaba, acum propriul ei trup alimentează văpaia. Cum e oare înăuntru, nimeni nu poate risca să intre, însă imaginația uneori ne poate ajuta, focul sare cu viteză din pat în pat, vrea să se întindă în toate culcușurile în același timp, și reușește, blestemații și-au irosit fără minte și fără folos puțina apă pe care o aveau, acum încearcă să ajungă la ferestre, dezechili-brându-se se cocoată pe paturile unde focul încă n-a ajuns, dar deodată focul e acolo, ei se rostogolesc, cad, focul e și acolo, căldura face geamurile să crape, se fac țândări, aerul proaspăt intră șuierând și întetește incendiul, ah, da, să nu uităm, țipetele de furie și spaimă, urletele de durere și agonie, le-am pomenit, remarcați, oricum, vor fi tot mai puține, femeia cu bricheta, de exemplu, tace de mult timp.

În clipa asta, ceilalți orbi aleargă deja îngroziți pe coridoarele pline de fum, Foc, foc, țipă, se poate observa pe viu cât de prost au fost gândite și

organizate aceste aglomerații umane, azil, spital și casă de nebuni, observați că fiecare pat, în parte, cu barele lui ascuțite de fier, poate să devină o capcană mortală, gândiți-vă la groaznicele consecințe ale faptului că n-au decât o ușă saloanele cu patruzeci de persoane, în afara celor care dorm pe jos, dacă focul ajunge acolo mai întâi și le astupă ieșirea, nu scapă nimeni. Din fericire, cum istoria umană a tot dovedit, adeseori un lucru rău aduce ceva bun, se vorbește mai puțin de lucrurile rele aduse de cele bune, așa sunt contradicțiile lumii noastre, unele merită mai multă considerație decât altele, în acest caz, lucrul bun a constat tocmai în faptul că saloanele n-au decât o ușă, din acest motiv focul care i-a ars pe blestemați a rămas la ei atâta timp, dacă dezordinea n-a devenit mai mare, poate că nu va trebui să deplângem pierderea altor vieți. Evident, mulți orbi sunt călcați în picioare, îmbrânciți, pocniți, este efectul panicii, un efect natural, putem spune, așa e natura animală, cea vegetală s-ar comporta la fel dacă n-ar fi toate acele rădăcini care o prind de pământ, și ce frumos ar fi să vedem copacii din crâng fugind de incendiu. De refugiul curții interioare au profitat orbii care au avut ideea să deschidă ferestrele de pe coridoare dând spre ea. Au sărit, s-au împiedicat, au căzut, plâng și țipă, dar deocamdată sunt la adăpost, să sperăm că focul, când va ruina acoperișul și va azvârli în aer un vulcan de flăcări și de tăciuni arzători, nu se va gândi să se întindă în coroanele copacilor, în cealaltă aripă, spaima e asemănătoare, orbului îi e destul să-i miroasă a fum și, pe dată, crede că focul e chiar lângă el, ceea ce s-ar putea să nu fie adevărat, curând coridorul s-a umplut de oameni, dacă nimeni nu va face ordine, va fi o tragedie, într-o clipă, cineva își aduse aminte că soția medicului are ochi care încă văd, unde e, întrebă, ea să ne spună ce se petrece, încotro s-o luăm, unde ești, sunt aici, doar acum am reușit să ies din salon, vina e a băiețelului strabic, nu știa nimeni unde a dispărut, acum e aici, îl țin bine de mână, ar trebui să-mi smulgeți brațul ca să-i dau drumul, cu cealaltă mână țin mâna soțului meu, apoi vine fata cu ochelari negri, apoi bătrânul cu legătură pe ochi, unde e unul e și celălalt, iar apoi primul orb, iar apoi soția lui, cu toții laolaltă, strânși ca solzii într-un con, pe care, sper, nici acest foc nu va reuși să-1 frângă. Între timp, câțiva orbi de aici au urmat exemplul celor din cealaltă aripă, au sărit în curtea interioară, nu pot să vadă că cea mai mare parte a clădirii din față e acum o văpaie, dar simt pe față și pe mâini răsuflarea arzătoare care vine dintr-acolo, deocamdată acoperișul mai rezistă, frunzele arborilor se zbârcesc încet. Atunci cineva strigă, Ce facem aici, de ce nu ieșim, răspunsul venit din mijlocul mării de capete n-a avut nevoie decât de trei cuvinte, Acolo sunt soldații, însă bătrânul cu legătură neagră spuse, Mai bine mor de un glonț decât în flăcări, părea glasul experienței, de aceea poate că nu el a vorbit, poate, prin gura lui, a vorbit femeia cu bricheta, care n-a avut norocul să fie atinsă de un ultim glonț tras de orbul cu contabilitatea. Atunci soția medicului spuse, Dați-mi voie să trec, voi vorbi eu cu soldații, nu pot să ne lase să murim așa, soldații au și ei sentimente. Grație speranței că soldații ar avea și ei sentimente, s-a putut deschide în înghesuială un canal strimt, pe unde soția medicului a avansat cu greutate, trăgându-i după ea pe ai săi. Fumul îi astupa vederea, curând va fi

la fel de oarbă ca ceilalți. Pe hol abia se putea pătrunde. Ușile care dădeau spre curte fuseseră sparte, orbii care se refugiaseră acolo își dăduseră repede seama că locul nu e sigur, voiau să iasă, împingeau, dar cei din partea cealaltă se opuneau, încercau să nu se urnească din loc, deocamdată era mai puternică spaima că vor ajunge înaintea soldaților, însă când forțele îi vor lăsa, când focul se va apropia, bătrânul cu legătură neagră are dreptate, mai bine să mori de un glonț. N-a fost nevoie să aștepte atât, soția medicului reuși în sfârșit să iasă pe platformă, era practic pe jumătate goală, cu amândouă mâinile ocupate nu se putuse apăra de cei care voiau să se alătore micului grup avan-sând, să prindă, cum s-ar spune, trenul din mers, soldații vor căsca ochii când li se va ivi în față cu sânii pe jumătate dezgoliți. Acum nu mai era luna cea care ilumina spațiul vast și gol care se întindea până la poartă, ci fulgerul violent al incendiului. Soția medicului strigă, Vă rugăm, pentru numele lui Dumnezeu, lăsați-ne să ieșim, nu trageți. Nimeni nu-i răspunse. Reflectorul rămase stins, nici o siluetă nu se mișca, încă temătoare, soția medicului coborî două trepte, Ce se întâmplă, întrebă soțul ei, ea nu răspunse, nu-i venea să creadă. Cobori celelalte trepte, se îndreptă spre poartă, trăgând după sine băiețelul strabic, soțul și compania, nu mai era nici un dubiu, soldații plecaseră, sau au fost duși orbi și ei, orbi cu toții până la urmă.

Atunci, pentru a simplifica, se întâmplă totul în același timp, soția medicului anunță cu glas tare că erau liberi, acoperișul de pe aripa stângă se prăbuși cu un bubuit îngrozitor, improșcând flăcări în toate direcțiile, orbii năvăliră în curte țipând, unii n-au reușit, au rămas înăuntru, striviți sub pereți, alții au fost călcați în picioare până au devenit o masă informă și sângerândă, focul care s-a întins deodată va preschimba totul în cenușă. Poarta e larg deschisă, nebunii ies.

I se spune unui orb, Ești liber, i se deschide poarta care îl despărțea de lume, Du-te, ești liber, îi spunem noi iar, dar el nu pleacă, a rămas încremenit în mijlocul străzii, el și ceilalți, sunt înspăimântați, nu știu unde să meargă, nu se poate compara viața dintr-un labirint rațional, cum este, prin definiție, o casă de nebuni, și aventura, fără o mână călăuzitoare nici zgardă de câine, în labirintul dezordonat al orașului, unde memoria nu ajută la nimic, căci nu e în stare să arate decât imaginea locurilor și nu drumurile până acolo. Postați în fața clădirii care acum arde de la un capăt la altul, orbii simt pe față valurile intense de căldură ale incendiului, le primesc ca pe ceva care într-un anume fel îi protejează, așa cum pereții fuseseră înainte, în același timp închisoare și siguranță. Stau împreună, înghesuiți unii într-alții, ca o turmă, niciunul nu vrea să fie oaia pierdută, pentru că știu dinainte că nici un păstor nu-i va căuta. Focul scade treptat, luna luminează din nou, orbii încep să se neliniștească, nu pot să rămână aici, Veșnic, spuse unul dintre ei. Cineva întrebă dacă era zi sau noapte, motivul incongruentei curiozități se află imediat, De unde știm că nu vin să ne aducă mâncarea, poate a fost o încurcătură, o întârziere, s-a întâmplat și altă dată, Dar soldații nu mai sunt aici, Asta nu înseamnă nimic, poate au plecat pentru că n-au mai fost necesari, Nu înțeleg, De exemplu, pentru că boala nu se mai ia, Sau pentru

că i s-a descoperit leacul, Ce bine ar fi, Ce facem, Eu stau aici până se face ziuă, Și cum o să știi tu că e zi, După soare, după căldura soarelui, Dacă cerul nu e înnorat, Vor trece atâtea ore că la un moment dat va fi zi. Frânți de oboseală, mulți orbi s-au așezat pe jos, alții, și mai slăbiți, s-au lăsat pur și simplu să cadă, răcoarea nopții îi va face probabil să-și revină, dar e sigur că, în ceasul când se va ridica tabăra, nu se vor ridica și toți năpăstuiții, au rezistat până acum, sunt ca alergătorul de maraton care s-a prăbușit cu trei metri înainte de țintă, de fapt, e limpede că toate viețile se termină înainte de vreme. S-au așezat de asemenea, ori s-au întins pe jos, orbii care încă așteaptă ca soldații, sau alții în locul lor, crucea roșie e o ipoteză, să le aducă mâncarea și celelalte lucruri necesare vieții, dezamăgirea, pentru aceștia, va veni puțin mai târziu, e singura deosebire. Iar dacă cineva a crezut că s-a descoperit un leac pentru orbirea noastră, nu pare totuși mai mulțumit.

Din alte motive s-a gândit soția medicului, și le-a spus-o tovarășilor ei, c-ar fi bine să aștepte să se termine noaptea, Urgența acum e să găsim de mâncare, dar pe întineric nu va fi ușor, Ai vreo idee unde suntem, întrebă soțul, Mai mult sau mai puțin, Departe de casă, Destul. Ceilalți au dorit și ei să afle la ce distanță se aflau casele lor, și-au spus adresele, iar soția medicului le-a explicat cu aproximație, băiețelul strabic n-a reușit să-și aducă aminte, nu e de mirare, de o bună bucată de vreme nu mai strigă după mama. Dacă vor merge din casă în casă, de la cea mai apropiată la cea mai depărtată, prima va fi a fetei cu ochelari negri, a doua a bătrânului cu legătură neagră, apoi a soției medicului, și, în sfârșit, a primului orb. Vor urma fără îndoială acest itinerar pentru că tânăra cu ochelari negri a cerut să fie condusă acasă, când se va putea, Nu știu ce se întâmplă cu părinții mei, a spus, această sinceră preocupare arată cât de nefondate sunt, de fapt, prejudecățile celor care neagă posibilitatea existenței sentimentelor puternice, incluzându-1 pe cel filial în cazurile, din păcate numeroase, de comportamente anormale, în special în planul moralității publice. Noaptea s-a răcorit, incendiul nu mai are mare lucru de ars, căldura care se desprinde încă din rug nu e suficientă ca să-i încălzească pe orbii înfrigurați, aflați mai departe de intrare, cum e cazul soției medicului și al grupului ei. Stau așezați alături, foarte apropiați, cele trei femei și băiatul la mijloc, cei trei bărbați împrejur, dacă i-ar vedea cineva, ar spune că așa s-au născut, par un singur trup, cu o singură răsuflare și o singură foame. Unul câte unul au adormit, un somn ușor din care au fost treziți de câteva ori pentru că unii orbi, ieșind din toropeală, se sculau în picioare și se poticneau, somnambuli, de acest accident uman, unul a rămas, putea să doarmă aici la fel ca oriunde. Când s-a ivit ziua, mai urcau din ruine doar câteva coloane subțiri de fum, dar n-au durat mult, în curând a început să plouă, o ploaie mărunță, o simplă pulbere, desigur, dar persistentă, la început abia dacă atingea pământul încins, se transforma imediat în aburi, dar, continuând, se știe, apă moale pe jăratic, cade atât încât îl stinge, rima s-o pună altcineva. Unii dintre orbii de aici au oarbă nu numai vederea, ci și mintea, altfel nu se poate explica raționamentul încâlcit prin care au ajuns la concluzia că jinduita mâncare, dacă plouă, nu vine. N-au putut fi lămuriti că premisa era greșită și că greșită

trebuia să fie deci și concluzia, n-a fost de nici un folos să li se spună că nu venise încă ora micului dejun, disperați s-au aruncat pe pământ plângând, Nu vine, plouă, nu vine, repetau, dacă ruinele ar avea niște condiții minime de locuit, pe dată ar redeveni casa de nebuni dinainte. Orbul care rămăsese peste noapte după ce s-a împiedicat n-a mai putut să se scoale, încovrigat, parcă ar fi vrut să protejeze ultimul strop de căldură din pânțele, nu se mișcă, în ciuda ploii care devenise mai deasă. E mort, spuse soția medicului, iar noi mai bine să plecăm de aici cât mai avem putere. S-au ridicat cu greu, clătînându-se, amețiți, încleștându-se unii de ceilalți, apoi se ordonară într-un șir, în frunte cea care are ochi de văzut, imediat cei care, neavând ochi, nu văd, fata cu ochelari negri, bătrânul cu legătură neagră, băiețelul strabic, soția primului orb, soțul ei, medicul merge la coadă. Drumul pe care au luat-o duce în centrul orașului, dar nu asta intenționează soția medicului, ea vrea să găsească rapid un loc unde să-i poată lăsa la adăpost pe cei care o urmează și să plece singură să caute de mâncare. Străzile sunt pustii, e încă devreme, ori din pricina ploii, care cade tot mai puternică. Sunt gunoaie pretutindeni, unele magazine au ușile deschise, însă majoritatea sunt închise, înăuntru nu pare să fie lume, nici lumină. Soția medicului se gândi că ar fi o idee bună să-și lase tovarășii într-unul dintre magazine, memorând cu grijă numele străzii, numărul ușii, să nu cumva să-i piardă la întoarcere. Se opri, îi spuse fetei cu ochelari negri, Așteptați-mă aici, nu vă mișcați, se duse să privească prin ușa de sticlă a unei farmacii, i se păru că vede siluete culcate, bătu în geam, o umbră se mișcă, bătu din nou, alte siluete începură să se miște încet, cineva se ridică, întorcându-și fața în direcția de unde venea zgomotul, Sunt orbi cu toții, se gândi soția medicului, dar nu pricepu de ce erau aici, poate era familia farmacistului, dar, în acest caz, de ce nu stăteau acasă, mai confortabil decât pe dușumeaua tare, poate păzeau magazinul, de cine, și, fiind mărfurile ceea ce sunt, pot salva, dar și ucide. Se îndepărtă, puțin mai încolo privi în interiorul altui magazin, văzu alți oameni întinși pe jos, femei, bărbați, copii, câțiva păreau că se pregătesc să iasă, unul veni la ușă, întinse brațul afară și spuse, Plouă, Tare, a fost întrebarea dinăuntru, Da, trebuie să așteptăm să vedem dacă se mai potolește, bărbatul, era un bărbat, stătea la doi pași de soția medicului, nu-i simțise prezența, de aceea a tresărit auzind, Bună ziua, se pierduse obiceiul de a da bună ziua, nu numai pentru că zilele orbilor, de fapt, nu sunt niciodată bune, ci și pentru că nimeni nu mai poate fi complet sigur că zilele nu sunt seri sau nopți, și, dacă acum, într-o aparentă contradicție cu ce-am spus adineauri, acești oameni se trezesc mai mult sau mai puțin o dată cu dimineața, asta se întâmplă pentru că unii au orbit doar de puține zile și încă nu și-au pierdut complet simțul succesiunii zilelor și a nopților, a somnului și a veghii. Bărbatul spuse, Plouă, apoi, Cine ești dumneata, Nu sunt de aici, Cauți mâncare, Da, n-am mâncat de patru zile, Și cum știi că sunt patru zile, Presupun, Ești singură, Sunt cu soțul meu și cu câțiva prieteni, Câți sunteți, în total, șapte, Dacă vă gândiți să stați cu noi, nici o șansă, suntem mulți, Suntem doar în trecere, De unde veniți, Am fost internați de când a început orbirea, Ah, da, carantina, n-a folosit la nimic, De ce spui asta, V-au lăsat să plecați, A fost un incendiu și atunci ne-am dat

seama că soldații care ne păzeau au dispărut, Și ați plecat, Da, Soldații voștri trebuie să fi fost ultimii care au orbit, toată lumea e oarbă, Toată lumea, tot orașul, toată țara, Dacă mai vede cineva, nu spune, își ține gura, De ce nu stați acasă la voi, Pentru că nu știm unde este, Nu știți, Dar dumneata, știi unde ți-e casa, Eu, soția medicului era pe punctul de a răspunde că tocmai se îndrepta într-acolo împreună cu soțul și cu ceilalți, aveau nevoie doar să mănânce ceva ca să-și refacă forțele, dar, în aceeași clipă, văzu clar toată situația, acum, vreun orb care a ieșit din casă, numai printr-o minune ar mai reuși s-o găsească, nu era ca pe vremuri, când orbii puteau oricând să se bazeze pe ajutorul vreunui trecător, fie pentru a traversa o stradă, fie pentru a regăsi drumul cel bun în cazul că se abătuseră fără să-și dea seama de la ruta obișnuită, Știu doar că e departe, roști, Dar nu ești în stare să ajungi acolo, Nu, Vezi, asta mi se întâmplă și mie, asta li se întâmplă tuturor, voi, care ați fost în carantină, aveți multe de învățat, nu știți ce ușor rămâi fără casă, Nu înțeleg, Cei care merg în grup, ca noi, ca aproape toată lumea, când trebuie să căutăm de mâncare suntem nevoiți să mergem împreună, e singurul mod de a nu ne pierde unii de alții, și, mergând cu toții, cum nimeni nu rărnâne de pază, e aproape sigur, presupunând că reușim să regăsim casa, că e deja ocupată de un alt grup care nici el n-a mai reușit să-și regăsească propria casă, ca într-o moară care se învârte, la început au fost ceva lupte, dar am înțeles fără întârziere că noi, orbii, n-avem nimic ce-am putea numi al nostru, cum s-ar spune, cu excepția lucrurilor pe care le ducem cu noi, Soluția ar fi să rămâneți într-un magazin de mâncare, cât ar dura, cel puțin n-ar mai trebui să ieșiți, Cine ar face așa ceva n-ar mai avea nici un minut de liniște, și ar fi lucrul cel mai puțin grav care l-ar aștepta, spun asta pentru că am auzit de cazul unora care au încercat, s-au închis, au zăvorit ușile, dar n-au reușit să ascundă mirosul de mâncare, flămânzii s-au adunat afară, și cum cei dinăuntru n-au deschis, au dat foc magazinului, a fost învățătură de minte, eu n-am văzut, mi s-a povestit, în orice caz a fost învățătură de minte, din câte știu, nimeni n-a mai îndrăznit, Și lumea trăiește în case, în apartamente, Ba da, dar tot aia, prin casa mea trebuie să fi trecut o sumedenie de oameni, nu știu dacă o vom mai găsi vreodată, și, în această situație, e mult mai practic să dormi în magazine, la parter, sau în magazii, nu mai trebuie să urcăm și să coborâm scările, S-a oprit ploaia, spuse soția medicului, S-a oprit ploaia, le repetă bărbatul celor dinăuntru. Auzind aceste cuvinte, s-au ridicat cei care stăteau încă întinși pe jos, și-au adunat lucrurile, rucsacuri, valjoare, saci de pânză și de plastic, de parcă ar fi plecat în expediție, și era adevărat, mergeau la vânătoare de hrană, unul după altul au ieșit din magazin, soția medicului observă că erau bine înfodoliți, deși culorile hainelor nu se potriveau una cu alta, pantalonii ori erau atât de scurți încât lăsau gleznela la vedere, ori atât de lungi încât aveau tivul îndoit, însă de frig nu aveau a se teme, unii bărbați aveau gabardină sau pardesiu, două femei purtau haine lungi de blană, umbrelele nu se zăreau, poate pentru că sunt incomode, cu spițele amenințând mereu ochii. Grupul, vreo cincisprezece persoane, se îndepărtă. De-a lungul străzii se iveau alte grupuri, și oameni izolați, rezemați de ziduri, se vedeau bărbați scăpând de exigența matinală a

vezicii, femeile preferau protecția automobilelor abandonate, înmuiate de ploaie, excrementele, ici și colo, se întindeau pe trotuar.

Soția medicului se întoarse lângă ai săi, care instinctiv se adăpostiseră sub copertina unei patiserii de unde ieșea un miros de frișca acrită și alte putrefacții, Să mergem, rosti, am găsit un adăpost, și i-a condus în magazinul de unde ieșisea ceilalți. Mobilierul magazinului era intact, marfa nu era de mâncat sau îmbrăcat, se vedeau frigidere, mașini de spălat, de rufe și de vase, cuptoare obișnuite și cu microunde, blendere, storcătoare, aspiratoare, mixere, o mie și una de invenții domestice menite să facă viața mai ușoară. Atmosfera era plină de mirosuri grele, făcând absurdă invariabila culoare albă a obiectelor. Odihniți-vă, spuse soția medicului, eu merg după mâncare, nu știu unde o voi găsi, aproape, departe, n-am idee, așteptați răbdători, afară sunt grupuri, dacă vrea cineva să intre, spuneți-i că locul e ocupat, va fi destul ca să plece, ăsta e obiceiul, Merg cu tine, spuse bărbatul, Nu, mai bine merg singură, trebuie să aflăm cum se trăiește acum, din câte am auzit, toată lumea e oarbă, Atunci, spuse bătrânul cu legătură neagră, e ca și cum am fi tot în spitalul de nebuni, Nu există comparație, ne putem mișca în voie, mâncarea se va rezolva, nu vom muri de foame, trebuie să fac rost și de haine, am rămas în zdrențe, ea avea cea mai mare nevoie, aproape goală de la brâu în sus. Își sărută bărbatul, simți în clipa aceea ca o durere în inimă, Te rog, orice s-ar întâmpla, chiar dacă vrea cineva să intre, nu plecați de aici, și dacă veți fi dați afară, deși nu cred să se întâmple, dar să prevedem orice ipoteză, rămâneți lângă ușă, împreună, până mă întorc eu. Îi privi cu ochii plini de lacrimi, uită-te la ei, depindeau de ea așa cum depind copiii mici de mamă, Dacă eu îi las baltă, se gândi, nu-i trecu prin minte că toți afară erau orbi și trăiau, ar trebui să orbească și ea, ca să înțeleagă că te obișnuiești cu orice, mai ales dacă nu mai ești om, și chiar dacă n-ai ajuns așa departe, iată-1 pe băiețelul strabic, de pildă, care nici nu-și mai strigă mama. Leși pe stradă, privi și memora numărul ușii, numele magazinului, acum trebuia să vadă cum se numește strada, la colț, nu știa până unde o va duce căutarea mâncării, și ce fel de mâncare, putea s-o aștepte la trei uși distanță sau la trei sute, n-avea voie să se rătăcească, nu va putea întreba pe nimeni care e drumul, cei care pe vremuri vedeau acum erau orbi, iar ea, care putea să vadă, n-ar ști unde se află. Soarele se ivise printre nori, strălucea în bălțile dintre gunoarie, se vedea mai bine iarba crescând printre pietrele caldarâmului. Erau mai mulți oameni. Cum se orientează, se întrebă soția medicului. Nu se orientau, mergeau paralel cu clădirile, cu brațele întinse în față, se loveau tot timpul unii de alții ca furnicile pe potecă, dar nu se azeau proteste, nici nu era nevoie să vorbească, una dintre familii se desprindea de perete, înainta de-a lungul celei care venea din sens opus, și astfel se deplasau și își continuau drumul până la viitoarea întâlnire. Din când în când se opreau și adulmecau la intrarea în magazine, încercând să simtă dacă venea vreun miros de alimente, oricare ar fi fost, apoi mergeau mai departe, coteau după câte un colț, dispăreau din fața privirilor, curând apărea de acolo un alt grup, nu aveau aerul de a fi găsit ce căutau. Soția medicului se putea mișca mai rapid, nu-și pierdea timpul intrând în magazine să vadă dacă

aveau produse comestibile, însă își dădu seama repede că nu va fi ușor să găsească suficiente provizii, puținele băcănii pe care le-a întâlnit în drum păreau devorate pe dinăuntru, erau ca niște coji goale.

Se îndepărtase mult de locul unde își lăsase soțul și companionii, traversând iar și iar străzi, bulevarde, piețe, când se pomeni în fața unui supermarket. Înăuntru, aspectul era același, rafturi goale, teighele dărâmate, printre ele colcăiau orbii, cei mai mulți în patru labe, măturând cu palma podeaua imundă, așteptând să găsească ceva bun de folosit, o cutie de conserve care a rezistat la loviturile care au încercat s-o deschidă, un pachet de orice, un cartof, chiar zdrobit, o bucată de pâine, chiar tare ca piatra. Soția medicului se gândi, Ar trebui totuși să fie ceva, e enorm. Un orb se ridică de pe jos văitându-se, un ciob de sticlă i se înfipsese în genunchi, sângele îi curgea pe picior. Orbii din grup îl înconjurară, Ce s-a întâmplat, ce s-a întâmplat, și el le spuse, O bucată de sticlă, în genunchi, Care, Stângul, una dintre oarbe se lăsă pe vine, Atenție, să nu fie pe aici și alte cioburi, băjbâi, pipăi, ca să deosebească un picior de altul, Am găsit, spuse, încă stă drept, unul dintre orbi începu să râdă, Păi, dacă stă drept, profită, râseră și ceilalți, fără deosebire între bărbați și femei. Apropiindu-și degetul mare și cel arătător ca pe un clește, e un gest natural care nu trebuie învățat, oarba extrase ciobul, apoi legă genunchiul cu o cârpă pe care o scoase din sacoșa pe care o ținea pe umăr, în sfârșit, contribui cu propria ei glumă la buna dispoziție generală, Nu mai e nimic de făcut, nu mai e drept, toți au râs, iar rănitul replică, Când o să ai nevoie, putem încerca să vedem ce altceva se îndreaptă, sigur nu sunt în acest grup soți și soții, o dată ce nimeni nu pare scandalizat, or fi cu toții oameni cu obiceiuri libere și uniuni fără complexe, dacă nu cumva tocmai cei doi sunt soț și soție, de unde încrederea, însă, de fapt, nu par, n-ar vorbi în public în asemenea termeni. Soția medicului privi de jur împrejur, ce mai era încă utilizabil era disputat cu lovituri care aproape întotdeauna se pierdeau în aer și cu îmbrânceli care nu alegeau între prieteni și adversari, uneori obiectul încăierării le scăpa din mâini și ajungea pe podea, așteptând să se împiedice cineva de el, Aici n-o nimeresc, se gândi, folosind un cuvânt care nu făcea parte din vocabularul ei, demonstrându-se încă o dată că forța și natura circumstanțelor au o mare influență asupra lexicului, să ne gândim la militarul care a zis rahat când a fost somat să se predea, absolvind astfel de delictul de proastă educație izbucniri viitoare în situații mai puțin periculoase. Aici n-o nimeresc, se gândi din nou, se pregătea să iasă, când un alt gând, providențial, îi trecu prin minte, într-un loc ca ăsta trebuie să existe o magazie, nu zic o magazie mare, asta o fi altundeva, probabil departe, ci o rezervă cu anumite produse mai cerute, însuflețită de idee, porni în căutarea ușii închise care ar fi putut s-o ducă în peștera comorii, toate erau însă deschise, înăuntru aceeași devastare, aceiași orbii scormonind prin aceleași gunoaie, în sfârșit, pe un coridor întunecat, unde lumina zilei de-abia se strecura, văzu ceea ce părea un ascensor de marfa. Ușile metalice erau închise, și alături era o altă ușă, netedă, glisantă, Pivnița, își spuse, orbii care au ajuns până aici au găsit drumul barat, și-au dat probabil seama că e un ascensor, dar nu s-a gândit nimeni că ar fi normal

să existe și o scară, pentru momentele când cade energia electrică, ca acum. Împinse ușa glisantă și primi aproape simultan două impresii puternice, mai întâi, întunericul profund prin care trebuia să coboare ca să ajungă în pivniță, și, imediat, mirosul inconfundabil al produselor alimentare, chiar când sunt închise în recipiente pe care le numim ermetice, dintotdeauna, foamea a avut un simț al mirosului foarte ascuțit, din cele care traversează orice barieră, ca al câinilor. Făcu imediat cale întoarsă, ca să adune din gunoaie pungile de plastic de care avea nevoie ca să transporte mâncarea, în timp ce se întreba, Fără lumină, cum am să știu ce iau, ridică din umeri, această preocupare era prostească, problema ei, având în vedere starea de debilitate în care ajunsese, era acum dacă avea destulă putere să care pungile încărcate, să repete tot drumul pe care venise, atunci îi veni în minte o idee oribilă, dacă nu reușește să se întoarcă acolo unde o aștepta bărbatul ei, știa numele străzii, nu-1 uitase, dar făcuse atâtea ocoluri, disperarea o paraliza, apoi, încet, ca și cum creierul imobil s-ar fi pus în sfârșit în mișcare, se văzu pe sine însăși aplecată peste o hartă a orașului, căutând cu vârful degetului itinerarul mai scurt, ca și cum ar fi avut două perechi de ochi, unii care o priveau văzând harta, ceilalți care vedeau harta și drumul. Coridorul era în continuare pustiu, ce noroc, din cauza nervozității, uitase să închidă ușa. O închise în urma ei, găsindu-se acum cufundată într-un întuneric total, la fel de oarbă ca și orbii care erau afară, diferența stătea numai în culoare, dacă, într-adevăr, albul și negrul sunt culori. Lipindu-se de perete, începu să coboare scara, dacă locul acesta n-ar fi secretul care este, iar cineva ar veni urcând din adâncuri, ar trebui să procedeze cum văzuse pe stradă, să înainteze prelingându-se pe lângă imprecisa substanță a celui alt, temându-se poate pentru un moment că peretele nu va continua, îmi pierd mințile, se gândi, și ar fi avut de ce, coborând acum într-o groapă tenebroasă, fără lumină și fără speranța s-o vadă, până unde, depozitele subterane de obicei nu sunt înalte, primul rând de trepte, Acum știu ce înseamnă să fii orb, al doilea rând de trepte, O să țip, o să țip, al treilea rând de trepte, bezna e ca o pastă groasă care i s-a lipit de față, ochii i s-au transformat în bulgări de smoală, Ce este în fața mea, și, imediat, un alt gând și mai înspăimântător, Dar cum voi găsi la întoarcere scara, se dezechilibra brusc și se văzu obligată să se aplece, ca să nu se prăbușească, pierzându-și aproape cunoștința bâigui, E curat, se referea la podea, i se părea admirabil, o podea curată, încetul cu încetul începu să-și revină, simțea niște dureri surde în stomac, nu erau o noutate, dar, în acest moment, în trupul ei parcă nu exista nici un alt organ viu, poate că sunt acolo, dar nu vor să se manifeste, inima, da, inima, răsuna ca o tobă imensă, fără încetare bătând orbește în întuneric, încă de la începutul primei bezne, pântecul unde a fost creată, până la ultima, acolo unde se va opri. Ținea încă în mână pungile de plastic, nu le dăduse drumul, acum nu trebuia decât să le umple, calm, un depozit nu e un loc pentru fantome și dragoni, aici nu e decât întuneric, iar întunericul nu mușcă și nu insultă, iar scara o voi găsi, chiar dacă am să fac înconjurul complet al acestei fundături. Hotărâtă, vru să se ridice, dar își aminti că era la fel de oarbă ca orbii, mai bine să procedeze ca ei, să înainteze târâș până când o să dea peste ceva, rafturi

încărcate de mân-care, orice ar fi, doar să poată fi mâncat așa cum e, fără a fi fiert sau pregătit altminteri în bucătărie, nu e vremea de fantezii.

Spaima reveni, insidioasă, de îndată ce înainta câțiva metri, poate că se înșală, chiar înaintea ei, poate, invizibil, un dragon o așteaptă cu botul larg căscat. Sau vreo fantomă cu mâna întinsă, s-o ducă în lumea cumplită a morților, care niciodată nu sfârșesc să moară, pentru că întotdeauna vine cineva să-i învie. Apoi, prozaic, cu o infinită, resemnată tristețe, se gândi că locul unde ajunsese nu era un depozit de mâncare, ci un garaj, i se păru chiar că simte miros de benzină, așa se păcălește spiritul când se lasă pradă monștrilor pe care el însuși i-a creat, în clipa aceea, mâna ei atinse ceva, nu erau degete vâscoase de fantomă, nu era limba fierbinte și gâtlejul dragonului, atinse un metal rece, o suprafață verticală, netedă, și ghici, fără să știe că așa se numea, că era vorba de piciorul unei armături de etajeră. Bănuia că trebuie să fie și alte etajere asemenea acesteia, paralele, cum era obiceiul, acum trebuia să descopere unde se aflau produsele alimentare, nu aici, mirosul nu înșală, e detergent. Fără să se mai gândească la greutatea de a găsi scara, începu să parcurgă rafturile, pipăind, mirosind, agitând. Erau ambalaje de carton, recipiente de sticlă și de plastic, borcane mici, medii și mari, cutii probabil de conserve, diverse containere, flacoane, punguțe, tuburi. Umplu la întâmplare două pungi, O fi totul mâncare, se întreba, neliniștită. Trecu la alte etajere, și la cea de-a doua neprevăzutul se întâmplă, mâna oarbă, care nu putea să vadă unde merge, atinse și răsturnă niște cutiuțe. Inima soției medicului aproape se opri, auzind zgomotul cutiilor izbindu-se de pământ, Sunt chibrituri, se gândi. Tremurând de emoție, se aplecă, își plimbă mâinile pe podea și găsi, e un miros care nu poate fi confundat cu nici un altul, zgomotul bețișoarelor când agităm cutia, capacul când alunecă, asprimea hârtiei impregnate, pe care e fosforul, frecarea capului scobitorii, în sfârșit, deflagrația flăcăruii, spațiul dimprejur, o difuză sferă luminoasă ca un astru în ceață, Doamne, lumina există și eu am ochi s-o văd, lăudată fie lumina. De acum înainte, culesul va fi simplu. A început cu cutiile de chibrituri, și a umplut aproape o pungă, Nu e nevoie să le iau pe toate, îi spunea vocea bunului simț, însă ea nu-i dădu atenție, apoi flăcările tremurătoare ale chibriturilor au început să-i arate rafturile, încolo, încoace, curând pungile s-au umplut, prima a trebuit golită pentru că nu conținea nimic bun, celelalte duceau destulă bogăție ca să cumpere tot orașul, nu e de mirare diferența de valori, să ne amintim că a fost odată un rege care a vrut să-și dea regatul pe un cal, ce n-ar da el dacă ar muri de foame și i-am arăta aceste pungi de plastic. Scara e aici, drumul e drept. Mai întâi, totuși, soția medicului se așeză pe jos, deschise o pungă cu cârnați, alta cu felii de pâine neagră, o sticlă de apă, și, fără remușcări, se apucă să mănânce. Dacă n-ar mânca acum, n-ar avea putere să poarte povara acolo unde e necesară, ea este cea care hrănește. Când termină, își puse pungile pe braț, trei de fiecare parte, și, cu mâinile ridicate, aprinse chibrituri până ajunse la scară, apoi urcă cu greutate, mâncarea n-a trecut încă de stomac, are nevoie de timp să ajungă la mușchi și la nervi, în acest caz, ce-a rezistat mai bine e capul. Ușa glisantă alunecă fără zgomot, Dacă e cineva pe coridor, se întrebasesoția

medicului, ce mă fac. Ar putea, ajungând la ieșire, să se întoarcă spre interior și să strige, E mâncare în fundul coridorului, o scară care duce la magazia din pivniță, profitați, am lăsat ușa deschisă. Ar fi putut s-o facă, dar n-a făcut-o. Aju-tându-se cu umărul, închise ușa, își spunea că era mai bine să tacă, să ne închipuim ce s-ar întâmplă, orbii alergând ca nebunii, ar fi ca la casa de nebuni când a izbucnit incendiul, s-ar rostogoli pe scări, călcați și zdrobiți de cei care le calcă pe urme, și ei ar cădea, nu e totuna să pui piciorul pe o treaptă tare sau pe un trup alunecos. Și când mâncarea se va termina, mă voi putea întoarce să mă iau, se gândi. Luă pungile în mână, respiră adânc și avansa pe coridor. N-o vor vedea, dar mirosul, Cârnatul, ce proastă am fost, va fi ca o urmă vie. Strânse din dinți, își încleșta mâinile pe pungi, Trebuie s-o iau la fugă, își spuse, își aminti de orbul rănit la picior de un ciob, Dacă mi se întâmplă același lucru, dacă nu observ și calc pe un ciob, poate am uitat că această femeie e desculță, n-a avut încă timp să meargă la magazinele de pantofi, cum fac orbii din oraș, care, deși nevăzători nefericiți, își pot alege încălțăminte pe pipăite. Trebuia să alerge și porni. La început încercă să se strecoare printre grupurile de orbi, străduindu-se să nu-i atingă, dar asta o obliga să meargă mai încet, să se oprească să-și aleagă drumul, îndeajuns ca să se desprindă din ea o aură de miros, nu sunt aureole numai cele parfumate și eterice, curând un orb țipă, Cine mănâncă aici cârnați, cuvintele nici nu erau bine rostite că soția medicului renunță la toate precauțiile și se lansă într-o cursă nebună, împin-gând, răsturnând, lovind, un scapă cine poate care ar merita o critică severă, nu așa te porți cu orbii, sunt și așa destul de amărâți.

Ploua torențial când ajunse pe stradă. Mai bine așa, se gândi, gâfâind, cu picioarele tremurând, se va simți mai puțin mirosul. Cineva smulsese ultima zdreanță care de-abia o acoperea de la brâu în sus, acum mergea cu pieptul descoperit, pe el, lustral, cuvânt ales, curgea apa cerului, ea nu era libertatea mânănd poporul, pungile, din fericire pline, atârână prea greu, ca să le poți duce înălțate ca pe un steag. Sunt și inconveniente, pentru că excitantele arome călătoresc la nivelul nasului câinilor, cum ar fi putut lipsi, acum fără stăpâni care să-i îngrijească și să-i alimenteze, s-a strâns aproape o haită pe urmele soției medicului, să sperăm că niciunul dintre animale nu se va gândi să-și vâre dinții în plastic ca să-i testeze rezistența. Pe o ploaie ca asta, puțin lipsește să devină potop, ar fi de așteptat ca oamenii să stea la adăpost, așteptând să se potolească vremea. Totuși, nu e așa, peste tot se văd orbi cu gura deschisă întoarsă spre văzduh, astâmpărându-și setea, depozitând apă în toate colțurile trupului, alți orbi, mai prevăzători și mai înțelepți, țin în mână căldări, oale și cratițe, le ridică spre cerul generos, e adevărat că Dumnezeu dă norul în funcție de sete. Soției medicului nu-i trecuse prin cap posibilitatea că, din robinetele caselor, s-ar putea să nu curgă nici o picătură din prețiosul lichid, e defectul civilizației, ne obișnuim cu confortul apei din țevi, adusă la domiciliu, și uităm că pentru așa ceva trebuie să existe oameni care să deschidă și să închidă valvele de distribuție, stațiile care au nevoie de energie electrică, computerele care reglează -debitele și administrarea rezervelor, dar pentru toate lipsesc ochii. Lipsesc și pentru a

vedea acest tablou, o femeie încărcată cu pungi de plastic, pășind pe o stradă inundată, printre gunoaie putrede și excremente de om și de animale, printre automobile și camioane abandonate în plină cale publică, unele cu roțile înconjurate de iarbă, și orbii, orbii cu gura căscată, deschizându-și ochii spre cerul alb, pare de necrezut că poate ploua dintr-un asemenea cer. Soția medicului citește tăblițele cu numele străzilor, își amintește de unele, de altele nu, și vine un moment când înțelege că s-a dezorientat, rătăcindu-se. Nu încapă îndoială, s-a rătăcit. Ocoli un colț, apoi altul, nu mai recunoaște nici străzile, nici numele lor, atunci, disperată, se lasă să cadă pe pământul infect, îmbibat de noroi negru, și, golită de forțe, de toate forțele, izbucni în plâns. Căinii o înconjură, adulmecară pungile, dar fără convingere, ca și cum ar fi trecut ceasul mesei, unul îi linge fața, poate că din copilărie s-a obișnuit să șteargă lacrimile. Femeia îi atinge capul, îi trece mâna pe spinarea muiată și își plânge restul de lacrimi ținându-1 în brațe. Când, în sfârșit, și-a ridicat ochii, de o mie de ori fie binecuvântat zeul intersecțiilor, a văzut că avea în față o hartă mare, din cele pe care departamentele municipale de turism le răspândesc prin centrul orașelor, mai ales pentru folosul și liniștea vizitatorilor, care doresc nu numai să poată spune unde au fost, dar au nevoie să știe și unde sunt. Acum, fiind toată lumea oarbă, pare ușor să consideri rău folosiți banii cheltuiți, totuși trebuie să ai răbdare, să lași timpul să lucreze, trebuia să fi învățat, o dată pentru totdeauna, că destinul urmează multe meandre până ajunge undeva, numai el știe cât de greu i-o fi fost să aducă aici această hartă, ca să-i arate unei femei unde se află. Nu era atât de departe cât crezuse, se abătuse însă în altă direcție, acum trebuie s-o iei pe strada asta până în piață, numeri două străzi la stânga, apoi cotești pe prima la dreapta, asta e strada pe care o cauți, numărul nu l-ai uitat. Căinii au rămas în urmă, ceva le-a distras atenția pe drum, sau sunt foarte obișnuiți cu cartierul și nu vor să-1 lase, doar câinele care îi sorbise lacrimile a însoțit-o pe cea care le-a plâns, întâlnirea între femeie și hartă, atât de bine pregătită de destin, includea probabil și un câine. Oricum, au intrat împreună în magazin, câinele lacrimilor nu s-a mirat văzând oameni întinși pe jos, nemișcați de parcă ar fi murit, se obișnuise, uneori îl lăsa să doarmă între ei, și când venea timpul să se scoale, erau aproape întotdeauna vii. Treziți-vă, dacă dormiți, aduc mâncare, a spus soția medicului, mai întâi însă a închis ușa, să n-o audă cineva care trecea pe stradă. Băiețelul strabic a fost primul care a ridicat capul, n-a putut face mai mult, slăbiciunea nu-1 lasă, ceilalți au mai întârziat, visau că sunt pietre, și nimeni nu ignoră cât de adânc le e somnul, o simplă plimbare pe câmp o demonstrează, acolo dorm, pe jumătate îngropate, așteptând nu se știe ce trezire. Are, totuși, cuvântul mâncare puteri magice, mai ales când foamea presează, până și câinele lacrimilor, care nu cunoaște limbajul, începu să dea din coadă, mișcarea instinctivă îl făcu să-și aducă aminte că încă nu-și îndeplinise una din obligațiile câinilor uzi, se scutură cu violență, stropind totul de jur împrejur, pentru ei e simplu, își poartă blana ca pe o haină. Apă binecuvântată din cea mai efecace, coborând direct din cer, picăturile ajutară pietrele să se transforme în persoane, în timp ce soția medicului participa la metamorfoză,

deschizând una după alta pungile de plastic. Nu toate miroseau a ce conțineau, dar aroma unui colț de pâine tare era deja, vorbind elevat, însăși esența vieții. Toți s-au trezit în sfârșit, le tremură mâinile, chipurile sunt nerăbdătoare, atunci medicul, așa cum i se întâmplase înainte câinelui lacrimilor, își amintește cine este, Aveți grijă, nu e bine să mâncăm mult, poate să ne facă rău, Foamea ne face rău, spuse primul orb, Fii atent la ce spune domnul doctor, îl muștră nevasta, și bărbatul tăcu, gândindu-se cu o umbră de ranchiună, El nu se pricepe nici măcar la ochi, nedrepte cuvinte, dacă vom ține seama că medicul nu e mai puțin orb decât ceilalți, ca dovadă nici nu și-a dat seama că nevasta lui era goală de la brâu în sus, ea i-a cerut haina să se acopere, ceilalți orbi își îndreptară ochii în direcția ei, însă era prea târziu, dacă se uitau înainte.

În timp ce mâncau, femeia își povesti aventurile, din tot ce i se întâmplase și făcuse nu spuse totuși că lăsase ușa magaziei închisă, nu era foarte sigură de motivele umanitare pe care le invocase, în schimb, le relatează episodul orbului care-și înfipsea ciobul în genunchi, toți râseră cu poftă, nu toți, bătrânul cu legătură neagră se mulțumi să schițeze un zâmbet obosit, iar băiețelul strabic n-avea urechi decât pentru zgomotul pe care îl făcea mestecând. Câinele lacrimilor își primi și el partea, pe care o plăti imediat, lătrând furios când cineva de afară veni să zgâlțâie ușa cu violență. Oricine a fost n-a insistat, se spunea că umblă câini turbați, ca turbare îmi ajunge că nu văd unde-mi calcă picioarele. Liniștea s-a întors, și atunci, când s-a potolit prima foame, soția medicului a povestit conversația cu bărbatul care ieșise chiar din acest magazin să vadă dacă plouă. Apoi conchise, Dacă ce mi-a spus el e adevărat, nu putem fi siguri că ne vom găsi casele așa cum le-am lăsat, nici măcar nu știm dacă vom reuși să intrăm, vorbesc despre cei care au uitat să-și ia cheile când au plecat, sau care le-au pierdut, noi, de exemplu, nu le avem, au rămas în incendiu, ar fi imposibil să le găsim în mijlocul ruinelor, pronunță cuvântul și i se păru că vede flăcările învăluind foarfecele, arzând mai întâi sângele uscat care mai era pe el, mușcându-i apoi tăișul, vârfurile ascuțite, tocin-du-le, și, încetul cu încetul, măcinându-le, moi, informe, n-ai crede că acest obiect a putut străpunge gâtul cuiva, când focul își va termina treaba va fi cu neputință de descoperit, în masa unică de metal topit, unde e foarfecele și unde cheile. Cheile, spuse medicul, sunt la mine, și, băgându-și cu dificultate trei degete într-un buzunar al pantalonilor zdrențuiți, lângă cusătură, extrase dinăuntru un inel mic cu trei chei, Cum de sunt la tine, le-am pus în geanta care a rămas acolo, Le-am scos, m-am temut să nu se piardă, m-am gândit că e mai sigur să le am'tot timpul la mine, și, într-un fel, așa credeam că, într-o zi, ne vom întoarce acasă, E bine că avem cheile, dar s-ar putea să găsim ușa spartă, Poate că nici măcar n-au încercat. Pentru o clipă, uitaseră de ceilalți, dar acum era nevoie să știe, despre toți, ce se întâmplase cu cheile lor, prima care a vorbit a fost fata cu ochelari negri, Părinții mei au rămas acasă când a venit ambulanța după mine, nu știu ce s-a întâmplat cu ei, apoi a vorbit bătrânul cu legătură neagră, Eram acasă când am orbit, au bătut la ușă, stăpâna casei mi-a spus că veniseră niște infirmieri să mă ia, nu era momentul să mă gândesc la chei,

mai lipsea soția primului orb, dar ea spuse, Nu știi, nu-mi aduc aminte, știa, își amintea, nu voia să spună că atunci când se văzuse brusc oarbă, expresie absurdă, dar înrădăcinată, pe care n-am reușit s-o evităm, ieșise din casă țipând, strigând după vecine, cele care mai erau încă în clădire s-au ferit să-i sară în ajutor, iar ea, care atât de decisă și de capabilă se arătase când nefericirea dăduse peste bărbatul ei, se purta acum nebunește, abandonând casa cu ușa larg deschisă, n-a avut nici măcar ideea să ceară s-o lase să se întoarcă înapoi, doar un minut, cât să închid ușa și mă întorc. Pe băiețelul strabic nu l-a întrebat nimeni unde era cheia de la casă, bietul copil n-a reușit încă să-și amintească nici măcar unde stă. Atunci soția medicului atinse ușor mâna fetei cu ochelari negri, începem cu casa ta, care e cea mai aproape, dar înainte avem nevoie de haine și de pantofi, nu putem umbla așa murdari și zdrențăroși. Făcu o mișcare ca să se ridice, dar observă că băiețelul strabic; acum sătul, cu stomacul plin, adormise din nou. Spuse, să ne odihnim, să dormim puțin, mai târziu ne ducem să vedem ce ne așteaptă, își scoase fusta udă, apoi, ca să se încălzească, se apropie de bărbatul ei, la fel au făcut și primul orb și nevasta lui, Tu ești, întrebuse el, ea își amintea de casă și suferea, n-a spus Consolează-mă, dar el a înțeles, nu se știe însă ce sentiment a mânat-o pe fata cu ochelari negri să pună un braț peste umărul batonului cu legătură neagră, dar a făcut-o, și au stat așa, ea dormind, el nu. Câinele s-a culcat la ușă, împie-dicând trecerea, e un animal aspru și nesuferit când nu trebuie să șteargă lacrimi.

S-au îmbrăcat și s-au încălțat, însă n-au descoperit cum să se spele, dar deja sunt foarte deosebiți de ceilalți orbi, culorile hainelor, în ciuda relativei sărăcii a ofertei, pentru că, așa cum se spune de obicei, fructele, când sunt alese, se potrivesc între ele, e avantajul de a avea cu noi pe cineva care ne sfătuiește, Pune-ți asta, se potrivește mai bine cu pantalonii, dungile nu merg cu bulinele, detalii de acest fel, bărbaților, probabil le-ar fi tot una, dar și fata cu ochelari negri și soția primului orb au dorit să știe neapărat ce culori și ce modele purtau, astfel, cu ajutorul imaginației, se vor putea vedea pe ele însele, în ce privește încălțăminte, toți au fost de acord că trebuie să primeze comoditatea asupra frumuseții, va să zică, nici vorbă de barete sau tocuri înalte, nici vorbă de antilopă sau de lac, în starea în care sunt străzile ar fi o prostie, ce merge sunt cizmele de cauciuc, complet impermeabile, până la jumătatea piciorului, ușor de pus și de scos, sunt cele mai bune pentru a umbla prin noroaie. Din păcate, nu s-au găsit cizme de acest fel pentru toți, băiețelul strabic, de exemplu, n-a găsit nici o pereche pe măsura lui, picioarele îi înotau chiar și în cele mai mici, așa că a trebuit să se mulțumească cu niște pantofi de sport fără un scop bine definit, Ce coincidență, ar spune mama lui, acolo unde se află, celui care i-ar povesti ce s-a întâmplat, dacă vedea, exact la fel ar fi ales și el. Bătrânul cu legătură neagră, care avea picioarele mai curând mari decât mici, rezolvă problema punându-și niște bascheți speciali pentru jucători de doi metri și extremități pe măsură. E adevărat că acum pare cam ridicol, parcă ar avea niște papuci albi, dar acest ridicol durează puțin, în mai puțin de zece minute pantofii vor

fi foarte murdari, așa se întâmplă cu toate lucrurile în viață, cu puțină răbdare, timpul le rezolvă.

Ploaia s-a oprit, nu mai sunt orbi cu gura deschisă. Umblă de colo-colo, nu știu ce să facă, rătăcesc pe străzi, dar niciodată prea mult timp, că merg sau stau pe loc, pentru ei e totuna, cu excepția căutării hranei, nu au alte scopuri, muzica s-a terminat, n-a fost niciodată atâta liniște în lume, cinematografele și teatrele sunt de folos numai celor care au rămas fără casă și au renunțat s-o mai caute, unele săli de spectacole, cele mai mari, au fost folosite pentru carantină când guvernul, sau ce rămânea treptat din el, mai credea că răul-alb ar putea fi stopat cu instrumente și trucuri care atât de inutile au fost în trecut împotriva febrei galbene și a altor epidemii pestifere, dar s-a terminat, aici n-a fost nevoie de un incendiu. Cât despre muzee, te doare sufletul, ți se frânge inima, atâta lume, da, zic bine lume, toate tablourile, toate sculpturile fără nimeni care să se uite la ele. Ce așteaptă orbii din oraș nu se știe, ar aștepta vindecarea dacă ar mai crede în ea, dar speranța s-a risipit când a devenit public că orbirea nu cruțase pe nimeni, nu mai rămăsese nici o privire sănătoasă în stare să se uite prin lentila'unui microscop, fuseseră părăsite toate laboratoarele, unde nu le rămânea bacteriilor altă soluție de supraviețuire decât să se devoreze între ele. La început, mulți orbi, însoțiți de rude care își păstraseră vederea și simțul familiei, s-au îndreptat spre spitale, dar n-au găsit decât medici orbi luând pulsul bolnavilor care nu vedeau, ascultându-le spinarea și pieptul, atât puteau face, mai aveau încă auz. Apoi, împinși de foame, bolnavii, cei care mai puteau umbla, au început să fugă din spitale, ieșeau să moară pe stradă, lăsați în părăsire, familiile, dacă mai aveau, dispăruseră, iar apoi, ca să fie îngropați, nu era suficient să se împiedice cineva de ei, la întâmplare, trebuiau să înceapă să miroasă urât, și, chiar și așa, doar dacă muriseră într-un loc frecventat. Nu e de mirare că sunt atâția câini, unii seamănă acum cu hienele, petele de pe blană sunt ca de putreziciune, aleargă chirciți, parcă s-ar teme că cei morți și devorați ar reveni la viață ca să-i facă să plătească rușinea de a-i fi mușcat pe cei fără apărare. Cum o fi oare lumea, întrebese bătrânul cu legătură neagră, iar soția medicului răspunsese, Nu e nici o deosebire între afară și înăuntru, între aici și acolo, între cei puțini și cei mulți, între ceea ce trăim și ceea ce va trebui să trăim, Dar oamenii cum sunt, întrebă fata cu ochelari negri, Sunt ca niște fantome, asta trebuie să fie o fantomă, să fii sigur că viața există, pentru că o spun patru simțuri, și să n-o poți vedea, Sunt multe mașini, întrebă primul orb, care nu poate uita că i-au furat-o pe a lui, E un cimitir. Nici medicul, nici soția primului orb nu puseră întrebări, la ce bun, dacă răspunsurile vor fi pe potrivă acestora. Băiețelului strabic îi ajunge satisfacția că poartă pantofii la care a visat întotdeauna, aproape că nu-l întristează că nu-i poate vedea. Din acest motiv, probabil, nu seamănă cu o fantomă. Și la fel de puțin ar merita să numim hienă câinele lacrimilor care se ține după soția medicului, nu urmează miros de carne moartă, însoțește ochii care știe bine că sunt vii.

Casa fetei cu ochelari negri nu e departe, dar acestor înfometați de o săptămână abia acum încep să le revină forțele, de aceea merg așa de încet,

ca să se odihnească sunt obligați să se așeze pe jos, n-a meritat să-și bată atâta capul cu alegerea culorilor și a desenului, dacă atât de repede hainele devin imunde. Strada unde locuiește fata cu ochelari negri e scurtă și îngustă, așa se explică de ce nu sunt automobile, se putea trece, în sens unic, dar nu era spațiu de staționare, era interzis. Că nu erau nici oameni era de înțeles, pe asemenea străzi rareori se vede ziua vreun suflet, La ce număr locuiești, întrebă soția medicului, La șapte, stau la etajul doi, pe stânga. O fereastră era deschisă, în alte vremuri ar fi fost un semn aproape sigur că era cineva acasă, acum nu mai poți ști. Soția medicului spuse, Să nu mergem cu toții, urcăm numai noi două, voi așteptați jos. Se vedea că ușa de jos fusese forțată, era clar că broasca fusese smulsă, o bucată mare de lemn se separase complet de ușă. Soția medicului se feri să vorbească despre asta. O lăsă să meargă înainte pe fata cu ochelari negri, ea știa drumul, nu-i păsa de penumbra în care era cufundată scara. Cu nervozitatea grabei, fata cu ochelari negri se împiedică de două ori, dar consideră că cel mai bine era să se ia singură în răs, Închipuiește-ți, o scară pe care înainte eram în stare s-o urc și s-o cobor cu ochii închiși, așa sunt expresiile gata făcute, n-au sensibilitate față de subtilitățile sensului, aceasta, de exemplu, ignoră diferența între a închide ochii și a fi orb. Pe palierul de la etajul doi, ușa căutată era închisă. Fata cu ochelari negri își plimbă mâna pe marginea ușii până găsi butonul soneriei, Nu e lumină, îi aminti soția medicului, și aceste trei cuvinte, care nu făceau decât să repete ce știa toată lumea, fata le ascultă ca pe o veste proastă. Bătu la ușă, o dată, de două ori, a treia oară cu violență, cu pumnii, striga, Mămico, tăticule, dar nu venea nimeni să deschidă, diminutivele drăgăstoase nu zdruncinau realitatea, n-a venit nimeni să-i spună, Scumpa mea copilă, în sfârșit, te-ai întors, credeam că n-o să te mai vedem niciodată, intră, intră, și această doamnă, prietena ta, casa e cam dezordonată, nu băgați în seamă, ușa era tot închisă, Nu e nimeni, spuse fata cu ochelari negri, și izbucni în plâns rezemată de ușă, cu capul pe brațele încrucișate, ca și cum întreg trupul ar fi implorat o disperată milă, dacă n-am fi învățat noi destule despre cât e de complicat sufletul omenesc, ne-am mira că-și iubește așa de mult părinții, cu asemenea expresii de durere, o fată cu moravuri așa de libere, deși nu e departe cine a afirmat că nu există și n-a existat niciodată vreo contradicție între una și alta. Soția medicului încercă s-o consoleze, dar n-avea prea multe de spus, se știe că oamenilor le-a devenit imposibil să rămână prea mult timp în casele lor, Putem să-i întrebăm pe vecini, sugeră, dacă e vreunul, Da, să-i întrebăm, spuse fata cu ochelari negri, dar în vocea ei nu era nici o speranță. Au bătut mai întâi la ușa de vizavi, de unde nu răspunse nimeni. La etajul de deasupra, ambele uși erau deschise. Apartamentele fuseseră jefuite, dulapurile cu haine erau goale, în locurile pentru păstrat mâncarea nu se vedea nici urmă. Erau semne că trecuse de curând un grup cu siguranță rătăcitor, așa cum toți erau acum mai mult sau mai puțin, mutându-se mereu din casă în casă, din absență în absență.

Au coborât la primul etaj, soția medicului bătu cu nodurile degetelor în ușa cea mai apropiată, se lăsă o tăcere în așteptare, apoi o voce răgușită

Întrebă, bănuitoare, Cine e acolo, fata cu ochelari negri se grăbi să spună, Sunt eu, vecina de la etajul doi, îmi caut părinții, știți unde sunt, ce s-a întâmplat cu ei, întrebă. Se auziră pași târșâiți, ușa se deschise și apărură o bătrână scheletică, numai piele și os, lividă, cu o enormă claie de păr alb nepieptănat. Un amestec grețos de mirosuri de mușchi și putreziciune le făcu pe cele două femei să se dea înapoi. Bătrână căsca ochii, îi avea aproape albi, Nu știu nimic despre părinții tăi, au venit să-i ridice a doua zi după ce te-au luat pe tine, atunci încă vedeam, Mai e cineva în clădire, Din când în când aud lume care urcă și coboară pe scară, dar sunt de afară, din aceia care doar dorm aici, Și părinții mei, Ți-am spus că nu știu nimic, Și soțul dumneavoastră, fiul, nora, Și pe ei i-au luat, Și pe dumneavoastră, nu, de ce, Pentru că m-am ascuns, Unde, închipuiește-ți, la tine în casă, Cum ați reușit să intrați, Prin spate, pe scara de incendiu, am spart un geam și am deschis ușa pe dinăuntru, cheia era în broască, Dar cum ați reușit de atunci să trăiți singură în casă, întrebă soția medicului, Cine mai e aici, tresări bătrână întorcând capul, E o prietenă, e din grupul meu, spuse fata cu ochelari negri, Și problema nu e doar că ați fost singură, mâncarea, cum ați reușit să faceți rost de mâncare în tot timpul ăsta, insistă soția medicului, Nu sunt proastă, m-am descurcat, Dacă nu vreți, nu spuneți, eram pur și simplu curioasă, Vă spun, vă spun, mai întâi am fost în toate apartamentele din clădire să adun câtă mâncare mai era, cea care se strica am mâncat-o imediat, pe cealaltă am păstrat-o, Mai aveți ceva, întrebă fata cu ochelari negri, Nu, s-a terminat, răspunse bătrână cu o subită expresie de neîncredere în ochii orbi, turnură care, în asemenea situații, întotdeauna se întâmplă să fie folosită, deși e, de fapt, complet lipsită de rigoare, pentru că ochii, ochii propriu-zisi n-au nici o expresie, nici măcar când au fost smulși, sunt două bile inerte, pleoapele, genele și sprâncenele trebuie să se ocupe de diversele elocvente și retorici vizuale, însă faima le revine ochilor, Atunci, din ce trăiți acum, întrebă soția medicului, Moartea umblă pe străzi, dar, în curți, viața nu s-a terminat, spuse bătrână misterios, Ce vreți să spuneți, În curți sunt verze, sunt iepuri, sunt găini, sunt și flori, dar astea nu se pot mânca, Și cum procedați, Depinde, câteodată strâng niște varză, alteori prind un iepure sau o găină, Mâncați carnea crudă, La început aprin-deam focul, după aceea m-am obișnuit cu carnea crudă, și tulpinile de varză sunt dulci, n-aveți grijă că de foame n-o să moară fata mamei mele. Se dădu înapoi doi pași, aproape dispăru în întunericul casei, doar ochii albi străluceau, și spuse de acolo, Dacă vrei să te duci acasă, intră, te las să treci. Fata cu ochelari negri voia să spună nu, mulțumesc, ce rost are, dacă părinții mei nu sunt, dar brusc simți nevoia să-și vadă camera, să-mi vad camera, ce prostie, sunt oarbă, cel puțin să-mi trec mâinile pe pereți, să ating plapuma, perna unde se odihnea capul meu nebun, mobilele, poate pe comodă mai este încă vaza de flori de care-și amintea, dacă bătrână n-a aruncat-o pe jos, de furie că nu poate s-o mănânce. Spuse, Atunci, dacă îmi dați voie, profit de ofertă, sunteți foarte amabilă, Intră, intră, dar știi că mâncare n-o să găsești acolo, iar cea pe care o am e puțină și pentru mine, pe lângă asta nu ți-ar face bine, nu cred că-ți place carnea crudă, Nu vă faceți probleme, avem de mâncare, Ah, aveți de

mâncare, în cazul ăsta, ca plată pentru favoarea pe care ți-o fac, lasă-mi și mie, O să vă lăsăm, n-aveți grijă, spuse soția medicului. Trecuseră de coridor, putoarea devenise insuportabilă, în bucătărie, abia atinsă de lumina slabă de afară, erau piei de iepure pe jos, pene de găină, oase, iar pe masă, într-o farfurie plină de sânge uscat, bucăți de carne de nerecunoscut, ca și cum ar fi fost mestecate de multe ori, Dar iepurii, găinile, ce mănâncă, întrebă soția medicului, Verze, ierburi, resturi, spuse bătrâna, Resturi, ce fel de resturi, Orice fel, chiar și de carne, Găinile și iepurii mănâncă și carne, Iepurii încă nu, dar găinile înnebunesc de plăcere, animalele sunt ca oamenii, se obișnuiesc până la urmă cu orice. Bătrâna se mișca sigură pe ea, fără să se poticnească, dădu la

O parte un scaun din drum ca și cum 1-ar fi văzut, apoi arătă ușa care dădea spre scara de incendiu, Pe acolo, aveți grijă, să nu alunecați, balustrada nu e prea sigură, Și ușa, întrebă fata cu ochelari negri, Ușa trebuie doar împinsă, cheia e la mine, e pe aici pe undeva, E a mea, vru să spună tânăra, dar, în aceeași clipă, se gândi că nu i-ar fi de nici un folos în cazul că părinții ei sau altcineva în numele lor le-au luat pe celelalte, de la ușa din față, nu putea să-i ceară vecinei s-o lase să treacă de câte ori voia să intre și să iasă. Simți o ușoară strângere de inimă, oare pentru că intra în propria-i casă, oare pentru că părinții nu sunt acolo, oare pentru că.

Bucătăria era curată și ordonată, praful de pe mobile nu era excesiv, alt avantaj al vremii ploioase, pe lângă faptul că ajutase să crească verzele și ierburile, de fapt, curțile, văzute de sus,

1 se păruseră soției medicului niște jungle în miniatură. Or fi liberi iepurii, se întrebă, sigur că nu, probabil continuă să trăiască în cușcă, așteptând mâna oarbă care le va aduce frunzele de varză și care, după aceea, îi înșfacă de urechi și îi scoate de acolo în timp ce ei dau din picioare, în timp ce cu mâna cealaltă oarba pregătește lovitura care le va disloca vertebrele de lângă craniu. Memoria fetei cu ochelari negri o condusesese prin interiorul casei, ca și bătrâna de la etajul de dedesubt nu se împiedică, nici nu avu ezitări, patul părinților era desfăcut, trebuie să fi venit după ei dimineața, se așeză pe el plângând, soția medicului se așeză lângă ea, îi spuse, Nu plânge, ce alte cuvinte se pot spune, ce sens au lacrimile când lumea și-a pierdut tot sensul. In camera fetei, pe comodă, era o vază cu flori uscate, apa se evaporase, într-acolo se îndreptară mâinile oarbe, degetele atinseră petalele moarte, ce fragilă e viața, dacă o abandonăm. Soția medicului deschise fereastra, privi în stradă, erau acolo cu toții, așezați pe pământ, așteptând cu răbdare, câinele lacrimilor a fost singurul care a ridicat capul, 1-a înștiințat auzul lui fin. Cerul, din nou acoperit, începea să se întunece, noaptea se apropia. Se gândi că astăzi nu e nevoie să caute un adăpost pentru a dormi, vor rămâne aici, Bătrânei n-o să-i placă să-i trecem cu toții prin casă, murmură, în acest moment, fata cu ochelari negri o atinse pe umăr, spunea, Cheile sunt în broască, nu le-au luat. Dificultatea, dacă era vreuna, se rezolvase, nu va trebui să suporte proasta dispoziție a bătrânei de la primul etaj, Cobor să-i chem, noaptea n-o să întârzie, ce bine, cel puțin azi putem dormi într-o casă, sub acoperișul unei case, spuse soția medicului, Voi

veți dormi în patul părinților mei, O să vedem după aceea, Aici eu poruncesc, sunteți la mine acasă, Ai dreptate, va fi cum vrei, soția medicului o îmbrățișa pe tânăra, apoi cobori după ceilalți. Urcând scara, vorbind cu însuflețire, din când în când împiedicându-se de trepte, deși ghidul le spusese, Sunt zece la fiecare etaj, părea că au venit în vizită. Câinele lacrimilor îi urma liniștit, ca și cum făcea asta de o viață. Pe palier, fata cu ochelari negri privea în jos, așa se obișnuiește când urcă cineva, fie ca să afli cine e, dacă nu e o cunoștință, fie ca să-1 sărbătorești cu vorbe de bun-venit, dacă e prieten, în acest caz n-avea nevoie de ochi ca să știe cine venea, Intrați, intrați, faceți-vă comozi. Bătrâna de la primul etaj apăruse să pândească la ușă, crezu că grupul era una din bandele care vin să doarmă, aici nu greșea, întrebă, Cine e acolo, și fata cu ochelari negri îi răspunse de sus, E grupul meu, bătrâna se zăpăci, cum a putut ajunge pe palier, înțelese imediat și se enervă pe sine însăși că nu căutase și nu luase cheile de la ușa din față, parcă își pierdea drepturile de proprietate asupra unei clădiri unde, de luni de zile, era singura locatară. Nu găsi un mod mai bun de a-și compensa subita frustrare decât să spună, deschizând ușa, Vezi că trebuie să-mi dați de mâncare, nu vă faceți c-ați uitat. Și cum nici soția medicului nici fata cu ochelari negri, una ocupată să-i conducă pe cei care soseau, cealaltă să-i primească, nu-i răspunseră, strigă, ieșindu-și din fire, Ați auzit, mare greșeală, câinele lacrimilor, care exact în momentul acela trecea prin fața ei, sări în sus lătrând furios, scara răsuna toată de larmă, i-a fost învățatură de minte, bătrâna scoase un țipăt de spaimă și se grăbi să intre în casă, trântind ușa, Cine e vrăjitoarea aia, întrebă bă-trânul cu legătură neagră, sunt lucruri pe care le spunem când nu știm să avem ochi pentru noi înșine, să fi trăit el cum a trăit ea, ar fi de văzut cât 1-ar ține manierele civilizate.

Nu aveau altă mâncare în afară de ce aduceau în pungi apa trebuiau s-o economisească până la ultima picătură, iar, în ce privește iluminatul, au avut mare noroc c-au găsit două luminări în dulapul din bucătărie, păstrate acolo pentru căderi ocazionale ale curentului și pe care soția medicului le-a aprins pentru propriul beneficiu, celorlalți nu le trebuia, în cap aveau o lumină atât de puternică încât îi orbise. Nu dispuneau de prea multe, și totuși a fost o sărbătoare în familie, din cele rare, unde ce e al fiecăruia e al tuturor, înainte de a se așeza la masă, fata cu ochelari negri și soția medicului au coborât la etajul întâi, s-au dus să-și îndeplinească promisiunea, dacă n-ar fi mai exact spus exigența, de a plăti cu hrană trecerea prin vamă. Bătrâna le primi plângăreață, morocănoasă, blestematul de câine doar printr-o minune n-a devorat-o, Multă mâncare trebuie să aveți ca să țineți o asemenea fiară, insinua, ca și cum ar fi așteptat, prin această observație recriminatoare, să suscite remușcarea în cele două emisare, într-adevăr, și-ar spune una alteia, n-ar fi uman să lăsăm să moară de foame o biată bătrâna, în timp ce un animal sălbatic se hrănește pe săturate. Nu s-au întors cele două femei să mai aducă de mâncare, ce-i dăduseră era o porție generoasă, dacă avem în vedere dificilele circumstanțe ale vieții actuale, și, pe neașteptate, a înțeles-o și bătrâna de la etajul de dedesubt, de fapt, mai puțin răutăcioasă decât părea, mergând să le aducă cheia din spate și spunându-i fetei cu ochelari

negri, la-o, e cheia ta, și, ca și cum n-ar fi fost de ajuns, mai șopti, închizând ușa, Mulțumesc foarte mult. Minu-nându-se urcară cele două femei, până la urmă vrăjitoarea avea sentimente, Nu e om rău, singurătatea trebuie s-o fi scos din minți, comentă fata cu ochelari negri, fără să pară că se gândește la ce spune. Soția medicului nu răspunse, hotărî să lase subiectul pe mai târziu, și când toți se culcaseră, unii adormind, așezate amândouă în bucătărie ca o mamă și o fiică adunându-și puterile pentru restul de curățenie din casă, soția medicului o întrebă, Și tu, ce vei face acum, Nimic, rămân aici, îmi aștept părinții să se întoarcă, Singură și oarbă, Cu orbirea m-am obișnuit, Și singurătatea, Va trebui să mă obișnuiesc, vecina de jos trăiește și ea singură, Vrei să devii ca ea, să mănânci varză și carne crudă, cât vor mai fi, în clădirile astea pare că nu mai trăiește nimeni, veți fi două, urându-vă de teamă că mâncarea se va termina, fiecare frunză pe care o veți culege o furați de la gura celeilalte, tu n-ai văzut-o pe nefericită, n-ai simțit decât mirosul din casă, crede-mă că nici unde am trăit nu era atât de scârbos, Mai devreme sau mai târziu toți vom ajunge ca ea, iar apoi se termină, nu va mai fi viață, Deocamdată trăim, Ascultă, tu știi mult mai multe decât mine, pe lângă tine nu sunt decât o ignorantă, dar cred că suntem deja morți, suntem orbi, pentru că suntem morți, sau, dacă preferi s-o spun altfel, suntem morți, pentru că suntem orbi, e tot aia, Eu continui să văd, Din fericire pentru tine, din fericire pentru soțul tău, pentru mine, pentru ceilalți, dar nu știi dacă vei continua să vezi, în cazul în care vei orbi, vei deveni la fel ca noi, vom sfârși cu toții ca vecina de jos, Azi e azi, mâine e mâine, astăzi am responsabilitate, nu mâine, dacă voi fi oarbă, Responsabilitate, pentru ce, Responsabilitatea de a avea ochi când ceilalți i-au pierdut, Nu-i poți călăuzi, nici hrăni, pe toți orbii din lume, Ar trebui, Dar nu poți, Ajut cum pot, Știu bine asta, dacă n-ai fi fost tu, poate n-aș mai fi în viață, Și acum nu vreau să mori, Trebuie să rămân, e obligația mea, aici e casa mea, vreau ca părinții mei să mă găsească, dacă se întorc, Dacă se întorc, ai spus-o chiar tu, și e de știut dacă vor mai fi părinții tăi, Nu înțeleg, Ai spus că vecina de jos era o femeie cumsecade, Biata de ea, Bieții tăi părinți, biata de tine, când vă veți întâlni, cu ochii orbi și sentimentele oarbe, pentru că sentimentele cu care am trăit și care ne-au făcut să trăim așa cum eram, s-au născut din ochii pe care-i aveam, fără ochi, sentimentele vor fi diferite, nu știm cum, nu știm care, tu spui că suntem morți pentru că suntem orbi, iată, îți iubești soțul, Da, ca pe mine însămi, dar dacă voi orbi, dacă, după ce voi orbi, n-am să mai fiu cine am fost, cine voi fi eu să pot continua să-1 iubesc, și cu ce iubire, înainte, în timpul când vedeam, existau deja orbi, Puțini, prin comparație, sentimentele în uz erau ale celor cu vedere, orbii simțeau cu sentimente străine, nu ca orbi ce erau, acum, da, acum se nasc sentimentele autentice de orbi, și încă suntem la început, deocamdată trăim încă din memoria a ce simțeam, nu e nevoie de ochi ca să știi cum e viața astăzi, dacă cineva mi-ar fi spus că într-o zi voi ucide, aș fi considerat-o o insultă, și totuși am ucis, Ce vrei așadar să fac, Vino cu mine, la noi acasă, Și ei, Ce spun pentru tine e valabil și pentru ceilalți, dar mai ales pe tine te vreau, De ce, Și eu mă întreb, poate pentru că ai devenit sora mea, poate pentru că soțul meu s-a culcat cu tine, Iartă-mă,

Nu e o crimă, ca să trebuiască să fie iertată, îți vom suge sângele, vom fi ca niște paraziti, Erau și în vremea când vedeam, iar sângele, la ceva trebuie să folosească și el, pe lângă faptul că susține trupul care îl transportă, iar acum să dormim, mâine e altă viață.

Altă viață sau aceeași. Băiețelul strabic, când s-a trezit, a dorit să meargă la closet, avea diaree, ceva îi căzuse greu la stomac din pricina slăbiciunii, dar pe dată s-a văzut că nu se poate intra, se pare că bătrâna de la etajul de jos folosise toate closetele din clădire, doar printr-o extraordinară șansă niciunul dintre cei șapte, ieri, înainte de culcare, n-a avut nevoie să satisfacă urgențele burții, altminteri o aflau. Acum toți le simțeau, și mai ales sărmanul băiat care nu se mai putea ține, de fapt, oricât ne-ar costa s-o recunoaștem, aceste realități murdare ale vieții trebuie să fie luate în considerare în orice relatare, cu măruntaiele calme oricine are idei, discută, de pildă, dacă există vreo relație directă între ochi și sentimente, sau dacă simțul responsabilității este consecința naturală a unei vederi bune, dar când nevoia te strânge cu ușa, când trupul se zvârcolește în durere și angoasă, atunci se vede lighioana care suntem. Curtea, exclamă soția medicului, și avea dreptate, dacă n-ar fi devreme, ne-am întâlni cu vecina de jos, e momentul să n-o mai numim bătrâna, așa cum peiorativ am făcut, ar fi acolo, spuneam, în patru labe, înconjurată de găini, de ce, cine a întrebat sigur nu se pricepe la găini. Ținându-se cu mâinile de burtă, sprijinit de soția medicului, băiețelul strabic coborî scările nerăbdător, a reușit să reziste până acum, sărmanul, să nu-i cerem mai mult, pe ultimele trepte, sfincterul a renunțat să se mai opună presiunii interne, imaginați-vă consecințele, între timp, ceilalți cinci coborau cum se pricepeau pe scara de salvare, nume potrivit, dacă vreo pudoare le-a rămas din vremea când trăiau în carantină, a venit momentul s-o piardă. Răspândiți prin curte, gemând de efort, suferind de o urmă inutilă de jenă, au făcut ce trebuia făcut, la fel și soția medicului, dar ea plângea privindu-i, plângea pentru ei toți, ei dau impresia că nici de asta nu mai sunt în stare, propriul ei soț, primul orb și nevasta, fata cu ochelari negri, bătrânul cu legătură pe ochi, băiețelul, îi vedea pe toți așezați pe vine printre ierburi, între tulpinile noduroase ale verzilor, printre găinile care așteptau, câinele lacrimilor coborâse și el, era încă unul. S-au șters cum au putut, puțin și prost, cu câțiva pumni de ierburi smulse, cu niște cioburi de cărămidă, până unde brațul reușise să ajungă, în câte un caz a fost cea mai proastă idee. Au urcat din nou scara, în tăcere, vecina de la primul etaj n-a apărut să-i întrebe de unde veneau, unde se duceau, poate că-și doarme buna digestie a cinei, iar, când au intrat în casă, mai întâi n-au știut despre ce să vorbească, apoi fata cu ochelari negri a spus că nu puteau să stea așa, e drept că n-aveau apă de spălat, păcat că nu mai ploua torențial, ca ieri, ar ieși iar în curte, dar acum goi și fără rușine, ar primi pe cap și pe umeri apa generoasă a cerului, ar simți-o curgându-le pe spate și pe piept, pe picioare, ar strânge-o în palmele în sfârșit curate, iar din această cupă, ar putea da de băut unui însetat, nu contează cui, poate buzele ar atinge ușor pielea înainte să dea de apă, și, mare fiind setea, cu lăcomie ar sorbi din concavitatea palmelor ultimele picături, trezind astfel, cine știe, o nouă însetare. Fata cu

ochelari negri, așa cum s-a observat și altă dată, pe ea o pierde imaginația, la ce se gândește ea într-o situație ca aceasta, tragică, grotescă, disperată. Totuși, nu-i lipsește un anumit spirit practic, ca dovadă, s-a dus să deschidă un dulap din camera ei, apoi dulapul părinților, a adus cearșafuri și prosoape, Să ne ștergem cu astea, spuse, e mai bine decât nimic, și fără îndoială a fost o idee bună, când s-au așezat să mănânce, s-au simțit alții.

La masă, soția medicului și-a expus gândurile, A sosit momentul să hotărâm ce trebuie să facem, sunt convinsă că toată lumea a orbit, cel puțin așa se purtau oamenii pe care i-am văzut până acum, nu există apă, nu există electricitate, nu există aprovizionare de nici un fel, suntem în haos, adevăratul haos așa trebuie să arate, Oare există vreun guvern, întrebă primul orb, Nu cred, dar, dacă există, e un guvern de orbi care vrea să guverneze peste orbi, adică, nimicul vrând să organizeze nimic, Atunci nu există viitor, spuse bătrânul cu legătură neagră, Nu știu dacă o exista viitor, acum trebuie să vedem cum vom reuși să trăim în acest prezent, Fără viitor, prezentul n-are nici un sens, ca și cum n-ar exista, Poate că omenirea va reuși să supraviețuiască fără ochi, dar atunci nu va mai fi omenire, rezultatul e evident, care dintre noi se mai consideră la fel de uman ca înainte, eu, de exemplu, am omorât un om, Ai omorât un om, se miră primul orb, Da, pe cel care îi conducea pe nelegiuți, i-am înfipt un foarfece în gât, Ai ucis ca să ne răzbuni, numai o femeie ne putea răzbuna, spuse fata cu ochelari negri, și răzbunarea fiind dreaptă, e omenească, dacă victima n-are nici un drept asupra călăului, atunci nu mai există dreptate, Nici omenire, adăugă soția primului orb, Să ne întoarcem la subiect, dacă rămânem împreună, poate vom reuși să supraviețuim, dacă ne vom despărți, vom fi înghițiți de gloată și vom fi striviți, Ai spus că sunt grupuri organizate de orbi, observă medicul, asta înseamnă că se inventează noi moduri de a trăi, nu e obligatoriu să fim striviți, cum crezi, Nu știu în ce măsură sunt cu adevărat organizați, doar îi văd umblând de colo-colo, căutând mâncare și un loc de dormit, nimic altceva, Ne-am întors la hoarda primitivă, spuse bătrânul cu legătură neagră, cu deosebirea că nu mai suntem câteva mii de oameni într-o natură imensă și intactă, ci mii de milioane de bărbați și de femei într-o lume slăbită și epuizată, Și oarbă, adăugă soția medicului, va fi tot mai greu de găsit apă și hrană, cel mai probabil grupurile se vor dezagrega, fiecare se va gândi că singur va putea supraviețui mai bine, nu va mai fi obligat să împartă cu ceilalți, ce găsește e al lui, al nimănui altcuiva, Aceste grupuri trebuie să aibă șefi, cineva care comandă și organizează, aminti primul orb, Poate, dar, în acest caz, tot atât de orbi sunt cei care conduc ca și cei care sunt conduși, Tu nu ești oarbă, spuse fata cu ochelari negri, de aceea ne-ai condus și ne-ai organizat, Nu conduc, organizez ce pot, sunt numai ochii pe care voi nu-i mai aveți, Un soi de conducător natural, un rege cu ochi într-o țară de orbi, spuse bătrânul cu legătură neagră, Dacă e așa, atunci lăsați-vă conduși de ochii mei cât timp vor rezista, de aceea vă propun ca, în loc să ne împrăștiem, ea aici, voi la casele voastre, tu în a ta, să stăm în continuare împreună, Putem rămâne aici, spuse fata cu ochelari negri, Casa noastră e mai mare, Presupunând că nu e ocupată, aminti soția primului orb, O să vedem când

ajungem acolo, dacă e așa, ne întoarcem aici, sau mergem s-o vedem pe a voastră, sau pe a ta, adăugă, adre-sându-se bătrânului cu legătură neagră, dar el răspunse, N-am casă proprie, locuiam singur într-o cameră, N-ai familie, întrebă fata cu ochelari negri, N-am pe nimeni, Nici soție, nici copii, nici frați, Pe nimeni, Dacă părinții mei nu se vor întoarce, voi rămâne la fel de singură ca și tine, Eu rămân cu tine, spuse băiețelul strabic, dar nu adăugă Dacă mama n-o să mai vină, n-a pus această condiție, straniu comportament, sau poate nu e chiar atât de straniu, cei tineri se obișnuiesc repede, au toată viața înainte. Ce hotărâți, întrebă soția medicului, Merg cu voi, spuse fata cu ochelari negri, însă te rog să mă însoțești până aici barem o dată pe săptămână, să văd dacă părinții mei s-au întors, li lași cheile vecinei de jos, N-am ce face, nu poate lua mai mult decât a luat, Va distruge, După ce am fost aici, poate că nu, Și noi mergem, spuse primul orb, dar am vrea, cât de repede se poate, să trecem pe la noi acasă, să vedem ce s-a întâmplat, Vom trece, sigur că da, La mine n-are rost să mergem, v-am spus despre ce e vorba, Dar vei veni cu noi, Da, dar cu o condiție, la prima vedere o să pară scandalos că pun condiții când voi îmi faceți o favoare, dar așa sunt unii bătrâni, au mai mult orgoliu decât timp, Ce condiție, întrebă medicul, Când voi deveni o povară insuportabilă, vă rog să-mi spuneți, și dacă, din prietenie sau compasiune, vă hotărâți să tăceți, sper să mai am atâta judecată încât să fac ce trebuie, Ce înseamnă asta, întrebă fata cu ochelari negri, Mă voi retrage, mă voi îndepărta, voi dispărea, așa cum făceau pe vremuri elefanții, am auzit că, în ultimul timp, lucrurile se schimbaseră, niciunul nu mai apuca bătrânețea, Tu nu ești chiar un elefant, Poate că nu mai sunt chiar un om, Mai ales când începi să dai răspunsuri copilărești, replică fata cu ochelari negri, și conversația se opri aici.

Pungile de plastic sunt acum mult mai ușoare decât la venire, nu e de mirare, vecina de la primul etaj a mâncat și ea din ele, a mâncat de două ori, mai întâi ieri noapte, și azi i-au mai lăsat niște alimente, când au rugat-o să țină cheile până vor apărea stăpânii legitimi, ca s-o mai îmbuneze, căci am aflat destul despre caracterul ei, ca să nu mai spunem că și câinele lacrimilor ceruse de mâncare, numai o inimă de piatră s-ar fi putut preface indiferentă în fața ochilor lui rugători, dar apropo, unde s-a băgat câinele, nu e în casă, n-a ieșit pe ușă, nu poate fi decât în curte, soția medicului ieși să verifice, așa era, câinele lacrimilor devora o găină, atât de rapid a fost atacul că n-a putut scoate nici măcar un piuit de alarmă, dar dacă bătrâna de la etajul de jos avea ochi și număra găinile, nu se știe, de furie, ce-ar fi făcut cu cheile, între conștiința de a fi comis un delict și înțelegerea că ființa umană pe care o proteja se pregătea de plecare, câinele lacrimilor șovăi o singură clipă, pe dată se apucă să scormonească în lutul moale, și înainte ca bătrâna să se ivească pe palierul scării de incendiu adulmecând sursa zgomotelor care-i pătrundeau în casă, scheletul găinii era îngropat, crima ascunsă, remușcarea lăsată pe mai târziu. Câinele lacrimilor se furișă în sus pe scară, atinse ca o adiere fustele bătrânei, care nu-și dădu seama ce pericol trecuse pe lângă ea, și ajunse lângă soția medicului, de unde-și anunță isprava în cele patru vânturi. Bătrâna de la primul etaj, auzind lătratul feroce, s-a temut, dar știm

că prea târziu, pentru siguranța cămării, și a strigat, întinzându-și gâtul, Câinele ăla trebuie legat, o să-mi omoare vreo găină, Fiți liniștită, răspuse soția medicului, câinele e sătul, a mâncat, iar noi plecăm chiar acum, Acum, repetă bătrâna, și glasul i se frânse ca și cum s-ar fi întristat, parcă ar fi vrut să fie înțeleasă într-un mod diferit, bunăoară Mă lăsați aici singură, însă n-a mai rostit o vorbă, acel Acum nu cerea răspuns, cei cu inima aspră au și ei durerile lor, durerea femeii a fost atât de mare încât, mai târziu, n-a vrut să deschidă ușa să-și ia rămas-bun de la nerecunoscătorii care au primit trecere liberă prin casa ei. Ii auzi coborând scara, vorbeau între ei, spuneau, Ai grijă să nu te împiedici, sunt cuvintele dintotdeauna, dar mai frecvente acum, în această lume de orbi, însă i s-a părut ciudat auzind vorbele unei femei, E atât de întuneric că nu reușesc să văd nimic, a surprins-o că orbirea femeii nu era albă, dar ce însemna că nu poate să vadă din cauza întunericului. A încercat să reflecteze, s-a străduit, dar mintea golită n-o ajuta, în curând și-a spus, Am auzit greșit, asta e. Pe stradă, soția medicului și-a amintit de cele spuse, trebuia să-și supravegheze vorbele, putea să se miște ca o ființă care vede, Dar cuvintele trebuie să fie de orb, se gândi.

Strânși cu toții pe trotuar, își dispuse însoțitorii pe două rânduri de câte trei, în față, soțul și tânăra cu ochelari negri, cu băiețelul strabic la mijloc, apoi bătrânul cu legătură neagră și primul orb, flancând-o pe cealaltă femeie. Voia să-i aibă pe toți aproape, nu în fragilul șir indian de fiecare dată, care oricând se putea rupe, ajungea să-și încrucișeze pașii cu vreun grup mai numeros sau mai brutal, ar fi ca un pachebot tăind în două o felucă întâlnită pe mare, se știu urmările acestor acei zadarnice țipete de ajutor în nemărginire, pachebotul a trecut mai departe, n-a observat abordajul, așa ar păți și ei, un orb aici, altul dincolo, pierduți în curente haotice ale altor orbi, ca valurile mării care nu se opresc și nu știu unde se duc, soția medicului neștiind nici ea pe cine să ajute mai întâi, să-1 prindă pe bărbatul ei, poate pe băiețelul strabic, dar pierzând-o pe tânăra cu ochelari negri, pe ceilalți doi, pe bătrânul cu legătură neagră, la mare distanță, în drum spre cimitirul elefanților. Acum petrece în jurul tuturor o funie împletită din fâșii de pânză, pe care a făcut-o pe când ceilalți dormeau, Nu vă agățați de ea, spuse, apucați-o, da, cu toată forța de care sunteți în stare, să nu-i dați drumul sub nici o formă, indiferent ce se întâmplă. Să nu meargă prea aproape unul de altul ca să nu se împiedice, dar să-și simtă vecinii, să-i atingă cumva, unul singur nu trebuia să-și bată capul cu noua tactică de înaintare pe teren, acesta era băiețelul strabic, care mergea la mijloc, protejat din toate părțile. Niciunul dintre orbii noștri nu s-au gândit să întrebe cum navigau ceilalți, legați ca și ei, sau altfel, însă răspunsul era simplu, după cum am putut observa, în general, grupurile, cu excepția câte unuia mai solidar, din motive care-i sunt proprii și pe care nu le cunoaștem, își pierd și își câștigă adepți de-a lungul zilei, mereu se rătăcește și se pierde câte un orb, altul a fost prins de forța de gravitație și e târât, uneori e acceptat, alteori e alungat, depinde de ce aduce cu sine. Bătrâna de la etajul întâi deschise încet fereastra, nu vrea să se știe că are o astfel de slăbiciune sentimentală, dar din stradă nu urcă nici un zgomot, au plecat, au părăsit acest loc pe unde nu trece aproape

nimeni, bătrâna ar trebui să fie mulțumită, nu va trebui să-și împartă cu alții găinile și iepurii, ar trebui să fie, dar nu este, din ochii orbi curg două lacrimi, pentru prima dată s-a întrebat dacă mai avea de ce să trăiască. N-a găsit răspunsul, răspunsurile nu vin întotdeauna când sunt necesare, de multe ori se întâmplă ca singurul răspuns posibil să fie să rămâi în așteptare.

Pe drumul pe care au luat-o au trecut la două străzi distanță de casa unde bătrânul cu legătură neagră își avea camera de bărbat singur, dar se hotărâseră să meargă înainte, mâncare acolo nu e, de haine nu are nevoie, cărțile nu le poate citi. Străzile sunt pline de orbi care umblă după hrană. Intră și ies din magazine, intră cu mâinile goale, aproape întotdeauna ies cu mâinile goale, apoi dezbat necesitatea sau avantajul de a pleca din acest cartier ca să meargă să caute în alte părți ale orașului, marea problemă este că, așa cum stau lucrurile, fără apă curentă, fără energie electrică, cu buteliile de gaz goale, la care se adaugă pericolul de a face foc în casă, nu poți găti, asta presu-punând că am ști unde să căutăm sarea, uleiul, mirodeniile, în ipoteza că am vrea să gătim vreun fel de mâncare cu un gust ca pe vremuri, dacă am avea niște zarzavaturi, am fi mulțumiți și cu o fiertură, în ce privește carnea, pe lângă iepurii și găinile dintotdeauna, ar merge și câinii și pisicile care s-ar lăsa prinse, dar, cum experiența e într-adevăr magistra vieții, până și aceste animale, înainte domestice, au învățat să nu se mai încreadă în mângâieri, acum vânează în grup și tot în grup se apără de vânători, și cum, prin grija Domnului, au în continuare ochi, se pricep să se ferească și să atace, dacă e nevoie. Toate aceste circumstanțe și motive i-au dus la concluzia că cele mai bune alimente pentru oameni sunt conservele, nu doar pentru că, în multe cazuri, sunt gătite, bune să fie mâncate pe loc, dar și din pricina ușurinței transportului și utilizării comode. Este adevărat că, pe toate cutiile, borcanele și ambalajele care conțin aceste soiuri de alimente, se menționează data de când consumarea lor nu mai este recomandată, devenind, în anumite cazuri, chiar periculoasă, dar înțelepciunea populară n-a întârziat să pună în circulație o zicală care într-un sens anume nu poate fi contrazisă, simetrică fiind cu cealaltă care nu se mai folosește, ochii nu văd, inima nu simte, acum se spune, ochii nu văd, stomacul nu simte, de aceea se mănâncă atâtea porcării pe aici. În fruntea grupului ei, soția medicului socotește în minte câtă mâncare mai au, va mai ajunge poate pentru o masă, fără a pune câinele la socoteală, dar el să se descurce cu propriile mijloace, prin care a reușit să înhațe găina de gât și să-i rețeze glasul și viața. Are în casă, dacă își amintește bine, și dacă nimeni n-a intrat acolo, o cantitate rezonabilă de conserve, îndeustulătoare pentru un cuplu, dar acum sunt șapte persoane care au nevoie de mâncare, rezervele vor dura puțin, chiar dacă vor fi drastic raționalizate. Mâine, sau într-una din zilele viitoare, va trebui să se întoarcă în magazia subterană a supermarketului, va trebui să hotărască dacă merge singură sau o să-1 roage pe bărbatul ei s-o însoțească, sau pe primul orb, care e mai tânăr și mai agil, are de ales între posibilitatea de a lua o cantitate mai mare de mâncare și rapiditatea acțiunii, incluzând, să nu uităm, condițiile retragerii. Gunoaiele de pe stradă, care parcă s-au dublat de ieri încoace, excrementele umane, pe jumătate

lichefiate de ploaia violentă cele dinainte, păstoase sau diareice cele care sunt eliminate chiar acum de acești bărbați și de aceste femei în timp ce trecem pe lângă ei, saturează atmosfera de duhoare, ca un nor dens prin care numai cu mare efort se poate avansa, într-o piață înconjurată de arbori, cu o statuie în mijloc, o haită de câini devorează un bărbat. A murit probabil de puțină vreme, membrele nu-i sunt rigide, se vede când câinii le scutură, ca să smulgă de pe oase carnea înșfăcată de dinți. Un corb țopăie, căutând prilejul să-și facă loc la ospăț. Soția medicului și-a întors ochii, dar era prea târziu, voma îi urcă irezistibil din măruntaie, de două ori, de trei ori, ca și cum propriul ei trup, încă viu, ar fi zgâlțâit de alți câini, de haita disperării absolute, am ajuns aici, aici vreau să mor. Soțul o întrebă, Ce e cu tine, ceilalți, uniți de funie, se apropiară, brusc înspăimântați, Ce s-a întâmplat, Ți-a căzut greu mâncarea, Era ceva stricat, Eu nu simt nimic, Nici eu. Mai bine pentru ei, n-auzeau decât foiala animalelor, pe neașteptate, un insolit croncănit de corb, în învălmășeală un câine îl mușcase de o aripă, în treacăt, fără rea intenție, atunci soția medicului spuse, Nu m-am putut stăpâni, scuzați-mă, aici sunt niște câini care mănâncă alt câine, Câinele nostru, întrebă băiețelul strabic, Nu, al nostru, cum îi spui tu, e viu, se învârte în jurul lor, dar nu se apropie, După găina pe care a mâncat-o, poate că nu-i e prea foame, spuse primul orb, Te simți mai bine, întrebă medicul, Da, să plecăm de aici, Și câinele nostru, întrebă din nou băiețelul strabic, Câinele nu e al nostru, a mers cu noi, probabil că o să rămână cuăștia, poate a umblat cu ei înainte, și-a regăsit prietenii, Vreau să fac caca, Aici, Trebuie neapărat, mă doare burta, se plânse băiatul. Se ușura chiar acolo, așa cum putu, soția medicului mai vomită o dată, dar din alte motive. Traversară apoi piața largă și, când ajunseră la umbra copacilor, soția medicului privi în urmă. Apăruseră mai mulți câini, se încăieraseră peste ce rămăsese din trup. Câinele lacrimilor venea după ei, cu botul pe pământ parcă ar fi adulmecat o urmă, chestiune de obicei, pentru că, de data asta, o simplă privire era suficientă ca s-o găsească pe cea pe care o căuta. Marșul a continuat, casa bătrânului cu legătură neagră a rămas în urmă, acum merg pe un bulevard larg, cu edificii înalte și luxoase deo parte și de alta. Aici automobilele sunt scumpe, largi și comode, de aceea se văd atâția orbi dormind în ele, și, judecând după aparențe, o enormă limuzină a fost transformată în reședință permanentă, probabil pentru că e mai simplu să te întorci la o mașină decât în propria casă, ocupanții procedează probabil cum se făcea în carantină pentru a găsi patul, merg pipăind și numărând automobilele începând de la colț, douăzeci și șapte, pe dreapta, sunt acasă. Clădirea la ușa căreia se află limuzina e o bancă. Mașina 1-a adus pe președintele consiliului de administrație la reuniunea plenară săptămânală, prima care se ținea de când se declarase epidemia de răul-alb, și n-a fost timp după aceea să fie dusă în garajul subteran, unde urma să aștepte sfârșitul dezbaterilor. Șoferul a orbit când președintele intra în clădire, pe ușa principală, așa cum îi plăcea, a scos un țipăt, vorbim de șofer, dar el, vorbim de președinte, nu 1-a mai auzit. De altfel, reuniunea nu era chiar atât de plenară pe cât o presupune denumirea, în ultimele zile orbiseră câțiva membri ai consiliului. Președintele n-a mai

apucat să deschidă ședința, a cărei ordine de lucru prevedea discutarea și adoptarea măsurilor pentru cazul că ar orbi toți membrii consiliului de administrație, efectivi și supleanți, nici măcar n-a ajuns să intre în sala de ședințe pentru că, în timp ce ascensorul îl ducea la etajul al cincisprezecelea, exact între al nouălea și al zecelea, s-a întrerupt curentul electric, pentru totdeauna. Și cum o nenorocire nu vine niciodată singură, în aceeași clipă au orbit electricienii care se ocupau de întreținerea rețelei interne de energie, deci și de generator, model vechi, neautomatizat, care de mult ar fi trebuit înlocuit, ca rezultat, cum am spus înainte, ascensorul a rămas înțepenit între etajele nouă și zece. Președintele l-a văzut orbind pe însoțitorul de lift, el însuși și-a pierdut vederea câteva ore mai târziu, și, cum energia nu s-a întors și cazurile de orbire s-au înmulțit în bănci în ziua aceea, cei doi cu siguranță mai sunt încă acolo, morți, nici nu e nevoie s-o spunem, închiși într-un mormânt de oțel, și de aceea la adăpost de câinii devoratori.

Nefiind martori, și, dacă au fost, nu s-a auzit c-ar fi fost chemați să ne relateze ce s-a întâmplat, e de înțeles că cineva ar putea să întrebe cum se face de știm că lucrurile s-au întâmplat așa și nu altminteri, răspunsul este că toate aceste relatări sunt precum cele despre crearea universului, nimeni n-a fost acolo, nimeni n-a asistat, dar toată lumea știe ce s-a petrecut. Soția medicului întrebase, Ce s-o fi întâmplat cu băncile, nu că i-ar fi păsat din cale afară, deși își încredințase economiile uneia, a pus întrebarea din simplă curiozitate, doar pentru că i-a trecut prin minte, atât, nu se aștepta să i se răspundă, așa, bunăoară, La început, a făcut Dumnezeu cerul și pământul, și pământul era netocmit și gol, întuneric era deasupra adâncului și Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor, în schimb, bătrânul cu legătură neagră rosti, în timp ce coborau pe bulevard, Din câte am putut afla pe când mai aveam un ochi de văzut, la început a fost diavolul, oamenii, de teamă să nu rămână orbi și fără nimic, au dat fuga la bănci ca să-și scoată banii, considerau că trebuie să-și protejeze viitorul, e de înțeles, dacă vezi că nu mai poți lucra, singura soluție, în măsura posibilului, e să recurgi la economiile făcute în vremea prosperității și a prevederii pe termen lung, presupunând că omul a avut prudența să-și acumuleze economiile ban cu ban, în urma fulgerătoarei navale au dat faliment în douăzeci și patru de ore câteva dintre principalele bănci, guvernul a intervenit ca să calmeze spiritele, apelând la conștiința civică a cetățenilor, terminându-și proclamația cu declarația solemnă că își asumă toate responsabilitățile și datoriile decurgând din situația de calamitate publică actuală, dar paleativul n-a dezamorsat criza, nu numai pentru că oamenii continuau să orbească, ci și pentru că cei care mai vedeau nu se gândeau decât cum să-și salveze bănușii, în fine, era inevitabil, băncile, fali-mentate sau nu, și-au închis porțile și au cerut protecția poliției, nu le-a folosit la nimic, în mulțimea care se aduna ținând în fața băncilor erau și polițiști în civil care cereau ce câștigaseră cu atâta trudă, unii, ca să se poată manifesta în voie, chiar au anunțat la comandament că au orbit, și-au luat concediu, iar ceilalți, cei încă în uniformă și activi, cu armele îndreptate spre masele nemulțumite, pe neașteptate nu-și mai vedeau ținta, dacă aveau bani în bancă, își pierdeau orice speranță și, pe

deasupra, erau acuzați că au pactizat cu puterea stabilită, dar cel mai rău a fost după aceea, când băncile s-au pomenit luate cu asalt de hoarde furioase de orbi și de neorbi, însă cu toții disperați, nu se mai gândeau să prezinte la ghișeu un cec, spunându-i funcționarului, Vreau să-mi retrag banii, ci să pună mâna pe tot ce se putea, pe banii încasați în ziua aceea, pe ce fusese uitat prin sertare, prin vreun seif lăsat deschis din neglijență, în vreun săculeț de mărunțiș ca pe vremuri, așa cum aveau bunicii generației mai vârstnice, nu se poate imagina cum a fost, marile și somptuoasele holuri ale sediilor de bancă, micile sucursale de cartier, au asistat la scene cu adevărat cumplite, și să nu uităm de amănuntul cu bancomatele, sparte și jefuite până la ultima bancnotă, pe ecranul câtorva a apărut enigmatic un mesaj de mulțumire pentru că am ales această bancă, mașinile sunt de-a dreptul stupide, dacă nu e mai exact să spunem că și-au trădat stăpânii, în sfârșit, întregul sistem bancar s-a prăbușit dintr-o suflare, ca un castel de cărți de joc, și nu pentru că banii n-ar mai fi fost apreciați, dovada e că cine-i are nu vrea să le dea drumul din mână, pretinzând că nu poți ști cum va fi ziua de mâine, așa gândesc și orbii care s-au instalat în subteranele băncilor, unde sunt casele de bani blindate, așteptând miracolul care le va deschide larg ușile grele de oțel nichelat care îi despart de bogăție, ies doar ca să caute mâncare sau ca să-și satisfacă alte necesități ale trupului, dar imediat se întorc la post, au parole și semne din degete pentru ca nici un străin să nu poată pătrunde în reședintă, sigur că trăiesc în întunericul absolut, dar totuna, pentru această orbire totul e alb. Bătrânul cu legătură neagră le-a povestit toate aceste cutremurătoare întâmplări cu bănci și finanțe în timp ce traversau la pas orașul, oprindu-se din când în când, pentru ca băiețelul strabuc să-și poată potoli tumulturile insuportabile ale intestinului, și în ciuda tonului veridic pe care a știut să-1 imprime pasionantei descrieri, e legitim să suspectăm existența anumitor exagerări în relatarea sa, istoria orbilor care trăiesc în subterane, de exemplu, cum a aflat-o, neștiind nici parola, nici trucul cu degetul mare, oricum ne-am făcut o idee.

Se însera când au ajuns în sfârșit pe strada unde locuiau medicul și soția lui. Nu se deosebește de celelalte, e murdărie peste tot, bande de orbi care rătăcesc în derivă, și, pentru prima dată, însă dintr-o simplă întâmplare nu i-au întâlnit înaintea, șobolani enormi, doi, pe care pisicile vagabondând pe aici nu îndrăznesc să-i atace, sunt aproape de mărimea lor și cu siguranță mult mai feroce. Clinele lacrimilor se uită și la unii și la ceilalți cu indiferența celui care trăiește în altă sferă de emoții, așa s-ar spune, dacă n-ar fi câinele care este, ci un animal dintre cei umani. La vederea locurilor cunoscute, soția medicului n-a făcut obișnuita reflecție melancolică zicând, Cum trece timpul, mai ieri eram fericiți aici, se simți șocată de dezamăgire, crezuse în mod inconștient că, fiind a ei, va găsi strada curată, măturată, spălată, că vecinii vor fi orbi de ochi, dar nu de înțelegere, Ce prostie, spuse cu glas tare, De ce, ce se petrece, o întrebă soțul, Nimic, fantezii, Cum trece timpul, cum o arăta casa, spuse el, În curând o să știm. Puterile li se împuținaseră, așa că au urcat scara foarte încet, oprindu-se pe fiecare palier, E la cinci, spusesese soția medicului. Se mișcau cum puteau, fiecare pe cont propriu, câinele lacrimilor

alerga ori înainte, ori înapoi, parcă s-a născut ca să fie câine de turmă, cu porunca să nu piardă nici o oaie. Erau uși deschise, voci înăuntru, dezgustătorul miros dintotdeauna răbufnind, de două ori s-au ivit orbi în prag privind cu ochii goi, Cine e acolo, au întrebat, soția medicului 1-a recunoscut pe unul, celălalt nu era din clădire, Locuiam aici, se mărgini să răspundă. Pe chipul vecinului se schiță o expresie de recunoaștere, dar nu întrebă, Sunteți soția domnului doctor, va spune poate în casă, in-trând, S-au întors cei de la cinci. Parcurgând ultimul șir de trepte, înainte chiar să pună piciorul pe platforma scării, soția medicului anunță, E închisă. Erau semnale de încercări de spargere, dar ușa rezistase. Medicul își introduse mâna într-un buzunar interior din noua lui jachetă și scoase cheile. Rămase cu ele în aer, așteptând, dar femeia îi conduse delicat mâna spre broască.

În afară de praful casnic, care profită de absența familiilor ca să se așeze ușor, aburind suprafața mobilelor, să menționăm că e singurul moment de odihnă pe care-1 are, fără agitații de ștergător sau de aspirator, fără zbuguieli de copii care dezlanțuie în fugă vârtejuri atmosferice, casa era curată, dezordinea era doar aceea la care te aștepti când a trebuit să pleci în grabă. Chiar și în ziua aceea, pe când așteptau telefoanele de la minister și de la spital, soția medicului, cu un spirit de prevedere ca al oamenilor prudenți care-și rezolvă problemele în timpul vieții, ca să evite, după moarte, neplăcuta necesitate de a se recurge la aranjamente violente, a spălat vasele, a făcut patul, a curățat baia, nu e lună, cum se spune, dar, la drept vorbind, ar fi fost o cruzime să-i cerem mai mult, cu mâinile tremurând și ochii înecați în lacrimi, într-un soi de paradis au ajuns așadar cei șapte pelerini, și atât de puternică a fost impresia, pe care, fără a ofensa prea mult rigoarea termenului, am putea s-o numim transcendentă, încât s-au oprit la intrare, parcă împietriți de mirosul casei, deși era pur și simplu mirosul unei case închise, altă dată am fi dat fuga să deschidem toate ferestrele, Să aerisim, am fi spus, azi am prefera să fie călăfătuite, pentru ca putreziciunea de afară să nu poată intra. Soția primului orb spuse, O să-ți murdărim toată casa, și avea dreptate, dacă intrau cu pantofii plini de noroi și rahat, într-o clipă paradisul ar deveni infern, el fiind, după cum afirmă autoritățile, al doilea loc unde mirosul putred, fetid, greșos, pestilent, e mai greu de suportat pentru sufletele condamnate decât cleștii fierbinți, cazanele de smoală în clocot și alte artefacte de forjă și bucătărie. Din epoci imemorabile, gospodinele au avut obiceiul să spună, Intrați, intrați, vă rog, n-are importanță, ce se murdărește se curăță, dar cea de aici, ca și invitații ei, știe de unde vine, știe că, în lumea în care trăiește, ce-i murdar se va murdări și mai tare, de aceea îi roagă să se descalțe în fața ușii, nici tălpile nu sunt curate, bineînțeles, dar nu există comparație, prosoapele și cearșafurile fetei cu ochelari negri au fost bune la ceva, au răzbit. Au intrat așadar desculți, soția medicului a căutat și a găsit un sac mare de plastic unde a pus toți pantofii, pentru spălat, apoi 1-a dus pe balcon, aerul de afară nu se va strica și mai mult din pricina asta. Cerul începea să se întunece, se vedeau nori grei, Ce n-aș da să plouă, se gândi. Cu o idee clară despre ce era de făcut, se întoarse la ceilalți. Stăteau în sufragerie, tăcuți, în picioare, în ciuda oboselii

nu îndrăzniseră să-și caute un loc să se așeze, doar medicul își plimba distrat mâinile peste mobile, lăsa semne pe suprafață, a început prima curățenie, ceva praf se ridică prins de vârful degetelor lui. Soția medicului spuse, Dezbră-cați-vă cu toții, nu putem rămâne cum suntem, hainele ne sunt aproape la fel de murdare ca și pantofii, Să ne dezbrăcăm, întrebă primul orb, aici, în fața celorlalți, nu se cuvine, Dacă vreți, vă pot duce pe fiecare în altă cameră, răspuse ironic soția medicului, așa nu vă veți jena, Eu mă dezbrac aici, spuse soția primului orb, doar tu mă poți vedea, și chiar dacă n-ai putea, nu uit că m-ai văzut mai rău decât goală, bărbatul meu are memoria slabă, Nu știi ce interes avem să ne amintim momente neplăcute care au trecut, bombăni primul orb, Dacă ai fi femeie și ai fi fost unde am fost noi, ai gândi altfel, spuse fata cu ochelari negri, începând să-1 dezbrace pe băiețelul strabic. Medicul și bătrânul cu legătură neagră erau deja goi de la brâu în sus, acum se descheiau la pantaloni, bătrânul cu legătură neagră îi spuse medicului, care stătea lângă el, Dă-mi voie să mă reazem de tine ca să-mi scot pantalonii. Erau atât de caraghioși, bieții de ei, țopăind într-un picior, că aproape îți venea să plângi. Medicul își pierdu echilibrul, îl târî în cădere și pe bătrânul cu legătură neagră, din fericire amândoi au râs de incident, acum era înduioșător să-i vezi astfel, cu trupurile mânjite de toate murdăriile posibile, cu sexele păstoase, perii albi, perii negri, unde a ajuns respectabilitatea unei vârste avansate și a unei profesii atât de meritorii. Soția medicului se duse să-i ajute să se ridice, în curând va fi complet întuneric, nimeni nu va mai avea motiv să se simtă rușinat, Or fi luminări în casă, s-a întrebat, răspunsul a fost că avea două relicve de iluminat, un opaiț arhaic cu ulei, cu trei arzătoare, și o veche lampă cu petrol din sticlă, deocamdată opaițul va fi suficient, ulei am, fitilul se improvizează, mâine voi căuta petrol prin drogherii, se va găsi mult mai ușor decât o cutie de conserve, Mai ales dacă nu voi căuta în drogherii, își spuse, mirându-se singură că, în asemenea situație, mai era încă în stare să glumească. Fata cu ochelari negri se dezbrăca lent, cu gesturi care dădeau impresia că îi va rămâne mereu, oricât ar scoate de pe ea, o ultimă piesă de îmbrăcăminte protectoare, nu se înțelege ce rost are atâta pudoare, totuși, dacă soția medicului ar fi mai aproape, ar vedea cum tânăra se înroșește la față, deși o are atât de murdară, să mai înțeleagă femeile cine poate, pe una a cuprins-o pudoarea după ce s-a culcat cu bărbați pe care nu-i cunoștea, cealaltă știm că ar fi în stare să-i spună la ureche, cu toată liniștea din lume, Nu trebuie să-ți fie rușine, el nu te poate vedea, s-ar referi la propriul ei soț, evident, să nu uităm că neobrăzata 1-a ispitit în pat, femeile, cine nu le cunoaște, să-și cumpere, Motivul e poate, totuși, altul, aici mai sunt doi bărbați goi, iar unul dintre ei a primit-o în patul său.

Soția medicului a adunat hainele lăsate pe jos, pantaloni, cămăși, o jachetă, pulovere, bluzoane, niște lenjerie, lipicioasă de murdărie, o lună întreagă în leșie nu i-ar putea reda curățenia, a făcut din toate un teanc, Rămâneți aici, spuse, mă întorc imediat. A dus hainele pe balcon, așa cum făcuse cu pantofii, acolo s-a dezbrăcat la rândul ei, privind orașul negru sub cerul apăsător. Nici o lumină palidă la ferestre, nici un reflex stins pe fațade,

nu se vedea un oraș, ci o vastă masă de ciment care, răcindu-se, se modelase singură în formă de clădiri, acoperișuri, coșuri, totul mort, totul stins. Câinele lacrimilor apăru pe balcon, neliniștit, dar acum nu avea lacrimi de șters, disperarea era toată înăuntru, ochii erau uscați. Soția medicului se înfrigură, își aminti de ceilalți, în mijlocul sufrageriei, în pielea goală, așteptând fără să știe ce anume. Intră. Se preschimbaseră în simple contururi fără sex, pete imprecise, umbre pierzându-se în umbră. Dar pentru ei, nu, se gândi, ei se diluează în lumina care-i înconjoară, lumina nu-i lasă să vadă. Voi aprinde o lumină, spuse, în acest moment sunt aproape la fel de oarbă ca și voi, A venit electricitatea, întrebă băiețelul strabic, Nu, o să aprind un opaiț de ulei, Ce-i aia un opaiț, întrebă din nou băiețelul strabic, O să-ți arăt. Căută într-una din pungile de plastic o cutie de chibrituri, merse în bucătărie, știa unde ține uleiul, nu-i trebuia mult, rupse dintr-o cârpă de șters vasele o fâșie de pânză pentru fitil, apoi reveni în sufragerie, unde era opaițul, va fi util pentru prima dată de când l-au fabricat, la început nu acesta părea destinul lui, dar niciunul dintre noi, opaițe, câini sau oameni, nu știe, la început, tot ce-l așteaptă. Una după alta, pe arzătoarele candeliei, s-au aprins, tremurătoare, trei mici migdale luminoase, care din când în când creșteau părând că partea superioară a flăcărilor se va pierde în aer, apoi se contractau, devenind parcă dense, solide, pietricele de lumină. Soția medicului spuse, Acum văd, mă duc să vă caut haine curate, Dar suntem murdari, aminti fata cu ochelari negri. Și ea și soția primului orb își acopereau cu mâinile pieptul și pubisul, Nu din pricina mea, ci pentru că lumina opaițului se uită la ele. Apoi spuse, Mai bine să avem haine curate pe trupul murdar decât haine murdare pe trupul curat. Luă opaițul în mână și se apucă să caute prin sertarele comodelor, în dulapurile de haine, peste câteva minute se întoarse, aducea pijamale, halate, fuste, bluze, rochii, pantaloni, pulovere, tot ce era necesar pentru a acoperi decent șapte persoane, e adevărat că nu erau toate de aceeași statură, dar, fiind atât de slabe, păreau gemene. Soția medicului îi ajută pe toți să se îmbrace, băiețelul strabic se alese cu niște pantaloni scurți ai medicului, din aceia cu care mergi la plajă și la țară și care ne transformă pe toți în copii. Acum putem să ne așezăm, suspină soția primului orb, arată-ne, te rog, nu știm unde.

Sufrageria e ca toate sufrageriile, are o măsuță în centru, în jur sunt canapele care ajung pentru toți, aici se așază medicul și soția lui, plus bătrânul cu legătură neagră, dincolo fata cu ochelari negri și băiețelul strabic, pe încă una, soția primului orb și primul orb. Sunt frânți de oboseală. Băiețelul adoarme imediat, cu capul în poala fetei cu ochelari negri, a uitat de opaiț. Așa a trecut un ceas, era o stare de fericire, în lumina difuză, chipurile mânjite păreau curate, străluceau ochii celor care nu dormeau, primul orb a căutat mâna soției lui și a strâns-o, gestul arată în ce măsură repausul trupului poate contribui la armonia spiritelor. Atunci soția medicului spuse, O să mâncăm imediat câte ceva, dar, mai întâi, s-ar cuveni să ne punem de acord asupra modului cum vom trăi aici, 'fiți liniștiți, nu voi repeta discursul megafonului, pentru dormit sunt spații suficiente, avem două camere pentru cupluri, ceilalți pot să doarmă aici, fiecare pe câte o canapea, mâine va trebui

să ies să caut de mâncare, ce avem e pe terminate, ar fi bine să vină cu mine cineva, să mă ajute la transport, dar și ca să începeți să învățați drumurile spre casă, să recunoașteți colțurile, s-ar putea să mă îmbolnăvesc într-o zi sau să orbesc, tot timpul aștept să se întâmple, atunci va trebui să învăț de la voi, altă chestiune, pentru necesități o să pun o găleată pe balcon, știu că nu e o plăcere să ieși, cu ploaia care a căzut și frigul care e afară, oricum e preferabil decât să miroasă urât în casă, să nu uităm cum a fost viața noastră cât am fost internați, am coborât toate treptele degradării, toate, până când am atins abjecția, deși, altfel, aici se poate întâmpla același lucru, acolo aveam totuși scuza abjecției celor din afară, acum nu, acum suntem cu toții egali în fața binelui și a răului, vă rog să nu mă întrebați ce sunt binele și răul, o știam ori de câte ori am fost nevoiți să acționăm în timpul când orbirea era o excepție, adevărul și greșeala sunt numai două moduri diferite de a înțelege relația noastră cu ceilalți, nu pe cea pe care o avem cu noi înșine, în asta nu ne putem încrede, iertați-mi prelegerea moralistă, dar voi nu știți, nu puteți ști ce înseamnă să ai ochi într-o lume de orbi, nu sunt regină, eu sunt pur și simplu aceea care s-a născut ca să vadă oroarea, voi o simțiți, eu o simt și o văd, și acum să punem punct disertației, să luăm masa. Nimeni n-a pus întrebări, doar medicul a spus, Dacă voi avea din nou ochi, voi privi cu adevărat în ochii celorlalți, ca și cum le-aș privi sufletul, Sufletul, întrebă bătrânul cu legătură neagră, Sau spiritul, numele contează prea puțin, și atunci, lucru surprinzător, dacă ținem seama că vorbim de o persoană care n-a urmat studii avansate, tânăra cu ochelari negri spuse, în adâncul nostru este ceva care n-are nume, acest ceva suntem.

Soția medicului a așezat pe masă puțina hrană care le-a mai rămas, apoi i-a ajutat să ia loc, spuse, Mestecați încet, ajută să ne păcălim foamea. Câinele lacrimilor n-a venit să ceară de mâncare, era obișnuit să postească, în plus s-o fi gândit că n-avea dreptul, după banchetul de dimineață, să ia cât ar fi de puțin de la gura femeii care a plâns, ceilalți nu par să aibă mare importanță pentru el. În mijlocul mesei, opaițul cu trei arzătoare o așteaptă pe soția medicului să dea explicația promisă, a făcut-o la sfârșitul mesei, Dă-mi mâinile, îi spuse băiețelului strabic, apoi i le călăuzi încet, spunând, Asta e baza, rotundă, cum vezi, și asta coloana care susține partea superioară, depozitul de ulei, aici, ai grijă să nu te frigi, sunt arzătoarele, din ele ies fitilele, niște fâșiuțe de pânză care sug uleiul dinăuntru, le aprinzi cu chibritul și ele ard până când se termină uleiul, sunt niște luminițe slabe, dar suficiente ca să vedem, Eu nu văd, într-o zi o să vezi, o să-ți dau atunci opaițul în dar. Ce culoare are, N-ai văzut niciodată un obiect din alamă, Nu știu, nu-mi aduc aminte, ce e alama, Alama e galbenă, Aha. Băiețelul strabic reflectă puțin, Acum o să ceară la mama, se gândi soția medicului, dar se înșela, băiatul se mărgini să spună că voia apă, îi era foarte sete, Va trebui să aștepți până dimineață, n-avem apă în casă, dar, în aceeași clipă, își dădu seama că era apă, cinci litri sau ceva mai mult din prețiosul lichid, conținutul intact al rezervorului toaletei, nu putea fi mai rea decât ceea ce băuseră în timpul carantinei. Oarbă în întuneric, s-a dus în baie, pe pipăite a ridicat capacul rezervorului, nu putea vedea dacă, într-adevăr, avea apă, avea, i-au

spus-o degetele, a căutat un pahar, l-a cufundat, l-a umplut cu multă grijă, civilizația se întorsese la primitivele izvoare din mocirlă. Când a revenit în sufragerie, toți stăteau în continuare pe locurile lor. Opațul lumina chipurile întoarse spre el, ca și cum le-ar fi spus, Sunt aici, vedeți-mă, profitați, lumina asta nu va dura veșnic. Soția medicului apropie paharul de buzele băiețelului strabic, spuse, Uite apa, bea, încet, încet, bucură-te de ea, un pahar cu apă e o minune, nu-i vorba lui, nu vorba nimănui, pur și simplu comunica lumii miracolul care este un pahar cu apă. Unde ai găsit-o, e apă de ploaie, întrebă bărbatul, Nu, e din rezervorul de la baie, Dar n-aveam o damigeana de apă când am plecat, întrebă el din nou, femeia exclamă, Ba da, cum de-am uitat, o damigeana pe jumătate și alta pe care nici n-am început-o, oh, ce bucurie, nu bea, nu mai bea, îi spunea băiatului, o să bem cu toții apă curată, pun cele mai bune pahare pe masă și bem apă curată. Luă de astă dată opațul cu ea și se duse în bucătărie, se întoarse cu damigeana, lumina o traversa și făcea să scânteieze bijuteria dinăuntru. A așezat-o pe masă, a adus paharele, cele mai bune pe care le aveau, de cristal fin, apoi, lent, ca și cum oficia un ritual, le-a umplut. În sfârșit, a spus, Să bem, Mâinile oarbe au căutat și au găsit paharele, le-au ridicat tremurând, Să bem, a repetat soția medicului, în mijlocul mesei, opațul era ca un soare înconjurat de aștri strălucitori. Când paharele au fost puse jos, fata cu ochelari negri și bătrânul cu legătură neagră plâneau.

Au avut o noapte neliniștită. Nebuloase la început, imprecise, visele treceau din adormit în adormit, culegeau de aici, culegeau de dincolo, aduceau cu ele noi amintiri, noi secrete, noi dorințe, iar cei care dormeau suspinau și murmurau, Visul ăsta nu e al meu, spuneau, însă visul le răspundea, încă nu-ți cunoști visele, așa a aflat fata cu ochelari negri cine era bătrânul cu legătură neagră care dormea aproape, la doi pași, așa a crezut el că a aflat cine este ea, doar a crezut, pentru că nu-i de ajuns ca visurile să fie reciproce ca să fie egale. A început să plouă când s-au ivit zorii. Vântul a izbit de ferestre o rafală care a sunat ca pocnetul a mii de bice. Soția medicului s-a trezit, a deschis ochii murmurând, Cum plouă, apoi i-a închis din nou, în încăperea continua să fie noapte adâncă, putea să doarmă. Totuși, după un minut, se deșteptă abrupt cu ideea că are ceva de făcut, fără să înțeleagă încă ce anume, ploaia îi spunea Trezește-te, ce vrea ploaia, încet, ca să nu-și trezească bărbatul, ieși din cameră, traversă sufrageria, se opri o clipă privindu-i pe cei care dormeau pe canapele, apoi își continuă drumul pe coridor până în bucătărie, peste această latură a clădirii ploaia cădea cu mai multă putere, împinsă de vânt. Cu mâneca halatului pe care-l îmbrăcase șterse geamul aburit al ușii și privi afară. Cerul era în întregime un singur nor compact, ploaia se prăvălea în torente. Pe podeaua balconului erau îngrămădite rufe murdare scoase de pe ei, era sacul de plastic cu pantofii ce trebuiau spălați. Spălatul. Ultimul vâl de somn se dădu brusc la o parte, asta trebuia să facă. Deschise ușa, făcu un pas, imediat ploaia o udă din cap până în picioare, parcă stătea sub o cascadă. Trebuie să profit de apă, se gândi. Intră din nou în bucătărie și, evitând pe cât posibil să facă zgomot, începu să adune lighene, cratițe, oale, tot ce putea păstra ceva din apa care

cobora deasă din cer, în perdele pe care vântul le făcea să oscileze, împingându-le peste acoperișurile orașului ca pe o uriașă mătură vuind. Le duse afară, le înșiră de-a lungul balconului, lingă grilaj, acum va avea apă să spele hainele imunde, pantofii infecti, Să nu se oprească, să nu se oprească ploaia, murmura căutând în bucătărie săpunurile, detergentii, bureții, tot ce putea folosi pentru a curăța cât de cât, barem puțin, această insuportabilă necurătenie a sufletului. A trupului, rosti, ca pentru a-și ' corecta gândul metafizic, apoi adăugă, Totuna. Atunci, ca și cum ar fi fost o concluzie inevitabilă, o conciliere armonioasă între ce a spus și ce a gândit, își scoase dintr-un singur gest halatul ud, și, goală, primind pe trup, când mângâierea, când biciuirea ploii, se apucă să spele rufele, dar și propriul trup. Forfota apei care o înconjura o împiedică să-și dea seama imediat că nu mai e singură. La ușa balconului apăruseră fata cu ochelari negri și soția primului orb, ce presentimente, ce intuiții, ce voci interioare le vor fi deșteptat, nu se știe, de asemenea nu se știe cum au reușit ele să găsească drumul, nu merită să căutăm explicații, ipotezele sunt deschise. Aju-tați-mă, vă rog, spuse soția medicului văzându-le, Cum, dacă nu vedem, întrebă soția primului orb, Dați-vă jos hainele, cu cit mai puțin vom avea de uscat după aceea cu atât mai bine, Dar nu vedem, repetă soția primului orb, Ce contează, spuse fata cu ochelari negri, facem ce putem, iar eu termin treaba, spuse soția medicului, o să curăț ce rămâne murdar, acum la treabă, haideți, suntem singura femeie cu doi ochi și șase mâini de pe lume. Poate că, în clădirea din față, în dosul ferestrelor închise, câțiva orbi, bărbați și femei, treziți de violența rafalelor constante, cu fruntea lipită de geamurile reci, acoperind cu răsuflarea lor aburul nopții, își amintesc de vremea când, stând ca acum, priveau cum cade ploaia din cer. Nu-și pot imagina că dincolo sunt trei femei goale, goale cum au venit pe lume, par nebune, trebuie să fie nebune, niște persoane sănătoase la minte nu s-ar apuca să spele rufe pe un balcon expus observațiilor vecinilor, mai ales cu această înfățișare, ce contează că suntem orbi cu toții, unele lucruri nu se fac, Dumnezeule, cum curge apa pe ele, coboară printre sâni, întârzie și se pierde în bezna pubisului, îneacă, în sfârșit, și înconjoară coapsele, poate că, pe nedrept, am gândit urât despre ele, poate că nu știm să vedem lucrul cel mai frumos și plin de glorie care s-a petrecut vreodată în istoria orașului, de pe podeaua balconului cade o pânză de spumă, ce n-aș da să fiu și eu în ea, căzând interminabil, curat, purificat, gol. Doar Dumnezeu ne vede, spuse soția primului orb care, în ciuda dezamăgirilor și contradicțiilor, își păstrează neclintită credința că Dumnezeu nu e orb, la care soția medicului răspunse, Nici măcar el, cerul e acoperit, doar eu vă pot vedea, Sunt urâtă, întrebă fata cu ochelari negri, Ești slabă și murdară, urâtă nu vei fi niciodată, Dar eu, întrebă soția primului orb, Murdară și slabă ca și ea, nu la fel de frumoasă, dar mai frumoasă decât mine, Tu ești frumoasă, spuse fata cu ochelari negri. Cum poți să știi, când nu m-ai văzut niciodată, Te-am visat de două ori, Când, A doua oară a fost astă-noapte, Ai visat casa pentru că te simțeau sigură și liniștită, e firesc, după tot ce-am pățit, în visul tău, eu eram casa, și, având nevoie de un chip ca să mă vezi, l-ai inventat, Și eu te văd frumoasă, și nu te-am visat niciodată, spuse soția

primului orb, Ceea ce demonstrează că orbirea e providența urâților, Tu nu ești urâtă, Nu, de fapt, nu sunt, dar vârsta, Câți ani ai, întrebă fata cu ochelari negri, Mă apropii de cincizeci, Ca mama, Și ea, Ea, ce, Continuă să fie frumoasă, A fost mai mult decât acum, Asta ni se întâmplă tuturor, mereu am fost mai mult odată, Tu n-ai fost niciodată atât de mult, spuse soția primului orb. Așa sunt cuvintele, ascund multe, se unesc unele cu altele, dau impresia că nu știu unde vor să meargă, dar deodată, din pricina a două sau trei vorbe, sau patru care apar brusc, simple în ele însele, un pronume personal, un adverb, un verb, un adjectiv, și iată că emoția urcă irezistibilă la suprafața pielii și a ochilor, stricând măsura sentimentelor, uneori nu mai rezistă nervii, au îndurat multe, au îndurat totul, parcă purtau o armură, s-ar spune. Soția medicului are nervi de oțel, dar iată că soția medicului varsă lacrimi din pricina unui pronume personal, a unui adverb, a unui verb, a unui adjectiv, niște simple categorii gramaticale, niște simple denumiri, ca și cele două femei suplimentare, altele, pronume nehotărâte, plângând și ele, îmbrățișând-o pe cea din propoziția completă, trei grații nude în ploaia care cade. Asemenea clipe nu pot ține veșnic, femeile stau aici de peste o oră, e timpul să simtă frigul, Mi-e frig, rosti fata cu ochelari negri. Pentru rufe nu se poate face mai mult, pantofii sunt curați ca de zile mari, acum e momentul să se spele femeile, fiecare îi săpunește celeilalte părul și spatele, și râd așa cum râdeau când erau încă fete care se jucau de-a v-ați ascunselea în grădină, înainte să orbească. Ziua s-a luminat de tot, primul soare a tras cu ochiul peste umărul lumii înainte să se ascundă din nou după nori. Continuă să plouă, dar cu mai puțină putere. Spălătoresele au intrat în bucătărie, s-au șters și și-au frecat pielea cu prosoapele mari pe care soția medicului le-a adus din dulapul din sala de baie, pielea lor miroase de trăsnește a detergent, dar asta e viața, cine n-are câine vânează cu pisica, săpunul s-a topit într-o clipită, chiar și așa în casa asta pare că se găsește orice, poate fiindcă știu să folosească cum trebuie ce au, în sfârșit, s-au acoperit, paradisul e afară, pe balcon, halatul soției medicului e ud leoarcă, dar și-a pus o rochie cu crengi și flori, nepurtată de ani de zile, acum e cea mai frumoasă dintre toate trei.

Când au intrat în sufragerie, soția medicului a văzut că bătrânul cu legătură neagră stătea pe canapeaua pe care dormise, își ținea capul între mâini, degetele în hățușul de păr alb care i-a năpădit tâmplele și ceafa, și stătea imobil, încordat, ca și cum ar fi vrut să-și rețină gândurile sau, dimpotrivă, să le oprească din gândit. Le auzi intrând, știa de unde vin, ce-au făcut, că au fost goale, știa toate astea nu pentru că deodată i-ar fi revenit vederea și s-ar fi dus pe vârful picioarelor, ca ceilalți bătrâni, să pândească nu o singură Suzană în baie, ci trei, orb a fost, orb continua să fie, se apropiase însă de ușa bucătăriei și auzise ce vorbeau pe balcon, râsetele, zgomotul ploii și răpăitul apei, inspirase mirosul săpunului, apoi se întorsese pe canapeaua lui, gândindu-se că exista încă viață pe lume și întrebându-se dacă el mai era parte din ea. Soția medicului spuse, Femeile s-au spălat, acum e rândul bărbaților, și bătrânul cu legătură neagră întrebă, Mai plouă, Da, plouă, și e apă în lighenele de pe balcon, Atunci prefer să mă spăl în baie,

În scaldătoare, pronunță cuvântul ca și cum și-ar fi prezentat certificatul de vârstă, explicând Sunt de pe vremea când nu se spunea cadă, ci scaldătoare, și adăugă, Dacă nu te deranjează, bineînțeles, nu vreau să-ți murdăresc casa, promit că n-am să vărs apă pe jos, mă rog, o să fac tot posibilul, În cazul ăsta, îți duc lighenele în baie, Te ajut, Pot să le duc singură, Trebuie să fac ceva, nu sunt invalid, Vino, atunci. Pe balcon, soția medicului trase înăuntru un lighean aproape plin cu apă, Apucă de aici, îi spuse bătrânului cu legătură neagră conducându-i mâinile, Acum, ridicară ligheanul cât era de greu, Bine că ai venit să mă ajuți, singură nu mă descurcam, Știi zicala, Ce zicală, Munca bătrânului nu e multă, dar cine o ignoră are urechea surdă, Nu e așa zicala, Știu, unde am zis bătrân, e copil, unde am zis ignoră, e disprețuiește, dar zicalele, dacă vor să spună ce spun pentru că e nevoie s-o spună, trebuie să se adapteze timpurilor, Ești filosof, Ce idee, sunt bătrân. Au vărsat ligheanul în cadă, apoi soția medicului deschise un sertar, își amintise că mai avea un săpun, îl puse în mâinile bătrânului cu legătură neagră, Vei mirosi plăcut, mai plăcut decât noi, folosește cât vrei, nu-ți face probleme, o să lipsească mâncarea, dar, în supermarketuri, trebuie să fie săpunuri, Mulțumesc, Fii atent să nu aluneci, dacă vrei, îl chem pe soțul meu să te ajute, Nu, prefer să mă spăl singur, Cum dorești, și ai aici, fii atent, dă-mi mâna, o mașină de bărbierit, un pământuf, dacă vrei să te razi, Mulțumesc. Soția medicului ieși. Bătrânul cu legătură neagră își scoase pijamaua care îi căzuse la sorți la distribuirea hainelor, apoi, cu multă grijă, intră în cadă. Apa era rece și puțină, nu avea nici o palmă adâncime, ce diferență între a o primi în șuvoaie din cer, râzând ca cele trei femei, și această bălăceală tristă. Îngenunche pe fundul căzii, inspiră adânc, cu mâinile făcute scoică își aruncă pe piept primul val de apă, care aproape îi tăie răsuflarea, își udă repede tot trupul, ca să nu aibă vreme să se înfioare, apoi, în ordine, cu metodă, începu să se săpunească, să-și frece energic pielea pornind de la umeri, brațele, pieptul și abdomenul, pubisul, sexul, între picioare, Sunt mai împutit decât un animal, se gândi, apoi coapsele slabe, până la coaja de murdărie care îi încălța labele picioarelor. Lăsă un timp spuma, pentru ca acțiunea de curățire să fie mai prelungită, spuse, Trebuie să mă spăl pe cap, își duse mâinile la spate ca să-și dezlege legătura, Și tu ai nevoie de o baie, o desprinse și o lăsă să cadă în apă, acum își simțea trupul cald, își muie și își săpuni părul, era un bărbat de spumă, alb în mijlocul unei imense orbiri albe unde nimeni nu l-ar putea găsi, dacă așa credea, s-a înșelat, în clipa aceea simți niște mâini care îi atingeau spatele, îi adunau spuma de pe brațe, de pe piept, și apoi o întindeau pe spate, încet, ca și cum, neputând vedea, ar fi trebuit să fie mai atente la ce fac. A vrut să întrebe, Cine ești, dar limba i s-a poticnit, n-a fost în stare, acum trupul i se înfiora, dar nu de frig, mâinile continuau să-l spele cu mișcări ușoare, femeia nu spuse Sunt a medicului, sunt a primului orb, sunt fata cu ochelari negri, mâinile și-au terminat treaba, s-au retras, s-a auzit zgomotul ușor al ușii închizându-se, bătrânul cu legătură neagră a rămas singur, îngenuncheat în cadă, ca și cum ar fi implorat niscaiva mizericordie, tremurând, tremurând, Cine o fi fost, se întreba, rațiunea îi spunea că nu putea fi decât soția medicului, ea e cea care vede, ea e cea care ne-a

protejat, ne-a îngrijit și ne-a hrănit, n-ar fi de mirare să fi avut și această discretă atenție, așa îi spunea rațiunea, însă el nu credea în rațiune. Continua să tremure, nu știa dacă din pricina emoției sau a frigului. Căută legătura pe fundul băii, o frecă puternic, o stoarse, și-o puse în jurul capului, cu ea se simțea mai puțin gol. Când intră în sufragerie, uscat, parfumat, soția medicului spuse, Avem un bărbat curat și bărbierit, iar apoi, cu tonul cuiva care tocmai și-a amintit că ar fi trebuit să facă ceva, dar uitase, Nu te-ai putut spăla pe spate, ce păcat. Bătrânul cu legătură neagră n-a răspuns, dar s-a gândit că a avut dreptate să nu creadă în rațiune.

Puținul care mai era de mâncare i l-au dat băiețelului strabic, ceilalți vor trebui să aștepte aprovizionarea, în cămară erau niște dulcețuri, fructe uscate, zahăr, câțiva biscuiți, câteva fursecuri uscate, dar la aceste rezerve, și la altele pe care le vor aduna vor recurge doar în caz de nevoie extremă, căci mâncarea de zi cu zi trebuie câștigată zi de zi, dacă din ghinion expediția se va întoarce cu mâinile goale, atunci da, doi biscuiți fiecare, cu o linguriță de dulceată, Avem de căpșuni și de piersici, pe care le preferați, trei jumătăți de nucă, un pahar de apă, luxul atât cât va dura. Soția primului orb spuse că și ea ar vrea să meargă după mâncare, trei nu erau prea mulți, chiar fiind orbi, doi dintre ei ajutau la cărat, pe lângă asta, dacă era posibil, având în vedere că nu era mare distanța, ar dori să meargă să-și vadă casa, dacă a fost ocupată, dacă era lume cunoscută, de exemplu, vecini din clădire, cărora li s-a mărit familia cu câteva rude venite din provincie, sperând să se salveze de epidemia de orbire care le atacase satul, se știe că la oraș întotdeauna sunt alte posibilități. Au ieșit așadar toți trei, înfolați în ce mai rămăsese în casă din hainele de îmbrăcat, celelalte, care au fost spălate, vor trebui să aștepte vremea bună. Cerul era tot înnorat, dar nu amenința să plouă. Dus de apă, mai ales pe străzile mai înclinate, gunoiul se adunase în grămăjoare, curățindu-se mari porțiuni de pavaj. Ce bine ar fi să plouă în continuare, soarele, în situația asta, n-ar face decât rău, spuse soția medicului, avem destulă putreziciune și duhoare, Le simțim mai intens pentru că suntem curați, spuse soția primului orb, soțul ei se arătă de acord, deși avea impresia că răcise din pricina băii cu apă rece. Erau sumedenie de orbi pe străzi, profitau de ocazie ca să caute alimente și să-și satisfacă unde se nimerea necesitățile excre-torii la care puțină hrană și apă încă îi obligau. Câinii adulmecau pretutindeni, scormoneau prin gunoaie, câte unul ducea în gură un șobolan înecat, caz foarte rar, care-și putea avea explicația în abundența extraordinară a ultimelor ploi, l-a prins inundația într-un loc nepotrivit, nu i-a servit la nimic faptul că știa să înoate. Câinele lacrimilor nu se amestecă împreună cu vechii tovarăși de haită și de vânătoare, alegerea lui e făcută, însă nu e el animalul care să aștepte să fie hrănit, mestecă deja cine știe ce, munții de gunoaie conțin comori inimaginabile, totul e să cauți, să răscolești și să găsești. Vor trebui să caute și să răscolească în memorie, când se va ivi ocazia, și primul orb și soția lui, acum că au învățat cele patru colțuri, nu ale casei unde locuiesc, care are mult mai multe, ci ale străzii pe care stau, cele patru colțuri care vor deveni pentru ei punctele cardinale, pe orbi nu-i interesează să știe unde e răsăritul și apusul, nordul sau sudul, ei vor să le

spună mâinile șovăitoare dacă sunt pe calea cea bună, odinioară, când erau încă puțini, obișnuiau să folosească bastoane albe, sunetul loviturilor continue în pământ și în pereți era ca un soi de cifru prin care identifica și recunoștea ruta, dar, în zilele noastre, fiind orbi cu toții, un astfel de baston, în bocănitul general, ar fi complet inutil, ca să nu mai spunem că, scufundat în albul său, orbul ar ajunge să se îndoiască dacă poartă sau nu ceva în mână. Câinii au, se știe, dincolo de ceea ce numim instinct, și alte mijloace de orientare, e adevărat că, fiind miopi, nu se încred prea mult în văz, totuși, cum nasul le stă mult înaintea ochilor, ajung mereu unde vor, în cazul de față, pentru orice eventualitate, câinele lacrimilor și-a ridicat piciorul în cele patru vmturi, mirosul se va însărcina să-1 ducă acasă dacă, într-o zi, se va pierde. În timp ce mergeau pe stradă, soția medicului se uita într-o parte și în alta, căutând vreun negoț de alimente, de unde și-ar fi putut aproviziona camera pustiiată. Jaful nu fusese complet numai pentru că în băcăniile de tip vechi încă se mai poate găsi fasole sau ceva năut în butoaie, sunt leguminoase care cer mult timp pentru fiert, dar apa, dar combustibilul, de aceea nu se bucură de nici un credit. Pe soția medicului n-o entuziasma în mod deosebit mania predicativă a proverbelor, oricum din aceste învățăminte străvechi trebuie să-i fi rămas în memorie, dovada este c-a umplut două pungii de plastic cu năut și fasole, Pune bine ce nu-ți folosește, vei găsi ce-ți trebuie, îi spusese o bunică, în fond, apa în care le va pune la muiat va fi bună și la gătit, iar ce rămâne din fiertură nu mai e apă, ci supă. Nu numai în natură câteodată nu se pierde totul și ceva se folosește.

De ce cărau ei sacii de fasole și de năut, plus ceea ce reușeau să adune, când mai aveau încă atât de mers până să ajungă pe strada unde locuiau primul orb și soția lui, este o întrebare pe care n-ar pune-o decât cineva care n-a știut niciodată ce sunt lipsurile. Pentru casă, e bună și o piatră, a spus aceeași bunică a soției medicului, doar a uitat să adauge, Chiar dacă trebuie să faci ocolul lumii, asta făceau acum, mergeau spre casă pe drumul cel mai lung. Unde suntem, a întrebat primul orb, soția medicului i-a explicat, de aia avea ochi, iar el, Aici am orbit, la colțul unde e semaforul, Chiar acolo suntem, Serios, Exact acolo. Nu vreau să-mi amintesc ce-am pățit, eram închis în mașină și nu mai puteam să văd, lumea țipa afară, eu eram disperat și țipam că am orbit, până când a venit omul ăla și m-a dus acasă, Bietul de el, spuse soția primului orb, n-o să mai fure niciodată mașini, Ne este atât de greu să acceptăm ideea că vom muri, spuse soția medicului, încât mereu încercăm să găsim scuze pentru morți, de parcă am cere anticipat să fim iertați când ne va veni rândul, Totul mi se pare și acum un vis, spuse soția primului orb, ca și cum aș visa că sunt oarbă, Când stăteam în casă, așteptându-te, și eu am avut impresia asta, spuse bărbatul. Părăsiseră piața unde se întâm-plaseră aceste lucruri, acum urcau pe niște străzi înguste, labirintice, soția medicului nu cunoaște prea bine locurile, dar primul orb nu se pierde, le îndrumă, ea anunță numele străzilor, iar el spune, Cotim la stânga, cotim la dreapta, în sfârșit, Asta e strada noastră, clădirea e pe partea stingă, aproximativ la mijloc, Ce număr are, întreabă soția medicului, el nu-și aducea aminte, Asta-i bună, n-am uitat, dar parcă mi-a

pierit din minte, rosti, e de rău augur, dacă nu mai știm nici măcar unde locuim, visul luând locul memoriei, unde vom ajunge. Dar de data asta nu e așa de grav, din fericire, soția primului orb a avut ideea să vină în această excursie, iat-o rostind numărul clădirii, au evitat să recurgă la ceea ce primul orb se lăuda că poate să facă, să recunoască ușa prin magia atingerii, ca și cum ar ține o baghetă magică pe post de baston, o atingere, metal, altă atingere, lemn, cu încă trei sau patru va ajunge la desenul complet, nu am nici o îndoială, asta e. Au intrat, soția medicului în frunte, Care e etajul, întrebă, Al treilea, răspunse primul orb, n-avea memoria chiar atât de slăbită cât păruse, uiți unele lucruri, așa e viața, de altele îți aduci aminte, de pildă, își amintește cum a intrat pe această ușă după ce a orbit, La ce etaj locuiți, a întrebat omul care nu furase încă automobilul, La trei, a răspuns, deosebirea este că acum nu mai suie cu liftul, calcă pe treptele nevăzute ale unei scări care e, în același timp, întunecată și luminoasă, cât de mult simte lipsa electricității cel care nu este orb, sau a luminii soarelui, sau a unui ciot de luminare, dar ochii soției medicului au avut destul timp să se adapteze penumbrei, cei care urcă s-au ciocnit la jumătatea drumului de două femei care coborau, niște oarbe de la etajele superioare, poate de la trei, nimeni n-a pus întrebări, vecinii nu mai sunt cei dinainte. Ușa era închisă. Cum facem, întrebă soția medicului, Eu vorbesc, spuse primul orb. Au bătut o dată, de două ori, de trei ori, Nu e nimeni, spuse cineva exact în momentul când se deschidea ușa, întârzierea n-avea de ce să mire, un orb care stă în fundul casei nu poate veni în fugă să răspundă celui care a bătut, Cine e, ce doriți, întrebă bărbatul care se ivi, avea un aer serios, educat, trebuie să fie o persoană de înțeles. Primul orb spuse, Locuiam în această casă, Ah, a fost răspunsul celui alt, apoi întrebă, Mai e cineva cu dumneavoastră, Soția mea și o prietenă, De unde pot ști că e casa dumneavoastră, E simplu, spuse soția primului orb, vă pot spune tot ce e înăuntru. Celălalt rămase tăcut câteva secunde, apoi rosti, Intrați. Soția medicului rămase în urmă, aici nimeni n-avea nevoie de un ghid. Orbul spuse, Sunt singur, ai mei au plecat după mâncare, ar trebui probabil să spun ale mele, dar nu cred că e potrivit, făcu o pauză și adăugă, Deși cred că aveam obligația s-o știu, Ce vreți să spuneți, întrebă soția medicului, Ale mele de care vorbeam sunt soția mea și fiicele mele, Și de ce ar trebui să știți de ce e potrivit sau nu să folosiți posesivul la feminin, Sunt scriitor, se presupune că știu asemenea lucruri. Primul orb se simți măgulit, închipuiți-vă, un scriitor instalat la mine acasă, atunci îl apucă îndoiala, oare îi permite buna-creștere să-1 întrebe pe celălalt cum se numește, probabil chiar îl cunoaște după nume, era posibil chiar să-1 fi citit, ezita încă între curiozitate și discreție, când nevasta puse întrebarea directă, Cum vă cheamă, Orbii n-au nevoie de nume, eu sunt vocea pe care o am, restul n-are importanță, Dar ați scris cărți, iar cărțile vă poartă numele, spuse soția medicului, Acum nu le poate citi nimeni, ca și cum n-ar exista. Primul orb consideră că discuția se îndepărta prea mult de chestiunea care-1 interesa în mod special, Dar cum ați ajuns în casa mea, întrebă, Ca mulți alții care nu mai trăiesc unde trăiau, mi-am găsit casa ocupată de persoane care n-au vrut să înțeleagă de vorbă bună, se poate spune că am fost aruncați pe

scări, Este departe casa dumneavoastră, Nu, Ați mai făcut vreo încercare s-o recuperați, întrebă soția medicului, acum lumea se mută frecvent dintr-o casă în alta, Am mai încercat de două ori, Și erau tot acolo, Da, Și ce-aveți de gând să faceți acum că știți că e casa noastră, vru să afle primul orb, ne veți alunga așa cum au făcut alții cu dumneavoastră, Nu am nici vârsta nici putere pentru așa ceva și, chiar dacă aș avea, nu cred c-aș fi în stare să recurg la procedee atât de expeditiv, un scriitor ajunge să aibă și în viață răbdarea de care a avut nevoie ca să scrie, Ne veți lăsa, așadar, casa, Da, dacă nu găsim altă soluție, Nu văd ce altă soluție s-ar putea găsi. Soția medicului ghicise însă care va fi răspunsul scriitorului, Dumneavoastră și soția, ca și prietena care vă însoțește, locuiți într-o casă, presupun, Da, mai precis în casa ei, E departe, Nu se poate spune c-ar fi departe, Atunci, dacă îmi permiteți, am o propunere, Spuneți, Să continuăm așa cum suntem, în acest moment, amândoi avem o casă unde putem trăi, eu voi fi în continuare atent la ce se întâmplă cu a mea, dacă într-o zi o găsesc liberă, mă mut imediat acolo, dumneavoastră veți face același lucru, veniți aici cu regularitate, iar când o găsiți goală, vă mutați, Nu sunt sigur că îmi place ideea, Nu mă așteptam să vă placă, dar mă îndoiesc că v-ar fi pe plac alternativa care rămâne, Care anume, Să vă recuperați imediat casa care vă aparține, Dar, în acest caz, Exact, în acest caz, mergem noi să stăm dincolo, Nu, nici gând, interveni soția primului orb, să lăsăm lucrurile așa cum sunt, vom vedea la timpul potrivit, Mi-a venit acum ideea că mai există o soluție, spuse scriitorul, Despre ce e vorba, întrebă primul orb, Să trăim aici ca oaspeți ai voștri, casa e destul de mare, Nu, spuse soția primului orb, vom face ca până acum, vom locui la prietena noastră, nu trebuie să te întreb dacă ești de acord, adăugă spre soția medicului, Nici eu nu-ți voi răspunde, Vă rămân recunoscător, spuse scriitorul, adevărul e că m-am așteptat tot timpul să ni se - ceară casa înapoi, Lucrul cel mai firesc e să te mulțumești cu ce ai atunci când ești orb, spuse soția medicului, Cum ați trăit de când a început epidemia, Am fost internați până acum trei zile, Ah, sunteți dintre cei care au fost băgați în carantină, Da, A fost greu, E puțin spus, Oribil, Sunteți scriitor, aveți, cum ați spus adineauri, obligația de a cunoaște cuvintele, știți deci că adjectivele nu ne ajută prea mult, dacă un om îl omoară pe altul, de exemplu, e mai bine s-o enunțăm ca atare, și să ne încredem că simpla oroare a actului este atât de șocantă încât ne va scuti să mai spunem că a fost oribil, Vreți să spuneți că avem prea multe cuvinte, Vreau să spun că avem prea puține sentimente, Sau le avem, dar nu mai folosim cuvintele care le exprimă, Așa că le-am pierdut, Aș vrea să-mi povestiți cum ați trăit în carantină, De ce, Sunt scriitor, Ar fi trebuit să fiți acolo, Scriitorul e ca oricare alt om, nu poate să știe totul, nici să trăiască totul, trebuie să întrebe și să-și imagineze, într-o zi, poate că vă voi povesti cum a fost, veți putea după aceea să scrieți o carte, O scriu, Cum, doar sunteți orb, Și orbii pot să scrie, Vreți să spuneți că ați apucat să învățați alfabetul Braille, Nu cunosc alfabetul Braille, Cum scrieți, atunci, întrebă primul orb, O să vă arăt. Se ridică de pe scaun, ieși, după un minut se întoarse, aducea în nună o foaie de hârtie și un pix, E ultima pagină completă pe care am scris-o, N-o putem vedea, spuse

soția primului orb, Nici eu, spuse scriitorul, Atunci cum puteți scrie, întrebă soția medicului, privind foaia de hârtie, pe care, în semiîntunericul din încăperea, se distingeau liniile foarte strânse, din loc în loc suprapuse, Pe pipăite, răspunse zâmbind scriitorul, nu e greu, se pune foaia de hârtie pe o suprafață puțin moale, cum ar fi, de exemplu, alte foi de hârtie, apoi scrii, Dar, dacă nu vedeți, spuse primul orb, Pixul este un bun instrument de lucru pentru scriitorii orbi, nu vă pot da să citiți ce-am scris, dar mă ajută să știu unde am scris, e destul să urmăresc cu degetul adâncitura lăsată de ultimul rând scris, merg așa până la marginea filei, calculez distanța până la noul rând și continuu, e foarte ușor, Am remarcat că, uneori, rândurile se suprapun, spuse soția medicului, luându-i delicat din mână foaia de hârtie, Cum vă dați seama, Eu văd, Vedeți, v-ați recăpătat vederea, cum, când, întrebă scriitorul nervos, Presupun că sunt singura persoană care n-a pierdut-o niciodată, Dar de ce, cum vă explicați, Nu-mi explic, probabil că nu există nici o explicație, înseamnă că ați văzut tot ce s-a întâmplat, Am văzut ce-am văzut, n-am avut ce face, Câți oameni au fost în carantină, Aproape trei sute, De când, De la început, am ieșit numai de trei zile, cum v-am spus, Cred că eu am orbit primul, spuse primul orb, Trebuie să fi fost oribil, Din nou cuvântul ăsta, spuse soția medicului, Ier-tați-mă, dintr-o dată mi se pare ridicol tot ce-am scris de când am orbit, familia mea și cu mine, Despre ce e vorba, Despre suferințele noastre, despre viața noastră, Fiecare trebuie să vorbească despre ce știe, iar despre ce nu știe întreabă, Eu vă întreb pe dumneavoastră, Și eu vă voi răspunde, nu știu când, într-o zi. Soția medicului atinse cu foaia de hârtie mâna scriitorului, V-ar deranja să-mi arătați unde lucrați, ce scrieți, Dimpotrivă, veniți cu mine, Putem să venim și noi, întrebă soția primului orb, E casa dumneavoastră, eu sunt aici doar în trecere. În dormitor era o măsuță, pe ea o veioză stinsă. Lumina palidă care intra prin fereastră lăsa să se vadă, la stingă, câteva foi albe, altele scrise, la dreapta, în centru una scrisă numai pe jumătate. Erau două pixuri noi lângă veioză, Aici e, spuse scriitorul. Soția medicului întrebă, îmi dați voie, dar fără să aștepte răspunsul, luă foile scrise, erau vreo douăzeci, își trecu ochii peste caligrafia mărunță, peste rân-durile care coborau și urcau, peste cuvintele înscrise pe albul paginii, gravate în orbire, Sunt în trecere, spusese scriitorul, acestea erau semnele pe care le lăsa trecând. Soția medicului îi puse mâna pe umăr, iar el i-o căută cu amândouă mâinile, o duse încet la buze, Nu vă pierdeți, nu lăsați să vă pierdeți, rosti, erau cuvinte neașteptate, enigmatice, nu păreau la locul potrivit.

Când s-au întors acasă, aducând alimente suficiente pentru trei zile, soția medicului, întreruptă de frazele însuflețite ale primului orb și ale soției lui, povesti ce s-a întâmplat. Și seara, așa cum trebuia, le citi tuturor câteva pagini dintr-o carte pe care o luase din bibliotecă. Subiectul nu-l interesa pe băiețelul strabic, curând a adormit cu capul în poala fetei cu ochelari negri și cu picioarele pe genunchii bătrânului cu legătură neagră.

După două zile, medicul spuse, Aș vrea să știu ce s-a întâmplat cu cabinetul meu, acurn nu folosim la nimic, nici eu, nici el, dar poate că, într-o zi, oamenii vor vedea din nou, aparatele trebuie să fie acolo, așteptând,

Mergem când vrei, spuse femeia, chiar acum, Și am putea să profităm de plimbare ca să trecem pe la mine pe acasă, dacă nu vă deranjează, spuse fata cu ochelari negri, nu cred că părinții mei s-au întors, dar vreau să am conștiința împăcată, Vom trece și pe la tine pe acasă, spuse soția medicului. Nimeni altcineva n-a vrut să se alătore expediției de recunoaștere a domiciliilor, primul orb și soția lui pentru că știau pe ce contau, bătrânul cu legătură neagră știa și el, deși nu din aceleași motive, iar băiețelul strabic pentru că, în continuare, nu-și aducea aminte numele străzii pe care locuise. Vremea era senină, ploile păreau că s-au terminat, și soarele, deși palid, începea să se simtă pe piele, Nu știi cum vom trăi când va fi cald, spuse medicul, cu toate gunoaiele putrezind peste tot, animalele moarte, poate chiar oameni, trebuie să fie și morți în case, problema e că nu suntem organizați, ar trebui să existe organizare în fiecare clădire, pe fiecare stradă, în fiecare cartier, Un guvern, spuse femeia, O organizare, trupul e și el un sistem organizat, e viu cât se păstrează organizat, moartea nu e decât efectul dezorganizării, Dar cum ar putea să se organizeze o societate de orbi ca să trăiască, Organizându-se, a te organiza înseamnă, într-un anumit sens, să începi să vezi, Poate că ai dreptate, dar experiența orbirii nu ne-a adus decât moarte și mizerie, ochii mei, ca și cabinetul tău, n-au fost de nici un folos, Datorită ochilor tăi suntem în viață, spuse fata cu ochelari negri, Am fi în viață și dacă orbeam, lumea e plină de orbi vii, Eu cred că vom muri cu toții, e o chestiune de timp, Moartea a fost întotdeauna o chestiune de timp, spuse medicul, Dar să mori doar pentru că ești orb nu poate fi o moarte mai rea, Murim de boli, de accidente, din întâmplare, Iar acum murim și pentru că suntem orbi, vreau să spun, o să murim de orbire și de cancer, de orbire și de tuberculoză, de orbire și de sida, de orbire și de infarct, bolile pot fi diferite de la om la om, dar ce ne omoară acum cu adevărat este orbirea, Nu suntem nemuritori, nu putem scăpa de moarte, dar cel puțin ar trebui să nu fim orbi, spuse soția medicului, Dar cum, orbirea asta e concretă și reală, spuse medicul, Nu sunt sigură, spuse femeia, Nici eu, spuse fata cu ochelari negri. Poarta n-a trebuit forțată, au deschis-o normal, cheia era în portofelul medicului, care rămăsese în casă când fuseseră duși în carantină. Aici e sala de așteptare, spuse soția medicului, Sala unde am fost, spuse fata cu ochelari negri, visul continuă, dar nu știi ce vis este, visul că visez că, în ziua aceea, am visat că sunt oarbă, sau visul că am fost întotdeauna oarbă și că am venit visând la cabinet, ca să mă vindec de o inflamare a ochilor în care nu exista nici un pericol de orbire, Carantina n-a fost un vis, spuse soția medicului, Nu, n-a fost, cum n-a fost nici violul, Nici faptul că am înjunghiat un om, Du-mă la cabinet, pot să ajung singur, dar du-mă tu, spuse medicul. Ușa era deschisă. Soția medicului spuse, Totul e vraște, hârtii pe jos, sertarele fișetului au fost luate, Trebuie să fi fost cei de la minister, ca să nu piardă timp căutând, Probabil, dar aparatele, La prima vedere, par în ordine, Măcar atât, spuse medicul, înainta singur, cu brațele întinse, atinse cutia cu lentile, oftalmo-scopul, biroul, apoi rosti, adresându-se fetei cu ochelari negri, Te înțeleg când spui că trăiești un vis. Se așeză la birou, își puse mâinile pe placa de sticlă acoperită de praf, apoi spuse, cu un zâmbet trist și ironic, ca și

cum s-ar fi adresat cuiva care stătea în fața lui, Păi, domnule doctor, îmi pare foarte rău, dar cazul dumneavoastră n-are leac, dacă vreți să vă dau un ultim sfat, gândiți-vă la zicala străveche, adevăr spunea că răbdarea face bine la vedere, De ce ne faci să suferim, spuse femeia, Iartă-mă, iartă-mă și tu, suntem într-un loc unde pe vremuri se făceau miracole, acum nu mai am nici măcar dovezile puterilor mele magice, mi le-au luat pe toate, Singurul miracol posibil este să continuăm să trăim, spuse femeia, să sprijinim fragilitatea vieții zi de zi, ca și cum ea ar fi cea oarbă, cea care nu știe încotro să se îndrepte, și poate așa e, poate că, într-adevăr, nu știe, s-a lăsat pe mâna noastră după ce ne-a făcut inteligenți, și aici am adus-o, Vorbești ca și cum ai fi și tu oarbă, spuse fata cu ochelari negri, într-un anumit sens, e adevărat, sunt oarbă de orbirea voastră, poate aș reuși să încep să văd mai bine dacă ar fi mai mulți cei care văd, Mă tem că ești ca martorul care caută tribunalul unde l-a convocat nu se știe cine și va trebui să declare nu se știe ce, spuse medicul, Timpul se termină, putreziciunea se întinde, bolile găsesc porțile deschise, apa e pe sfârșite, mâncarea a devenit otravă, asta ar fi prima mea declarație, spuse soția medicului, Și a doua, întrebă fata cu ochelari negri, Să deschidem ochii, Nu putem, suntem orbi, spuse medicul, Se spune, și e un mare adevăr, că cel mai rău orb e cel care n-a vrut să vadă, Dar eu vreau să văd, spuse fata cu ochelari negri, Nu vezi numai pentru că vrei, cu diferența că nu mai ești cea mai rea oarbă, și acum să mergem, nu mai e nimic de văzut aici, spuse medicul.

În drum spre casa fetei cu ochelari negri au traversat o piață largă unde se aflau grupuri de orbi care ascultau discursurile altor orbi, la prima vedere nu păreau orbi nici unii nici alții, cei care vorbeau își întorceau înflăcărați fața spre cei care ascultau, cei care ascultau își întorceau atent fața spre cei care vorbeau. Proclamau sfârșitul lumii, salvarea prin penitență, viziunea din a șaptea zi, venirea îngerului, coliziunea cosmică, stingerea soarelui, spiritul tribului, virtutea semnelor zodiacale, disciplina vântului, parfumul lunii, revendicarea beznei, puterea exorcismului, urma călcâiu-lui, răstignirea rozei, puritatea limfei, sângele de pisică neagră, dormitarea umbrei, revolta mareelor, logica antropofagiei, castrarea fără durere, tatuajul divin, orbirea voluntară, gândul convex, concav, plan, vertical, înclinat, concentrat, dispersat, fugar, extirparea corzilor vocale, moartea cuvântului, Aici nu vorbește nimeni de organizare, îi spuse soția medicului bărbatului ei, Poate că organizarea e în altă piață, răspunse el. Au mers mai departe. Puțin mai încolo soția medicului rosti, Sunt mai mulți morți pe drum ca de obicei, Rezistența noastră ajunge la capăt, timpul se termină, apa e pe sfârșite, bolile cresc, mâncarea devine venin, tu ai spus-o înainte, aminti medicul, Cine știe dacă, printre acești morți, nu se află și părinții mei, spuse fata cu ochelari negri, și eu trec pe lângă ei și nu-i văd, E un vechi obicei al omenirii să treacă pe lângă morți și să nu-i vadă, spuse soția medicului.

Strada pe care locuise fata cu ochelari negri părea și mai părăsită. La ușa clădirii se afla trupul unei femei. Moartă, pe jumătate mâncată de animalele hoinare, din fericire câinele lacrimilor n-a vrut să vină azi, ar fi trebuit convins să nu-și înfigă dinții în hoit. E vecina de la etajul unu, spuse

soția medicului, Cine, unde, întrebă bărbatul, Chiar aici, vecina de la etajul unu, se simte mirosul, Biata femeie, spuse fata cu ochelari negri, de ce o fi ieșit în stradă, ea care nu ieșea niciodată, Poate că și-a dat seama că i se apropia moartea, poate n-a mai suportat ideea de a rămâne singură în casă, putrezind, rosti medicul, Dar acum nu putem intra, n-am cheile, Poate că s-au întors părinții tăi, poate că te așteaptă în casă, spuse medicul, Nu cred, Ai dreptate să nu crezi, cheile sunt aici. În concavitatea mâinii moarte, pe jumătate deschisă, așezată pe pământ, se vedeau, strălucitoare, luminoase, câteva chei. Poate sunt ale ei, spuse fata cu ochelari negri, Nu cred, n-avea nici un motiv să-și aducă cheile unde credea că va muri, Iar eu, oarbă fiind, nu le-aș putea vedea, dacă s-a gândit să mi le înapoieze ca să pot intra în casă, Nu știm la ce s-a gândit când a adus cheile cu ea, poate și-a închipuit că-ți vei recăpăta vederea, poate i s-a părut că era nefirească ușurința cu care ne mișcăm când am fost aici, poate m-a auzit când am spus că scara e întunecată, că abia se putea vedea, că eu de-abia o vedeam, sau poate nimic din toate astea, delir, demență, ca și cum, pierzându-și mințile, a avut ideea fixă să-ți înapoieze cheile, singurul lucru pe care-l știm este că viața ei a luat sfârșit când a făcut primul pas dincolo de ușă. Soția medicului luă cheile, le dădu fetei cu ochelari negri, apoi întrebă, Ce facem acum, o lăsăm aici, N-o putem îngropa pe stradă, n-avem cum să ridicăm pietrele, spuse medicul, Mai e curtea, Ar trebui s-o ducem până la etajul al doilea și apoi s-o coborâm pe scara de incendiu, E singura modalitate, O să avem destulă putere, întrebă fata cu ochelari negri, Chestiunea nu e dacă avem sau nu destulă putere, chestiunea e dacă ne lasă inima s-o lăsăm aici, Nu putem, spuse medicul, Atunci vom găsi puterea necesară. Într-adevăr, au găsit-o, dar a fost un chin transportarea cadavrului pe trepte, și nu din pricina poverii, ușoară de la natură, acum și mai redusă, după ce se ospătaseră câinii și pisicile, ci pentru că trupul era rigid, întărit, anevoie putea fi deplasat pe scara cotită, pentru o ascensiune atât de scurtă, au fost nevoiți să se odihnească de trei ori. Nici zgomotul, nici vocile, nici mirosul de descompunere n-au făcut să iasă pe palier alți locuitori ai clădirii, E așa cum am crezut, părinții mei nu sunt aici, spuse fata cu ochelari negri. Când au ajuns, în sfârșit, la ușă, erau epuizați, dar mai trebuia traversată casa, coborâtă scara de incendiu, dar aici, cu ajutorul sfinților care, fiind vorba de mers la vale, pun umărul cu toții, s-a purtat mai bine povara, cotiturile erau mai ușoare sub cerul liber, dar a trebuit să aibă grijă să nu le alunece din mâini trupul sărmanei creaturi, dacă o scăpau, n-ar mai putea s-o pună la loc, fără să mai vorbim de dureri, care, după moarte, sunt mai rele.

Curtea arăta ca o junglă nicicând explorată, ultimele ploii făcuseră să crească abundent iarba și plantele sălbatice aduse de vânt, nu duceau lipsă de mâncare iepurii care săreau de colo-colo, găinile se descurcă și când e secetă. Se așezaseră pe jos, gâfâind, efortul îi dăduse gata, lângă ei, cadavrul se odihnea și el, ocrotit de soția medicului, care alunga găinile și iepurii, ei doar curioși, cu nasul tremurând, ele deja cu ciocul întins ca o baionetă, gata de orice. Soția medicului rosti, înainte să iasă pe stradă, s-a gândit să le deschidă iepurilor ușa, n-a vrut să moară de foame, Greu nu e să trăiești cu

oamenii cât să-i înțelegi, spuse medicul. Fata cu ochelari negri își curăța mâinile murdare cu un pumn de iarbă pe care o smulse, era vina ei, apucase cadavrul de unde nu trebuia, asta înseamnă să n-ai ochi. Medicul spuse, Avem nevoie de o sapă, sau de o lopată, aici se poate observa că adevărata eternă reînnoire este cea a cuvintelor, acum s-au întors acestea, spuse din aceleași motive, mai întâi a fost omul care a furat automobilul, acum va fi bătrâna care a restituit cheile, după ce vor fi îngropați nu se vor observa deosebiri, dacă nu vor fi păstrate în memorie. Soția medicului urcase în casa fetei cu ochelari negri ca să caute un cearșaf curat, a trebuit să aleagă dintre cele mai puțin murdare, când a coborât, era sărbătoare printre găini, iepurii se mulțumeau să mestece iarba proaspătă. După ce a acoperit și a învelit cadavrul, femeia se duse să caute o sapă sau o lopată. Le-a găsit pe amândouă într-o baracă, unde erau și alte unelte. Mă ocup eu de asta, spuse, pământul e umed, se sapă bine, voi odihniți-vă. A ales o porțiune fără rădăcini, din cele care ar trebui tăiate cu lovituri succesive de lopată, să nu se creadă că e vorba de o treabă ușoară, rădăcinile sunt șmechere, știu să profite de moliciunea pământului ca să evite izbitura, amortizând efectul mortal al ghilotinei. Nici soția medicului, nici bărbatul ei, nici fata cu ochelari negri, ea fiind absorbită de muncă, ei pentru că nu-i ajutau ochii, n-au remarcat apariția orbilor pe balcoanele dimprejur, nu mulți, nu în toate, trebuie să-i fi atras zgomotul sapei, e inevitabil pe pământul moale, fără să uităm că întotdeauna dai peste câte o pietricică ascunsă care răspunde sonor loviturii. Erau bărbați și femei care păreau fluizi ca niște spectre, ca niște fantome asistând din curiozitate la o înmor-mântare, doar ca să-și aducă aminte cum a fost a lor. Soția medicului i-a văzut, în sfârșit, când, ter-minând groapa, și-a îndreptat șalele dureroase, ducându-și antebrațul la frunte ca să-și șteargă sudoarea. Atunci, împinsă de un impuls irezistibil, fără să se fi gândit dinainte, le-a strigat orbilor de pe balcoane și tuturor orbilor din lume, Va resuscita, observați că n-a spus Va reînvia, nu era totuși cazul, deși uite dicționarul, afirmând, promițând sau insinuând că este vorba de sinonime perfecte și exacte. Orbii s-au speriat și s-au băgat în casă, nu pricepeau de ce a fost pronunțat un astfel de cu-vânt, în plus nu erau pregătiți pentru o asemenea revelație, se vedea că nu frecventau piața anunțurilor magice, când am povestit despre ea am uitat să adăugăm capul de lăcustă și sinuciderea scorpionului, ca lista să fie completă. Medicul întrebă, De ce-ai spus va resuscita, cu cine vorbeai, Cu niște orbi care au apărut pe balcoane, m-am speriat și probabil și eu i-am speriat, Și de ce acest cuvânt, Nu știu, mi-a apărut în minte și l-am spus, Mai lipsește să te duci să predici în piața pe unde am trecut, Da, o predică despre dintele de iepure și ciocul de găină, vino acum să mă ajuți, pe aici, așa, ia-o de picioare, eu o ridic din partea asta, atenție, să nu cazi tu în groapă, da, bine, coboar-o încetșor, mai mult, mai mult, am făcut groapa adâncă din pricina găinilor, când încep să scormonească, nu se știe niciodată unde se pot opri, gata. Umplu groapa cu sapa, bătători bine pământul, aranja grămăjoara care întotdeauna prisosește din pământul care s-a întors în pământ, ca și cum toată viața n-ar fi făcut altceva. La urmă, smulse o tulpină de trandafir

care creștea într-un colț al curții și îl plantă la baza mormântului, aproape de cap. Va resuscita, întrebă fata cu ochelari negri, Ea, nu, răspuse soția medicului, mai multă nevoie au cei care sunt în viață să resuscite din ei înșiși și n-o fac, Suntem pe jumătate morți, spuse medicul, încă suntem pe jumătate vii, răspuse femeia. Puse la loc în baracă sapa și lopata, aruncă o privire prin curte să se convingă că totul era în ordine, Ce ordine, se întrebă pe sine însăși și își răspuse singură, Ordinea care vrea morții la locul lor de morți și pe cei vii la locul lor de vii, în timp ce găinile și iepurii îi hrănesc pe unii și se hrănesc din alții, Aș vrea să le las un semn părinților mei, spuse fata cu ochelari negri, doar ca să știe că sunt în viață, Nu vreau să te dezamănesc, spuse medicul, dar mai întâi ar trebui să ajungă aici, și e puțin probabil, gândește-te-te că n-am fi reușit niciodată să găsim casa, dacă n-ar fi avut cine să ne îndrume, Ai dreptate, și nici măcar nu știu dacă sunt în viață, dar, dacă nu le las un semn, ceva, mă voi simți ca și cum i-aș fi abandonat, Ce să fie, atunci, întrebă soția medicului, Ceva să poată recunoaște doar după atingere, spuse fata cu ochelari negri, din păcate nu mai port nimic din ce purtam pe vremuri. Soția medicului o privea, stătea pe prima treaptă a scării de incendiu, cu mâinile sprijinite pe genunchi, cu chipul ei frumos plin de îngrijorare, și părul pe umeri, Știu ce semn le poți lăsa, spuse. Urcă rapid pe scară și se întoarse cu un foarfece și o bucată de sfoară, La ce te-ai gândit, întrebă fata cu ochelari negri, neliniștită, auzind zgomotul foarfecelui tăindu-i părul, Dacă părinții tăi se întorc, vor găsi pe clanța ușii o șuviță de păr, a cui ar putea fi dacă nu a fiicei lor, întrebă soția medicului, îmi vine să plâng, spuse fata cu ochelari negri, zis și făcut, cu capul pe brațele încrucișate pe genunchi își vărsă durerile, dorul, emoția trezită de ideea soției medicului, apoi înțelese, fără să știe pe ce căi ale sentimentelor ajunsese aici, că plângea și pentru bătrâna de la etajul întâi, devoratoarea de carne crudă, vrăjitoarea oribilă, care, cu mina ei moartă, îi restituise cheile casei. Atunci soția medicului spuse, Ce timpuri trăim, s-a răsturnat ordinea lucrurilor, un simbol, care aproape întotdeauna a fost al morții, devine semn de viață, Unele mâini sunt în stare de astfel de minuni și de altele mai mari, spuse medicul, Nevoia poate multe, dragul meu, spuse femeia, și acum ajunge cu filosofia și taumaturgia, să ne dăm mâinile și să ne vedem de treabă. Chiar fata cu ochelari negri atârână de clanța șuvița de păr, Crezi că părinții mei o s-o descopere, întrebă, Clanța ușii e mâna întinsă a casei, răspuse soția medicului, și cu această frază de efect, așa s-ar spune, și-au încheiat vizita.

Seara au avut din nou lectură și audiție, n-aveau cum să se distreze altfel, păcat că medicul nu era, de exemplu, violonist amator, ce dulci serenade s-ar auzi atunci de la etajul cinci, vecinii invidioși ar zice, Ori le merge bine, ori sunt inconștienți și cred că pot uita de necazuri râzând de necazurile celorlalți. Acum nu e altă muzică în afară de cea a cuvintelor, iar aceasta, mai ales cea din cărți, e discretă, chiar dacă cineva din clădire ar fi mânat de curiozitate să asculte la ușă, n-ar auzi decât un murmur solitar, un șirag de sunete care se va putea prelungi la nesfârșit, cărțile lumii, toate laolaltă, sunt, așa cum se spune că e universul, infinite. Când lectura s-a terminat, târziu în noapte, bătrânul cu legătură neagră a spus, La asta am

fost reduși, să ascultăm, Eu nu mă plâng, aș putea sta așa pentru totdeauna, spuse fata cu ochelari negri, Nici eu nu mă plâng, spun doar că nu mai putem face altceva decât să ascultăm istoria unei umanități care a trăit înainte de noi, profităm de norocul că mai există niște ochi lucizi, ultimii care au rămas, dacă, într-o zi, se vor stinge, nici nu vreau să mă gândesc, atunci firul care ne unește de această umanitate se va rupe, va fi ca și cum ne-am îndepărta unii de alții în spațiu, pentru totdeauna, la fel de orbi și noi și ei, îmi voi păstra speranța cât voi putea, spuse fata cu ochelari negri, speranța că îmi voi regăsi părinții, speranța că mania băiatului se va întoarce, Ai uitat să pomenești speranța tuturor, Care, Să ne recuperăm vederea, Unele speranțe e o nebunie să le ai, îți spun că dacă n-ar fi ele, aș fi renunțat la viață, Dă-mi un exemplu, Să văd iar, Pe asta o cunoaștem, dă-mi alt exemplu, Nu vreau, De ce, Nu te interesează, Și de unde știi tu că nu mă interesează, ce crezi tu că știi despre mine ca să hotărăști, de capul tău, ce mă interesează și ce nu, Nu te supăra, n-am avut intenția să te jignesc, Bărbații sunt toți la fel, cred că e destul că s-au născut dintr-un pântec de femeie ca să știe totul despre femei, Eu despre femei știu puține, despre tine nimic, bărbatul, pentru mine, e departe, acum sunt un bătrân, și chior, nu numai orb, Nu mai ai nimic să spui împotriva ta, Mult mai mult, nici nu-ți închipui cum crește lista neagră a automustrărilor o dată cu trecerea anilor, Sunt tânără, și am și eu destule, încă n-ai făcut nimic rău cu adevărat, Cum poți s-o știi, n-ai trăit niciodată cu mine, Da, n-am trăit niciodată cu tine, De ce ai repetat cuvintele mele cu un asemenea ton, Ce ton, Știi tu, Am spus numai că n-am trăit niciodată cu tine, Tonul, tonul, nu te prefac că nu înțelegi, Nu insista, te rog, Insist, trebuie să știu, Ne întoarcem la speranțe, Să ne întoarcem, Celălalt exemplu de speranță pe care am refuzat să-1 dau era asta, Asta, care, Ultima automustrare de pe lista mea, Explică-te, te rog, nu mă pricep la șarade, Monstruoasa dorință de a nu ne recupera vederea, De ce, Ca să continuăm să trăim așa, Vrei să spui, toți împreună, sau tu cu mine, Nu mă obliga să răspund, Dacă ai fi doar un bărbat, ai putea evita răspunsul, așa cum fac cu toții, dar chiar tu ai spus că ești un bătrân, iar un bătrân, dacă o viață lungă are vreun sens, n-ar trebui să întoarcă spatele adevărului, răspunde, Eu cu tine, Și de ce vrei tu să trăiești cu mine, Te aștepti s-o spun în fața tuturor, Am făcut unii în fața celorlalți lucrurile cele mai murdare, cele mai urâte, mai respingătoare, cu siguranță nu e mai rău decât ce ai să-mi spui, Dacă așa dorești, atunci fie, pentru că bărbatul care încă sunt o iubește pe femeia care ești, A fost așa de greu să faci declarația de dragoste, La vârsta mea, mi-e teamă de ridicol, N-ai fost ridicol, Să uităm asta, te rog, Nu vreau să uit, nici să te las să uiți, E o prostie, m-ai obligat să vorbesc, și acum, Și acum e rândul meu, Nu spune nimic de care te-ai putea căi, adu-ți aminte de lista neagră, Dacă voi fi sinceră astăzi, ce contează că va trebui să regret mâine, Taci, Tu vrei să trăiești cu mine și eu vreau să trăiesc cu tine, Ești nebună, Vom începe să trăim aici împreună, ca un cuplu, și împreună vom continua să trăim, dacă va trebui să ne despărțim de prietenii noștri, doi orbi trebuie să poată vedea mai mult decât unul, E o nebunie, tu nu mă iubești, Ce-i aia iubire, n-am iubit niciodată pe nimeni, n-am făcut decât să mă culc cu

bărbații, îmi dai dreptate, Nu-ți dau, Ai vorbit de sinceritate, răspunde-mi dacă e adevărat că mă iubești, Te iubesc îndeajuns, ca să vreau să fiu cu tine, și e prima dată când o spun cuiva, Nu mi-ai fi spus-o nici mie, dacă ai fi întâlnit înainte un bărbat în vârstă, pe jumătate chel, cu părul alb, cu o legătură pe un ochi și o cataractă pe celălalt, Femeia care eram pe atunci nu ți-ar spune-o, recunosc, cine a spus-o este femeia care sunt astăzi, Vom vedea atunci ce va avea de spus femeia care vei fi mâine, Mă pui la încercare, Ce idee, cine sunt eu să te pun la încercare, viața decide lucrurile astea, Un lucru 1-a și decis.

Au avut această conversație față în față, ochii orbi ai unuia pironiți în ochii orbi ai celuilalt, cu chipurile încinse și vehemente, și când, pentru că a spus-o unul și pentru că o vor amândoi, au căzut de acord că viața hotărâse să înceapă să trăiască împreună, fata cu ochelari negri și-a întins mâinile, pur și simplu ca să le dea, nu pentru că voia să vadă unde merge, atinse mâinile bătrânului cu legătură neagră, care o trase ușor către sine, și așa rămaseră amândoi, împreună, nu era prima dată, desigur, dar acum fuseseră rostite cuvintele de recunoaștere. Niciunul dintre ceilalți n-a făcut comentarii, nimeni nu i-a felicitat, nimeni n-a exprimat urări de fericire eternă, într-adevăr, nu e timp de sărbătoare și de iluzii, iar când deciziile sunt atât de serioase cum a părut aceasta, nu ne va surprinde dacă cineva s-a gândit că trebuie să fii orb ca să te porți astfel, tăcerea e cea mai bună laudă. Soția medicului întinse pe coridor câteva perne de pe canapele, suficiente ca să improvizeze comod un pat, apoi îl duse acolo pe băiețelul strabic și îi spuse, De astăzi vei dormi aici. Cât despre ce s-a petrecut în sufragerie, totul arată că, în această primă noapte, s-a lămurit în fine povestea cu mâna, misterioasă care 1-a spălat pe spate pe bătrânul cu legătură neagră în dimineața când au curs atâtea ape, toate lustrale.

A doua zi, când încă stăteau întinși în pat, soția medicului îi spuse bărbatului, Avem puțină mâncare în casă, va trebui să dau o raită prin oraș, m-am gândit să merg la magazia subterană a supermarketului, unde am fost în prima zi, dacă nu 1-a descoperit nimeni până acum, putem să ne aprovizionăm pentru o săptămână sau două, Vin cu tine, și le spunem să vină și dintre ei, unul sau doi, Aș prefera să fim doar noi, e mai ușor, și nu e pericol să ne pierdem, Cât o să mai poți suporta povara a șase persoane care nu se pot ajuta singure, O să suport cât voi putea, dar e adevărat că puterile au început să mă lase, uneori mă surprind că vreau să fiu oarbă, să fiu ca ceilalți, să n-am mai multe obligații decât ei, Ne-am obișnuit să depindem de tine, dacă ne-ai lăsa baltă, ar fi ca și cum ne-ar atinge o a doua orbire, datorită ochilor pe care îi ai, reușim să fim mai puțin orbi, Voi merge până unde voi putea, nu promit mai mult, într-o zi, când vom înțelege că nu mai putem face nimic bun și util pentru lume, ar trebui să avem curajul să ieșim pur și simplu din viață cum a spus el, El, cine, Norocosul de ieri, Sunt sigură că astăzi n-ar mai vorbi așa, nimic nu te face să-ți schimbi părerea ca o speranță solidă, O are, să sperăm că va dura, în vocea ta parcă e un ton de contrarietate, Contrarietate, de ce, Ca și cum ți s-ar fi luat ceva care-ți aparține, Te referi la ce s-a întâmplat cu tânăra în locul acela groaznic, Da,

Amintește-ți că ea a venit la mine, Te înșală memoria, tu te-ai dus la ea, Ești sigură, Nu sunt oarbă, Aș fi putut să jur că, Ai jura fals, E straniu cum ne poate înșela memoria, In cazul ăsta e ușor de înțeles, ne aparține mai mult ce ni s-a oferit decât ce-a trebuit să cucerim, Nici ea nu m-a căutat după aceea, nici eu n-am mai căutat-o, Dacă vreți, vă întâlniți în memorie, la asta servește ea, Ești geloasă, Nu, nu sunt geloasă, nici în ziua aceea n-am fost, ce-am simțit a fost milă față de tine, și față de ea, și față de mine, care nu vă puteam ajuta, Cum stăm cu apa, Prost. După foarte frugala masă de dimineață, îndulcită întrucâtva de câteva aluzii discrete și zâmbitoare la evenimentele din noaptea trecută, supraveghind cum se cuvine cuvintele din discreția datorată prezenței unui minor, grijă zadarnică, dacă ne vom aminti la ce scene scandaloase a asistat în carantină, soția medicului și bărbatul au ieșit la treabă, însoțiți de astă dată de câinele lacrimilor, care n-a vrut să rămână în casă. Aspectul străzilor se înrăutățea cu fiecare ceas. Gunoiul părea că se multiplică în timpul orelor nocturne, ca și cum, din exterior, din vreo țară necunoscută unde viața era încă normală, ar fi venit pe tăcute să-și verse aici mizeria, dacă n-am fi în țara orbilor, am vedea înaintând prin întunericul alb căruțe și camioane fantomă încărcate cu reziduuri, resturi, cioburi, chimicale, cenușă, uleiuri arse, oase, sticle, viscere, baterii consumate, plastice, munți de hârtie, dar n-aduc resturi de mâncare, nici măcar niște coji de fructe cu care ne-am putea înșela foamea, așteptând zilele mai bune care trebuie să vină. Dimineața abia a început, dar căldura se simte. Duhoarea se desprinde din uriașa cloacă precum un nor de gaz toxic, Curând o să apară și niscaiva epidemii, spuse medicul, nu va scăpa nimeni, suntem complet lipsiți de apărare, Pe o parte ne plouă, pe cealaltă ne bate vântul, spuse femeia, Nici măcar, ploaia ne-ar mai potoli setea, vântul ne-ar elibera de o parte din duhoare. Câinele lacrimilor adulmecă neliniștit, a zăbovit cercetând o grămadă de gunoi, probabil a ascuns dedesubt o supremă delicatesă pe care acum nu reușește s-o găsească, dacă ar fi singur nu s-ar da dus, dar femeia care a plâns merge înainte, e datoria lui s-o urmeze, nu se știe niciodată dacă nu va trebui să șteargă alte lacrimi. E greu de mers. Pe unele străzi, mai ales pe cele povârnite, apa de ploaie, transformată în torent, a împins automobilele peste alte automobile, sau le-a izbit de clădiri, spărgând uși, golind vitrine, pământul este plin de cioburi de sticlă groasă. Prins între două mașini, putrezește trupul unui bărbat. Câinele lacrimilor se apropie, dar moartea îl intimidează, mai face doi pași, deodată i s-a zburlit părul, un urlet sfâșietor i-a ieșit din gât, câinele ăsta a făcut rău că s-a apropiat atât de oameni, o să ajungă să sufere ca ei. Au traversat o piață unde erau grupuri de orbi care își treceau vremea discutând discursurile altor orbi, la prima vedere nu păreau orbi nici unii, nici ceilalți, cei care vorbeau își întorceau înflăcărați fața spre cei care ascultau, cei care ascultau își întorceau atent fața spre cei care vorbeau. Proclamau aici principiile fundamentale ale marilor sisteme organizate, proprietatea privată, liberul schimb, piața, bursa, taxarea fiscală, dobânda, apropierea, dezaproprierea, producția, distribuția, consumul, aprovizionarea și dezaprovizionarea, bogăția și sărăcia, comunicarea, presiunea și delincvența, loteriile, penitenciarele,

codul penal, codul civil, codul de circulație, dicționarul, cartea de telefon, rețelele de prostituție, fabricile de armament, forțele armate, cimitirele, poliția, contrabanda, drogurile, traficul ilicit permis, cercetarea farmaceutică, jocul, prețul preoților și al funeraliilor, justiția, împrumutul, partidele politice, alegerile, parlamentele, guvernele, gândirea convexă, concavă, plană, verticală, înclinată, concentrată, dispersată, fugară, extirparea corzilor vocale, moartea cuvântului, Aici se vorbește de organizare, îi spuse soția medicului bărbatului, Am băgat de seamă, răspuse el și tăcu. Merșeră mai departe, soția medicului consultă o hartă a orașului de la un colț de stradă, ca o veche cruce pe drum. Erau foarte aproape de supermarket, pe undeva pe aici se lăsase ea să cadă, plângând, în ziua când s-a crezut pierdută, agățată grotesc de pungile de plastic din fericire pline, un câine i-a sărit în ajutor și a con-solat-o în debusolarea și angoasa ei, chiar acesta care mârâie la haitele care se apropie prea mult, ca și cum le-ar preveni, Pe mine nu mă păcăliți voi, cărați-vă. O stradă la stânga, alta la dreapta, și ușa supermarketului apare. Doar ușa, adică, este ușa, este toată clădirea, dar nu se mai văd oameni intrând și ieșind, furnicarul de lume care e aici la orice oră, într-un loc care trăiește din aflusul marilor mulțimi. Soția medicului se temu de ce-i mai rău, și i-o spuse bărbatului, Am venit prea târziu, înăuntru probabil nu mai e nici măcar un sfert de biscuit, De ce spui asta, Nu văd pe nimeni intrând și ieșind, Poate că n-au descoperit încă pivnița, Asta sper și eu, Se opriseră pe trotuarul din fața supermarketului în timp ce schimbau aceste fraze. Lângă ei, ca și cum ar fi așteptat să se aprindă lumina verde a unui semafor, erau trei orbi. Soția medicului nu remarca expresia pe care o căpătaseră, de surpriză neliniștită, un soi de teamă confuză, nu văzu că gura unuia dintre ei se deschise să vorbească și se închise pe dată, nu observă rapida ridicare din umeri, vei afla singură, se presupune că a gândit acest orb. În mijlocul străzii, în timp ce o traversau, femeia și bărbatul n-au putut să audă observația celui de-al doilea orb, De ce-o fi spus că nu vede, că nu vede pe nimeni intrând sau ieșind, și răspunsul primului orb, Sunt moduri de a vorbi, adineauri, când m-am împiedicat, tu m-ai întrebat dacă nu văd unde calc, e același lucru, nu ne-am pierdut încă obiceiul de a vedea, Dumnezeuule, de câte ori s-a spus asta, exclamă primul orb.

Lumina zilei ajungea până în fundul vastului spațiu al supermarketului. Aproape toate vitrinele erau dărâmate, nu se vedea decât gunoi, sticlă spartă, ambalaje goale, E bizar, spuse soția medicului, chiar nemaigăsindu-se mâncare, nu pricep de ce nu locuiesc aici oameni. Medicul spuse, Într-adevăr, nu pare normal. Câinele lacrimilor scheuna încet. Avea din nou blana zbârlită. Soția medicului spuse, Aici e un miros, Peste tot miroase urât, spuse soțul, Nu e asta, e alt miros, de putrefacție, Vreun cadavru care a rămas aici, Nu văd niciunul, Atunci e impresia ta. Câinele gemu din nou. Ce are câinele, întreabă medicul, E nervos, Ce facem, Mergem să vedem, dacă e vreun cadavru, trecem mai departe, acum morții nu ne mai sperie, Pentru mine e mai ușor, nu-i văd. Au traversat supermarketul până la ușa care se deschidea spre coridorul pe unde se ajunge la depozitul din pivniță. Câinele lacrimilor i-a urmat, dar din când în când se oprea, scheuna chemându-i, apoi datoria îl

obliga să continue. Când soția medicului deschise ușa, mirosul deveni mai intens, Chiar că miroase urât, spuse bărbatul, Stai aici, mă întorc imediat. Avansa pe coridorul tot mai întunecat și câinele lacrimilor o urmă ca și cum ar fi fost tras cu forța. Saturat de duhoarea putrefacției, aerul părea păstos. La jumătatea drumului, soția medicului vomită, ce s-a întâmplat aici, se gândea între două spasme, și murmură din nou aceste cuvinte, în timp ce se apropia de ușa metalică dând spre pivniță. Amețită de greață, nu băgase de seamă că se zărea în întuneric o strălucire difuză, foarte ușoară. Acum știa despre ce e vorba. Mici flăcări palpitau în interstițiile celor două uși, cea a scării și cea a ascensorului de mărfuri. Un nou acces de vomă i se înșuruba în stomac, atât de violent, încât o aruncă la pământ. Câinele lacrimilor urlă prelung, scoase un țipăt care părea că nu se mai termină, un vaiet care răsună pe coridor precum ultimul glas al morților care se aflau în pivniță. Medicul auzi vomitatul, spasmele, tușea, alergă cum putu, se împiedică și căzu, se ridică și căzu, în sfârșit, își strânse soția în brațe, Ce s-a întâmplat, întrebă tremurând, ea spunea doar, la-mă de aici, ia-mă de aici, te rog, pentru prima dată de când sosise orbirea, el își călăuzea soția, o călăuzea fără să știe încotro, oriunde departe de aceste uși, de flăcările pe care nu putea să le vadă. Când au ieșit din coridor, o lăsară brusc nervii, plânsul deveni convulsiv, nu se pot șterge în nici un fel lacrimi ca acestea, numai timpul și oboseala le vor putea reduce, de aceea câinele nu s-a apropiat, îi căuta doar mâna s-o lingă. Ce s-a întâmplat, întrebă din nou medicul, ce-ai văzut, Sunt morți, reuși ea să spună printre sughituri, Cine e mort, Ei, dar nu putea continua, Calmează-te, o să vorbești când poți. După câteva minute, ea spuse, Sunt morți, Ai văzut ceva, ai deschis ușa, întrebă bărbatul, Nu, n-am văzut decât flăcări de putregai printre crăpături, s-au prins acolo și dansează, nu se desprind, Hidrogen fosforat rezultând din descompunere, îmi imaginez că da, Ce s-o fi întâmplat, Trebuie să fi descoperit pivnița, s-au repezit pe scară în căutarea mâncării, îmi amintesc ce ușor era să aluneci și să cazi pe treptele acelea, și, dacă a căzut unul, au căzut toți, probabil nici n-au reușit să ajungă unde voiau, ori au reușit, dar din cauza scării blocate nu s-au putut întoarce, Dar tu ai spus că ușa e închisă, Au închis-o cu siguranță ceilalți orbi, au transformat pivnița într-un uriaș mormânt, eu sunt vinovată de ce s-a întâmplat, când am ieșit de aici, alergând cu pungile, au bănuțit că e vorba de mâncare și s-au dus s-o caute, într-un anumit fel, tot ce mâncăm este furat de la gura altora, și, dacă le furăm prea mult, ajungem să le provocăm moartea, în fond suntem cu toții mai mult sau mai puțin asasini, Slabă consolare, Nu vreau să începi să te împovărezi cu vinovății imaginare, când de-abia reușești să suportți responsabilitatea de a hrăni șase guri concrete și inutile, Fără gura ta inutilă, cum aș putea trăi, Ai trăi în continuare ca să le hrănești pe celelalte cinci care te așteaptă, întrebarea e pentru câtă vreme, Nu va mai fi mult, când se va termina totul, va trebui să ieșim pe câmpuri după mâncare, vom smulge toate fructele din arbori, vom omorî toate animalele pe care o să putem pune mâna, dacă până atunci nu vor începe să ne sfâșie câinii și pisicile. Câinele lacrimilor nu se manifestă, nu era vorba despre el, firește, nu degeaba s-a preschimbât în ultima vreme în câine al lacrimilor.

Soția medicului de-abia mai reușea să-și târască picioarele. Lovitura o lăsase fără puteri. Când au ieșit din supermarket, ea, slăbită, el, orb, nimeni n-ar fi putut spune care îl sprijinea pe celălalt. Poate din pricina intensității luminii o cuprinse amețeala, crezu că-și va pierde vederea, dar nu se sperie, era doar un leșin. Nu ajunse să cadă, nici să-și piardă complet cunoștința. Avea nevoie să se culce, să închidă ochii, să respire rar, dacă ar putea sta liniștită câteva minute, în tăcere, era sigură că-i vor reveni puterile, și era necesar să-i revină, pungile de plastic erau tot goale. Nu voia să se întindă peste mizeria de pe trotuar, să se întoarcă în supermarket nici moartă. Privi în jur. Pe cealaltă parte a străzii, puțin mai în față, se vedea o biserică. Trebuie să fie oameni înăuntru, ca peste tot, dar putea fi un loc bun pentru odihnă, cel puțin așa era odinioară, îi spuse soțului, Am nevoie să-mi recapăt forțele, du-mă acolo, Acolo, unde, Scuză-mă, sprijină-mă, îți spun, Ce este, O biserică, dacă m-aș putea întinde puțin, aș fi ca nouă, Să mergem, în templu se intra urcând șase trepte, șase trepte, atenție, pe care soția medicului le sui cu mare greutate, mai ales că trebuia să-și conducă și soțul. Ușile erau larg deschise, o draperie, chiar din cele mai subțiri, ar fi fost, în acest moment, un obstacol greu de trecut. Câinele lacrimilor părea nehotărât pe prag. În ciuda libertății de mișcare de care se bucuraseră câinii în ultimele luni, se menținea totuși, genetic încorporată în creierul lor, interdicția care, într-o zi, în vremuri străvechi, a căzut asupra speciei, interdicția de a intra în biserici, de vină era probabil celălalt cod genetic care le ordonă să-și marcheze teritoriul oriunde ajung. N-au servit la nimic bunele și credincioasele servicii prestate de strămoșii acestui câine al lacrimilor, când lingeau respingătoare plăgi de sfinți înainte să fi fost aprobați și declarați ca atare, mizericordie, așadar, din cele mai dezinteresate, căci știm că nu oricare cerșetor dobândește sfințenia, oricâte plăgi ar avea pe trup, ca și în suflet, unde limba câinilor n-ajunge. Îndrăzni acum acesta să pătrundă în incinta sacră, ușa era deschisă, nu avea portar, și, motivul cel mai important, femeia lacrimilor a și intrat, nu știu cum se poate târî, îi murmură bărbatului un singur cuvânt, Ține-mă, biserica e plină, nu e aproape nici o palmă de podea liberă, pe drept cuvânt s-ar putea spune că nu e aici nici o piatră pe care să-ți odihnești capul, din nou a fost de ajutor câinele lacrimilor, cu două mârâituri și două împunsături, totul fără răutate, deschise un spațiu unde soția medicului își dădu drumul pe jos, lăsându-și trupul pradă leșinului, în sfârșit, cu ochii complet închiși. Bărbatul îi luă pulsul, e ferm și regulat, doar puțin estompat, apoi făcu un efort s-o ridice, nu e bună această poziție, trebuie împins repede sângele spre creier, accelerată irigarea cerebrală, cel mai bine ar fi s-o așeze în capul oaselor, să-i pună capul între genunchi, și să aibă încredere în natură și în forța de gravitație, în cele din urmă, după câteva eforturi ratate, reuși s-o ridice. După câteva minute, soția medicului suspină adânc, se mișcă puțin, începuse să-și revină. Nu te ridica deocamdată, îi spuse bărbatul, mai stai puțin cu capul în jos, dar ea se simțea bine, nici urmă de amețeală, ochii începeau să vadă lespezile de pe jos, pe care câinele lacrimilor, după trei tăvăleli energice făcute ca să se culce el însuși, le lăsase acceptabil de curate, își ridică ochii spre coloanele

zvelte, spre bolțile înalte, convingându-se de siguranța și de stabilitatea circulației sangvine, apoi spuse, Acum mă simt bine, dar, în aceeași clipă, se gândi că a înnebunit, sau că, după ce-a dispărut amețeala, au apucat-o halucinațiile, nu putea fi adevărat ceea ce îi arătau ochii, omul acela răstignit pe cruce cu o fâșie de pânză albă astupându-i ochii, și alături o femeie cu inima străpunsă de șapte spade și cu ochii de asemenea astupați de o fâșie de pânză albă, și așa erau nu numai acest bărbat și această femeie, toate figurile din biserică erau legate la ochi, sculpturile cu o pânză albă, legată în jurul capului, picturile cu o dungă groasă de vopsea albă, și era acolo o femeie care-și învăța fiica să citească, și amândouă aveau ochii astupați, și un bărbat cu o carte deschisă pe care stă un copil mic, și amândoi aveau ochii astupați, și un bătrân cu barbă lungă, cu trei chei în mână, și avea ochii astupați, și un alt bărbat cu trupul străpuns de săgeți, și avea ochii astupați, și o femeie cu un felinar aprins, și avea ochii astupați, și un bărbat cu răni la mâini și la picioare și pe piept, și avea ochii astupați, și un alt bărbat cu un leu, și amândoi aveau ochii astupați, și alt bărbat cu un miel, și amândoi aveau ochii astupați, și alt bărbat cu o pajură, și amândoi aveau ochii astupați, și alt bărbat cu o lance dominând un bărbat prăbușit, cornut și cu picioare de țap, și amândoi aveau ochii astupați, și alt bărbat cu un cântar, și avea ochii astupați, și un bătrân chel ținând în mână un crin alb, și avea ochii astupați, și alt bătrân rezemat de o spadă scoasă din teacă, și avea ochii astupați, și o femeie cu o turturică, și amândouă aveau ochii astupați, și un bărbat cu doi corbi, și tustrei aveau ochii astupați, era o singură femeie care nu avea ochii astupați, pentru că îi ducea pe o tavă de argint. Soția medicului îi spuse bărbatului, N-o să mă crezi dacă îți spun ce am în față, toate figurile din biserică sunt legate la ochi, Ce straniu, de ce oare, De unde să știi, poate să fie fapta unuia dezamăgit de credință, când a înțeles ca va orbi ca și ceilalți, poate a fost chiar preotul de aici, o fi crezut pe bună dreptate că, de vreme ce orbii nu pot vedea imaginile, și imaginile ar trebui să nu-i mai vadă pe orbi, Imaginile nu văd, Te înșeli, imaginile văd cu ochii care le văd, doar acum orbirea e pentru toți, Tu continui să vezi, Voi vedea din ce în ce mai puțin, chiar dacă n-o să-mi pierd vederea, voi deveni în fiecare zi mai oarbă, pentru că nu va fi nimeni să mă vadă, Dacă părintele e cel care a astupat ochii figurilor, Era o idee, E singura ipoteză care are un sens adevărat, e singura care poate da o oarecare măreție mizeriei noastre, mi-1 închipui pe acest om intrând aici, venit din lumea orbilor, unde va trebui să se întoarcă pentru a orbi și el, îmi închipui ușile închise, biserica pustie, liniștea, îmi închipui statuile, picturile, îl văd mergând de la una la alta, urcându-se pe altare și legând fâșiile de pânză, cu două noduri, ca să nu se dezlege și să cadă, așternând două mâini de vopsea pe tablouri, ca să facă mai densă noaptea albă în care au pătruns, acest preot trebuie să fie cel mai mare sacrileg al tuturor timpurilor și al tuturor religiilor, cel mai drept, cel mai radical uman, cel care a venit aici ca să declare în sfârșit că Dumnezeu nu merită să vadă. Soția medicului nu apucă să răspundă, cineva de alături vorbi înaintea ei, Ce tot spuneți, cine sunteți voi, Niște orbi ca și tine, Dar te-am auzit spunând că vezi, Sunt moduri de a vorbi pe care le pierzi anevoie, de

câte ori va mai fi nevoie s-o spun, Și cum adică figurile sunt legate la ochi, E adevărat, Dar tu cum știi, ești oarbă, Și tu o vei ști, dacă vei face cum am făcut eu, du-te acolo și atinge-le cu mâinile, mâinile sunt ochii orbilor, Și de ce-ai făcut-o, M-am gândit că, pentru a ajunge unde am ajuns, și altcineva ar trebui să fie orb, Și povestea că a fost preotul bisericii cel care a astupat ochii imaginilor, 1-am cunoscut foarte bine, ar fi incapabil să facă așa ceva, Nu poți să știi niciodată dinainte de ce sunt oamenii capabili, e nevoie să aștepți, să lași timpul să lucreze, timpul e cel care poruncește, timpul e partenerul care joacă de cealaltă parte a mesei, și are în mână toate cărțile din pachet, nouă ne revine să ne inventăm jocurile cu viața, a noastră, E păcat să vorbești de jocuri de noroc într-o biserică, Ridică-te, folosește-ți mâinile, dacă te îndoiești de ce-ți spun, Juri că e adevărat că imaginile au ochii astupați, Ce jurământ e suficient pentru tine, Jură pe ochii tăi, Jur de două ori pe ochi, pe-ai mei și pe-ai tăi, E adevărat, E adevărat. Discuția era ascultată de orbii care se aflau mai aproape, nu e nevoie să spunem că n-a trebuit așteptată confirmarea jurământului pentru ca vestea să înceapă să circule, să treacă din gură în gură, într-un murmur care treptat își schimbă tonul, mai întâi incredul, apoi neliniștit, din nou incredul, din păcate, în adunare se aflau câteva persoane superstițioase și imaginative, ideea că imaginile sacre sunt oarbe, că mizericordioasele sau suferindele lor priviri nu-și contemplau decât propria orbire, deveni dintr-o dată insuportabilă, exact ca și cum le-ar fi spus cineva că erau înconjurați de morți vii, a fost de-ajuns să se audă un țipăt, și apoi altul, și altul, pe dată spaima îi făcu pe toți să sară în picioare, panica îi împinse spre ușă, se repetă aici ceea ce se știe, cum panica e mult mai rapidă decât picioarele care trebuie s-o ducă, picioarele fugarului se poticnesc în cursă, și mai mult dacă e orb, și iată-1 deodată pe jos, panica îi spune Ridică-te, fugi, vin să te omoare, așa voia și el, dar alții au și fugit și au căzut la rândul lor, trebuie să fii înzestrat cu o inimă foarte cumsecade, ca să nu izbucnești în râs în fața acestui amestec de trupuri în căutarea brațelor ca să se elibereze și a picioarelor ca să scape. Cele șase trepte de afară vor fi ca o prăpastie, dar, în fine, căderea nu e mare, obișnuința de a cădea întărește trupul, simplul contact cu pământul e o ușurare, De aici nu mai scap, e primul gând, și uneori ultimul în cazurile fatale. Ceea ce nu se schimbă de asemenea este faptul că unii profită de necazul celorlalți, așa cum foarte bine o știu, de la începutul lumii, moștenitorii și moștenitorii moștenitorilor. Fuga disperată îi făcu pe oameni să-și lase în urmă avuturile, iar când nevoia va fi învins spaima și se vor întoarce după ele, pe lângă dificila problemă de a lămuri în mod satisfăcător ce e al meu și ce e al tău, vom vedea că s-a făcut nevăzută o parte din puțina mâncare pe care am avut-o, poate că toate astea n-au fost decât un cinic șiretlic al femeii care a spus că imaginile aveau ochii astupați, răutatea unora n-are margini, să inventeze asemenea năzbâții doar ca să poată fura de la sărmani niște resturi de mâncare indescifrabile. Or, vina a fost a câinelui lacrimilor, văzând liberă fortăreața, se apucă să adulmece de jur împrejur, a fost despăgubit de munca făcută, cum era just și firesc, dar a arătat, cum s-ar spune, intrarea în tezaur, drept care au ieșit din biserică soția medicului și bărbatul fără remușcări după furt, ducând pungile pe

jumătate pline. Dacă vor reuși să folosească jumătate din ce-au adunat se vor putea considera mulțumiți, în fața celeilalte jumătăți vor spune, Nu știu cum pot mânca oamenii așa ceva, chiar când năpasta a dat peste toată lumea, sunt întotdeauna câțiva care o duc mai rău decât alții.

Relatarea acestor întâmplări, fiecare în genul ei, i-a consternat și i-a uluit pe prietenii lor, fiind de notat, totuși, că soția medicului, poate pentru că vorbele i se refuzau, n-a reușit să le comunice sentimentul de absolută oroare pe care-1 trăise în fața ușii subteranei, acel dreptunghi de palide și mișcătoare focuri care dădea spre scara pe unde se ajungea pe lumea cealaltă. Imaginile cu ochii legați au impresionat, în schimb, deși în mod diferit, imaginația tuturor, la primul orb și la soția lui, de exemplu, se remarcă o anumită tulburare, pentru ei e vorba, în primul rând, de o lipsă de respect de neiertat. Faptul că toți oamenii orbiseră era o fatalitate de care nu erau vinovați, sunt necazuri de care nu scapă nimeni, dar să te apuci, numai din cauza asta, să astupi ochii figurilor sfinte, li se părea un atentat fără iertare posibilă, iar dacă 1-a comis preotul bisericii, cu atât mai rău. Comentariul bătrânului cu legătură neagră a fost destul de diferit, înțeleg șocul pe care 1-a provocat, mă gândesc la o galerie de muzeu, și toate sculpturile cu ochii acoperiți, nu pentru că sculptorul n-a vrut să sape în piatră până unde erau ochii, ci legați așa cum spui, cu fâșii de pânză, ca și cum o singură orbire n-ar fi de ajuns, e curios că o legătură ca a mea nu face aceeași impresie, uneori chiar dă un aer romantic, și răsede de vorbele sale și de sine însuși. Cât despre fata cu ochelari negri, ea se mulțumi să spună că spera să nu vadă în vis această galerie blestemată, era sătulă de coșmaruri. Au mâncat din mizeriile strânse, acum erau cele mai bune, soția medicului spuse că devenea din ce în ce mai greu să găsească mâncare, că poate ar trebui să plece din oraș și să trăiască la țară, acolo, cel puțin, alimentele pe care le-ar găsi ar fi mai sănătoase, și trebuie să fie capre și vaci slobode, le putem mulge, vom avea lapte, este și apa din fântâni, am putea găti ce dorim, chestiunea e să găsim un loc bun, fiecare își spuse apoi opiniile, care mai de care mai entuziaste, dar pentru toți era limpede că situația îi presa și îi obliga, cine a exprimat o mulțumire fără reticențe a fost băiețelul strabic, poate că avea amintiri plăcute din vacanțe. După ce-au mâncat, s-au întins, așa făceau întotdeauna, încă din timpul carantinei, când experiența îi învățase că trupul culcat îndură într-adevăr multă foame. Seara n-au mâncat, doar băiețelul strabic a primit ceva de ronțăit ca să-și însele foamea, ceilalți s-au așezat ca să asculte lectura cărții, spiritul cel puțin nu va putea protesta că n-are hrană, dar debilitatea trupului distrăgea câteodată atenția minții, dar nu din lipsă de interes intelectual, nu, creierul începea să alunece într-o semitoropeală, ca un animal gata de hibernare, adio lume, de aceea adeseori ascultătorii își închideau încet pleoapele, începeau să urmărească peripețiile intrigii cu ochii sufletului, până când un episod mai energic îi smulgea din moleșeală, dacă nu era pur și simplu zgomotul cărții cu coperti tari închizându-se cu un pocnet, soția medicului avea atenții din acestea, nu voia să dea de înțeles că știa că visătorul doarme.

În asemenea legănare suavă părea că se abandonase primul orb, dar nu era așa. E adevărat că-și ținea ochii închiși și că acorda lecturii o atenție mai mult decât vagă, dar ideea de a merge cu toții să trăiască la țară îl împiedica să adoarmă, i se părea o eroare gravă să se îndepărteze așa de mult de locuința sa, oricât de simpatic ar fi fost respectivul scriitor, trebuia să-1 supravegheze, să apară pe acolo din când în când. Era deci cât se poate de treaz primul orb, iar dacă altă dovadă ar fi necesară, iată albul orbitor al ochilor lui, pe care probabil numai somnul îl întuneca, dar nici de asta nu puteai fi sigur, de vreme ce nimeni nu poate să doarmă și să vegheze în același timp. Crezu primul orb că și-a lămurit în sfârșit această îndoială când, deodată, interiorul pleoapelor deveni întunecat, Am adormit, se gândi, dar nu, nu adormise, continua să audă vocea soției medicului, băiețelul strabic tuși, atunci în suflet îi pătrunse o spaimă imensă, crezu că a trecut de la o orbire la alta, că, după ce-a trăit orbirea luminii, va trăi acum orbirea beznei, groaza îi smulse un geamăt, Ce ai, îl întrebă nevasta, iar el răspunse stupid, fără să deschidă ochii, Sunt orb, ca și cum ar fi fost ultima noutate de pe lume, ea îl îmbrățișa cu tandrețe, Lasă, orbi suntem cu toții, ce putem face, Am văzut totul negru, am crezut c-am adormit, dar nu, sunt treaz, Asta ar trebui să faci, să dormi, să nu te gândești la asta. Sfatul îl enervă, era un bărbat angoasat peste poate, iar nevasta lui n-avea altceva să-i spună decât să se ducă să doarmă. Iritat, cu un răspuns acru pe vârful limbii, deschise ochii și văzu. Văzu și țipă, Văd. Primul țipăt a fost încă de neîncredere, dar cu al doilea, și al treilea, și multe altele, era din ce în ce mai evident, Văd, văd, își îmbrățișa nevasta ca un nebun, apoi alergă la soția medicului și o îmbrățișa și pe ea, o vedea pentru prima dată, dar știa cine e, și pe medic, și pe fata cu ochelari negri, și pe bătrânul cu legătură neagră, asupra lui nu se putea înșela, și pe băiețelul strabic, femeia se ținea după el, nu voia să-i dea drumul, și el își întrerupea îmbrățișările ca s-o îmbrățișeze pe ea, acum se întorsese la medic, Văd, văd, domnule doctor, nu îl tutui, cum devenise aproape o regulă în această comunitate, să explice cine poate motivul subitei diferențe, și medicul întrebă, Vezi bine, la fel de bine ca înainte, mai e vreo urmă de alb, Nici o urmă, chiar mi se pare că văd mai bine decât vedeam, și e ceva, n-am purtat niciodată ochelari. Atunci medicul spuse ceea ce gândeau cu toții, dar nu îndrăzneau să pronunțe cu voce tare, E posibil ca această orbire să fi ajuns la sfârșit, e posibil să începem cu toții să ne recăpătăm vederea, la aceste cuvinte soția medicului începu să plângă, ar trebui să fie mulțumită, dar ea plânge, ce ciudate reacții au oamenii, sigur că era mulțumită, Dumnezeule, e atât de ușor de înțeles, plângea pentru că i se epuizase brusc toată rezistența mentală, era ca un prunc care tocmai venise pe lume și plânsul era primul ei scâncet încă inconștient. Câinele lacrimilor se apropie de ea, știa întotdeauna când e necesar, de aceea soția medicului se agăță de el, nu că n-ar fi continuat să-și iubească bărbatul, nu că n-ar fi ținut la toți de aici, dar, în momentul acela, sentimentul ei de singurătate a fost atât de intens, atât de insuportabil, încât i se păru că nu poate fi mângâiată decât de strania sete cu care câinele îi sorbea lacrimile.

Bucuria generală a fost înlocuită de nervozitate, Și acum, ce-o să facem, întrebuse fata cu ochelari negri, nu voi reuși să mai dorm după cele întâmplare, Nimeni nu va reuși, cred că trebuie să rămânem aici, spuse bătrânul cu legătură neagră, se întrerupse ca și cum ar fi avut îndoieli, apoi încheie, Să așteptăm. Au așteptat. Cele trei flăcări ale opaițului luminau cercul de chipuri. La început au mai vorbit o vreme cu însuflețire, voiau să știe exact cum s-a întâmplat, dacă schimbarea a avut loc doar în ochi sau simțise ceva și în creier, apoi, încetul cu încetul, cuvintele s-au stins, la un moment dat primul orb îi spuse soției că a doua zi vor merge acasă, Dar eu sunt încă oarbă, răspunse ea, Nu-i nimic, te conduc eu, doar cine era acolo, auzind așadar cu propriile urechi, a fost în stare să înțeleagă cum au putut încăpea în cuvinte atât de simple sentimente atât de diferite cum sunt protecția, orgoliul și autoritatea. Fata cu ochelari negri și-a recuperat a doua vederea, târziu în noapte, când opaițul, cu uleiul pe sfârșite, se stinge, își ținuse tot timpul ochii deschiși, ca și cum vederea ar fi trebuit să intre prin ei, și nu să renască dinăuntru, deodată spuse, Mi se pare că văd, era mai bine să fie prudentă, nu sunt toate cazurile la fel, se spune chiar că nu sunt orbiri, ci orbii, când experiența vremurilor ne-a arătat că nu sunt orbii, ci orbiri. Acum sunt trei cei care văd, încă unul va face majoritate, dar chiar dacă fericirea de a-și recăpăta vederea nu-i așteaptă și pe ceilalți, viața lor va deveni mult mai ușoară, nu agonia care a fost până azi, uite în ce stare a ajuns femeia aceea, e ca o coardă plesnită, ca un arc care n-a mai suportat efortul la care a fost permanent supus. Poate de aceea pe ea a îmbrățișat-o mai întâi fata cu ochelari negri, câinele lacrimilor nu știu atunci pe care s-o ajute, pentru că la fel de mult plângea una ca și cealaltă. A doua îmbrățișare a fost pentru bătrânul cu legătură neagră, acum vom afla cât valorează cu adevărat cuvintele, am fost atât de mișcați de dialogul de zilele trecute din care a ieșit frumosul angajament de a trăi împreună, dar situația s-a schimbat, fata cu ochelari negri are înaintea un bărbat bătrân pe care acum îl poate vedea, s-au terminat idealizările emoționale, falsele armonii de insula pustie, ridurile sunt riduri, cheliile sunt chelii, nu e nici o deosebire între o legătură neagră și un ochi orb, el i-o spune în alți termeni, Uită-te bine la mine, eu sunt omul cu care ai spus că vei trăi, iar ea răspunse, Te cunosc, ești omul cu care trăiesc, până la urmă există cuvinte care valorează mai mult decât au vrut să pară, și această îmbrățișare la fel. Al treilea care și-a recuperat vederea, când se lumina de ziuă, a fost medicul, acum nu mai putea fi nici o îndoială, o vor recupera cu toții, era doar o chestiune de timp. După fireștile și previzibilele expansiuni, pe care, fiind deja înregistrate anterior, nu e necesar să le mai repetăm, chiar fiind vorba de figurile principale ale acestei relatări veritabile, medicul puse întrebarea care întârzia, Ce se întâmplă oare afară, răspunsul veni chiar din clădirea unde se aflau, la etajul de dedesubt cineva ieși pe palier strigând, Văd, văd, în ritmul ăsta soarele va răsări peste un oraș în sărbătoare. De sărbătoare a fost și banchetul de dimineață. Ce se afla pe masă nu era numai puțin, ci și respingător pentru orice apetit normal, dar forța sentimentelor, cum se întâmplă întotdeauna în momente de exaltare, ocupase locul foamei, iar bucuria era trufandaua, nimeni nu se plânse, chiar

cei orbi încă râdeau, de parcă ochii care vedeau erau și ai lor. Când au terminat, fata cu ochelari negri a avut o idee, Ce-ar fi să merg să pun pe ușa casei mele un bilețel cu adresa de aici, dacă părinții mei se întorc, vor putea să vină să mă caute, la-mă cu tine, vreau să știu ce se întâmplă afară, spuse bătrânul cu legătură neagră, Și noi ieșim, îi spuse nevastei cel care fusese primul orb, poate că scriitorul a început să vadă și se gândește să se întoarcă la el acasă, pe drum, o să încerc să găesc ceva de mâncare, Și eu voi face la fel, spuse fata cu ochelari negri. După câteva minute, singuri acum, medicul se așeză lângă soție, băiețelul strabic dormita într-un colț de canapea, câinele lacrimilor stătea întins, cu botul pe etichetele din față, din când în când își deschidea și își închidea ochii, ca să arate că era în continuare vigilent, pe fereastra deschisă, în ciuda înălțimii la care se afla etajul, intra rumoarea glasurilor schimbate, străzile trebuiau să fie aproape pline de lume, mulțimea strigând un singur cuvânt, Văd, îl spuneau cei care-și recăpătaseră vederea, îl spuneau cei care dintr-o dată o recăpătau, Văd, văd, într-adevăr începea să pară o poveste de pe altă lume aceea în care s-a spus, Sunt orb. Băiețelul strabic murmură, probabil era în mijlocul unui somn, poate își vedea mama, întrebându-1, Mă vezi, acum mă vezi. Soția medicului întrebă, Dar ei, și medicul răspunse, Băiatul, probabil, va fi vindecat când se va trezi, cu ceilalți nu va fi altfel, mai mult ca sigur își recapătă vederea chiar acum, cine o să tragă o spaimă, sărmanul, este prietenul nostru cu legătură neagră, De ce, Din pricina cataractei, după timpul care a trecut de când 1-am examinat ultima oară, cred că arată ca un nor opac; Va orbi, Nu, de cum se normalizează viața și totul începe să funcționeze, îl operez, e o chestiune de săptămâni, De ce am orbit, Nu știu, poate că într-o zi vom afla motivul, Vrei să-ți spun ce cred, Spune, Cred că n-am orbit, cred că suntem orbi, Orbi care văd, Orbi care, văzând, nu văd.

Soția medicului se ridică și ieși la fereastră. Se uită în jos, la strada acoperită de gunoaie, la oamenii care strigau și cântau. Apoi își ridică privirea spre cer și îl văzu complet alb, Mi-a venit rândul, se gândi. Spaima subită o făcu să-și coboare ochii. Orașul era încă acolo.

SFÂRȘIT